

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ 47' (93) - ΤΕΥΧΟΣ 7 - ΙΟΥΛΙΟΣ 2016
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ του Μακ. Αρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. **ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ**

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Κλάδος Ἐκδόσεων τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καί Μορφωτικῆς
Ἑπιχειρήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κηφισίας, Ἀμαρουσίου καί Ὠρωποῦ κ. Κύριλλος

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΞΙΑ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: Κωνσταντῖνος Χολέβας

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΔΟΚΙΜΙΩΝ: Κωνσταντῖνος Χολέβας, Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη, Βασίλειος Τζέρπος, Δρ Θ.

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ: Χρ. Κωβαῖος, Ἰασίου 1 - 115 21 Ἀθήνα. Τηλ.: 210-8160127 - Fax 210-8160128

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ: Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21, ΑΘΗΝΑ. Τηλ: 210 72.72.253, Fax: 210 72.72.251
<http://www.ecclesia.gr> e-mail: periodika@ecclesia.gr

Γιά τήν ἀποστολή ἀνακοινώσεων καί εἰδήσεων ἀπευθύνεσθε:

- γιά τό περιοδικό ΕΚΚΛΗΣΙΑ: periodika@ecclesia.gr
- γιά τό περιοδικό ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ: efimerios@ecclesia.gr
- γιά τό περιοδικό ΘΕΟΛΟΓΙΑ: theologia@ecclesia.gr

Περιεχόμενα

ΤΕΥΧΟΣ – 7,
ΙΟΥΛΙΟΣ 2016

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟΝ	580
ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ	
Ἐγκύκλιος τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας	581
Τό μήνυμα τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου πρὸς τὸν Ὁρθόδοξο λαό	593
Ἡ Ἀποστολή τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον	599
Ἡ Ὁρθόδοξος Διασπορά	607
Τό Αὐτόνομον καί ὁ τρόπος ἀνακηρύξεως αὐτοῦ.....	611
Ἡ Σπουδαιότης τῆς Νηστείας καί ἡ τήρησις αὐτῆς σήμερον	613
Τό Μυστήριον τοῦ Γάμου καί τὰ Κωλύματα αὐτοῦ	616
Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον	619
Μέ τὴν πρότασιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προστατεύεται ἡ Ὁρθόδοξη ἐκκλησιολογία	623
Προτάσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὸ κείμενο «Ἡ Ἀποστολή τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῷ Συγχρόνῳ Κόσμῳ»	624
Δήλωση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου περὶ τοῦ καθεστώτος τῶν Μητροπόλεων τῶν Νέων Χωρῶν	624
<i>Τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, Εἰσηγητικὴ Ὁμιλία κατὰ τὴν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου .....</i>	625
<i>Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, Εἰσηγήσεισιν εἰς τὴν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου .....</i>	634
ΜΗΝΥΜΑΤΑ	
<i>Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Τὸ Φιλανθρωπικὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας .....</i>	637
ΟΜΙΛΙΑΙ	
<i>Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ κ. Δανιήλ, Ἡ Ἀ-λογία τῆς Ἀστρολογίας .....</i>	640
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	652
ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ - ΚΛΗΤΗΡΙΑ ΕΠΙΚΡΙΜΑΤΑ	681
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ	684
ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ	688

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ Ἰουλίου τοῦ περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ τό θέμα τοῦ Μηνός εἶναι ἀφιερωμένο στήν Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε στήν Ὁρθόδοξο Ἀκαδημία Κρήτης ἀπό 19 ἕως καί 26 Ἰουνίου τ.ἔ. Θά διαβάσετε τήν Ἐγκύκλιο, τό Μήνυμα καί τά τελικά κείμενα τῆς Συνόδου. Δημοσιεύουμε ἐπίσης καί τίς εἰσαγωγικές ὁμιλίες τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου καί τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερωνύμου.

Στή στήλη τῶν Μηνυμάτων δημοσιεύουμε τό κείμενο τοῦ φυλλαδίου ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΑΟ μέ θέμα τό Φιλανθρωπικό Ἔργο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Θά βρεῖτε ἐπίσης τήν ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμητοῦ κ. Δανιήλ μέ θέμα «Ἀ-λογία τῆς Ἀστρολογίας», ἡ ὁποία παρουσιάσθηκε στήν ΚΖ΄ Πανορθόδοξη Συνδιάσκεψη γιά θέματα Αἰρέσεων καί Παραθρησκείας (Κόρινθος, 2-4 Νοεμβρίου 2015) μέ φορέα διοργανώσεως τή Συνοδική Ἐπιτροπή κατά τῶν Αἰρέσεων.

Ἡ ὕλη τοῦ τεύχους συμπληρώνεται ὑπό τά ὑπηρεσιακά κείμενα τῶν Κανονισμῶν καί τῶν Προκηρύξεων καθώς καί ἀπό τίς συνήθεις εἰδησεογραφικές στήλες τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Χρονικῶν καί τῶν Διορθόδοξων-Διαχριστιανικῶν.

ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Ἐγκύκλιος τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου
τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας

(Ὁρθόδοξος Ἀκαδημία Κρήτης, Κολυμπάρι Χανίων, 26.6.2016)

Εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος

Ὑμνον εὐχαριστίας ἀναπέμπομεν τῷ ἐν Τριάδι προσκυνουμένῳ Θεῷ, τῷ ἀξιώσαντι ἡμᾶς συνελθεῖν κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς Πεντηκοστῆς ἐπὶ τό αὐτό ἐν τῇ νήσῳ Κρήτη, τῇ ἁγιασθείσῃ ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου καί τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Τίτου, τοῦ «γνησίου τέκνου κατὰ κοινήν πίστιν» (Τίτ. α΄, 4), καί, Ἁγίου Πνεύματος ἐπινεύσει, περαιῶσαι τὰς ἐργασίας τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, συγκληθείσης ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, συμφρονούντων τῶν Μακαριωτάτων Προκαθημένων τῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, εἰς δόξαν τοῦ εὐλογημένου ὀνόματος Αὐτοῦ καί ἐπ’ ἀγαθῷ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καί τοῦ κόσμου παντός, συνομολογοῦντες μετὰ τοῦ θείου Παύλου «οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρετάς Χριστοῦ καί οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ» (Α΄ Κορ. δ΄, 1).

Ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς μᾶς, ἁγίας, καθολικῆς καί ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ αὐθεντικὴν μαρτυρίαν τῆς πίστεως εἰς τόν Θεάνθρωπον Χριστόν, τόν Μονογενῆ Υἱόν καί Λόγον τοῦ Θεοῦ, τόν φανερώσαντα, διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως, τοῦ ὄλου ἐπιγείου ἔργου, τῆς σταυρικῆς θυσίας καί τῆς ἀναστάσεως Αὐτοῦ, τόν Τριαδικόν Θεόν ὡς ἀπειρον Ἀγάπην. Ὅθεν, ἐν ἐνὶ στόματι καί μιᾷ καρδίᾳ ἀπευθύνομεν τόν λόγον τῆς «ἐν ἡμῖν ἐλπίδος» (Α΄ Πέτρ. γ΄, 15) οὐ μόνον πρὸς τὰ τέκνα τῆς Ἀγιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καί πρὸς πάντα ἄνθρωπον, «τόν μα-

κράν καί τόν ἐγγύς» (Ἐφεσ. β΄, 17). Ἡ «ἐλπίς ἡμῶν» (Α΄ Τιμ. α΄, 1), ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ἀπεκαλύφθη ὡς «Θεός μεθ’ ἡμῶν» (Ματθ. α΄, 23) καί ὡς Θεός «ὑπὲρ ἡμῶν» (Ῥωμ. η΄, 32), «ὅς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καί εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν» (Α΄ Τιμ. β, 4). Τόν ἔλεον κηρύττοντες καί τὴν εὐεργεσίαν οὐ κρύπτοντες, ἐν ἐπιγνώσει τῶν λόγων τοῦ Κυρίου «ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν» (Ματθ. κδ΄, 35), ἐν «χαρᾷ πεπληρωμένη» (Α΄ Ἰωάν. α΄, 4) εὐαγγελιζόμεθα τόν λόγον τῆς πίστεως, τῆς ἐλπίδος καί τῆς ἀγάπης, προσβλέποντες πρὸς τὴν «ἀνέσπερον καί ἀδιάδοχον καί ἀτελεύτητον ἡμέραν» (Μ. Βασιλείου, *Εἰς τὴν Ἑξαήμερον Β΄*. PG 29, 52). Τό γεγονός ὅτι «τό πολίτευμα ἡμῶν ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει» (Φιλιπ. γ΄, 20), δέν ἀναιρεῖ, ἀλλ’ ἐνδυναμώνει τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἐν τούτῳ στοιχοῦμεν τῇ παραδόσει τῶν Ἀποστόλων καί Πατέρων ἡμῶν, οἵτινες εὐηγγελίζοντο τόν Χριστόν καί τὴν δι’ αὐτοῦ σωστικὴν ἐμπειρίαν τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας, θεολογοῦντες «ἀλιευτικῶς», ἤγουν ἀποστολικῶς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἐκάστης ἐποχῆς διὰ νά μεταδώσουν εἰς αὐτούς τό *Εὐαγγέλιον* τῆς ἐλευθερίας «ἧ Χριστός ἡμᾶς ἠλευθέρωσεν» (Γαλ. ε΄, 1). Ἡ Ἐκκλησία δέν ζῆ διὰ τόν ἑαυτὸν της. Προσφέρεται δι’ ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα, διὰ τὴν ἀνύψωσιν καί τὴν ἀνακαίνισιν τοῦ κόσμου εἰς καινοὺς οὐρανοὺς καί καινὴν γῆν (πρβλ. Ἀποκ. κα΄, 21). Ὅθεν δίδει τὴν εὐαγγελικὴν μαρτυρίαν καί διανέμει ἐν τῇ οἰκουμένῃ τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ: τὴν ἀγάπην Του, τὴν εἰρήνην, τὴν δικαιοσύνην, τὴν κα-

ταλλαγήν, τήν δύναμιν τῆς Ἀναστάσεως καί τήν προσδοκίαν τῆς αἰωνιότητος.

*I. Ἡ Ἐκκλησία: Σῶμα Χριστοῦ,
εἰκὼν τῆς Ἁγίας Τριάδος*

1. Ἡ μία, ἅγια, καθολική καί ἀποστολική Ἐκκλησία εἶναι θεανθρωπίνη κοινωνία κατ' εἰκόνα τῆς Ἁγίας Τριάδος, πρόγευσις καί βίωσις τῶν Ἑσχάτων ἐν τῇ θείᾳ Εὐχαριστίᾳ καί ἀποκάλυψις τῆς δόξης τῶν μελλόντων, καί ὡς διαρκῆς Πεντηκοστή, μία ἀσίγαστος προφητικὴ φωνὴ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ παρουσία καί μαρτυρία «τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυίας ἐν δυνάμει» (Μάρκ. θ' , 1). Ἡ Ἐκκλησία, ὡς σῶμα Χριστοῦ, «ἐπισυνάγει» (Ματθ. κγ' , 37) ἐπ' Αὐτόν, μεταμορφώνει καί ἐμποτίζει τόν κόσμον μέ «τό ὕδωρ, τό ἀλλόμενον εἰς ζωὴν αἰώνιον» (Ἰωάν. δ' , 14).

2. Ἡ ἀποστολική καί πατερική παράδοσις, στοιχοῦσα τοῖς συστατικοῖς λόγοις τοῦ Κυρίου καί ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τόν Μυστικόν Δεῖπνον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ διὰ τό μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας, προέβαλε τόν χαρακτηρισμόν τῆς Ἐκκλησίας ὡς «σώματος Χριστοῦ» (Ματθ. κστ' , 26· Μάρκ. ιδ' , 22· Λουκ. κβ' , 19· Α' Κορ. ι' , 16-17· ια' , 23-29) καί τόν συνέδεσε πάντοτε πρὸς τό μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καί Μαρίας τῆς Παρθένου. Ὑπὸ τό πνεῦμα αὐτό, ἐτονίσθη πάντοτε ἡ ἄρρηκτος σχέσις τόσον τοῦ ὅλου μυστηρίου τῆς ἐν Χριστῷ θείας Οἰκονομίας πρὸς τό μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας, ὅσον καί τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τό μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας, ἡ ὁποία βεβαιοῦται συνεχῶς εἰς τήν μυστηριακὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, πιστὴ εἰς τήν ὁμόφωνον ταύτην ἀποστολικὴν παράδοσιν καί μυστηριακὴν ἐμπειρίαν, ἀποτελεῖ τήν ἀθθεντικὴν συνέχειαν τῆς μιᾶς, ἁγίας, καθολικῆς καί ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ὡς αὕτη ὁμολογεῖται εἰς τό Σύμβολον τῆς πίστεως καί βεβαιοῦται διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Οὕτως, αἰσθάνεται μείζονα τήν εὐθύνην αὐτῆς ὄχι μόνον διὰ τήν ἀθθεντικὴν βίωσιν τῆς ἐμπειρίας αὐτῆς ὑπὸ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, ἀλλὰ καί διὰ τήν ἀξιόπιστον μαρτυρίαν τῆς ἀληθείας πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους.

3. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐν τῇ ἐνότητι καί καθολικότητι αὐτῆς, εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῶν Συνόδων, ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴν ἐν Ἱεροσολύμοις σύνοδον (Πράξ. ιε' , 5-29) ἕως τῆς σήμερον. Ἡ Ἐκκλησία αὐτὴ καθ' αὐτήν εἶναι Σύνοδος ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ συνεστημένη καί ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καθοδηγούμενη, συμφώνως πρὸς τό ἀποστολικόν «ἔδοξε τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι καί ἡμῖν» (Πράξ. ιε' , 28). Διὰ τῶν Οἰκουμενικῶν καί τῶν Τοπικῶν συνόδων, ἡ Ἐκκλησία εὐηγγελίσαστο καί εὐαγγελίζεται τό μυστήριον τῆς Ἁγίας Τριάδος, τό ὁποῖον ἐφανερώθη διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ. Τό συνοδικόν ἔργον συνεχίζεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀδιακόπως διὰ τῶν μεταγενεστέρων, καθολικοῦ κύρους, συνόδων - ὡς λ.χ. τῆς ἐπὶ Μεγάλου Φωτίου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, Μεγάλῃς συνόδου (879-880) καί τῶν ἐπὶ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ συγκαληθεισῶν Μεγάλων συνόδων (1341, 1351, 1368), διὰ τῶν ὁποίων ἐβεβαιώθη ἡ αὐτὴ ἀλήθεια τῆς πίστεως, ἐξαιρέτως δέ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί περὶ τῆς μεθέξεως τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς ἀκτίστους θείας ἐνεργείας. Προσέτι δέ καί διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἁγίων καί Μεγάλων συνόδων τῶν ἐτῶν 1484 διὰ τὴν ἀποκήρυξιν τῆς ἐνωτικῆς συνόδου τῆς Φλωρεντίας (1438-1439), τῶν ἐτῶν 1638, 1642, 1672 καί 1691 διὰ τὴν ἀποκήρυξιν προτεσταντικῶν δοξασιῶν, ὡς καί τοῦ ἔτους 1872 διὰ τὴν καταδίκην τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ ὡς ἐκκλησιολογικῆς αἰρέσεως.

4. Δέν νοεῖται ἀγιότης τοῦ ἀνθρώπου ἐκτός τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, «ὃ ἐστὶν ἡ Ἐκκλησία» (Ἐφεσ. α' , 23). Ἡ ἀγιότης πηγάζει ἀπὸ τόν μόνον Ἅγιον. Εἶναι μετοχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν ἀγιότητα τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ «κοινωνίᾳ τῶν ἁγίων», ὡς διακηρύσσεται εἰς τὴν ἐκφώνησιν τοῦ ἱερέως κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν: «Τὰ Ἅγια τοῖς ἁγίοις» καί εἰς τὴν ἀπάντησιν τῶν πιστῶν «Εἷς Ἅγιος, εἷς Κύριος, Ἰησοῦς Χριστός, εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρὸς. Ἀμήν». Ὑπὸ τό πνεῦμα αὐτό, ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας τονίζει ὅτι ὁ Χριστός, «ἅγιος πάλιν ὑπάρχων κατὰ φύσιν, ὡς Θεός, (...) ἀγιάζεται δι' ἡμᾶς ἐν ἁγίῳ Πνεύματι (...). Ἔδρα δὲ τοῦτο (ὁ Χριστός) δι' ἡμᾶς, οὐ δι' ἑαυτόν, ἵνα ἐξ αὐτοῦ καί ἐν αὐτῷ δὴ, πρῶτῳ δεξαμένου τοῦ πράγματος (= ἀγιασμοῦ) τὴν ἀρχὴν, εἰς ἅπαν οὕτω τό γένος ἡ

του αγιάζεσθαι λοιπόν διαβαίνοι χάρις» (Υπόμνημα εἰς τό κατά Ἰωάννην Εὐαγγέλιον, ΙΑ. ΡG 74, 548).

Συνεπῶς, κατά τόν ἅγιον Κύριλλον, ὁ Χριστός εἶναι τό «κοινόν πρόσωπον» ἡμῶν, διά τῆς ἀνακεφαλαιώσεως εἰς τήν ἰδικήν του ἀνθρωπότητα ὀλοκλήρου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, «πάντες γάρ ἤμεν ἐν Χριστῷ, καί τό κοινόν τῆς ἀνθρωπότητος εἰς αὐτόν ἀναβιοῖ πρόσωπον» (Υπόμνημα εἰς τό κατά Ἰωάννην Εὐαγγέλιον, ΙΑ. ΡG 73, 157-161), διό καί εἶναι ἡ μόνη πηγή τοῦ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἁγιασμοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ὑπό τό πνεῦμα αὐτό, ἡ ἁγιότης εἶναι μετοχή τοῦ ἀνθρώπου τόσον εἰς τό μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας, ὅσον καί εἰς τά ἱερά αὐτῆς μυστήρια, μέ ἐπίκεντρον τήν θεῖαν Εὐχαριστίαν, ἥτις ἐστί «*θυσία ζῶσα, ἁγία, εὐάρεστος τῷ Θεῷ*» (Ρωμ. ιβ', 1). «*Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπό τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; Θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμός ἢ λιμός ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; καθὼς γέγραπται ὅτι ἕνεκά σου θανατούμεθα ὅλην τήν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. Ἄλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διά τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς*» (Ρωμ. η', 35-37). Οἱ ἅγιοι ἐνσαρκώνουν τήν ἐσχατολογικήν ταυτότητα τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἀέναον δοξολογίαν ἐνώπιον τοῦ ἐπιγείου καί τοῦ ἐπουρανίου θρόνου «*τοῦ Βασιλέως τῆς δόξης*» (Ψαλμ. κγ', 7), εἰκονίζοντες τήν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

5. Ἡ Ὁρθόδοξος Καθολική Ἐκκλησία ἀποτελεῖται ἐκ δεκατεσσάρων κατά τόπους Ἀυτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, πανορθοδόξως ἀνεγνωρισμένων. Ἡ ἀρχή τῆς αὐτοκεφαλίας δέν εἶναι δυνατόν νά λειτουργῇ εἰς βάρος τῆς ἀρχῆς τῆς καθολικότητος καί τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας. Θεωροῦμεν λοιπόν ὅτι ἡ δημιουργία τῶν Ἐπισκοπικῶν Συνελεύσεων ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Διασκορᾷ, ἀπαρτιζομένων ἐκ πάντων τῶν ἐν ἐκάστη ἐκ τῶν ὀρισθειῶν περιοχῶν ὡς κανονικῶν ἀναγνωρισμένων ἐπισκόπων, οἵτινες ἐξακολουθοῦν νά ὑπάγονται εἰς τάς κανονικάς δικαιοδοσίας, εἰς ἅς ὑπάγονται σήμερον, ἀποτελεῖ ἐν θετικόν βῆμα πρὸς τήν κατεύθυνσιν τῆς κανονικῆς ὀργανώσεως αὐτῶν, ἡ δέ συνεπῆς λειτουργία αὐτῶν ἐγγυᾶται τόν σεβασμόν τῆς ἐκκλησιολογικῆς ἀρχῆς τῆς συνδικότητος.

II. Ἡ ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ κόσμῳ

6. Τό ἀποστολικόν ἔργον καί ἡ ἐξαγγελία τοῦ Εὐαγγελίου, γνωστή ὡς ἱεραποστολή, ἀνήκουν εἰς τόν πυρήνα τῆς ταυτότητος τῆς Ἐκκλησίας, ὡς διαφύλαξις καί τήρησις τῆς ἐντολῆς τοῦ Κυρίου «*Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη*» (Ματθ. κη', 19). Εἶναι ἡ πνοή ζωῆς, τήν ὁποίαν ἐμφυσᾷ ἡ Ἐκκλησία εἰς τήν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων καί ἐκκλησιοποιεῖ τόν κόσμον διά τῶν ἐκασταχοῦ νεοπαγῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν. Ὑπό τό πνεῦμα αὐτό, οἱ ὀρθόδοξοι πιστοί εἶναι καί ὀφείλουν νά εἶναι ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ κόσμῳ. Ἡ ἀποστολή αὐτή πρέπει νά ἐκπληροῦται ὄχι ἐπιθετικῶς, ἀλλ' ἐλευθέρως, ἐν ἀγάπῃ καί ἐν σεβασμῷ πρὸς τήν πολιτιστικήν ταυτότητα ἀτόμων καί λαῶν. Εἰς τήν προσπάθειαν αὐτήν ὀφείλουν νά συμμετέχουν πᾶσαι αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι μέ τόν δέοντα σεβασμόν εἰς τήν κανονικήν τάξιν.

Ἡ μετοχή εἰς τήν θεῖαν Εὐχαριστίαν εἶναι πηγή ἀποστολικοῦ ζήλου πρὸς εὐαγγελισμόν τοῦ κόσμου. Μετέχοντες τῆς θεῖας Εὐχαριστίας καί προσευχόμενοι ἐν τῇ ἱερᾷ Συνάξει ὑπέρ τῆς Οἰκουμένης, καλούμεθα νά συνεχίσωμεν τήν «*λειτουργίαν μετά τήν Λειτουργίαν*» καί νά δίδωμεν τήν μαρτυρίαν περὶ τῆς ἀληθείας τῆς πίστεως ἡμῶν ἐνώπιον Θεοῦ καί ἀνθρώπων, μοιραζόμενοι τάς δωρεάς τοῦ Θεοῦ μεθ' ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος, ὑπήκοοι πρὸς τήν σαφή ἐντολήν τοῦ Κυρίου πρὸ τῆς Ἀναλήψεώς Του: «*καί ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλὴμ καί ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καί Σαμαρείᾳ καί ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς*» (Πράξ. α', 8). Τά λόγια πρὸ τῆς θεῖας κοινωνίας «*μελιζέται καί διαμερίζεται ὁ Ἄμνος τοῦ Θεοῦ, ὁ μελιζόμενος καί μὴ διαιρούμενος, ὁ πάντοτε ἐσθιόμενος καί μηδέποτε δαπανώμενος*», ὑποδεικνύουν ὅτι ὁ Χριστός ὡς «*ὁ Ἄμνος τοῦ Θεοῦ*» (Ἰωάν. α', 29) καί ὡς «*Ἄρτος Ζωῆς*» (Ἰωάν. στ', 48) προσφέρεται εἰς ἡμᾶς ὡς ἡ αἰωνία Ἀγάπη, ἐνῶντων ἡμᾶς μέ τόν Θεόν καί πρὸς ἀλλήλους. Μᾶς διδάσκει νά διανέμωμεν τά δῶρα τοῦ Θεοῦ καί νά προσφέρωμεν τόν ἑαυτόν μας πρὸς πάντας μέ χριστοειδῆ τρόπον.

Ἡ ζωή τῶν χριστιανῶν εἶναι ἀψευδῆς μαρτυρία τῆς ἐν Χριστῷ ἀνακαινίσεως τῶν πάντων - «*εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τά ἀρχαῖα παρῆλθεν,*

ιδού γέγονε καινά τά πάντα» (Β΄ Κορ. ε΄, 17) και κλησιν πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους προσωπικῆς μετοχῆς ἐν ἐλευθερίᾳ εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν, εἰς τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς, διὰ νὰ βιώσουν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν κοινωνίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. «*Βουλομένων γὰρ οὐ τυραννουμένων τὸ τῆς σωτηρίας μυστήριον*» (Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, Εἰς τὴν προσευχὴν τοῦ Πάτερ ἡμῶν. PG 90, 880). Ὁ ἐπανευαγγελισμὸς τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὰς συγχρόνους ἐκκοσμηκευμένας κοινωνίας, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ εὐαγγελισμὸς ὅσων εἰσέτι δὲν ἐγνώρισαν τὸν Χριστόν, ἀποτελοῦν ἀδιάλειπτον χρέος τῆς Ἐκκλησίας.

III. Ἡ Οἰκογένεια - εἰκὼν τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν

7. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία θεωρεῖ τὴν ἀκατάλυτον ἀγαπητικὴν ἔνωσιν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς «*μυστήριον μέγα... εἰς Χριστόν καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν*», (Ἐφεσ. ε΄, 32) καὶ τὴν προκύπτουσαν ἐξ αὐτοῦ οἰκογένειαν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν μόνην ἐγγύησιν τῆς γεννήσεως καὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων, συμφώνως πρὸς τὸ σχέδιον τῆς θείας Οἰκονομίας, «*Ἐκκλησίαν μικράν*» (Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Ὑπόμνημα εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολήν, Κ. PG 62, 143), παρέχουσα εἰς αὐτὴν τὴν κατάλληλον ποιμαντικὴν στήριξιν.

Ἡ σύγχρονος κρίσις τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογενείας εἶναι ἀπότοκος τῆς κρίσεως τῆς ἐλευθερίας ὡς εὐθύνης, τῆς συρρικνώσεως αὐτῆς εἰς εὐδαμονιστικὴν αὐτοπραγμάτωσιν, τῆς ταυτίσεώς της μέ ἀτομικὴν αὐταρτέσκειαν, αὐτάρκειαν καὶ αὐτονομίαν, καὶ τῆς ἀπωλείας τοῦ μυστηριακοῦ χαρακτῆρος τῆς ἐνώσεως ἀνδρὸς καὶ γυναικός, ὡς καὶ τῆς λήθης τοῦ θυσιαστικοῦ ἠθους τῆς ἀγάπης. Ἡ σύγχρονος ἐκκοσμηκευμένη κοινωνία προσεγγίζει τὸν γάμον μέ ἀμιγῶς κοινωνιολογικὰ καὶ πραγματιστικὰ κριτήρια, θεωροῦσα αὐτόν ὡς μίαν ἀπλὴν μορφήν σχέσεως, μεταξύ ὅλων τῶν ἄλλων, αἱ ὁποῖαι δικαιοῦνται ἐξ ἴσου θεσμικῆς κατοχυρώσεως.

Ὁ γάμος εἶναι ἐκκλησιογραφὴς ἐργαστήριον ζωῆς ἐν ἀγάπῃ καὶ ἀνυπερβλήτος δωρεὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Ἡ «*ὑψηλὴ χεῖρ*» τοῦ «*συνδέτου*» Θεοῦ «*ἀοράτως πάρεστι, τοὺς συναπτομένους ἀρμόζουσα*» μετὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ μετ' ἀλλήλων.

Οἱ στέφανοι, οἱ ὁποῖοι τοποθετοῦνται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ νυμφίου καὶ τῆς νύμφης κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ μυστηρίου, παραπέμπουν εἰς τὴν διάστασιν τῆς θυσίας καὶ τῆς πλήρους ἀφιερώσεως εἰς τὸν Θεόν καὶ εἰς ἀλλήλους, ἀναφέρονται δὲ ἐπίσης καὶ εἰς τὴν ζωὴν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἀποκαλύπτοντες τὴν ἐσχατολογικὴν ἀναφορὰν τοῦ μυστηρίου τῆς ἀγάπης.

8. Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Σύνοδος ἀπευθύνεται μετ' ἰδιαιτέρας ἀγάπης καὶ στοργῆς πρὸς τὰ παιδιά καὶ ὄλους τοὺς νέους. Μέσα εἰς τὸν κυκεῶνα τῶν ἀλληλοαναιρουμένων ὁρισμῶν τῆς ταυτότητος τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ἡ ἀγιωτάτη ἡμῶν Ἐκκλησία προβάλλει τὰ Κυριακὰ λόγια, «*ἐάν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδιά, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν*» (Ματθ. ιη΄, 3) καὶ τὸ «*ὅς ἂν μὴ δέξηται τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν*» (Λουκ. ιη΄, 17), ὡς καὶ ὅσα ἀναφέρει ὁ Σωτὴρ ἡμῶν δι' ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι «*κωλύουν*» (Λουκ. ιη΄, 16) τὰ παιδιά νὰ Τὸν πλησιάσουν καὶ δι' ὅσους τὰ «*σκανδαλίζουν*» (Ματθ. ιη΄, 6).

Ἡ Ἐκκλησία προσφέρει εἰς τοὺς νέους ὄχι ἀπλῶς «*βοήθειαν*», ἀλλὰ τὴν «*ἀλήθειαν*» τῆς θεανθρωπίνης καινῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Οἱ ὀρθόδοξοι νέοι ὀφείλουν νὰ συνειδητοποιήσουν ὅτι εἶναι φορεῖς τῆς μακραίωνος καὶ εὐλογημένης παραδόσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ταυτοχρόνως δὲ καὶ οἱ συνεχισταὶ αὐτῆς, οἱ ὁποῖοι θὰ διαφυλάσσουν θαρραλέως καὶ θὰ καλλιεργῶν μέ δυναμισμὸν τὰς αἰωνίους ἀξίας τῆς Ὁρθοδοξίας διὰ νὰ δίδουν τὴν ζεῖδωρον χριστιανικὴν μαρτυρίαν. Ἐξ αὐτῶν θὰ ἀναδειχθοῦν οἱ μελλοντικοὶ διάκονοι τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Οἱ νέοι, λοιπόν, εἶναι ὄχι ἀπλῶς τὸ «*μέλλον*» τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐνεργὸς ἔκφρασις τῆς φιλοθέου καὶ φιλανθρώπου ζωῆς αὐτῆς ἐν τῷ παρόντι.

IV. Ἡ κατὰ Χριστόν παιδεία

9. Εἰς τὴν ἐποχὴν μας, παρατηροῦνται εἰς τὸν χρόνον τῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς παιδείας νέαι τάσεις ἀναφορικῶς πρὸς τὸ περιεχόμενον καὶ τοὺς σκοπούς τῆς παιδείας, ὅπως καὶ ὡς πρὸς τὸ θέμα τῆς θεωρήσεως τῆς παιδικῆς ἡλικίας, τοῦ ρόλου τόσο τοῦ διδασκάλου καὶ τοῦ μαθητοῦ, ὅσον καὶ τοῦ συγχρόνου σχολείου. Ἐφ' ὅσον ἡ παιδεία ἀναφέρεται ὄχι ἀπλῶς εἰς ὅ,τι εἶναι, ἀλλ' εἰς αὐτὸ τὸ

όποιον ὀφείλει νά εἶναι ὁ ἄνθρωπος καί εἰς τό περιεχόμενον τῆς εὐθύνης του, εἶναι αὐτονόητον ὅτι ἡ εἰκὼν, τὴν ὁποίαν ἔχομεν διὰ τὸν ἄνθρωπον καί διὰ τό νόημα τῆς ὑπάρξεώς του, καθορίζει τὴν ἀποψίν μας καί διὰ τὴν παιδείαν του. Τό κυρίαρχον σήμερον ἐκκοσμικευμένον ἀτομοκεντρικόν ἐκπαιδευτικόν σύστημα, τό ὁποῖον ταλανίζει τὴν νέαν γενεάν, προβληματίζει καί τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Εἰς τό κέντρον τῆς ποιμαντικῆς μερίμνης τῆς Ἐκκλησίας εὐρίσκεται μία παιδεία, ἡ ὁποία ἀποβλέπει ὄχι μόνον εἰς τὴν νοητικὴν καλλιέργειαν, ἀλλὰ καί εἰς τὴν οἰκοδομὴν καί τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ συνόλου ἄνθρωπου ὡς ψυχοσωματικῆς καί πνευματικῆς ὀντότητος, συμφώνως πρὸς τὴν τριπτυχὴν ἀρχὴν Θεός, ἄνθρωπος, κόσμος. Εἰς τὸν κατηχητικὸν αὐτῆς λόγον, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καλεῖ φιλοστόργως τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ, ἰδίᾳ δέ τοὺς νέους, εἰς ἐνσυνείδητον καί ἐνεργὸν συμμετοχὴν εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, καλλιεργοῦσα εἰς αὐτοὺς τὸν «ἀριστον πόθον» τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Οὕτω, τό χριστεπώνυμον πλήρωμα εὐρίσκει ἐν τῇ θεανθρωπίνῃ κοινωνίᾳ τῆς Ἐκκλησίας ὑπαρξιακὸν στήριγμα καί βιώνει ἐν αὐτῇ τὴν ἀναστάσιμον προοπτικὴν τῆς κατὰ χάριν θεώσεως.

V. Ἡ Ἐκκλησία ἐνώπιον τῶν συγχρόνων προκλήσεων

10. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εὐρίσκεται σήμερον ἀντιμέτωπος ἀκραίων ἢ καί προκλητικῶν ἐκφράσεων τῆς ιδεολογίας τῆς ἐκκοσμικεύσεως, ἐνδιαθέτων εἰς τὰς πολιτικές, πολιτισμικές καί κοινωνικές ἐξελίξεις. Βασικὸν στοιχεῖον τῆς ιδεολογίας τῆς ἐκκοσμικεύσεως ὑπῆρξε πάντοτε καί παραμένει μέχρι σήμερον ἡ πλήρης αὐτονόμησις τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Χριστὸν καί ἀπὸ τὴν πνευματικὴν ἐπιρροὴν τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τῆς αὐθαιρέτου μάλιστα ταυτίσεως τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν συντηρητισμὸν, ὡς ἐπίσης καί διὰ τοῦ ἀνισοτήτου χαρακτηρισμοῦ αὐτῆς ὡς δῆθεν ἐμποδίου εἰς πᾶσαν πρόοδον καί ἐξέλιξιν. Εἰς τὰς ἐκκοσμικευμένας συγχρόνους κοινωνίας ὁ ἄνθρωπος, ἀποκεκομμένος ἀπὸ τὸν Θεόν, ταυτίζει τὴν ἐλευθερίαν του καί τό νόημα τῆς ζωῆς του μέ ἀπόλυτον αὐτονομίαν καί μέ ἀποδέσμευσιν ἀπὸ τὸν αἰώνιον προορισμὸν του, μέ ἀποτέλεσμα σειρᾶν παρανοήσεων καί σκοπίμων παρερμηνειῶν τῆς χριστιανικῆς πα-

ραδόσεως. Οὕτως, ἡ ἄνωθεν χορηγήσις τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας καί ἡ πρόοδος εἰς τό «μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφεσ. δ', 13) θεωρεῖται ὅτι ἀντιστρατεύεται τὰς αὐτοσωτηρικὰς τάσεις τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ θυσιαστικὴ ἀγάπη ἀξιολογεῖται ὡς ἀσύμβατος μέ τὸν ἀτομοκεντρικόν, ἐνῶ ὁ ἀσκητικὸς χαρακτήρ τοῦ χριστιανικοῦ ἠθους κρίνεται ὡς ἀφόρητος πρόκλησις διὰ τὸν εὐδαιμονισμὸν τοῦ ἀτόμου.

Ἡ ταύτισις τῆς Ἐκκλησίας μέ συντηρητισμὸν, ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν προόδον τοῦ πολιτισμοῦ, εἶναι αὐθαίρετος καί καταχρηστικὴ, ἐφ' ὅσον ἡ συνείδησις τῆς ταυτότητος τῶν χριστιανικῶν λαῶν φέρει ἀνεξίτηλον τὴν σφραγίδα τῆς διαχρονικῆς συμβολῆς τῆς Ἐκκλησίας ὄχι μόνον εἰς τὴν πολιτιστικὴν κληρονομίαν αὐτῶν, ἀλλὰ καί εἰς τὴν ὑγιᾶ ἀνάπτυξιν τοῦ θύραθεν πολιτισμοῦ γενικώτερον, ἀφοῦ ὁ Θεός ἔθεσε τὸν ἄνθρωπον οἰκονόμον τῆς θείας δημιουργίας καί συνεργόν Αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἔναντι τοῦ συγχρόνου «ἄνθρωποθεοῦ», προβάλλει τὸν «Θεάνθρωπον» ὡς ἔσχατον μέτρον τῶν πάντων: «Οὐκ ἄνθρωπον ἀποθεωθέντα λέγομεν, ἀλλὰ Θεὸν ἐνανθρωπήσαντα» (Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, Γ, 2. PG 94, 988). Ἀναδεικνύει δέ τὴν σωτηριώδη ἀλήθειαν τοῦ Θεανθρώπου καί τό Σῶμά Του, τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς τόπον καί τρόπον τῆς ἐν ἐλευθερίᾳ ζωῆς, ὡς «ἀληθεύειν ἐν ἀγάπῃ» (πρβλ. Ἐφεσ. δ', 15) καί ὡς μετοχὴν, ἤδη ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ. Ὁ θεανθρώπινος, «οὐκ ἐκ τοῦ κόσμου» (Ἰωάν. ιη', 36) χαρακτήρ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος τρέφει καί κατευθύνει τὴν «ἐν τῷ κόσμῳ» παρουσίαν καί μαρτυρίαν αὐτῆς, εἶναι ἀσυμβίβαστος μέ κάθε μορφήν συστηματισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας μέ τὸν κόσμον (πρβλ. Ρωμ. ιβ', 2).

11. Διὰ τῆς συγχρόνου ἀναπτύξεως τῶν ἐπιστημῶν καί τῆς τεχνολογίας, ἡ ζωὴ μας ἀλλάζει ριζικῶς. Καί ὅ,τι ἐπιφέρει ἀλλαγὴν εἰς τὸν τρόπον ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἀπαιτεῖ ἀπὸ μέρους του διακρίσιν, ἐφ' ὅσον, ἐκτὸς τῶν σημαντικῶν εὐεργεσιῶν, ὅπως λ.χ. ἡ διευκόλυνσις τῆς καθημερινότητος, ἡ ἐπιτυχὴς ἀντιμετώπισις σοβαρῶν ἀσθενειῶν καί ἡ ἔρευνα τοῦ διαστήματος, εἴμεθα ἐπίσης ἀντιμέτωποι καί μέ τὰς ἀρνητικὰς ἐπιπτώσεις τῆς ἐπιστημονικῆς προόδου. Ὑπάρχει ὁ κίνδυνος χειραγωγήσεως τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας, χρήσεως

του ανθρώπου ως άπλοῦ μέσου, σταδιακῆς ἀπωλείας πολυτίμων παραδόσεων, ἀπειλῆς ἢ καὶ καταστροφῆς τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

Ἡ ἐπιστήμη, ἀπὸ τὴν ἰδίαν τὴν φύσιν της, δὲν διαθέτει δυστυχῶς τὰ ἀναγκαῖα μέσα διὰ τὴν πρόληψιν καὶ τὴν θεραπείαν πολλῶν ἐκ τῶν προβλημάτων, τὰ ὅποια προκαλεῖ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως. Ἡ ἐπιστημονικὴ γνῶσις δὲν κινητοποιεῖ τὴν ἠθικὴν βούλησιν τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος, καίτοι γνωρίζει τούς κινδύνους, συνεχίζει νὰ δοῦν ὡς ἐάν δὲν ἐγνώριζεν. Ἡ ἀπάντησις εἰς τὰ σοβαρὰ ὑπαρξιακά καὶ ἠθικά προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς τὸ αἰώνιον νόημα τῆς ζωῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ κόσμου, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ δοθῆ χωρὶς μίαν πνευματικὴν προσέγγισιν.

12. Διάχυτος εἶναι εἰς τὴν ἐποχὴν μας ὁ ἐνθουσιασμός διὰ τὰς ἐντυπωσιακάς ἐξελίξεις εἰς τὸν χῶρον τῆς Βιολογίας, τῆς Γενετικῆς καὶ τῆς Νευροφυσιολογίας τοῦ ἐγκεφάλου. Πρόκειται δι' ἐπιστημονικὰ κατακτήσεις, τὸ εὔρος τῶν ἐφαρμογῶν τῶν ὁποίων ἐνδέχεται νὰ προκαλέσῃ σοβαρῶτα ἀνθρωπολογικά καὶ ἠθικά διλήμματα. Ἡ ἀνεξέλεγκτος χρῆσις τῆς Βιοτεχνολογίας εἰς τὴν ἀρχὴν, τὴν διάρκειαν καὶ τὸ τέλος τῆς ζωῆς, θέτει εἰς κίνδυνον τὴν αὐθεντικὴν πληρότητα αὐτῆς. Ὁ ἀνθρώπος πειραματίζεται ἐντονώτερον μὲ τὴν ἰδίαν του φύσιν κατὰ ἀκραῖον καὶ ἐπικίνδυνον τρόπον. Κινδυνεύει νὰ μετατραπῆ εἰς μίαν βιολογικὴν μηχανήν, εἰς μίαν ἀπρόσωπον κοινωνικὴν μονάδα ἢ εἰς μίαν συσκευὴν ἐλεγχομένης σκέψεως.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παραμείνῃ εἰς τὸ περιθώριον τῆς συζητήσεως τὸσον σπουδαίων ἀνθρωπολογικῶν, ἠθικῶν καὶ ὑπαρξιακῶν ζητημάτων. Στηρίζεται εἰς θεοδίδακτα κριτήρια, ἀναδεικνύουσα τὴν ἐπικαιρότητα τῆς ὀρθοδόξου ἀνθρωπολογίας ἀπέναντι εἰς τὴν σύγχρονον ἀνατροπὴν τῶν ἀξιῶν. Ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν δύναται καὶ ὀφείλει νὰ ἐκφράσῃ ἐν τῷ κόσμῳ τὴν προφητικὴν αὐτῆς συνείδησιν ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, ὁ ὁποῖος ἐν τῇ Ἐνανθρωπήσει προσέλαβεν ὄλον τὸν ἀνθρώπον καὶ εἶναι τὸ ἀπόλυτον πρότυπον τῆς ἀνακαινίσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Προβάλλει τὴν ἱερότητα τῆς ζωῆς καὶ τὸν χαρακτήρα τοῦ ἀνθρώπου ὡς προσώπου ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς ἀρχῆς τῆς συλλήψεως. Τὸ δικαίωμα εἰς

τὴν γέννησιν εἶναι τὸ πρῶτον μεταξύ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Ἡ Ἐκκλησία ὡς θεανθρωπίνη κοινωνία, εἰς τὴν ὁποίαν ἕκαστος ἀνθρώπος ἀποτελεῖ μοναδικὴν ὄντοτητα, προωρισμένην εἰς προσωπικὴν κοινωνίαν μετὰ τοῦ Θεοῦ, ἀντιστέκεται εἰς πᾶσαν προσπάθειαν ἀντικειμενοποιήσεως τοῦ ἀνθρώπου, μετατροπῆς του εἰς μετρήσιμον μέγεθος. Οὐδὲν ἐπιστημονικὸν ἐπιτεύγμα ἐπιτρέπεται νὰ θίγῃ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν θεῖον προορισμὸν αὐτοῦ. Ὁ ἀνθρώπος δὲν προσδιορίζεται μόνον ἀπὸ τὰ γονίδιά του.

Ἐπὶ τῆς βάσεως αὐτῆς θεμελιούται ἡ Βιοηθικὴ ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου. Εἰς μίαν ἐποχὴν ἀλληλοσυγκρουομένων εἰκόνων περὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὀρθόδοξος Βιοηθικὴ προβάλλει, ἀπέναντι εἰς θύραθεν αὐτονόμους καὶ συρρικνωτικὰς ἀνθρωπολογικάς θεωρήσεις, τὴν κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ δημιουργίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν αἰώνιον προορισμὸν αὐτοῦ. Συμβάλλει οὕτως εἰς τὸν ἐμπλουτισμὸν τῆς φιλοσοφικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς συζητήσεως τῶν βιοηθικῶν θεμάτων διὰ τῆς βιβλικῆς ἀνθρωπολογίας καὶ τῆς πνευματικῆς ἐμπειρίας τῆς Ὁρθοδοξίας.

13. Εἰς μίαν παγκόσμιον κοινωνίαν, προσανατολισμένην εἰς τὸ «ἔχειν» καὶ τὸν ἀτομοκεντρικόν, ἡ Ὁρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία προβάλλει τὴν ἀλήθειαν τῆς ἐν Χριστῷ καὶ τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς, τὴν ἐλευθέρως σαρκουμένην εἰς τὴν καθημερινὴν ζωὴν ἐκάστου ἀνθρώπου διὰ τῶν ἔργων αὐτοῦ «ἕως ἑσπέρας» (Ψαλμ. ργ', 23), διὰ τῶν ὁποίων οὗτος καθίσταται συνεργὸς τοῦ αἰωνίου Πατρὸς - «Θεοῦ ἐσμεν συνεργοί» (Α' Κορ. γ', 9) - καὶ τοῦ Υἱοῦ Αὐτοῦ, «ὁ Πατὴρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται καὶ ἐγὼ ἐργάζομαι» (Ἰωάν. ε', 17). Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἀγιάζει διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τὰ ἔργα τῶν χειρῶν τοῦ συνεργοῦντος τῷ Θεῷ ἀνθρώπου, ἀναδεικνύοντας τὴν ἐν αὐτοῖς κατάφασιν τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας. Ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ πλαισίου τοποθετεῖται καὶ ἡ χριστιανικὴ ἄσκησις, διαφέρουσα ριζικῶς ἀπὸ κάθε δυϊστικὸν ἀσκητισμὸν, ὁ ὁποῖος ἀποκόπτει τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ τὴν ζωὴν καὶ ἀπὸ τὸν συνάνθρωπον. Ἡ χριστιανικὴ ἄσκησις καὶ ἡ ἐγκράτεια, αἱ ὁποῖαι συνδέουν τὸν ἀνθρώπον μὲ τὴν μυστηριακὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, δὲν ἀφοροῦν μόνον εἰς τὸν μοναχικὸν βίον, ἀλλὰ εἶναι χαρακτηριστικόν

της ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς εἰς ὅλας τὰς ἐκφάνσεις αὐτῆς, ἀπὴ μαρτυρία τῆς παρουσίας τοῦ ἐσχατολογικοῦ πνεύματος εἰς τὴν εὐλογημένην βιοτὴν τῶν πιστῶν.

14. Αἱ ρίζαι τῆς οἰκολογικῆς κρίσεως εἶναι πνευματικαὶ καὶ ἠθικαί, ἐνδιάθετοι εἰς τὴν καρδίαν ἐκάστου ἀνθρώπου. Αὐτὴ ἡ κρίσις ἐπιδεινοῦται κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας ἐξ αἰτίας τῶν ποικίλων διχασμῶν προκαλουμένων ἀπὸ ἀνθρώπινα πάθη, ὅπως ἡ πλεονεξία, ἡ ἀπληστία, ὁ ἐγωισμός, ἡ ἀρπακτικὴ διάθεσις καὶ ἀπὸ τὰς ἐπιπτώσεις αὐτῶν ἐπὶ τοῦ πλανήτου, ὡς ἡ κλιματικὴ ἀλλαγὴ, ἡ ὁποία πλέον ἀπειλεῖ εἰς μεγάλον βαθμὸν τὸ φυσικὸν περιβάλλον, τὸν κοινόν ἡμῶν «οἶκον». Ἡ ρῆξις τῆς σχέσεως ἀνθρώπου καὶ κτίσεως εἶναι διαστρέβλωσις τῆς αὐθεντικῆς χρήσεως τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ οἰκολογικοῦ προβλήματος ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τῆς χριστιανικῆς παραδόσεως ἀπαιτεῖ ὄχι μόνον μετανοίαν διὰ τὴν ἁμαρτίαν τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν φυσικῶν πόρων τοῦ πλανήτου, ἤτοι ριζικὴν ἀλλαγὴν νοοτροπίας καὶ συμπεριφορᾶς, ἀλλὰ καὶ ἀσκητισμὸν, ὡς ἀντίδοτον εἰς τὸν καταναλωτισμὸν, εἰς τὴν θεοποίησιν τῶν ἀναγκῶν καὶ εἰς τὴν κτηρικὴν στάσιν. Προϋποθέτει ἐπίσης καὶ τὴν μεγίστην εὐθύνην ἡμῶν νὰ παραδώσωμεν εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς βιώσιμον φυσικὸν περιβάλλον καὶ τὴν χρῆσιν αὐτοῦ κατὰ θεϊαν βούλησιν καὶ εὐλογίαν. Εἰς τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας καταφάσκειται ἡ δημιουργία καὶ ὁ ἀνθρώπος ἐνδυναμώνεται διὰ νὰ λειτουργῇ ὡς οἰκονόμος, φύλαξ καὶ «ιερέυς» αὐτῆς, προσάγων ταύτην δοξολογικῶς τῷ Δημιουργῷ - «*Τὰ Σὰ ἐκ τῶν Σῶν, Σοὶ προσφέρομεν κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα*» - καὶ καλλιερῶν εὐχαριστιακὴν σχέσιν μετὰ τὴν κτίσιν. Ἡ ὀρθόδοξος αὐτῆς εὐαγγελικὴ καὶ πατερικὴ προσέγγισις στρέφει ἐπίσης τὴν προσοχὴν μας εἰς τὰς κοινωνικὰς διαστάσεις καὶ τὰς τραγικὰς ἐπιπτώσεις τῆς καταστροφῆς τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

VI. *Ἡ Ἐκκλησία ἐνώπιον τῆς παγκοσμιοποιήσεως, ἀκραίων φαινομένων βίας καὶ τῆς μεταναστεύσεως*

15. Ἡ σύγχρονος ἰδεολογία τῆς παγκοσμιοποιήσεως, ἡ ὁποία ἐπιβάλλεται ἀθορύβως καὶ ἐξα-

πλοῦται ραγδαίως, προκαλεῖ ἤδη ἰσχυροὺς κλυδωνισμοὺς εἰς τὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν κοινωνίαν εἰς παγκόσμιον κλίμακα. Ἡ ἐπιβολὴ τῆς ἔχει δημιουργήσει νέας μορφὰς συστηματικῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ κοινωνικῆς ἀδικίας, ἔχει σχεδιάσει τὴν σταδιακὴν ἐξουδετέρωσιν τῶν ἐμποδίων τῶν ἀντιτιθεμένων ἐθνικῶν, θρησκευτικῶν, ἰδεολογικῶν ἢ ἄλλων παραδόσεων καὶ ἔχει ἤδη ὀδηγήσει εἰς τὴν ἀποδυνάμωσιν ἢ καὶ εἰς τὴν τελικὴν ἀποδόμησιν τῶν κοινωνικῶν κατακτήσεων, ὑπὸ τὸ πρόσχημα μάλιστα τῆς δήθεν ἀναγκαίας ἀνασυγκροτήσεως τῆς παγκοσμίου οἰκονομίας, διευρύνουσα οὕτω τὸ χάσμα μεταξὺ πλουσίων καὶ πτωχῶν, δυναμιτίζουσα τὴν κοινωνικὴν συνοχὴν τῶν λαῶν καὶ ἀναρριπίζουσα νέας ἐστίας παγκοσμίων ἐντάσεων.

Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἔναντι τῆς ἰσοπεδωτικῆς καὶ ἀπροσώπου ὁμογενοποιήσεως, τὴν ὁποίαν προωθεῖ ἡ παγκοσμιοποίησις, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀκροτήτων τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ, εἰσηγεῖται τὴν προστασίαν τῆς ταυτότητος τῶν λαῶν καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἐντοπιότητος. Ὡς ἐναλλακτικὸν ὑπόδειγμα διὰ τὴν ἐνότητα τῆς ἀνθρωπότητος προβάλλει τὴν ἀρθρωτὴν ὀργάνωσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἰσοτιμίας τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν. Ἡ Ἐκκλησία ἀντιτίθεται εἰς τὴν προκλητικὴν ἀπειλήν διὰ τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον καὶ τὰς πολιτιστικὰς παραδόσεις τῶν λαῶν, τὴν ὁποίαν ἐμπερικλείει ἡ παγκοσμιοποίησις καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς «ἰδιονομίας τῆς οἰκονομίας» ἢ τοῦ οἰκονομισμοῦ, ἡ αὐτονόμησις δηλαδή τῆς οἰκονομίας ἀπὸ τὰς ζωτικὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ μετατροπὴ τῆς εἰς αὐτοσκοπὸν, προτείνει δὲ μίαν βιώσιμον οἰκονομίαν, τεθεμελιωμένην εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Εὐαγγελίου. Οὕτω, μετὰ τὴν Κυριακὸν λόγον «*οὐκ ἐπ' ἄρτων μόνων ζήσεται ἄνθρωπος*» (Λουκ. δ', 4), ἡ Ἐκκλησία δὲν συνδέει τὴν πρόοδον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους μετὰ μόνην τὴν ἄνοδον τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου ἢ μετὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν εἰς βάρος τῶν πνευματικῶν ἀξιών.

16. Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἀναμιγνύεται εἰς τὴν πολιτικὴν, ἐν τῇ στενῇ σημασίᾳ τοῦ ὄρου, ἀλλ' ὅμως ἡ μαρτυρία αὐτῆς εἶναι οὐσιαστικῶς πολιτικὴ, ὡς μέρος διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν πνευματικὴν ἐλευθερίαν του. Ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξε πάντοτε διακριτός καὶ θὰ παραμείνῃ εἰς τὸ διη-

νεκές μία όφειλετική παρέμβασις ύπερ του ανθρώπου. Αί κατά τόπους Όρθόδοξοι Έκκλησίαι καλοῦνται σήμερον νά οικοδομήσουν μίαν νέαν έποικοδομητικήν συναλληλίαν μέ τό κοσμικόν κράτος δικαίου εις τό νέον πλαίσιον τών διεθνών σχέσεων, συμφώνως πρός τό βιβλικόν «Απόδοτε τά του Καίσαρος τῷ Καίσαρι καί τά του Θεοῦ τῷ Θεῷ» (Ματθ. κβ΄, 21). Ἡ συναλληλία αὕτη δέον ὅπως διασώξῃ τήν ἰδιοπροσωπίαν Έκκλησίας καί κράτους καί διασφαλίζῃ τήν εἰλικρινή συνεργασίαν αὐτῶν ἐπ' ὠφελεία τῆς προστασίας τῆς μοναδικῆς ἀξίας του ανθρώπου καί τῶν ἐντεῦθεν ἀπορροώντων δικαιωμάτων αὐτοῦ, ὡς καί τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης.

Τά δικαιώματα του ανθρώπου εὐρίσκονται σήμερον εις τό κέντρον τῆς πολιτικῆς ὡς ἀπάντησις εις τās συγχρόνους κοινωνικὰς καί πολιτικὰς κρίσεις καί ἀνατροπὰς καί διά τήν προστασίαν τῆς ἐλευθερίας του ἀτόμου. Ἡ προσέγγισις τῶν δικαιωμάτων του ανθρώπου ὑπό τῆς Όρθοδόξου Έκκλησίας ἐπικεντρώνεται εις τόν κίνδυνον ἐκπτώσεως του ἀτομικοῦ δικαιώματος εις ἀτομοκεντρισμόν καί δικαιωματισμόν. Μία τοιαύτη ἐκτροπή λειτουργεῖ εις βάρος του κοινοτικοῦ περιεχομένου τῆς ἐλευθερίας, ὁδηγεῖ εις τήν αὐθαίρετον μετατροπήν τῶν δικαιωμάτων εις εὐδαιμονιστικὰς διεκδικήσεις καί εις τήν ἀναγωγήν τῆς ἐπιφαλοῦς ταυτίσεως τῆς ἐλευθερίας μέ τήν ἀσυδοσίαν του ἀτόμου εις «οἰκουμενικήν ἀξίαν», ἡ ὁποία ὑποσκάπτει τά θεμέλια τῶν κοινωνικῶν ἀξιῶν, τῆς οἰκογενείας, τῆς θρησκείας, του ἔθνους καί ἀπειλεῖ θεμελιώδεις ἠθικὰς ἀξίας.

Ἡ ὀρθόδοξος λοιπόν κατανόησις του ανθρώπου ἀντιτίθεται τόσον εις τήν ἀλαζονικήν ἀποθέωσιν του ἀτόμου καί τῶν δικαιωμάτων του, ὅσον καί εις τήν ταπεινωτικήν καταρράκωσιν του ἀνθρωπίνου προσώπου εις τās συγχρόνους γιγαντιαίας οικονομικὰς, κοινωνικὰς, πολιτικὰς καί ἐπικοινωνιακὰς δομάς. Ἡ παράδοσις τῆς Όρθοδοξίας εἶναι ἀνεξάντλητος πηγὴ ζωτικῶν ἀληθειῶν διά τόν ἄνθρωπον. Οὐδεὶς ἐτίμησε τόν ἄνθρωπον καί ἐμερίμνησε δι αὐτόν τόσον, ὅσον ὁ Θεάνθρωπος Χριστός καί ἡ Έκκλησία Του. Θεμελιῶδες ἀνθρώπινον δικαίωμα εἶναι ἡ προστασία τῆς ἀρχῆς τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας ὑπό πάσας τās προοπτικὰς αὐτῆς, ἤτοι τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως,

τῆς πίστεως, τῆς λατρείας καί ὄλων τῶν ἀτομικῶν καί συλλογικῶν ἐκφράσεων θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, συμπεριλαμβανομένου καί του δικαιώματος ἐκάστου πιστοῦ νά τελῇ ἀκωλύτως ἀπό οἰανδήποτε κρατικήν παρέμβασιν τά θρησκευτικά του καθήκοντα, καθὼς καί τῆς ἐλευθερίας δημοσίας διδασκαλίας τῆς θρησκείας καί τῶν προϋποθέσεων λειτουργίας τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων.

17. Βιοῦμεν σήμερον ἔξαρσιν νοσηρῶν φαινομένων βίας ἐν ὀνόματι του Θεοῦ. Αἱ ἐκρήξις φονταμενταλισμοῦ εις τούς κόλπους τῶν θρησκείων κινδυνεύουν νά ὁδηγήσουν εις τήν ἐπικράτησιν τῆς ἀπόψεως ὅτι ὁ φονταμενταλισμός ἀνήκει εις τήν οὐσίαν του θρησκευτικοῦ φαινομένου. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶναι ὅτι ὁ φονταμενταλισμός, ὡς «ζῆλος οὐ κατ' ἐπίγνωσιν» (Ρωμ. ι΄, 2), ἀποτελεῖ ἔκφρασιν νοσηρᾶς θρησκευτικότητος. Ὁ ἀληθὴς χριστιανός, κατά τό πρότυπον του σταυρωθέντος Κυρίου, θυσιάζεται καί δέν θυσιάζει, καί διά τόν λόγον αὐτόν εἶναι ὁ αὐστηρότερος κριτῆς του ὀποθενδήποτε προερχομένου φονταμενταλισμοῦ. Ὁ εἰλικρινῆς διαθρησκειακός διάλογος συμβάλλει εις τήν ἀνάπτυξιν ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης, εις τήν προώθησιν τῆς εἰρήνης καί τῆς καταλλαγῆς. Ἡ Έκκλησία ἀγωνίζεται διά νά καταστήσῃ αἰσθητοτέρα τήν «ἄνωθεν εἰρήνην» ἐπὶ τῆς γῆς. Ἡ ἀληθινή εἰρήνη δέν ἐπιτυγχάνεται μέ τήν δύναμιν τῶν ὀπλων, ἀλλὰ μόνον διά μέσου τῆς ἀγάπης, ἥτις «οὐ ζητεῖ τά ἑαυτῆς» (Α΄ Κορ. ιγ΄, 5). Τό ἔλαιον τῆς πίστεως πρέπει νά χρησιμοποιῆται διά νά ἀπαλύνη καί νά θεραπεύῃ τās παλαιὰς πληγὰς τῶν ἄλλων καί ὄχι νά ἀναρριπίξῃ νέας ἐστίας μίσους.

18. Ἡ Όρθόδοξος Έκκλησία παρακολουθεῖ μέ πόνον καί προσεσχὴν καί καταγράφει τήν μεγάλην σύγχρονον ἀνθρωπιστικήν κρίσιν, τήν ἐπέκτασιν τῆς βίας καί τῶν ἐνόπλων συρράξεων, τόν διωγμόν, τήν ἐκδίωξιν καί τās δολοφονίας μελῶν θρησκευτικῶν μειονοτήτων, τήν βιαίαν ἀπομάκρυνσιν οἰκογενειῶν ἀπό τās ἐστίας των, τήν τραγώδιαν τῆς ἐμπορίας ἀνθρώπων, τήν παραβίασιν τῶν βασικῶν δικαιωμάτων ἀτόμων καί λαῶν καί τόν ἐξαναγκασμόν εις ἀλλαγὴν πίστεως. Καταδικάζει ἀπεριφράστως τās ἀπαγωγὰς, τά βασανιστήρια, τās εἰδεχθεῖς ἐκτελέσεις. Καταγγέλλει τήν καταστροφὴν ναῶν, θρησκευτικῶν συμβόλων καί μνημείων πολιτισμοῦ.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀνησυχεῖ ἰδιαίτερος διὰ τὴν κατάστασιν τῶν χριστιανῶν καὶ τῶν ἄλλων διωκομένων ἐθνικῶν καὶ θρησκευτικῶν μειονοτήτων τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Εἰδικώτερον, ἀπευθύνει ἔκκλησιν πρὸς τὰς κυβερνήσεις ἐν τῇ περιοχῇ, νὰ προστατεύσουν τοὺς χριστιανικοὺς πληθυσμούς, τοὺς Ὁρθοδόξους, τοὺς Ἀρχαίους Ἀνατολικούς καὶ τοὺς λοιπούς χριστιανούς, οἱ ὅποιοι ἐπεβίωσαν εἰς τὸ λίκνον τοῦ Χριστιανισμοῦ. Οἱ γηγενεῖς χριστιανικοὶ καὶ οἱ ἄλλοι πληθυσμοὶ ἔχουν ἀπαράγραπτον δικαίωμα νὰ παραμείνουν εἰς τὰς χώρας αὐτῶν ὡς πολῖται μέ ἴσα δικαιώματα.

Προτρέπομεν λοιπὸν ὅλους τοὺς ἐμπλεκόμενους, ἀνεξαρτήτως θρησκευτικῶν πεποιθήσεων, νὰ ἐργάζωνται διὰ τὴν καταλλαγὴν καὶ διὰ τὸν σεβασμὸν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, πρωτίστως δὲ διὰ τὴν προστασίαν τοῦ θείου δώρου τῆς ζωῆς. Πρέπει ὁ πόλεμος καὶ ἡ αἱματοχυσία νὰ τερματισθοῦν, νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ δικαιοσύνη, ὥστε νὰ ἐπανέλθῃ ἡ εἰρήνη καὶ νὰ καταστῇ ἐφικτὴ ἡ ἐπιστροφή τῶν ἐκδιωχθέντων εἰς τὰς πατρογονικάς αὐτῶν ἐστίας. Προσευχόμεθα διὰ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν δικαιοσύνην εἰς τὰς δοκιμαζομένας χώρας τῆς Ἀφρικῆς, ὡς καὶ εἰς τὴν χειμαζομένην Οὐκρανίαν. Ἐπαναλαμβάνομεν ἐν Συνόδῳ μετ' ἐμφάσεως τὴν ἔκκλησιν πρὸς τοὺς ὑπευθύνους, νὰ ἀπελευθερώσουν τοὺς δύο ἀπαχθέντας ἀρχιερεῖς εἰς τὴν Συρίαν, Παῦλον Yazigi καὶ Ἰωάννην Ibrahim. Προσευχόμεθα διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν πάντων τῶν ἐν ὀμηρίᾳ καὶ αἰχμαλωσίᾳ συνανθρώπων μας.

19. Τὸ σύγχρονον καὶ συνεχῶς ἐντεινόμενον προσφυγικὸν καὶ μεταναστευτικὸν πρόβλημα, ὀφειλόμενον εἰς πολιτικούς, οικονομικούς καὶ κλιματολογικούς λόγους, εὑρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τοῦ παγκοσμίου ἐνδιαφέροντος. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀντιμετώπισε πάντοτε καὶ ἀντιμετωπίζει συνεχῶς τοὺς δεδιωγμένους, τοὺς ἐν κινδύνῳ καὶ ἐν ἀνάγκαις, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν λόγων τοῦ Κυρίου «ἐπέινασα γὰρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἦμην, καὶ συνηγάγετέ με, γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με, ἡσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἦμην, καὶ ἤλθετε πρὸς με» (Ματθ. κε', 35-36) καὶ «ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου

τῶν ἐλαχίστων ἐμοὶ ἐποιήσατε» (Ματθ. κε', 40). Καθ' ὅλην τὴν ἱστορικὴν αὐτῆς πορείαν ἡ Ἐκκλησία εὑρίσκετο εἰς τὸ πλευρὸν τῶν «κοπιῶντων καὶ πεφορτισμένων» (Ματθ. ια', 28). Ἀείποτε ἡ ἐκκλησιαστικὴ φιλανθρωπία δέν περιορίζετο ἀπλῶς εἰς τὴν περιστασιακὴν ἀγαθοεργίαν πρὸς τὸν ἐνδεῆ καὶ τὸν πάσχοντα, ἀλλὰ ἀπέβλεπε καὶ εἰς τὴν ἀπάλειψιν τῶν αἰτίων, τὰ ὅποια δημιουργοῦν τὰ κοινωνικά προβλήματα. Τὸ «ἔργον διακονίας» τῆς Ἐκκλησίας (Ἐφес. δ', 12) ἀναγνωρίζεται ὑπὸ πάντων.

Ἀπευθύνομεν λοιπὸν ἔκκλησιν πρωτίστως πρὸς τοὺς δυναμένους νὰ ἄρουν τὰς αἰτίας τῆς δημιουργίας τῆς προσφυγικῆς κρίσεως νὰ λάβουν τὰς δεούσας θετικὰς ἀποφάσεις. Καλοῦμεν τὰς πολιτικὰς ἀρχάς, τοὺς Ὁρθοδόξους πιστοὺς καὶ τοὺς λοιπούς πολίτας τῶν χωρῶν, εἰς τὰς ὁποίας κατέφυγον καὶ συνεχίζουν νὰ καταφεύγουν οἱ πρόσφυγες, νὰ παρὰσχουν εἰς αὐτοὺς πᾶσαν δυνατὴν βοήθειαν, ἀκόμη καὶ ἐκ τοῦ ἰδίου ὑστερήματος.

VII. Ἡ Ἐκκλησία: μαρτυρία ἐν διαλόγῳ

20. Ἡ Ἐκκλησία ἐπιδεικνύει εὐαισθησίαν ἐναντι ἐκείνων, οἱ ὅποιοι διέκοψαν τὴν μετ' αὐτῆς κοινωνίαν καὶ ἐνδιαφέρεται δι' ὅσους δέν κατανοοῦν τὴν φωνὴν τῆς. Ἐν τῇ συνειδήσει αὐτῆς ὅτι ἀποτελεῖ τὴν ζῶσαν παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ κόσμῳ, μετατρέπει εἰς συγκεκριμένας πράξεις τὴν θεῖαν Οἰκονομίαν δι' ὅλων τῶν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῆς μέσων, διὰ τὴν ἀξιόπιστον μαρτυρίαν τῆς ἀληθείας, ἐν τῇ ἀκριβεῖα τῆς ἀποστολικῆς πίστεως. Ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτὸ τῆς κατανοήσεως τοῦ χρέους μαρτυρίας καὶ προσφορᾶς, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀνέκαθεν προσέδιδε μεγάλην σημασίαν εἰς τὸν διάλογον, ἰδιαίτερος δὲ εἰς ἐκεῖνον μέ τοὺς ἑτεροδόξους χριστιανούς. Διὰ μέσου τοῦ διαλόγου αὐτοῦ, ὁ λοιπὸς χριστιανικὸς κόσμος γνωρίζει πλέον καλύτερα τὴν Ὁρθοδοξίαν καὶ τὴν γνησιότητα τῆς παραδόσεως αὐτῆς. Ἐπίσης γνωρίζει ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία οὐδέποτε ἀπεδέχθη τὸν θεολογικὸν μινιμαλισμὸν ἢ τὴν ἀμφισβήτησιν τῆς δογματικῆς παραδόσεως καὶ τοῦ εὐαγγελικοῦ ἤθους τῆς. Οἱ διαχριστιανικοὶ διάλογοι ἐλειτούργησαν ὡς εὐκαιρία διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν, διὰ νὰ ἀναδείξῃ τὸ σέβας πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶν Πα-

τέρων και διά νά δώση τήν ἀξιόπιστον μαρτυρίαν τῆς γνησίας παραδόσεως τῆς μιᾶς, ἁγίας, καθολικῆς καί ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ὑπό τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διεξαγόμενοι διάλογοι οὐδέποτε ἐσήμαιναν, οὔτε σημαίνουν καί δέν πρόκειται νά σημάνουν ποτέ οἰονδήποτε συμβιβασμόν εἰς ζητήματα πίστεως. Οἱ διάλογοι αὐτοί εἶναι μαρτυρία περὶ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐδραζομένη ἐπὶ τοῦ εὐαγγελικοῦ μηνύματος «Ἐρχου καί ἴδε» (Ἰωάν. α΄, 46), ὅτι «ὁ Θεός ἀγάπη ἐστίν» (Α΄ Ἰωάν. δ΄, 8).

Ἐπὶ τὸ πνεῦμα αὐτό, ἡ ἀνά τήν οἰκουμένην Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, οὔσα ἢ ἐν Χριστῷ φανέρωσις τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, βιοῖ τὸ ὅλον μυστήριον τῆς θείας Οἰκονομίας εἰς τήν μυστηριακὴν ζωὴν αὐτῆς, μέ ἐπικεντρον πάντοτε τήν θείαν Εὐχαριστίαν, ἐν τῇ ὁποία προσφέρει εἰς ἡμᾶς οὐχὶ τροφήν ἐπίκηρον καί φθαρτὴν, ἀλλ αὐτὸ τὸ ζώηρον Δεσποτικόν Σῶμα, «τόν οὐράνιον Ἄρτον», «ὅς ἐστὶ φάρμακον ἀθανασίας, ἀντίδοτος τοῦ μὴ ἀποθανεῖν, ἀλλὰ ζῆν ἐν Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καθαρτήριοι ἀλεξίκακον» (Ἰγνατίου Ἀντιοχείας, Πρὸς Ἐφεσίους, Κ. PG 5, 756). Ἡ θεία Εὐχαριστία ἀποτελεῖ τὸν ἐσώτατον πυρῆνα καί τῆς συνοδικῆς λειτουργίας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, καθὼς καί τήν αὐθεντικὴν βεβαίωσιν τῆς Ὁρθοδόξιας τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας, ὡς διακηρύττει καί ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος Λυδῶνος: «Ἡμῶν δὲ σύμφωνος ἡ γνώμη (= διδασκαλία) τῇ Εὐχαριστίᾳ, ἡ δὲ Εὐχαριστία βεβαίωσι τὴν γνώμην» (Κατὰ αἰρέσεων Δ΄, 18. PG 7, 1028).

Εὐαγγελιζόμενοι, λοιπόν, κατὰ τήν ἐντολήν τοῦ Κυρίου ὅλον τὸν κόσμον καί «κηρύττοντες ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καί ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη» (Λουκ. κβ΄, 47), ἔχομεν χρέος νά παραθέτωμεν ἑαυτούς καί ἀλλήλους καί πᾶσαν τήν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ καί νά ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁμολογοῦντες ἐν ὁμονοίᾳ «Πατέρα, Υἱόν καί Ἅγιον Πνεῦμα, Τριάδα ὁμοούσιον καί ἀχώριστον». Ταῦτα ἀπευθύνοντες ἐν Συνόδῳ πρὸς τὰ ἀνά τὸν κόσμον τέκνα τῆς Ἀγιωτάτης Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας καί πρὸς τήν οἰκουμένην πᾶσαν, ἐπόμενοι τοῖς ἁγίοις Πατράσι καί τοῖς συνοδικοῖς θεσπίσμασι πρὸς διαφύλαξιν τῆς πατροπαραδότου πίστεως καί πρὸς «ἀνάληψιν χρηστοθείας» εἰς τήν καθ’ ἡμέραν ζωὴν ἡμῶν, ἐπ’ ἐλπίδι

τῆς «κοινῆς ἀναστάσεως», δοξολογοῦμεν τήν τρισυπόστατον Θεότητα ἕσμοσιν ἐνθέοις:

«Πάτερ Παντοκράτορ καί Λόγε καί Πνεῦμα, τρισὶν ἐνιζομένη ἐν ὑποστάσει φύσις. Ὑπερούσιε καί Ὑπέρθεε, εἰς σέ βεβαπίσμεθα καί σέ εὐλογοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας» (Κανὼν τοῦ Πάσχα, ᾠδὴ Η΄).

† ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος, Πρόεδρος
 † ὁ Ἀλεξανδρείας Θεόδωρος
 † ὁ Ἱεροσολύμων Θεόφιλος
 † ὁ Σερβίας Εἰρηναῖος
 † ὁ Ρουμανίας Δανιήλ
 † ὁ Νέας Ἰουστινιανῆς καί πάσης Κύπρου Χρυσόστομος
 † ὁ Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος Ἱερώνυμος
 † ὁ Βαρσοβίας καί πάσης Πολωνίας Σάββας
 † ὁ Τιράνων καί πάσης Ἀλβανίας Ἀναστάσιος
 † ὁ Πρέσοβ καί πάσης Τσεχίας καί Σλοβακίας Ραστισλάβ

Ἀντιπροσωπεία Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου

† ὁ Καρελίας καί πάσης Φιλλανδίας Λέων
 † ὁ Ταλλίνης καί πάσης Ἑσθονίας Στέφανος
 † ὁ Γέρων Περγάμου Ἰωάννης
 † ὁ Γέρων Ἀμερικῆς Δημήτριος
 † ὁ Γερμανίας Αὐγουστίνος
 † ὁ Κρήτης Εἰρηναῖος
 † ὁ Ντένβερ Ἰσοαῖας
 † ὁ Ἀτλάντας Ἀλέξιος
 † ὁ Πριγκηποννήσων Ἰάκωβος
 † ὁ Προικονήσου Ἰωσήφ
 † ὁ Φιλαδελφείας Μελίτων
 † ὁ Γαλλίας Ἐμμανουήλ
 † ὁ Δαρδανελλίων Νικήτας
 † ὁ Νητρῶιτ Νικόλαος
 † ὁ Ἁγίου Φραγκίσκου Γεράσιμος
 † ὁ Κισάμου καί Σελίνου Ἀμφιλόχιος
 † ὁ Κορέας Ἀμβρόσιος
 † ὁ Σηλυβρίας Μάξιμος
 † ὁ Ἀδριανουπόλεως Ἀμφιλόχιος
 † ὁ Διοκλείας Κάλλιστος
 † ὁ Ἱεραπόλεως Ἀντώνιος,

ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Οὐκρανῶν Ὁρθοδόξων ἐν ΗΠΑ
 † ὁ Τελμησοῦ Ἰώβ

† ὁ Χαριουπόλεως Ἰωάννης,
ἐπί κεφαλῆς τῆς Πατριαρχικῆς Ἐξαρχίας
τῶν ἐν τῇ Δυτικῇ Εὐρώπῃ Ὁρθοδόξων Παροικιῶν
Ρωσικῆς Παραδόσεως
† ὁ Νύσσης Γρηγόριος,
ἐπί κεφαλῆς τῶν Καρπαθορώσων Ὁρθοδόξων
ἐν ΗΠΑ

**Ἀντιπροσωπεία
Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας**

† ὁ Γέρων Λεοντοπόλεως Γαβριήλ
† ὁ Ναϊρόμπι Μακάριος
† ὁ Καμπάλας Ἰωνᾶς
† ὁ Ζιμπάμπουε καί Ἀγκόλας Σεραφεῖμ
† ὁ Νιγηρίας Ἀλέξανδρος
† ὁ Τριπόλεως Θεοφύλακτος
† ὁ Καλῆς Ἐλπίδος Σέργιος
† ὁ Κυρήνης Ἀθανάσιος
† ὁ Καρθαγένης Ἀλέξιος
† ὁ Μουάνζας Ἱερώνυμος
† ὁ Γουίνεας Γεώργιος
† ὁ Ἐρμουπόλεως Νικόλαος
† ὁ Εἰρηνοπόλεως Δημήτριος
† ὁ Ἰωαννουπόλεως καί Πρετορίας Δαμασκηνός
† ὁ Ἄγκρας Νάρκισσος
† ὁ Πτολεμαΐδος Ἐμμανουήλ
† ὁ Καμερούν Γρηγόριος
† ὁ Μέμφιδος Νικόδημος
† ὁ Κατάγκας Μελέτιος
† ὁ Μπραζαβίλ καί Γκαμπόν Παντελεήμων
† ὁ Μπουρούντι καί Ρουάντας Ἰννοκέντιος
† ὁ Μοζαμβίκης Χρυσόστομος
† ὁ Νιέρι καί Ὅρους Κένυας Νεόφυτος

**Ἀντιπροσωπεία
Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων**

† ὁ Φιλαδελφείας Βενέδικτος
† ὁ Κωνσταντίνης Ἀρίσταρχος
† ὁ Ἰορδάνου Θεοφύλακτος
† ὁ Ἀθηδώνος Νεκτάριος
† ὁ Πέλλης Φιλούμενος

**Ἀντιπροσωπεία
Ἐκκλησίας Σερβίας**

† ὁ Ἀχρίδος καί Σκοπίων Ἰωάννης
† ὁ Μαυροβουνίου καί Παραθαλασσίας Ἀμφιλόχιος
† ὁ Ζάγκρεμπ καί Λιουμπλιάνας Πορφύριος

† ὁ Σιρμίου Βασίλειος
† ὁ Βουδιμίου Λουκιανός
† ὁ Νέας Γκρατσάνιτσας Λογγίνος
† ὁ Μπάτσκας Εἰρηναῖος
† ὁ Σβορνικίου καί Τούζλας Χρυσόστομος
† ὁ Ζίτσης Ἰουστίνος
† ὁ Βρανίων Παχώμιος
† ὁ Σουμαδίας Ἰωάννης
† ὁ Μπραντισέβου Ἰγνάτιος
† ὁ Δαλματίας Φώτιος
† ὁ Μπίχατς καί Πέτροβατς Ἀθανάσιος
† ὁ Νίκσιτς καί Βουδίμλιε Ἰωαννίκιος
† ὁ Ζαχουμίου καί Ἐρζεγοβίνης Γρηγόριος
† ὁ Βαλιέβου Μιλούτιν
† ὁ ἐν Δυτικῇ Ἀμερικῇ Μάξιμος
† ὁ ἐν Αὐστραλία καί Νέα Ζηλανδία Εἰρηναῖος
† ὁ Κρούσεβατς Δαυῖδ
† ὁ Σλαυονίας Ἰωάννης
† ὁ ἐν Αὐστρία καί Ἐλβετία Ἀνδρέας
† ὁ Φραγκφούρτης καί ἐν Γερμανία Σέργιος
† ὁ Τιμοκίου Ἰλαρίων

**Ἀντιπροσωπεία
Ἐκκλησίας Ρουμανίας**

† ὁ Ἰασίου καί Μολδαβίας καί Μπουκοβίνης
Θεοφάνης
† ὁ Σιμπίου καί Τρανσυλβανίας Λαυρέντιος
† ὁ Βάντ, Φελεάκ καί Κλούζ καί Κλούζ, Ἄλμπας,
Κρισάνας καί Μαραμουῦρες Ἀνδρέας
† ὁ Κραιόβας καί Ὀλτενίας Εἰρηναῖος
† ὁ Τιμισοάρας καί Βανάτου Ἰωάννης
† ὁ ἐν Δυτικῇ καί Νοτίῳ Εὐρώπῃ Ἰωσήφ
† ὁ ἐν Γερμανία καί Κεντρικῇ Εὐρώπῃ Σεραφεῖμ
† ὁ Τιργοβιστίου Νήφων
† ὁ Ἄλμπα Ἰούλια Εἰρηναῖος
† ὁ Ρώμαν καί Μπακάου Ἰωακείμ
† ὁ Κάτω Δουνάβεως Κασσιανός
† ὁ Ἀράντ Τιμόθεος
† ὁ ἐν Ἀμερικῇ Νικόλαος
† ὁ Ὁράντεα Σωφρόνιος
† ὁ Στρεχαῖας καί Σεβερίνου Νικόδημος
† ὁ Τουλσέας Βησσαρίων
† ὁ Σαλάζης Πετρώνιος
† ὁ ἐν Οὐγγαρία Σιλουανός
† ὁ ἐν Ἰταλία Σιλουανός
† ὁ ἐν Ἰσπανία καί Πορτογαλία Τιμόθεος
† ὁ ἐν Βορείῳ Εὐρώπῃ Μακάριος

† ὁ Πλοεστίου Βαρολάμ,
 Βοηθός παρά τῷ Πατριάρχῃ
 † ὁ Λοβιστέου Αἰμιλιανός,
 Βοηθός παρά τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Ριμνικίου
 † ὁ Βικίνης Ἰωάννης Κασσιανός,
 Βοηθός παρά τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ ἐν Ἀμερικῇ

**Ἀντιπροσωπεία
 Ἐκκλησίας Κύπρου**

† ὁ Πάφου Γεώργιος
 † ὁ Κιτίου Χρυσόστομος
 † ὁ Κυρηναίας Χρυσόστομος
 † ὁ Λεμεσοῦ Ἀθανάσιος
 † ὁ Μόρφου Νεόφυτος
 † ὁ Κωνσταντίας - Ἀμμοχώστου Βασίλειος
 † ὁ Κύγκου καὶ Τηλλυρίας Νικηφόρος
 † ὁ Ταμασοῦ καὶ Ὁρεινῆς Ἡσαΐας
 † ὁ Τριμυθοῦντος καὶ Λευκάρων Βαρνάβας
 † ὁ Καρπασίας Χριστοφόρος
 † ὁ Ἀρσινόης Νεκτάριος
 † ὁ Ἀμαθοῦντος Νικόλαος
 † ὁ Λήδρας Ἐπιφάνιος
 † ὁ Χύτρων Λεόντιος
 † ὁ Νεαπόλεως Πορφύριος
 † ὁ Μεσαορίας Γρηγόριος

**Ἀντιπροσωπεία
 Ἐκκλησίας Ἑλλάδος**

† ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου Προκόπιος
 † ὁ Περιστερίου Χρυσόστομος
 † ὁ Ἡλείας Γερμανός
 † ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Ἀλέξανδρος
 † ὁ Ἄρτης Ἰγνάτιος
 † ὁ Διδυμοτείχου, Ὁρεστιάδος καὶ Σουφλίου
 Δαμασκητός
 † ὁ Νικαίας Ἀλέξιος
 † ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου Ἱερόθεος
 † ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Εὐσέβιος
 † ὁ Καστορίας Σεραφεῖμ

† ὁ Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ Ἰγνάτιος
 † ὁ Κασσανδρείας Νικόδημος
 † ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Ἐφραίμ
 † ὁ Σερρῶν καὶ Νιγρίτης Θεολόγος
 † ὁ Σιδηροκάστρου Μακάριος
 † ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως Ἀνθίμος
 † ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως Βαρνάβας
 † ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος
 † ὁ Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετρουπόλεως Ἀθηναγόρας
 † ὁ Λαγκαδᾶ, Λητῆς καὶ Ρεντίνης Ἰωάννης
 † ὁ Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας Γαβριήλ
 † ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Χρυσόστομος
 † ὁ Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου Θεό-
 κλητος

**Ἀντιπροσωπεία
 Ἐκκλησίας Πολωνίας**

† ὁ Λούτζ καὶ Πόζναν Σίμων
 † ὁ Λούμπλιν καὶ Χέλμ Ἄβελ
 † ὁ Μπιαλύστοκ καὶ Γκντάνσκ Ἰάκωβος
 † ὁ Σιεματίτσε Γεώργιος
 † ὁ Γκορλίτσε Παῖσιος

**Ἀντιπροσωπεία
 Ἐκκλησίας Ἀλβανίας**

† ὁ Κορυτσᾶς Ἰωάννης
 † ὁ Ἀργυροκάστρου Δημήτριος
 † ὁ Ἀπολλωνίας καὶ Φίερ Νικόλαος
 † ὁ Ἐλμπασάν Ἀντώνιος
 † ὁ Ἀμαντίας Ναθαναήλ
 † ὁ Βύλιδος Ἄστιος

**Ἀντιπροσωπεία
 Ἐκκλησίας Τσεχίας καὶ Σλοβακίας**

† ὁ Πράγας Μιχαήλ
 † ὁ Σούμπερκ Ἡσαΐας
 † ὁ Ἐλβετίας Ἱερεμίας, ἐπὶ κεφαλῆς
 τῆς Πανορθόδοξου Γραμματείας τῆς Ἁγίας
 καὶ Μεγάλης Συνόδου

Τό μήνυμα τῆς Ἁγίας καί Μεγάλῃς Συνόδου πρός τόν Ὁρθόδοξο λαό

(Κολυμπάρι Χανίων, 26.6.2016)

*Πρός τόν Ὁρθόδοξο λαό
καί κάθε ἄνθρωπο καλῆς θελήσεως*

Ἦμνοῦμε καί δοξολογοῦμε τόν Θεό τῶν «οἰκτιρῶν καί πάσης παρακλήσεως», διότι μᾶς ἀξίωσε νά συνέλθουμε τήν ἐβδομάδα τῆς Πεντηκοστῆς (18-26 Ἰουνίου 2016) στήν Κρήτη, ὅπου ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καί ὁ μαθητής του Τίτος κήρυσαν τό Εὐαγγέλιο στά πρῶτα χρόνια τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας. Εὐχαριστοῦμε τόν ἐν Τριάδι Θεό, διότι εὐδόκησε νά περατώσουμε μέ ὁμοψυχία τίς ἐργασίες τῆς Ἁγίας καί Μεγάλῃς Συνόδου τῆς Ὁρθοδοξίας, τήν ὁποία συγκάλεσε ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, μέ τήν ὁμόφρονη γνώμη τῶν Προκαθημένων τῶν κατά τόπους Ὁρθόδοξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

Ἀκολουθώντας πιστά τό παράδειγμα τῶν Ἀποστόλων καί τῶν θεοφόρων Πατέρων μελετήσαμε καί πάλιν τό Εὐαγγέλιο τῆς ἐλευθερίας «ἡ Χριστός ἡμᾶς ἠλευθέρωσε» (Γαλ. 5:1). Θεμέλιο τῶν θεολογικῶν μας ἀναζητήσεων ὑπῆρξε ἡ βεβαιότητα ὅτι ἡ Ἐκκλησία δέν ζεῖ γιά τόν ἑαυτό της. Μεταδίδει τή μαρτυρία τοῦ Εὐαγγελίου τῆς χάριτος καί τῆς ἀληθείας καί προσφέρει σέ ὅλη τήν οἰκουμένη τά δῶρα τοῦ Θεοῦ: τήν ἀγάπη, τήν εἰρήνη, τήν δικαιοσύνη, τήν καταλλαγῆ, τήν δύναμη τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Ἀναστάσεως καί τήν προσδοκία τῆς αἰωνιότητος.

1) Βασική προτεραιότητα τῆς Ἁγίας καί Μεγάλῃς Συνόδου ὑπῆρξε ἡ διακήρυξη τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Στηριγμένη στή θεία Εὐχαριστία καί τήν Ἀποστολική Διαδοχή τῶν Ἐπισκόπων, ἡ ὑφισταμένη ἐνότητα εἶναι ἀνάγκη νά ἐνισχύεται καί νά φέρνει νέους καρπούς. Ἡ Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία εἶναι Θεανθρώπινη κοινωνία, πρόγευση καί βίωση τῶν Ἐσχάτων ἐντός τῆς Θείας Εὐχαριστίας.

Ὡς μία διαρκῆς Πεντηκοστή εἶναι ἀσίγαστη προφητική φωνή, παρουσία καί μαρτυρία τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης. Πιστή στήν ὁμόφωνη Ἀποστολική Παράδοση καί μυστηριακή ἐμπειρία ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποτελεῖ τήν αὐθεντική συνέχεια τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ὁμολογεῖται στό Σύμβολο τῆς Πίστεως καί ἐπιβεβαιώνεται ἀπό τή διδασκαλία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία μας βιώνει τό μυστήριο τῆς θείας Οἰκονομίας στή μυστηριακή της ζωῆ μέ ἐπίκεντρο τή θεία Εὐχαριστία.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐκφράζει τήν ἐνότητα καί καθολικότητά της ἐν Συνόδῳ. Ἡ συνοδικότητα διαπνέει τήν ὀργάνωση, τόν τρόπο πού λαμβάνονται οἱ ἀποφάσεις καί καθορίζεται ἡ πορεία της. Οἱ Ὁρθόδοξοι Αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίες δέν ἀποτελοῦν συνομοσπονδία Ἐκκλησιῶν ἀλλά τήν Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία. Κάθε τοπική Ἐκκλησία, προσφέρουσα τήν θεία Εὐχαριστία, εἶναι ἡ ἐν τόπῳ παρουσία καί φανέρωση τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Ὡς πρὸς τήν Ὁρθόδοξο Διασπορά στίς διάφορες χῶρες τῆς ὑψηλίου, ἀπεφασίσθη νά συνεχισθεῖ ἡ λειτουργία Ἐπισκοπικῶν Συνελεύσεων μέχρι τήν ἐφαρμογή τῆς κανονικῆς ἀκριβείας. Αὐτές ἀπαρτίζονται ἀπό τούς κανονικούς ἐπισκόπους, πού ὀρίζονται ἀπό τήν κάθε Αὐτοκέφαλο Ἐκκλησία, οἱ ὁποῖοι ἐξακολουθοῦν νά ὑπάγονται σ' αὐτήν. Ἡ συνεπῆς λειτουργία τῶν Ἐπισκοπικῶν Συνελεύσεων ἐγγυᾶται τόν σεβασμό τῆς Ὁρθοδόξου ἀρχῆς τῆς συνοδικότητος.

Κατά τίς ἐργασίες τῆς Ἁγίας καί Μεγάλῃς Συνόδου ἐτονίσθη ἡ σημασία τῶν Συνάξεων τῶν Προκαθημένων πού ἔχουν πραγματοποιηθεῖ καί διατυπώθηκε ἡ πρόταση ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος νά καταστῆ ἐπαναλαμβανόμενος Θεσμός.

2) Μετέχοντες στη Θεία Εὐχαριστία καὶ δεόμενοι ὑπὲρ τῆς οἰκουμένης ὀφείλουμε νὰ συνεχίσουμε τὴ λειτουργία μετὰ τὴ Θεία Λειτουργία καὶ νὰ δίδουμε τὴ μαρτυρία τῆς πίστεως πρὸς τοὺς ἐγγύς καὶ τοὺς μακρὰν, συμφώνως πρὸς τὴ σαφῆ ἐντολὴ τοῦ Κυρίου πρὸ τῆς Ἀναλήψεώς Του: «καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλήμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς» (Πράξ. 1:8). Ὁ ἐπανευαγγελισμὸς τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ στὶς σύγχρονες ἐκκοσμηκευμένες κοινωνίες καὶ ὁ εὐαγγελισμὸς ἐκείνων πού ἀκόμη δὲν ἔχουν γνωρίσει τὸν Χριστὸ ἀποτελοῦν ἀδιάλειπτο χρέος τῆς Ἐκκλησίας.

3) Ἡ Ἐκκλησία μας ἀνταποκρινόμενη στό χρέος νὰ μαρτυρεῖ τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν ἀποστολικὴ της πίστη, ἀποδίδει μεγάλη σημασία στὸν διάλογο κυρίως μὲ τοὺς ἑτεροδόξους Χριστιανούς. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ καὶ ὁ λοιπὸς χριστιανικὸς κόσμος γνωρίζει ἀκριβέστερα τὴ γνησιότητα τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως, τὴν ἀξία τῆς πατερικῆς διδασκαλίας, τὴ λειτουργικὴ ἐμπειρία καὶ τὴν πίστη τῶν Ὁρθοδόξων. Οἱ διάλογοι πού διεξάγει ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν σημαίνουν ποτέ συμβιβασμὸ σὲ ζητήματα πίστεως.

4) Οἱ ἐκρήξεις φονταμενταλισμοῦ πού παρατηροῦνται στοὺς κόλπους διαφόρων θρησκευτῶν ἀποτελοῦν ἔκφραση νοσηρῆς θρησκευτικότητος. Ὁ νηφάλιος διαθρησκευτικὸς διάλογος συμβάλλει σημαντικὰ στὴν προώθηση τῆς ἀμοιβαίας ἐπι-

σοσύνης, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς καταλλαγῆς. Τὸ λάδι τοῦ θρησκευτικοῦ βιώματος πρέπει νὰ χρησιμοποιεῖται γιὰ νὰ ἐπουλῶνει πληγές καὶ ὄχι γιὰ νὰ ἀναζωπυρώνει τὴ φωτιά τῶν πολεμικῶν συρράξεων. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καταδικάζει ἀπεριφράστως τὴν ἐπέκταση τῆς πολεμικῆς βίας, τοὺς διωγμούς, τὴν ἐκδίωξη καὶ δολοφονία μελῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων, τὸν ἐξαναγκασμὸ γιὰ τὴν ἀλλαγὴ τῆς θρησκευτικῆς πίστεως, τὴν ἐμπορία προσφύγων, τὶς ἀπαγωγές, τὰ βασανιστήρια, τὶς εἰδεχθεῖς ἐκτελέσεις. Καταγγέλλει τὴν καταστροφὴ νῶν, θρησκευτικῶν συμβόλων καὶ μνημείων πολιτισμοῦ. Ὅπως ἰδιαίτερος ἐκφράζει τὴν ἀγωνία τῆς γιὰ τὴν κατάσταση τῶν Χριστιανῶν καὶ ὄλων τῶν διωκομένων μειονοτήτων στὴ Μέση Ἀνατολή καὶ ἀλλαχοῦ. Ἀπευθύνει ἔκκληση πρὸς τὴν παγκόσμια κοινότητα γιὰ τὴν προστασία τῶν γηγενῶν Ὁρθοδόξων καὶ τῶν ἄλλων Χριστιανῶν, καθὼς καὶ ὄλων τῶν πληθυσμῶν τῆς περιοχῆς, πού ἔχουν ἀπαράβατο δικαίωμα νὰ παραμείνουν στὴν πατρίδα τους ὡς ἰσότιμοι πολῖτες. Ἡ Σύνοδος μας καλεῖ ὅλους τοὺς ἐμπλεκόμενους νὰ καταβάλουν χωρὶς καθυστέρηση συστηματικὲς προσπάθειες γιὰ τὴν κατάπαυση τῶν πολεμικῶν συρράξεων στὴ Μέση Ἀνατολή καὶ ὅπου ἐξακολουθοῦν οἱ πολεμικὲς συγκρούσεις, καὶ τὸν ἐπαναπατρισμὸ τῶν ἐκδιωχθέντων.

Ὅπως ἰδιαίτερος ἀπευθύνουμε ἔκκληση στοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς γιὰ τὴν ἐπικράτηση τῆς εἰρήνης

Ἀποφίς ἀπὸ τὴν αἴθουσα τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου στὴν Ὁρθόδοξο Ἀκαδημία Κρήτης (Κολυμπάρι Χανίων).

καί τῆς δικαιοσύνης στίς χῶρες προελεύσεως τῶν προσφύγων. Προτρέπουμε τίς πολιτικές ἀρχές, τούς πολίτες καί τούς Ὁρθοδόξους Χριστιανούς στίς χῶρες πού καταφεύγουν οἱ ἐξουθενωμένοι πρόσφυγες, νά συνεχίσουν νά προσφέρουν ἀπό τό περίσσευμα καί ἀπό τό ὑστέρημα τῶν δυνατοτήτων τους.

5) Ἡ σύγχρονη ἐκκοσμίκευση ἐπιδιώκει τήν αὐτονόμηση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τόν Χριστό καί τήν πνευματική ἐπιρροή τῆς Ἐκκλησίας, τήν ὁποία ταυτίζει αὐθαιρέτως μέ τόν συντηρητισμό. Ὁ Δυτικός ὅμως πολιτισμός φέρει ἀνεξίτηλη τή σφραγίδα τῆς διαχρονικῆς συμβολῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐπιπλέον, ἡ Ἐκκλησία ἀναδεικνύει τή σωτηριώδη σημασία τοῦ Θεανθρώπου καί τοῦ Σώματός Του, ὡς τόπο καί τρόπο τῆς ζωῆς ἐν ἐλευθερία.

6) Στή σύγχρονη προσέγγιση τοῦ γάμου, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία θεωρεῖ τήν ἀκατάλυτη ἀγαπητική σχέση ἀνδρός καί γυναικός «μυστήριον μέγα ... εἰς Χριστόν καί εἰς τήν ἐκκλησίαν». Ὁμοίως ἀποκαλεῖ «ἐκκλησίαν μικράν» τήν οἰκογένεια, ἡ ὁποία προκύπτει ἀπό τόν γάμο καί ἀποτελεῖ τή μόνη ἐγγύηση γιά τήν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν.

Ἡ Ἐκκλησία διαρκῶς τονίζει τήν ἀξία τῆς ἐγκρατείας. Ἡ χριστιανική ἄσκηση διαφέρει ριζικά ἀπό οἰονδήποτε δυαρχικό ἀσκητισμό, ὁ ὁποῖος ἀποκόπτει τόν ἄνθρωπο ἀπό τή ζωή καί τόν συν-άνθρωπο. Ἀντιθέτως, τόν συνδέει μέ τή μυστηριακή ζωή τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐγκράτεια δέν ἀφορᾷ μόνο στόν μοναχικό βίο. Τό ἀσκητικό ἦθος εἶναι χαρακτηριστικό τῆς χριστιανικῆς ζωῆς σέ ὅλες τίς ἐκφάνσεις της.

Ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος ἐκτός τῶν συγκεκοιμένων θεμάτων γιά τά ὁποῖα ἀποφάσισε, ἐπισημαίνει ἐπιγραμματικά καί τά ἐξῆς ὄντολογικά καί καιρία σύγχρονα ζητήματα:

7) Ὡς πρὸς τό θέμα τῶν σχέσεων τῆς χριστιανικῆς πίστεως καί τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποφεύγει τήν κηδεμονία τῆς ἐπιστημονικῆς ἀναζητήσεως καί δέν λαμβάνει θέση πάνω σέ κάθε ἐπιστημονικό ἐρώτημα. Εὐχαριστεῖ τόν Θεό πού δωρίζει στούς ἐπιστήμονες τό χάρισμα νά ἀποκαλύπτουν ἄγνωστες πτυχές τῆς θείας Δημιουργίας. Ἡ σύγχρονη ἀνάπτυξη τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν καί τῆς τεχνολογίας ἐπιφέρει

ριζικές ἀλλαγές στή ζωή μας. Προσφέρει σημαντικές εὐεργεσίες, ὅπως εἶναι ἡ διευκόλυνση τοῦ καθημερινοῦ βίου, ἡ ἀντιμετώπιση σοβαρῶν ἀσθενειῶν, ἡ εὐχερέστερη ἐπικοινωνία τῶν ἀνθρώπων, ἡ ἔρευνα τοῦ διαστήματος κ.λπ. Παρ' ὅλα αὐτά, ἔχει καί ποικίλες ἀρνητικές ἐπιπτώσεις, ὅπως εἶναι ἡ χειραγώγηση τῆς ἐλευθερίας, ἡ σταδιακή ἀπώλεια πολυτίμων παραδόσεων, ἡ καταστροφή τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, ἡ ἀμφισβήτηση τῶν ἠθικῶν ἀξιῶν. Ἡ ἐπιστημονική γνώση, ὅσο κι ἂν ἐξελισσεται μέ ταχύτατους ρυθμούς, δέν κινητοποιεῖ τήν βούληση τοῦ ἀνθρώπου, οὔτε δίνει ἀπάντηση στά σοβαρά ἠθικά καί ὑπαρξιακά προβλήματα, στήν ἀναζήτηση γιά τό νόημα τῆς ζωῆς καί τοῦ κόσμου. Αὐτά ἀπαιτοῦν πνευματική προσέγγιση, τήν ὁποία ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐπιχειρεῖ μέ τήν Βιοηθική πού βασίζεται στήν χριστιανική ἠθική καί στήν πατερική διδασκαλία. Ταυτόχρονα μέ τόν σεβασμό τῆς ἐλευθερίας τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐπισημαίνει τούς κινδύνους, οἱ ὁποῖοι ὑποκρύπτονται σέ ὀρισμένα ἐπιστημονικά ἐπιτεύγματα καί τονίζει τήν ἀξιοπρέπεια τοῦ ἀνθρώπου καί τόν θεῖο του προορισμό.

8) Ἡ σημερινή οἰκολογική κρίση εἶναι προφανές ὅτι ὀφείλεται σέ πνευματικά καί ἠθικά αἰτία. Οἱ ρίζες της συνδέονται μέ τήν πλεονεξία, τήν ἀπληστία καί τόν ἐγωισμό, πού ὀδηγοῦν στήν ἀλόγιστη χρήση τῶν φυσικῶν πόρων, τήν ἐπιβάρυνση τῆς ἀτμόσφαιρας μέ ζημιόγόνους ρύπους καί τήν κλιματική ἀλλαγή. Ἡ χριστιανική ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος ἀπαιτεῖ μετάνοια γιά τίς καταχρήσεις, ἐγκράτεια καί ἀσκητικό ἦθος, πού ἀποτελοῦν ἀντίδοτο στήν ὑπερκατανάλωση, συγχρόνως δέ, καλλιέργεια στόν ἄνθρωπο τῆς συνειδήσεως ὅτι εἶναι «οἰκονόμος», καί ὄχι κάτοχος τῆς δημιουργίας. Δέν παύει νά τονίζει ὅτι καί οἱ μελλοντικές γενεές ἔχουν δικαίωμα πάνω στά φυσικά ἀγαθά, πού μᾶς ἐμπιστεύθηκε ὁ Δημιουργός. Γι' αὐτό τό λόγο καί ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία συμμετέχει ἐνεργῶς στίς διάφορες διεθνεῖς οἰκολογικές προσπάθειες. Ὁρίσε δέ τήν 1η Σεπτεμβρίου ὡς ἡμέρα προσευχῆς γιά τήν προστασία τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

9) Ἀπέναντι στήν ἰσοπεδωτική καί ἀπρόσωπη ὁμογενοποίηση, ἡ ὁποία προωθεῖται μέ ποικίλους

τρόπους, ή Ὁρθοδοξία διακηρύττει τὸν σεβασμὸς τὴν ἰδιοπροσωπία ἀνθρώπων καὶ λαῶν. Ἀντιτίθεται τὴν αὐτονομία τῆς οἰκονομίας ἀπὸ τῆς βασικῆς ἀνάγκης τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν μετατροπὴ τῆς σέ αὐτοσκοπὸ. Ἡ πρόοδος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους δὲν συνδέεται μόνο μὲ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου ἢ μὲ τὴν πρόοδο τῆς οἰκονομίας εἰς βάρους τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν.

10) Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν ἀναμειγνύεται τὴν πολιτική. Ὁ λόγος τῆς παραμένει διακριτὸς ἀλλὰ καὶ προφητικὸς, ὡς ὀφειλετική παρέμβαση ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα βρίσκονται σήμερα στὸ κέντρο τῆς πολιτικῆς ὡς ἀπάντηση στίς σύγχρονες κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς κρίσεις καὶ ἀνατροπές, ἀποβλέποντας τὴν προστασία τοῦ πολίτη ἀπὸ τὴν αὐθαιρεσία τοῦ κράτους. Ἡ Ἐκκλησία μας προσθέτει ἐπίσης τῆς ὑποχρεώσεις καὶ εὐθύνες τῶν πολιτῶν καὶ τὴν ἀνάγκη συνεχῶς αὐτοκριτικῆς πολιτικῶν καὶ πολιτῶν πρὸς οὐσιαστικὴ βελτίωση τῆς κοινωνίας. Καὶ κυρίως τονίζει ὅτι τὸ ὀρθόδοξο δέον περὶ ἀνθρώπου ὑπερβαίνει τὸν ὀρίζοντα τῶν καθιερωμένων ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ὅτι «μείζων πάντων» εἶναι ἡ ἀγάπη, ὅπως τὴν ἀποκάλυψε ὁ Χριστὸς καὶ τὴν βίωσαν ὅσοι πιστά Τὸν ἀκολούθησαν. Ἐπιμένει ἀκόμη ὅτι θεμελιῶδες δικαίωμα εἶναι καὶ ἡ προστασία τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, δηλαδή τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως, τῆς πίστεως, τῆς λατρείας καὶ ὅλων τῶν ἀτομικῶν καὶ συλλογικῶν ἐκφράσεων αὐτῆς, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ δικαιώματος κάθε πιστοῦ καὶ κάθε θρησκευτικῆς κοινότητος νὰ τελοῦν ἐλεύθερα ἀπὸ κάθε κρατικὴ παρέμβαση τὰ θρησκευτικὰ τους καθήκοντα, ὡς καὶ τὸ δικαίωμα τῆς δημόσιας διδασκαλίας τῆς θρησκείας.

11) Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπευθύνεται στοὺς νέους, οἱ ὅποιοι ἀναζητοῦν πληρότητα ζωῆς γεμάτη ἐλευθερία, δικαιοσύνη, δημιουργία ἀλλὰ καὶ ἀγάπη. Τούς καλεῖ νὰ συνδεθοῦν συνειδητὰ μὲ τὴν Ἐκκλησία Ἐκείνου πού εἶναι ἡ Ἀλήθεια καὶ ἡ Ζωή. Νὰ προσέλθουν προσφέροντας στὸ ἐκκλησιαστικὸ σῶμα τὴ ζωτικότητα, τῆς ἀνησυχίας, τούς προβληματισμούς καὶ τῆς προσδοκίας τους. Οἱ νέοι δὲν ἀποτελοῦν ἀπλῶς τὸ μέλλον τῆς Ἐκκλησίας ἀλλὰ τὸ δυναμικὸ καὶ δημιουργικὸ παρὸν ἐπὶ τοπικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ ἐπιπέδου.

12) Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος ἀνοίξε τὸν ὀρίζοντά μας στὴ σύγχρονη πολύμορφη οἰκουμένη. Τόνισε τὴν εὐθύνη μας μέσα στὸν χῶρο καὶ τὸν χρόνο, πάντοτε μὲ προοπτικὴ τὴν αἰωνιότητα. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, διατηρώντας ἀλώβητο τὸν Μυστηριακὸ καὶ Σωτηριολογικὸ της χαρακτήρα, εἶναι εὐαίσθητη στὸν πόνο, στίς ἀγωνίες καὶ τὴν κραυγὴ γιὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη τῶν λαῶν. Εὐαγγελίζεται «ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τὸ σωτήριον αὐτοῦ· ἀναγγέλουσα ἐν τοῖς ἔθνεσι τὴν δόξαν αὐτοῦ, ἐν πᾶσι τοῖς λαοῖς τὰ θαυμάσια αὐτοῦ» (Ψαλμ. 95).

Ἄς δεηθοῦμε «ὁ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὀλίγον παθόντας, αὐτὸς καταρτίσει ὑμᾶς, στηριξέι, σθενώσκει, θεμελιώσκει· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν» (Α΄ Πέτρο. 5:10,11).

† ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος, Πρόεδρος
 † ὁ Ἀλεξανδρείας Θεόδωρος
 † ὁ Ἱεροσολύμων Θεόφιλος
 † ὁ Σερβίας Εἰρηναῖος
 † ὁ Ρουμανίας Δανιήλ
 † ὁ Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου
 Χρυσόστομος
 † ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Ἱερώνυμος
 † ὁ Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας Σάββας
 † ὁ Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας Ἀναστάσιος
 † ὁ Πρέσοβ καὶ πάσης Τσεχίας καὶ Σλοβακίας
 Ρασισλάβ

Ἀντιπροσωπία Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου

† ὁ Καρελίας καὶ πάσης Φιλλανδίας Λέων
 † ὁ Ταλλίνης καὶ πάσης Ἑσθονίας Στέφανος
 † ὁ Γέρων Περγάμου Ἰωάννης
 † ὁ Γέρων Ἀμερικῆς Δημήτριος
 † ὁ Γερμανίας Αὐγουστίνος
 † ὁ Κρήτης Εἰρηναῖος
 † ὁ Ντένβεργ Ἡσαΐας
 † ὁ Ἀτλάντας Ἀλέξιος
 † ὁ Πριγκηποννήσων Ἰάκωβος
 † ὁ Προικονήσου Ἰωσήφ
 † ὁ Φιλαδελφείας Μελίτων
 † ὁ Γαλλίας Ἐμμανουήλ
 † ὁ Δαρδανελλίων Νικήτας

† ὁ Νητροῖτ Νικόλαος
 † ὁ Ἁγίου Φραγκίσκου Γεράσιμος
 † ὁ Κισάμου καὶ Σελίνου Ἀμφιλόχιος
 † ὁ Κορέας Ἀμβρόσιος
 † ὁ Σηλυβρίας Μάξιμος
 † ὁ Ἀδριανουπόλεως Ἀμφιλόχιος
 † ὁ Διοκλείας Κάλλιτος
 † ὁ Ἱεραπόλεως Ἀντώνιος,
 ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Οὐκρανῶν Ὁρθοδόξων ἐν ΗΠΑ
 † ὁ Τελμησοῦ Ἰώβ
 † ὁ Χαριουπόλεως Ἰωάννης,
 ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Πατριαρχικῆς Ἐξαρχίας
 τῶν ἐν τῇ Δυτικῇ Εὐρώπῃ Ὁρθοδόξων Παροικιῶν
 Ρωσικῆς Παραδόσεως
 † ὁ Νύσσης Γρηγόριος,
 ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Καρπαθορρώσων Ὁρθοδόξων
 ἐν ΗΠΑ

**Ἀντιπροσωπεῖα
 Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας**

† ὁ Γέρων Λεοντοπόλεως Γαβριήλ
 † ὁ Ναῖρόμπι Μακάριος
 † ὁ Καμπάλας Ἰωνᾶς
 † ὁ Ζιμπάμπουε καὶ Ἀγκόλας Σεραφεῖμ
 † ὁ Νιγηρίας Ἀλέξανδρος
 † ὁ Τριπόλεως Θεοφύλακτος
 † ὁ Καλῆς Ἐλπίδος Σέργιος
 † ὁ Κυρήνης Ἀθανάσιος
 † ὁ Καρθαγένης Ἀλέξιος
 † ὁ Μουάνζας Ἱερώνυμος
 † ὁ Γουίνεας Γεώργιος
 † ὁ Ἐρμουπόλεως Νικόλαος
 † ὁ Εἰρηνοπόλεως Δημήτριος
 † ὁ Ἰωαννουπόλεως καὶ Πρετορίας Δαμασκηνός
 † ὁ Ἄγκρας Νάρκισσος
 † ὁ Πτολεμαῖδος Ἐμμανουήλ
 † ὁ Καμερούν Γρηγόριος
 † ὁ Μέμφιδος Νικόδημος
 † ὁ Κατάγκας Μελέτιος
 † ὁ Μπραζαβίλ καὶ Γκαμπόν Παντελεήμων
 † ὁ Μπουρούντι καὶ Ρουάντας Ἰννοκέντιος
 † ὁ Μοζαμβίκης Χρυσόστομος
 † ὁ Νιέρι καὶ Ὁρους Κένυας Νεόφυτος

**Ἀντιπροσωπεῖα
 Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων**

† ὁ Φιλαδελφείας Βενέδικτος
 † ὁ Κωνσταντίνης Ἀρίσταρχος

† ὁ Ἰορδάνου Θεοφύλακτος
 † ὁ Ἀνθηδώνος Νεκτάριος
 † ὁ Πέλλης Φιλούμενος

**Ἀντιπροσωπεῖα
 Ἐκκλησίας Σερβίας**

† ὁ Ἀχρίδος καὶ Σκοπίων Ἰωάννης
 † ὁ Μαυροβούνου καὶ Παραθαλασσίας Ἀμφιλόχιος
 † ὁ Ζάγκρεμπ καὶ Λιουμπλιάνας Πορφύριος
 † ὁ Σιομίου Βασίλειος
 † ὁ Βουδιμίου Λουκιανός
 † ὁ Νέας Γκρατσάνιτσας Λογγίνος
 † ὁ Μπάτσκα Εἰρηναῖος
 † ὁ Σβορνικίου καὶ Τούζλας Χρυσόστομος
 † ὁ Ζίτσης Ἰουστίνος
 † ὁ Βρανίων Παχώμιος
 † ὁ Σουμαδίας Ἰωάννης
 † ὁ Μπραγιτσεβου Ἰγνάτιος
 † ὁ Δαλματίας Φώτιος
 † ὁ Μπίχατς καὶ Πέτροβατς Ἀθανάσιος
 † ὁ Νίκσιτς καὶ Βουδίμλιε Ἰωαννίκιος
 † ὁ Ζαχουμίου καὶ Ἐρζεγοβίνης Γρηγόριος
 † ὁ Βαλιέβου Μιλούτιν
 † ὁ ἐν Δυτικῇ Ἀμερικῇ Μάξιμος
 † ὁ ἐν Αὐστραλία καὶ Νέα Ζηλανδία Εἰρηναῖος
 † ὁ Κρούσεβατς Δαυῖδ
 † ὁ Σλαυονίας Ἰωάννης
 † ὁ ἐν Αὐστρία καὶ Ἑλβετία Ἀνδρέας
 † ὁ Φραγκφούρτης καὶ ἐν Γερμανία Σέργιος
 † ὁ Τιμοκίου Ἰλαρίων

**Ἀντιπροσωπεῖα
 Ἐκκλησίας Ρουμανίας**

† ὁ Ἰασίου καὶ Μολδαβίας καὶ Μπουκοβίνης
 Θεοφάνης
 † ὁ Σιμπίου καὶ Τρανσυλβανίας Λαυρέντιος
 † ὁ Βάντ, Φελεάκ καὶ Κλούζ καὶ Κλούζ, Ἄλμπας,
 Κρισάνας καὶ Μαραμοῦρες Ἀνδρέας
 † ὁ Κραιόβας καὶ Ὀλτενίας Εἰρηναῖος
 † ὁ Τιμισοάρας καὶ Βανάτου Ἰωάννης
 † ὁ ἐν Δυτικῇ καὶ Νοτίῳ Εὐρώπῃ Ἰωσήφ
 † ὁ ἐν Γερμανία καὶ Κεντρικῇ Εὐρώπῃ Σεραφεῖμ
 † ὁ Τιργοβιστίου Νήφων
 † ὁ Ἄλμπα Ἰούλια Εἰρηναῖος
 † ὁ Ρώμαν καὶ Μπακάου Ἰωακείμ
 † ὁ Κάτω Δουνάβεως Κασσιανός
 † ὁ Ἀράντ Τιμόθεος

† ὁ ἐν Ἀμερικῇ Νικόλαος
 † ὁ Ὁράντεα Σωφρόνιος
 † ὁ Στρεχαΐας καὶ Σεβερίνου Νικόδημος
 † ὁ Τουλσέας Βησσαρίων
 † ὁ Σαλάζης Πετρώνιος
 † ὁ ἐν Οὐγγαρία Σιλουανός
 † ὁ ἐν Ἰταλία Σιλουανός
 † ὁ ἐν Ἰσπανία καὶ Πορτογαλία Τιμόθεος
 † ὁ ἐν Βορείῳ Εὐρώπῃ Μακάριος
 † ὁ Πλοεστίου Βαυλάμ,
 Βοηθός παρὰ τῷ Πατριάρχῃ
 † ὁ Λοβιστέου Αἰμιλιανός,
 Βοηθός παρὰ τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Ριμνικίου
 † ὁ Βικίνης Ἰωάννης Κασσιανός,
 Βοηθός παρὰ τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ ἐν Ἀμερικῇ

**Ἀντιπροσωπεία
 Ἐκκλησίας Κύπρου**

† ὁ Πάφου Γεώργιος
 † ὁ Κιτίου Χρυσόστομος
 † ὁ Κυρηναίας Χρυσόστομος
 † ὁ Λεμεσοῦ Ἀθανάσιος
 † ὁ Μόρφου Νεόφυτος
 † ὁ Κωνσταντίας - Ἀμμοχώστου Βασίλειος
 † ὁ Κύκκου καὶ Τηλλυρίας Νικηφόρος
 † ὁ Ταμασοῦ καὶ Ὁρεινῆς Ἡσαΐας
 † ὁ Τριμυθοῦντος καὶ Λευκάρων Βαρνάβας
 † ὁ Καρπασίας Χριστοφόρος
 † ὁ Ἀρσινόης Νεκτάριος
 † ὁ Ἀμαθοῦντος Νικόλαος
 † ὁ Λήδρας Ἐπιφάνιος
 † ὁ Χύτρων Λεόντιος
 † ὁ Νεαπόλεως Πορφύριος
 † ὁ Μεσαορίας Γρηγόριος

**Ἀντιπροσωπεία
 Ἐκκλησίας Ἑλλάδος**

† ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου Προκόπιος
 † ὁ Περιστερίου Χρυσόστομος
 † ὁ Ἡλείας Γερμανός
 † ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Ἀλέξανδρος
 † ὁ Ἄρτης Ἰγνάτιος
 † ὁ Διδυμοτείχου, Ὁρεστιάδος καὶ Σουφλίου
 Δαμασκηνός

† ὁ Νικαίας Ἀλέξιος
 † ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου Ἱερόθεος
 † ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Εὐσέβιος
 † ὁ Καστορίας Σεραφεῖμ
 † ὁ Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ Ἰγνάτιος
 † ὁ Κασσανδρείας Νικόδημος
 † ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Ἐφραίμ
 † ὁ Σερρών καὶ Νιγρίτης Θεολόγος
 † ὁ Σιδηροκάστρου Μακάριος
 † ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως Ἀνθίμος
 † ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως Βαρνάβας
 † ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος
 † ὁ Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετρουπόλεως Ἀθηναγόρας
 † ὁ Λαγκαδᾶ, Λητῆς καὶ Ρεντίνης Ἰωάννης
 † ὁ Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας Γαβριήλ
 † ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Χρυσόστομος
 † ὁ Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου
 Θεόκλητος

**Ἀντιπροσωπεία
 Ἐκκλησίας Πολωνίας**

† ὁ Λούτζ καὶ Πόζναν Σίμων
 † ὁ Λούμπλιν καὶ Χέλμ Ἄβελ
 † ὁ Μπιαλύστοκ καὶ Γκντάνσκ Ἰάκωβος
 † ὁ Σιεματίτσε Γεώργιος
 † ὁ Γκορλίτσε Παΐσιος

**Ἀντιπροσωπεία
 Ἐκκλησίας Ἀλβανίας**

† ὁ Κορυτσᾶς Ἰωάννης
 † ὁ Ἀργυροκάστρου Δημήτριος
 † ὁ Ἀπολλωνίας καὶ Φίερ Νικόλαος
 † ὁ Ἐλμπασάν Ἀντώνιος
 † ὁ Ἀμαντίας Ναθαναήλ
 † ὁ Βύλιδος Ἄστιος

**Ἀντιπροσωπεία
 Ἐκκλησίας Τσεχίας καὶ Σλοβακίας**

† ὁ Πράγας Μιχαήλ
 † ὁ Σούμπερκ Ἡσαΐας
 † ὁ Ἐλβετίας Ἱερεμίας, ἐπὶ κεφαλῆς
 τῆς Πανορθοδόξου Γραμματείας τῆς Ἁγίας
 καὶ Μεγάλης Συνόδου

Ἡ Ἀποστολή τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τόν σύγχρονον κόσμον

(Τελικό Κείμενο)

Ἡ συμβολή τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς ἐπικράτησιν τῆς εἰρήνης, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀδελφοσύνης καί τῆς ἀγάπης μεταξύ τῶν λαῶν, καί ἄρσιν τῶν φυλετικῶν καί λοιπῶν διακρίσεων.

«Οὕτω γάρ ἠγάπησεν ὁ Θεός τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱόν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχει ζωὴν αἰώνιον» (Ἰωάν. γ', 16). Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ζῆ «ἐν τῷ κόσμῳ», ἀλλὰ δέν εἶναι «ἐκ τοῦ κόσμου» (Ἰωάν. ιζ', 11 καί 14-15). Ἡ Ἐκκλησία ὡς Σῶμα τοῦ σαρκωθέντος Θεοῦ Λόγου (Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Ὁμιλία πρό τῆς ἐξορίας, β'*, PG 52, 429) εἶναι ἡ ζωσα «παρουσία», τό σημεῖον καί ἡ εἰκὼν τῆς Βασιλείας τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ, εὐαγγελιζομένη «καινὴν κτίσιν» (Β' Κορ. ε', 17), «καινοὺς οὐρανοὺς καὶ γῆν καινήν... ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ» (Β' Πέτρ. γ', 13). Ἐνα κόσμον, εἰς τὸν ὅποιον ὁ Θεός «ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν (τῶν ἀνθρώπων), καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε κλαυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι» (Ἀποκ. κα', 4-5).

Τὴν προσδοκίαν αὐτὴν βιώνει ἤδη καί προγεύεται ἡ Ἐκκλησία, κατ' ἐξοχὴν ὡσάκις τελεῖ τὴν θεϊαν Εὐχαριστίαν, συναγούσα «ἐπὶ τὸ αὐτό» (Α' Κορ. ια' 11, 20) τὰ διεσκορπισμένα τέκνα τοῦ Θεοῦ (Ἰωάν. ια', 52) εἰς ἓν σῶμα ἄνευ διακρίσεων φυλῆς, φύλου, ἡλικίας, κοινωνικῆς ἢ ἄλλης καταστάσεως, ὅπου «οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος, οὐδέ Ἕλληνας, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδέ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ» (Γαλ. γ', 28, πρβλ. Κολ. γ', 11), εἰς ἓνα κόσμον καταλλαγῆς, εἰρήνης καὶ ἀγάπης.

Τὴν πρόγευσιν αὐτὴν τῆς «καινῆς κτίσεως», τοῦ μεταμορφωμένου κόσμου, βιώνει ἐπίσης ἡ Ἐκ-

κλησία εἰς τὰ πρόσωπα τῶν Ἁγίων τῆς, οἱ ὅποιοι διὰ τῆς ἀσκήσεως καὶ τῆς ἀρετῆς τῶν κατέστησαν ἤδη εἰς τὴν ζωὴν αὐτὴν εἰκόνες τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἀποδεικνύοντες καὶ βεβαιοῦντες τοιουτοτρόπως ὅτι ἡ προσδοκία ἑνὸς κόσμου εἰρήνης, δικαιοσύνης καὶ ἀγάπης δέν εἶναι οὐτοπία, ἀλλὰ «ἐλπίζομένων ὑπόστασις» (Ἐβρ. ια', 1), δυνατὴ μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν πνευματικὸν ἀγῶνα τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐμπνεομένη διαρκῶς ἀπὸ τὴν προσδοκίαν καὶ τὴν πρόγευσιν αὐτὴν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἡ Ἐκκλησία δέν ἀδιαφορεῖ διὰ τὰ προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου τῆς ἐκάστοτε ἐποχῆς, ἀλλὰ, ἀντιθέτως, συμμετέχει εἰς τὴν ἀγωνίαν καὶ τὰ ὑπαρξιακά προβλήματά του, αἴρουσα, ὅπως ὁ Κύριός τῆς, τὴν ὀδύνην καὶ τὰς πληγὰς, τὰς ὁποίας προκαλεῖ τό κακόν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἐπιχέουσα, ὡς ὁ καλὸς Σαμαρεῖτης, ἔλαιον καὶ οἶνον εἰς τὰ τραύματα αὐτοῦ (Λουκ. ι', 34) διὰ τοῦ λόγου «τῆς ὑπομονῆς καὶ παρακλήσεως» (Ρωμ. ιε', 4, Ἐβρ. ιγ', 22) καὶ διὰ τῆς ἐμπράκτου ἀγάπης. Ὁ λόγος τῆς πρὸς τὸν κόσμον ἀποβλέπει πρωτίστως ὄχι εἰς τό νά κριθῆ καὶ καταδικάσῃ τὸν κόσμον (πρβλ. Ἰωάν. γ', 17 καὶ ιβ', 47), ἀλλὰ εἰς τό νά προσφέρῃ εἰς αὐτόν ὡς ὁδηγόν τό Εὐαγγέλιον τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τὴν ἐλπίδα καὶ βεβαιότητα ὅτι τό κακόν, ὑπό οἰανδήποτε μορφήν, δέν ἔχει τὸν τελευταῖον λόγον εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ δέν πρέπει νά ἀφεθῆ νά κατευθύνῃ τὴν πορείαν τῆς.

Ἡ μεταφορὰ τοῦ μηνύματος τοῦ Εὐαγγελίου συμφώνως πρὸς τὴν τελευταίαν ἐντολήν τοῦ Χριστοῦ «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν»

(Ματθ. κη', 19), αποτελεί διαχρονική αποστολή της Ἐκκλησίας. Ἡ ἀποστολή αὐτή πρέπει νά ἐκπληροῦται ὄχι ἐπιθετικῶς ἢ διά διαφόρων μορφῶν προσηλυτισμοῦ, ἀλλά ἐν ἀγάπῃ, ταπεινοφροσύνη καί σεβασμῶ πρός τήν ταυτότητα ἐκάστου ἀνθρώπου καί τήν πολιτιστικήν ἰδιαιτερότητα ἐκάστου λαοῦ. Εἰς τήν ἱεραποστολικήν αὐτήν προσπάθειαν ὀφείλουν νά συμβάλλουν πᾶσαι αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι.

Ἀντλούσα ἀπό τάς ἀρχάς αὐτάς καί ἀπό τήν ὄλην ἐμπειρίαν καί διδασκαλίαν τῆς πατερικῆς, λειτουργικῆς καί ἀσκητικῆς τῆς παραδόσεως, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία συμμετέχει εἰς τόν προβληματισμόν καί τήν ἀγωνίαν τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου ὡς πρός θεμελιώδη ὑπαρξιακά ζητήματα, τά ὁποῖα ἀπασχολοῦν τόν σύγχρονον κόσμον, ἐπιθυμοῦσα νά συμβάλῃ εἰς τήν ἀντιμετώπισίν των, ὥστε νά ἐπικρατήσῃ εἰς τόν κόσμον ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, «ἡ πάντα νοῦν ὑπερέχουσα» (Φιλ. δ', 7), ἡ καταλλαγή καί ἡ ἀγάπη.

A. Ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου

1. Ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου, ἀπορρέουσα ἐκ τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου κατ' εἰκόνα Θεοῦ καί καθ' ὁμοίωσιν καί ἐκ τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ εἰς τό σχέδιον τοῦ Θεοῦ διά τόν ἄνθρωπον καί τόν κόσμον, ὑπῆρξε πηγὴ ἐμπνεύσεως διά τούς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι ἐνεβάθυναν εἰς τό μυστήριον τῆς θείας Οἰκονομίας. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος τονίζει χαρακτηριστικῶς διά τόν ἄνθρωπον ὅτι ὁ Δημιουργός «οἶόν τινα κόσμον ἕτερον, ἐν μικρῶ μέγαν, ἐπὶ τῆς γῆς ἴστησιν, ἄγγελον ἄλλον, προσκυνητὴν μικτόν, ἐπόπτην τῆς ὄρατῆς κτίσεως, μύστην τῆς νοουμένης, βασιλέα τῶν ἐπὶ γῆς, ... ζῶον ἐνταῦθα οἰκονομούμενον, καὶ ἀλλαχοῦ μεθιστάμενον, καὶ πέρας τοῦ μυστηρίου, τῇ πρός Θεόν νεύσει θεούμενον» (Λόγος ΜΕ', Εἰς τό Ἅγιον Πάσχα, 7. PG 36, 632AB). Ὁ σκοπός τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου Θεοῦ εἶναι ἡ θέωσις τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Χριστός, ἀνακαινίσας ἐν Ἐαυτῷ τόν παλαιόν Ἀδάμ (πρβλ. Ἐφ. β', 15), «συναπεθέου γε τόν ἄνθρωπον, ἀπαρχὴν τῆς ἡμῶν ἐλπίδος» (Εὐσεβίου, Εὐαγγελικὴ Ἀπόδειξις, 4, 14. PG 22, 289A). Τοῦτο διότι, ὅπως εἰς τόν παλαιόν Ἀδάμ ἐνυπῆρχεν ἡδη ὁλόκληρον τό ἀνθρώπινον γένος, οὕτω καί εἰς τόν νέον Ἀδάμ συνεκεφαλαιώθη ὁλόκληρον ἐπίσης τό ἀνθρώπινον γένος.

«Ἄνθρωπος γέγονεν ὁ Μονογενής, ...ἀνακεφαλαιώσασθαι πάλιν καὶ εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀναλαβεῖν τὸ διολισθῆσαν γένος, τουτέστι, τὸ ἀνθρώπινον» (Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, Ἐρμηνεία ἢ ὑπόμνημα εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον, Θ'. PG 74, 273D-275A). Ἡ διδασκαλία αὐτῆ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀνεξάντλητος πηγὴ πάσης χριστιανικῆς προσπαθείας διά τήν περιφρούρησιν τῆς ἀξίας καί τοῦ μεγαλείου τοῦ ἀνθρώπου.

2. Ἐπ' αὐτῆς τῆς βάσεως εἶναι ἀπαραίτητον νά ἀναπτυχθῇ πρός ὅλας τάς κατευθύνσεις ἡ διαχριστιανικὴ συνεργασία διά τήν προστασίαν τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου, αὐτονοήτως δέ καί τοῦ ἀγαθοῦ τῆς εἰρήνης, οὕτως ὥστε αἱ εἰρηνευτικαὶ προσπάθειαι ὄλων ἀνεξαιρέτως τῶν Χριστιανῶν νά ἀποκοτῶν μεγαλύτερον βᾶρος καί δύναμιν.

3. Ὡς προϋπόθεσις μιᾶς εὐρυτέρας ἐν προκειμένῳ συνεργασίας δύναται νά χρησιμεύσῃ ἡ κοινὴ ἀποδοχὴ τῆς ὑψίστης ἀξίας τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου. Αἱ κατὰ τόπους Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι εἶναι δυνατόν νά συμβάλλουν εἰς τήν διαθρησκειακὴν συνεννόησιν καί συνεργασίαν διά τήν εἰρηνικὴν συνύπαρξιν καί κοινωνικὴν συμβίωσιν τῶν λαῶν, χωρὶς τοῦτο νά συνεπάγεται οἰονδήποτε θρησκευτικόν συγκρητισμόν.

4. Ἐχομεν τήν πεποίθησιν ὅτι ὡς «Θεοῦ συνεργοί» (Α' Κορ. γ', 9), δυνάμεθα νά προχωρήσωμεν εἰς τήν διακονίαν ταύτην ἀπὸ κοινοῦ μεθ' ὄλων τῶν ἀνθρώπων καλῆς θελήσεως, τῶν ἀγαπώντων τήν κατὰ Θεόν εἰρήνην, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας ἐπὶ τοπικοῦ, ἐθνικοῦ καί διεθνοῦς ἐπιπέδου. Ἡ διακονία αὐτῆ εἶναι ἐντολὴ Θεοῦ (Ματθ. ε', 9).

B. Περί ἐλευθερίας καί εὐθύνης

1. Ἡ ἐλευθερία εἶναι ἐν ἐκ τῶν ὑψίστων δώρων τοῦ Θεοῦ πρός τόν ἄνθρωπον. «Ὁ πλάσας ἀπ' ἀρχῆς τόν ἄνθρωπον ἐλεύθερον ἀφῆκε καὶ αὐτεξούσιον, νόμῳ τῷ τῆς ἐντολῆς μόνον κρατούμενον» (Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος ΙΔ', Περί φιλοπρωχίας, 25. PG 35, 892A). Ἡ ἐλευθερία καθιστᾶ μὲν τόν ἄνθρωπον ἰκανόν νά προοδεύῃ πρός τήν πνευματικὴν τελειότητα, ἀλλά, συγχρόνως, ἐμπερικλείει τόν κίνδυνον τῆς παρακοῆς, τῆς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ αὐτονομήσεως καί, δι' αὐτῆς, τῆς πτώσε-

ως, ἐξ οὗ καί αἱ τραγικαί συνέπειαι τοῦ κακοῦ ἐν τῷ κόσμῳ.

2. Συνέπεια τοῦ κακοῦ τούτου εἶναι αἱ ἐπικρατοῦσαι σήμερον ἐν τῇ ζωῇ ἀτέλεια καί ἐλλείψεις, ὡς ἡ ἐκκοσμίκευσις, ἡ βία, ἡ ἔκλυσις τῶν ἠθῶν, τά παρατηρούμενα νοσηρά φαινόμενα τῆς λήψης ἐξαρτησιογόνων οὐσιῶν καί τῆς ὑποταγῆς εἰς ἄλλους ἐθισμούς, ἰδίᾳ δέ εἰς μερίδα τῆς συγχρόνου νεότητος, ὁ φυλετισμός, οἱ ἐξοπλισμοί, οἱ πόλεμοι καί τά τούτων ἀπότοκα κοινωνικά κακά, ἡ καταπίεσις κοινωνικῶν ομάδων, θρησκευτικῶν κοινοτήτων καί λαῶν ὀλοκλήρων, ἡ κοινωνική ἀνισότης, ὁ περιορισμός τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων εἰς τόν χῶρον τῆς ἐλευθερίας τῶν συνειδησεων καί τῆς θρησκευτικῆς εἰδικότερον ἐλευθερίας, ἡ παραπληροφόρησις καί ἡ χειραγώγησις τῆς κοινῆς γνώμης, ἡ οἰκονομική ἀθλιότης, ἡ ἄνισος κατανομή ἢ καί ἡ παντελής στέρησις τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων πρός τό ζῆν ἀγαθῶν, ἡ πείνα τῶν ὑποσιτιζομένων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, αἱ βίαιαι μετακινήσεις πληθυσμῶν καί ἡ ἀθέμιτος διακίνησις ἀνθρώπων, τό προσφυγικόν χάος, ἡ καταστροφή τοῦ περιβάλλοντος, ἡ ἀνεξέλεγκτος χρῆσις τῆς γενετικῆς βιοτεχνολογίας καί βιοϊατρικῆς ἀναφορικῶς πρός τήν ἀρχήν, τήν διάρκειαν καί τό τέλος τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. Πάντα ταῦτα ὑφαίνουσι τό ἀπέραντον ἄγχος τῆς ἀγωνιώδους συγχρόνου ἀνθρωπότητος.

3. Ἐναντι τῆς καταστάσεως αὐτῆς, ἡ ὁποία ὠδήγησεν εἰς τήν ἀποδυνάμωσιν τῆς θεωρήσεως τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, καθῆκον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι, ὅπως προβάλλῃ σήμερον, διά τοῦ κηρύγματος, τῆς θεολογίας, τῆς λατρείας καί τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου τῆς, τήν ἀλήθειαν τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας. «Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. Μηδεὶς τό ἑαυτοῦ ζητεῖτω, ἀλλά τό τοῦ ἐτέρου ἕκαστος... Ἴνα τί γάρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπό ἄλλης συνειδήσεως;» (Α' Κορ. ι', 23-24 καί ι', 29). Ἐλευθερία ἄνευ εὐθύνης καί ἀγάπης ὀδηγεῖ τελικῶς εἰς τήν ἀπώλειαν τῆς ἐλευθερίας.

Γ. Περί εἰρήνης καί δικαιοσύνης

1. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει καί ἀναδεικνύει διαχρονικῶς τήν κεντρικήν θέσιν τῆς εἰρήνης καί τῆς δικαιοσύνης εἰς τήν ζωήν τῶν

ἀνθρώπων. Αὐτή αὕτη ἡ ἐν Χριστῷ ἀποκάλυψις χαρακτηρίζεται «εὐαγγέλιον τῆς εἰρήνης» (Ἐφ. ζ', 15), διότι ὁ Χριστός, «εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ» τά πάντα (Κολ. α', 20), «εὐηγγελίσαστο εἰρήνην τοῖς μακρὰν καί τοῖς ἐγγύς» (Ἐφ. β', 17) καί κατέστη «ἡ εἰρήνη ἡμῶν» (Ἐφ. β', 14). Ἡ εἰρήνη αὕτη, ἡ «ὑπερέχουσα πάντα νοῦν» (Φιλ. δ', 7) εἶναι, ὡς εἶπεν ὁ ἴδιος ὁ Κύριος εἰς τούς μαθητάς Του πρό τοῦ Πάθους, εὐρυτέρα καί οὐσιαστικωτέρα τῆς εἰρήνης, τήν ὁποίαν ἐπαγγέλλεται ὁ κόσμος: «Εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν» (Ἰωάν. ιδ', 27). Καί τοῦτο, διότι ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὁ ὄριμος καρπὸς τῆς ἐν Αὐτῷ ἀνακεφαλαιώσεως τῶν πάντων, τῆς ἀναδειξεως τῆς ἀξίας καί τοῦ μεγαλείου τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου ὡς εἰκόνας Θεοῦ· τῆς προβολῆς τῆς ἐν Αὐτῷ ὀργανικῆς ἐνότητος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καί τοῦ κόσμου· τῆς καθολικότητος τῶν ἀρχῶν τῆς εἰρήνης, τῆς ἐλευθερίας καί τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης καί, τέλος, τῆς καρποφορίας τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καί τῶν λαῶν τοῦ κόσμου. Ἡ πραγματικὴ εἰρήνη εἶναι ὁ καρπὸς τῆς ἐπὶ τῆς γῆς ἐπικρατήσεως ὅλων αὐτῶν τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν. Εἶναι ἡ ἄνωθεν εἰρήνη, περὶ τῆς ὁποίας πάντοτε εὐχεται ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἰς τὰς καθημερινὰς τῆς δεήσεις, ἐξαιτουμένη ταύτην παρὰ τοῦ Θεοῦ, τοῦ τά πάντα δυναμένου καί εἰσακούοντος τὰς προσευχὰς τῶν μετὰ πίστεως Αὐτῷ προσερχομένων.

2. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καθίσταται δῆλον διατὶ ἡ Ἐκκλησία, ὡς «Σῶμα Χριστοῦ» (Α' Κορ. ιβ', 27), δέεται πάντοτε ὑπὲρ εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, ἡ ὁποία εἰρήνη, κατὰ τόν Κλήμεντα Ἀλεξανδρέα, εἶναι συνώνυμον τῆς δικαιοσύνης (Στρωματεῖς, 4, 25. PG 8, 1369B-72A). Ὁ δὲ Μέγας Βασίλειος προσθέτει: «οὐ δύναμαι πείσαι ἑμαυτόν, ὅτι ἄνευ τῆς εἰς ἀλλήλους ἀγάπης καί ἄνευ τοῦ, τό εἰς ἐμὲ ἦκον, εἰρηνεύειν πρός πάντας δύναμαι ἄξιος κληθῆναι δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Ἐπιστολή 203, 1. PG 32, 737B). Τοῦτο εἶναι, ὡς σημειώνει ὁ αὐτός Πατήρ, τόσον αὐτονόητον διά τόν Χριστιανόν, ὥστε «οὐδὲν οὕτως ἰδίον ἐστὶ Χριστιανοῦ ὡς τό εἰρηνοποιεῖν» (Ἐπιστολή 114. PG 32, 528B). Ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ μυστικὴ δύναμις, ἡ

όποια πηγάζει από την καταλλαγήν του ανθρώπου προς τόν οὐράνιον Πατέρα Του, «κατά πρόνοιαν Ἰησοῦ, τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν ἐνεργοῦντος, καί ποιούντος εἰρήνην ἄρρητον καί ἐξ αἰῶνος προωρισμένην καί ἀποκαταλλάσσοντος ἡμᾶς ἐαυτῶ καί ἐν ἐαυτῶ τῷ Πατρί» (Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου, Περί θεῶν ὀνομάτων, 11, 5. PG 3, 953AB).

3. Ὁφείλομεν συγχρόνως νά ὑπογραμμίσωμεν ὅτι τὰ δῶρα τῆς εἰρήνης καί τῆς δικαιοσύνης ἐξαρτῶνται καί ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης συνεργίας. Τό Ἅγιον Πνεῦμα χορηγεῖ πνευματικά δῶρα, ὅταν ἐν μετανοίᾳ ἐπιζητῶμεν τήν εἰρήνην καί τήν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ. Τά δῶρα ταῦτα τῆς εἰρήνης καί δικαιοσύνης ἐμφανίζονται ἐκεῖ ἔνθα οἱ Χριστιανοί καταβάλλουν προσπάθειάς εἰς τό ἔργον τῆς πίστεως, τῆς ἀγάπης καί τῆς ἐλπίδος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν (Α΄ Θεσ. α΄, 3).

4. Ἡ ἁμαρτία εἶναι πνευματική ἀσθένεια, τῆς ὁποίας τὰ ἐξωτερικά συμπτώματα εἶναι αἱ ταραχαί, αἱ ἔριδες, τὰ ἐγκλήματα καί οἱ πόλεμοι, μετά τῶν τραγικῶν αὐτῶν συνεπειῶν. Ἡ Ἐκκλησία ἐπιδιώκει νά ἐξαλείψῃ οὐ μόνον τὰ ἐξωτερικά συμπτώματα αὐτῆς τῆς ἀσθενείας, ἀλλά καί αὐτήν ταύτην τήν ἀσθένειαν, τήν ἁμαρτίαν.

5. Συγχρόνως, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία θεωρεῖ καθήκον αὐτῆς νά ἐπικροτῇ πᾶν ὅ,τι ἐξυπηρετεῖ πράγματι τήν εἰρήνην (Ρωμ. ιδ΄, 19) καί ἀνοίγει τήν ὁδόν πρὸς τήν δικαιοσύνην, τήν ἀδελφосύνην, τήν ἀληθῆ ἐλευθερίαν καί τήν ἀμοιβαίαν ἀγάπην μεταξύ ὄλων τῶν τέκνων τοῦ ἑνός οὐράνιου Πατρὸς, ὡς καί μεταξύ ὄλων τῶν λαῶν τῶν ἀποτελούντων τήν ἐνιαίαν ἀνθρωπίνην οἰκογένειαν. Συμπάσχει δέ μεθ' ὄλων τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι εἰς διάφορα μέρη τοῦ κόσμου στεροῦνται τῶν ἀγαθῶν τῆς εἰρήνης καί τῆς δικαιοσύνης.

Δ. Ἡ εἰρήνη καί ἡ ἀποτροπή τοῦ πολέμου

1. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καταδικάζει γενικῶς τόν πόλεμον, τόν ὅποιον θεωρεῖ ἀπόρροιαν τοῦ ἐν τῷ κόσμῳ κακοῦ καί τῆς ἁμαρτίας. «Πόθεν πόλεμοι καί μάχαι ἐν ὑμῖν; Οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν;» (Ἰακ. δ΄, 1). Ἐκαστος πόλεμος ἀποτελεῖ ἀπειλήν καταστροφῆς τῆς δημιουργίας καί τῆς ζωῆς.

Ὅπως ἰδιαίτερος, εἰς περιπτώσεις πολέμων δι' ὄπλων μαζικῆς καταστροφῆς, αἱ συνέπειαι θά εἶναι τρομακτικαί, ὄχι μόνον διότι θά ἐπέλθῃ ὁ θάνατος εἰς ἀπρόβλεπτον ἀριθμόν ἀνθρώπων, ἀλλά καί διότι δι' ὅσους θά ἐπιζήσουν ὁ βίος θά καταστῇ ἀβίωτος. Θά ἐμφανισθοῦν ἀνίατοι ἀσθένειαι, θά προκληθοῦν γενετικά ἀλλαγá καί ἄλλα δεινά, τὰ ὅποια θά ἐπηρεάζουν καταστρεπτικῶς καί τὰς ἐπομένας γενεάς.

Λίαν ἐπικίνδυνος δέν εἶναι μόνον ὁ πυρηνικός ἐξοπλισμός, ἀλλά καί οἱ χημικοί, οἱ βιολογικοί καί πάσης μορφῆς ἐξοπλισμοί, οἱ ὅποιοι δημιουργοῦν τήν ψευδαίσθησιν τῆς ὑπεροχῆς καί κυριαρχίας ἐπὶ τοῦ περιβάλλοντος κόσμου. Τοιοῦτοι ἐξοπλισμοί καλλιεργοῦν ἀτμόσφαιραν φόβου καί ἐλλείψεως ἐμπιστοσύνης καί καθίστανται αἰτία ἑνός νέου ἀνταγωνισμοῦ ἐξοπλισμῶν.

2. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, θεωροῦσα κατ' ἀρχὴν τόν πόλεμον ἀπόρροιαν τοῦ ἐν τῷ κόσμῳ κακοῦ καί τῆς ἁμαρτίας, ἐνθαρρύνει πᾶσαν πρωτοβουλίαν καί προσπάθειαν πρὸς πρόληψιν ἢ ἀποτροπὴν αὐτοῦ διὰ τοῦ διαλόγου καί διὰ παντός ἄλλου προσφόρου μέσου. Εἰς περίπτωσιν κατὰ τήν ὁποίαν ὁ πόλεμος καταστῇ ἀναπόφευκτος, ἡ Ἐκκλησία συνεχίζει προσευχομένη καί μεριμνῶσα ποιμαντικῶς διὰ τὰ τέκνα αὐτῆς, τὰ ὅποια ἐμπλέκονται εἰς τὰς πολεμικάς συγκρούσεις διὰ τήν ὑπεράσπισιν τῆς ζωῆς καί τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν, καταβάλλουσα πᾶσαν προσπάθειαν διὰ τήν ταχύτεραν ἀποκατάστασιν τῆς εἰρήνης καί τῆς ἐλευθερίας.

3. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καταδικάζει ἐντόνως τὰς ποικιλομόρφους συγκρούσεις καί τούς πολέμους, τούς ὀφειλομένους εἰς φανατισμόν, προερχόμενον ἐκ θρησκευτικῶν ἀρχῶν. Βαθεῖαν ἀνησυχίαν προκαλεῖ ἡ μόνιμος τάσις αὐξήσεως τῶν καταπιέσεων καί διώξεων τῶν χριστιανῶν καί ἄλλων κοινοτήτων, ἐξ αἰτίας τῆς πίστεως αὐτῶν, εἰς τήν Μέσην Ἀνατολήν καί ἀλλαχοῦ, καθὼς καί αἱ ἀπόπειραι ἐκρίζώσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐκ τῶν παραδοσιακῶν κοιτίδων αὐτοῦ. Τοιοῦτοτρόπως, ἀπειλοῦνται αἱ ὑφιστάμεναι διαθρησκειακαί καί διεθνεῖς σχέσεις, ἐνῶ πολλοί χριστιανοί ἀναγκάζονται νά ἐγκαταλείψουν τὰς ἐστίας αὐτῶν. Οἱ ἀνά τόν κόσμον Ὁρθόδοξοι συμπάσχουν μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν χριστιανῶν καί ὄλων τῶν

ἄλλων διωκομένων ἐν τῇ περιοχῇ καὶ καλοῦν εἰς ἐξεύρεσιν δικαίας καὶ μονίμου λύσεως τῶν προβλημάτων τῆς περιοχῆς.

Καταδικάζονται ἐπίσης πόλεμοι, ἐμπνεόμενοι ὑπὸ ἐθνικισμοῦ, προκαλοῦντες ἐθνοκαθάρσεις, μεταβολὰς κρατικῶν ὁρίων καὶ κατάληψιν ἐδαφῶν.

Ε. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔναντι τῶν διακρίσεων

1. Ὁ Κύριος, ὡς Βασιλεὺς τῆς δικαιοσύνης (Ἐβρ. ζ', 2-3), ἀποδοκιμάζει τὴν βίαν καὶ τὴν ἀδικίαν (Ψαλμ. ι', 5) καὶ καταδικάζει τὴν ἀπάνθρωπον στάσιν πρὸς τὸν πλησίον (Μάρκ. κε', 41-46. Ἰακ. β', 15-16). Εἰς τὴν Βασιλείαν Αὐτοῦ, ἡ ὁποία εἰκονίζεται καὶ εἶναι παροῦσα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Του ἡδη ἐδῶ εἰς τὴν γῆν, δέν ὑπάρχει τόπος οὔτε διὰ τὸ μῖσος, οὔτε δι' ἔχθραν καὶ μισαλλοδοξίαν (Ἦσ. ια', 6. Ρωμ. ιβ', 10).

2. Ἡ θέσις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι ἐν προκειμένῳ σαφής. Ἡ Ἐκκλησία πιστεύει ὅτι ὁ Θεὸς «ἐποίησεν ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς» (Πράξ. ιζ', 26) καὶ ὅτι ἐν Χριστῷ «οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδέ Ἕλληνας, οὐκ ἔνι δούλος οὐδέ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ εἶς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Γαλ. γ', 28). Εἰς τὸ ἐρώτημα «καὶ τίς ἐστί μου πλησίον;» ὁ Χριστὸς ἀπήντησε διὰ τῆς παραβολῆς τοῦ καλοῦ Σαμαρείτου (Λουκ. ι', 25-37). Καὶ οὕτως ἐδίδαξε τὴν κατάλυσιν παντός μεσοτοιχοῦ ἔχθρας καὶ προκαταλήψεως. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ὁμολογεῖ ὅτι ἕκαστος ἄνθρωπος, ἀνεξαρτήτως χρώματος, θρησκείας, φυλῆς, φύλου, ἐθνικότητος, γλώσσης, ἔχει δημιουργηθῆ κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ καὶ ἀπολαμβάνει ἴσα δικαιώματα ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Συνεπῆς πρὸς τὴν πίστιν αὐτήν, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δέν δέχεται τὰς διακρίσεις δι' ἕκαστον ἐκ τῶν προαναφερθέντων λόγων, ἐφ' ὅσον αὐταὶ προϋποθέτουν ἀξιολογικὴν διαφορὰν μεταξύ τῶν ἀνθρώπων.

3. Ἡ Ἐκκλησία, ἐν τῷ πνεύματι τοῦ σεβασμοῦ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ τῆς ἴσης μεταχειρίσεως τῶν ἀνθρώπων, ἀξιολογεῖ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀρχῶν αὐτῶν ὑπὸ τὸ φῶς τῆς διδασκαλίας τῆς περὶ τῶν μυστηρίων, τῆς οἰκογενείας, τῆς θέσεως τῶν δύο φύλων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῶν ἐν

γίνει ἀξιῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει δικαίωμα ἵνα διακηρύττῃ τὴν μαρτυρίαν τῆς διδασκαλίας τῆς εἰς τὸν δημόσιον χῶρον.

ΣΤ. Ἡ ἀποστολή τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς μαρτυρία ἀγάπης ἐν διακονίᾳ.

1. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἐπιτελοῦσα τὴν σωτήριοιαν αὐτῆς ἀποστολήν ἐν τῷ κόσμῳ, μεριμνᾷ ἐμπράκτως διὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους χρῆζοντας βοήθειας, τοὺς πεινῶντας, τοὺς ἀπόρους, τοὺς ἀσθενεῖς, τοὺς ἀναπήρους, τοὺς ὑπερήλικας, τοὺς διωκομένους, τοὺς αἰχμαλώτους, τοὺς φυλακισμένους, τοὺς ἀστέγους, τὰ ὀρφανὰ, τὰ θύματα τῶν καταστροφῶν καὶ τῶν πολεμικῶν συγκρούσεων, τῆς ἐμπορίας ἀνθρώπων καὶ τῶν συγχρόνων μορφῶν δουλείας. Αἱ καταβαλλόμεναι ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας προσπάθειαι διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς ἐνδείας καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας ἀποτελοῦν ἔκφρασιν τῆς πίστεως αὐτῆς καὶ διακονίαν Αὐτοῦ τοῦ Κυρίου, ὁ ὁποῖος ἐταῦτισεν ἑαυτὸν πρὸς πάντα ἄνθρωπον, ἰδίως πρὸς τοὺς ἐν ἀνάγκαις εὐρισκομένους: «Ἐφ' ὅσον ἐποίησατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε» (Ματθ. κε', 40). Ἐν τῇ πολυπύχῳ ταύτῃ κοινωνικῇ διακονίᾳ, ἡ Ἐκκλησία δύναται νὰ συνεργάζεται μετὰ τῶν διαφόρων σχετικῶν κοινωνικῶν φορέων.

2. Οἱ ἀνταγωνισμοὶ καὶ αἱ ἐχθρότητες ἐν τῷ κόσμῳ εἰσάγουν ἀδικίαν καὶ ἀνισότητα εἰς τὴν συμμετοχὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν εἰς τὰ ἀγαθὰ τῆς θείας δημιουργίας. Στεροῦν ἀπὸ ἑκατομμύρια ἀνθρώπων τὰ βασικά ἀγαθὰ καὶ ὀδηγοῦν εἰς ἐξαθλίωσιν τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως, προκαλοῦν μαζικὰς μεταναστεύσεις πληθυσμῶν, διεγείρουν ἐθνικὰς, θρησκευτικὰς καὶ κοινωνικὰς συγκρούσεις, αἱ ὁποῖαι ἀπειλοῦν τὴν ἐσωτερικὴν συνοχὴν τῶν κοινωνιῶν.

3. Ἡ Ἐκκλησία δέν δύναται νὰ μείνῃ ἀδιάφορος ἔναντι τῶν οικονομικῶν καταστάσεων, αἱ ὁποῖαι ἐπηρεάζουν ἀρνητικῶς ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα. Ἐπιμένει εἰς τὴν ἀνάγκην, οὐχὶ μόνον ἡ οἰκονομία νὰ ἐρείδῃται ἐπὶ ἠθικῶν ἀρχῶν, ἀλλὰ καὶ ἐμπράκτως νὰ διακονῆται δι' αὐτῆς ὁ ἄνθρωπος, συμφώνως καὶ πρὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, «κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμ-

βάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε· μακάριόν ἐστι μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν» (Πράξ. κ', 35). Ὁ Μ. Βασίλειος γράφει ὅτι «σκοπὸς οὖν ἐκάστω προκείσθαι ὀφείλει ἐν τῷ ἔργῳ ἢ ὑπηρεσίᾳ τῶν δεομένων, οὐχὶ ἡ ἰδία αὐτοῦ χρεία» (Ὅροι κατὰ πλάτος MB. PG 31, 1025A).

4. Τὸ χάσμα μεταξύ πλουσίων καὶ πτωχῶν διευρύνεται δραματικῶς ἐξ αἰτίας τῆς οικονομικῆς κρίσεως, ἡ ὁποία εἶναι συνήθως ἀποτέλεσμα κερδοσκοπίας χωρὶς φραγμούς ἐκ μέρους οικονομικῶν παραγόντων, συγκεντρώσεως τοῦ πλούτου εἰς χεῖρας ὀλίγων καὶ στρεβλῆς οικονομικῆς δραστηριότητος, ἡ ὁποία, στερουμένη δικαιοσύνης καὶ ἀνθρωπιστικῆς εὐαισθησίας, δὲν ἐξυπηρετεῖ, τελικῶς, τὰς πραγματικὰς ἀνάγκας τῆς ἀνθρωπότητος. Βιώσιμος οἰκονομία εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία συνδυάζει τὴν ἀποτελεσματικότητα μετὰ δικαιοσύνης καὶ κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης.

5. Ὑπὸ τὰς τραγικὰς ταύτας καταστάσεις, κατανοεῖται ἡ τεραστία εὐθύνη τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς πείνης καὶ πάσης ἄλλης μορφῆς ἐνδείας ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐν τοιοῦτον φαινόμενον εἰς τὴν ἐποχὴν μας, κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ χῶραι ζοῦν ὑπὸ καθεστῶς παγκοσμιοποιημένης οικονομίας, ὑποδηλοῖ τὴν σοβαρὰν κρίσιν ταυτότητος τοῦ συγχρόνου κόσμου, διότι ἡ πείνα οὐχὶ μόνον ἀπειλεῖ τὸ θεῖον δῶρον τῆς ζωῆς ὀλοκλήρων λαῶν, ἀλλὰ καὶ θίγει τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἱερότητα τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου, συγχρόνως δὲ προσβάλλει καὶ τὸν ἴδιον τὸν Θεόν. Διὰ τοῦτο, ἂν ἡ μέριμνα διὰ τὴν ἰδικὴν μας τροφήν εἶναι θέμα ὑλικόν, ἡ μέριμνα διὰ τὴν τροφήν τοῦ συνανθρώπου μας εἶναι θέμα πνευματικόν (Ἰακ. β', 14-18). Ἀποτελεῖ, ἐπομένως, ἀποστολὴν ὄλων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν νὰ ἐπιδεικνύουν ἀλληλεγγύην καὶ νὰ ὀργανώνουν ἀποτελεσματικῶς τὴν βοήθειάν των πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς ἀδελφούς.

6. Ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐν τῷ καθολικῷ σώματι αὐτῆς, περικλείουσα εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς πολλοὺς λαοὺς τῆς γῆς, ἀναδεικνύει τὴν ἀρχὴν τῆς πανανθρώπινου ἀλληλεγγύης καὶ ὑποστηρίζει τὴν στενοτέραν συνεργασίαν λαῶν καὶ κρατῶν πρὸς εἰρηνικὴν ἐπίλυσιν τῶν διαφορῶν.

7. Ἀνησυχίαν προκαλεῖ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἡ διαρκῶς ἀύξανόμενη ἐπιβολὴ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἑνὸς καταναλωτικοῦ τρόπου ζωῆς, ὁ ὁποῖος στερεῖται τῶν χριστιανικῶν ἠθικῶν ἀξιῶν. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν αὐτὴν, ὁ καταναλωτισμὸς οὗτος, ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῆς ἐκκοσμικευμένης παγκοσμιοποιήσεως, τείνει νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς λαοὺς εἰς τὴν ἀπώλειαν τῶν πνευματικῶν καταβολῶν αὐτῶν, εἰς τὴν ἱστορικὴν ἀμνησίαν καὶ εἰς τὴν λήθην τῶν παραδόσεων.

8. Τὰ μέσα γενικῆς ἐνημερώσεως οὐχὶ σπανίως τελοῦν ὑπὸ τὸν ἔλεγχον μιᾶς ἰδεολογίας φιλελευθέρως παγκοσμιοποιήσεως καὶ οὕτω καθίστανται δίαυλοι διαδόσεως τοῦ καταναλωτισμοῦ καὶ τῆς ἀνηθικότητος. Ἰδιαιτέραν ἀνησυχίαν προκαλοῦν περιστατικά, καθ' ἃ ἡ στάσις ἔναντι τῶν θρησκευτικῶν ἀξιῶν χαρακτηρίζεται ἀπὸ ἔλλειψιν σεβασμοῦ, ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ βλασφημίαν, προξενοῦντα διχασμούς καὶ ἐξεγέρσεις ἐντὸς τῆς κοινωνίας. Ἡ Ἐκκλησία προειδοποιεῖ τὰ τέκνα αὐτῆς διὰ τὸν κίνδυνον τοῦ ἐπηρεασμοῦ τῶν συνειδήσεων διὰ τῶν μέσων ἐνημερώσεως καὶ τῆς χρήσεως αὐτῶν οὐχὶ διὰ τὴν προσέγγισιν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν, ἀλλὰ διὰ τὴν χειραγώγησιν των.

9. Εἰς τὴν πορείαν, ἣν διανύει ἡ Ἐκκλησία, κηρύττουσα καὶ ἀσκοῦσα τὴν σωτήριον ἀποστολὴν αὐτῆς διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ὀλοέν καὶ τακτικώτερον ἔρχεται ἀντιμέτωπος μετὰ τῶν ἐκφάνσεων τῆς ἐκκοσμικεύσεως. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καλεῖται νὰ ἐπαναδιατυπώσῃ καὶ φανερώσῃ τὴν προφητικὴν μαρτυρίαν τῆς εἰς τὸν κόσμον, σθηριζομένη εἰς τὴν ἐμπειρίαν τῆς πίστεως, ὑπενθυμίζουσα ἐν ταύτῳ καὶ τὴν πραγματικὴν ἀποστολὴν αὐτῆς, διὰ τῆς καταγγελίας τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς καλλιεργείας συνειδήσεως ἐνότητος εἰς τὸ ποιμνιον αὐτῆς. Οὕτω, διανοίγεται εὐρὺ πεδῖον δι' αὐτὴν, δεδομένου ὅτι ὡς οὐσιαστικόν στοιχεῖον τῆς ἐκκλησιολογικῆς τῆς διδασκαλίας προβάλλει εἰς τὸν διεσπασμένον κόσμον τὴν εὐχαριστιακὴν κοινωνίαν καὶ ἐνότητα.

10. Ὁ πόθος τῆς συνεχοῦς αὐξήσεως τῆς εὐμερίας καὶ ἡ ἄμετρος κατανάλωσις ἀναποφεύκτως ὀδηγοῦν εἰς τὴν δυσανάλογον χρῆσιν καὶ τὴν ἐξάντλησιν τῶν φυσικῶν πόρων. Ἡ δημιουργηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κτίσις, ἡ ὁποία ἐδόθη εἰς τὸν ἄνθρωπον «ἐργάζεσθαι καὶ φυλάσσειν» αὐτὴν

(πρβλ. Γεν. β', 15), υφίσταται τὰς συνεπειὰς τῆς ἁμαρτίας τοῦ ἀνθρώπου: «*Τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἔκοῦσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐπ' ἐλπίδι ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. Οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν*» (Ρωμ. η', 20-22).

Ἡ οἰκολογικὴ κρίσις, ἡ ὁποία συνδέεται πρὸς τὰς κλιματολογικὰς ἀλλαγὰς καὶ τὴν ὑπερθέρμανσιν τοῦ πλανήτου, καθιστᾷ ἐπιτακτικὸν τὸ χρέος τῆς Ἐκκλησίας ὅπως συμβάλῃ, διὰ τῶν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῆς πνευματικῶν μέσων, εἰς τὴν προσασίαν τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ ἐκ τῶν συνεπειῶν τῆς ἀνθρωπίνης ἀπληστίας. Ἡ ἀπληστία διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν ὀδηγεῖ εἰς τὴν πνευματικὴν πτώχευσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ περιβάλλοντος. Δέν πρέπει νὰ λησμονῆται ὅτι ὁ φυσικὸς πλοῦτος τῆς γῆς δέν εἶναι περιουσία τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ τοῦ Δημοουργοῦ: «*Τοῦ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, ἡ οἰκουμένη καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ*» (Ψαλμ. κγ', 1). Οὕτως, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τονίζει τὴν προσασίαν τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς καλλιέργειας τῆς εὐθύνης τοῦ ἀνθρώπου ἔναντι τοῦ θεοσδότου περιβάλλοντος καὶ διὰ τῆς προβολῆς τῶν ἀρετῶν τῆς ὀλιγαρκείας καὶ τῆς ἐγκρατείας. Ὁφείλομεν νὰ ἐνθυμώμεθα ὅτι ὄχι μόνον αἱ σημεριναί, ἀλλὰ καὶ αἱ μελλοντικαὶ γενεαὶ ἔχουν δικαίωμα ἐπὶ τῶν φυσικῶν ἀγαθῶν, τὰ ὅποια μᾶς ἐχάρισεν ὁ Δημοουργός.

11. Διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἡ ἱκανότης πρὸς ἐπιστημονικὴν ἔρευναν τοῦ κόσμου ἀποτελεῖ θεόδοτον δῶρον εἰς τὸν ἀνθρώπον. Συγχρόνως ὅμως πρὸς αὐτὴν τὴν κατάφασιν, ἡ Ἐκκλησία ἐπισημαίνει τοὺς κινδύνους, οἱ ὅποιοι ὑποκρύπτονται εἰς τὴν χρῆσιν ὠρισμένων ἐπιστημονικῶν ἐπιτευγμάτων. Θεωρεῖ ὅτι ὁ ἐπιστήμων εἶναι μὲν ἐλεύθερος νὰ ἐρευνᾷ, ἀλλὰ καὶ ὅτι ὀφείλει νὰ διακόπῃ τὴν ἔρευνάν του, ὅταν παραβιάζονται βασικαὶ χριστιανικαὶ καὶ ἀνθρωπιστικαὶ ἀρχαί: «*Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει*» (Α' Κορ. 6, 12) καὶ «*Τὸ καλὸν οὐ καλόν, ὅταν μὴ καλῶς γίνηται*» (Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος Θεολογικός Α', 4. PG 36, 16C). Ἡ θέσις αὕτη τῆς Ἐκκλησίας ἀποδεικνύεται πολλαπλῶς ἀπαραίτητος διὰ τὴν

ὀρθὴν ὀριοθέτησιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τὴν ἀξιοποίησιν τῶν καρπῶν τῆς ἐπιστήμης, εἰς πάντας σχεδὸν τοὺς τομεῖς τῆς ὁποίας, ἰδίᾳ δὲ τῆς βιολογίας, ἀναμένονται νέα ἐπιτεύγματα, ἀλλὰ καὶ κίνδυνοι. Ἐν ταύτῳ, ὑπογραμμίζομεν τὴν ἀναμφισβήτητον ἱερότητα τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ἀπὸ αὐτῆς ταύτης ἀρχῆς τῆς συλλήψεως.

12. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, παρατηρεῖται ἀλματώδης ἀνάπτυξις εἰς τὰς βιοεπιστήμας καὶ εἰς τὴν συνδεδεμένην μὲ αὐτὰς βιοτεχνολογίαν, πολλὰ ἐπιτεύγματα τῶν ὁποίων θεωροῦνται εὐεργετικά διὰ τὸν ἀνθρώπον, ἀλλὰ δημιουργοῦν ἠθικά διλήμματα, ἐνῶ ἄλλα κρίνονται ἀπορριπτέα. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία πιστεύει ὅτι ὁ ἀνθρώπος δέν εἶναι ἀπλοῦν σύνολον κυττάρων, ἰσθῶν καὶ ὀργάνων, οὔτε καὶ προσδιορίζεται μόνον ἀπὸ βιολογικούς παράγοντας. Ὁ ἀνθρώπος ἀποτελεῖ δημιουργημα «*κατ' εἰκόνα Θεοῦ*» (Γεν. 1, 27) καὶ θὰ πρέπει ἡ ἀναφορὰ εἰς αὐτὸν νὰ γίνηται μὲ τὸν δέοντα σεβασμόν. Ἡ ἀναγνώρισις τῆς θεμελιώδους αὐτῆς ἀρχῆς ὀδηγεῖ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τόσον κατὰ τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν, ὅσον καὶ κατὰ τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τῶν νέων ἀνακαλύψεων καὶ ἐφευρέσεων, δέον ὅπως διαφυλάσσεται τὸ ἀπόλυτον δικαίωμα κάθε ἀνθρώπου νὰ ἀπολαύῃ σεβασμοῦ καὶ τιμῆς εἰς πᾶν στάδιον τῆς ζωῆς του, καθὼς καὶ ἡ βούλησις τοῦ Θεοῦ, ὡς αὕτη ἐφανερώθη κατὰ τὴν δημιουργίαν. Ἡ ἔρευνα πρέπει νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τῆς τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς ἀρχῆς καὶ τὰ χριστιανικὰ θέσμινα. Ἀπαραίτητος σεβασμὸς δέον νὰ ἐπιδεικνύηται καὶ εἰς ὅλην τὴν δημιουργίαν τοῦ Θεοῦ τόσον κατὰ τὴν χρῆσιν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου, ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἔρευναν, συμφώνως πρὸς τὴν ἐντολήν τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτόν (Γεν. β', 15).

13. Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους τῆς ἐκκοσμικεύσεως, ἰδιαιτέρως προβάλλει ἡ ἀνάγκη, ὅπως ἐξαρθῇ ἡ σημασία τῆς ἀγιότητος τοῦ βίου, ἐν ὅψει τῆς πνευματικῆς κρίσεως, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τὸν σύγχρονον πολιτισμόν. Ἡ παρανόησις τῆς ἐλευθερίας ὡς ἐλευθεριότητος ὀδηγεῖ εἰς τὴν αὔξησιν τῆς ἐγκληματικότητος, τὴν καταστροφὴν καὶ τὴν βεβήλωσιν τῶν σεβασμάτων, τὴν ἐξάλειψιν τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πλησίον καὶ τὴν ἱερότητα τῆς ζωῆς. Ἡ Ὁρθόδοξος Παράδοσις, διαμορφωθείσα διὰ τῆς βιώσεως ἐν τῇ πράξει τῶν

χριστιανικῶν ἀληθειῶν, εἶναι φορεῦς πνευματικότητος καί ἀσκητικοῦ ἤθους, τό ὅποιον δέον νά ἐξαρθῆ καί προβληθῆ ὅλως ἰδιαίτερος κατά τήν ἐποχὴν ἡμῶν.

14. Ἡ εἰδική ποιμαντική μέριμνα τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς νέους διὰ τὴν ἐν Χριστῷ διαπαιδαγώγησίν των τυγχάνει διαρκῆς καί ἀμετάπτωτος. Αὐτονόητος τυγχάνει ἡ προέκτασις τῆς ποιμαντικῆς εὐθύνης τῆς Ἐκκλησίας καί εἰς τὸν θεόδοτον θεσμόν τῆς οἰκογενείας, ἥτις ἀείποτε καί ἀπαραιτήτως ἐστηρίχθη εἰς τό ἱερόν μυστήριον τοῦ χριστιανικοῦ γάμου, ὡς ἐνώσεως ἀνδρός καί γυναικός, ἡ ὁποία εἰκονίζει τὴν ἐνωσιν τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Ἐκκλησίας Του (Ἐφ. ε΄, 32). Τοῦτο καθίσταται ἐπίκαιρον, ἐν ᾧ μάλιστα καί ἀποπειρῶν νομιμοποιήσεως εἰς χώρας τινάς καί θεολογικῆς θεμελιώσεως εἰς χριστιανικὰς τινὰς κοινότητας, μορφῶν συμβιώσεως, ἀντιτιθεμένων εἰς τὴν χριστιανικὴν παράδοσιν καί διδασκαλίαν. Ἡ Ἐκκλησία προσδοκῶσα τὴν ἀνακεφαλαίωσιν τῶν πάντων εἰς τό ἐν Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ὑπενθυμίζει εἰς πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον, ὅτι ὁ

Χριστός πάλιν θά ἔλθῃ κατά τὴν Δευτέραν Παρουσίαν Του «κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς» (Α΄ Πέτρ. δ΄, 5) καί ὅτι «τῆς Βασιλείας Αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος» (Λουκ. α΄, 33).

15. Εἰς τὴν σύγχρονον ἐποχὴν καί ἀείποτε, ἡ προφητικὴ καί ποιμαντικὴ φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ λυτρωτικὸς λόγος τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Ἀναστάσεως, ἀπευθύνεται εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου καί καλεῖ αὐτόν, μετὰ τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἵνα ἐνστερνοσθῆ καί βιώσῃ «ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλή, ὅσα εὐφημα» (Φιλιπ. δ΄, 8). Ἡ Ἐκκλησία προβάλλει τὴν θυσιαστικὴν ἀγάπην τοῦ Ἐσταυρωμένου Κυρίου τῆς ὡς τὴν μόνην ὁδὸν πρὸς ἓνα κόσμον εἰρήνης, δικαιοσύνης, ἐλευθερίας καί ἀλληλεγγύης μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καί τῶν λαῶν, τῶν ὁποίων μόνον καί ἔσχατον μέτρον εἶναι πάντοτε ὁ ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς θυσιασθεὶς Κύριος (προβλ. Ἀποκ. ε΄, 12), ἥτοι ἡ ἄπειρος Ἀγάπη τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ, τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ᾧ ἡ δόξα καί τό κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἡ Ὁρθόδοξος Διασπορά

(Τελικό Κείμενο)

Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἠσχολήθη περὶ τὸ θέμα τῆς κανονικῆς ὀργανώσεως τῆς Ὁρθοδόξου Διασπορᾶς. Οὕτω, συνεζήτησε τὰ ὑπὸ τῆς Δ' Προσυνοδικῆς Πανορθόδοξου Διασκέψεως (Σαμπεζύ, 2009) καὶ ὑπὸ τῆς Συνάξεως τῶν Προκαθημένων τῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν (21-28 Ἰαν. 2016) παραπεμφθέντα αὐτῇ σχετικά κείμενα περὶ τῆς Ὁρθοδόξου Διασπορᾶς καὶ περὶ τοῦ Κανονισμοῦ Λειτουργίας τῶν Ἐπισκοπικῶν Συνελεύσεων ἐν αὐτῇ, ἐγκρίνασα αὐτὰ μετὰ τινων μικρῶν τροπολογιῶν, ἔχουν δέ ὡς ἀκολούθως:

1. α. Διεπιστώθη ὅτι ἀποτελεῖ κοινὴν βούλησιν πασῶν τῶν ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὅπως ἐπιλυθῇ τὸ ζήτημα τῆς Ὁρθοδόξου Διασπορᾶς τὸ ταχύτερον δυνατὸν καὶ ὅπως ὀργανωθῇ αὕτη κατὰ τρόπον σύμφωνον πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησιολογίαν καὶ τὴν κανονικὴν παράδοσιν καὶ πρᾶξιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

β. Διεπιστώθη ὡσαύτως ὅτι κατὰ τὴν παροῦσαν φάσιν δέν εἶναι ἐφικτὴ δι' ἱστορικούς καὶ ποιμαντικούς λόγους ἢ ἄμεσος μετάβασις εἰς τὴν αὐστηρῶς κανονικὴν τάξιν τῆς Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο, τούτέστιν εἰς τὴν ὑπαρξίν ενός μόνου Ἐπισκόπου εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. Ὅθεν, ἀποφασίζεται ὅπως διατηρηθοῦν αἱ θεσμοθετηθεῖσαι ὑπὸ τῆς Δ' Προσυνοδικῆς Πανορθόδοξου Διασκέψεως Ἐπισκοπικαὶ Συνελεύσεις, ἄχρις οὔ ἐπιστῇ ὁ καιρὸς, κατόπιν ὀριμάνσεως τῶν συνθηκῶν, πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς κανονικῆς ἀκριβείας.

2. α. Αἱ Ἐπισκοπικαὶ Συνελεύσεις τῶν κατωτέρω μνημονευομένων περιοχῶν συγκροτοῦνται ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ περιοχῇ ἐκείνῃ ὡς κανονικῶν ἀναγνωριζομένων ἐπισκόπων, οἵτινες θὰ ἐξακολουθοῦν νὰ ὑπάγονται εἰς τὰς κανονικὰς δικαιοδοσίας, εἰς ἃς ὑπάγονται σήμερον.

β. Αἱ Συνελεύσεις αὗται θὰ συνίστανται ἐκ πάντων τῶν ἐν ἐκάστη περιοχῇ ἐπισκόπων, οἵτινες εὐρίσκονται ἐν κανονικῇ κοινωνίᾳ μετὰ πασῶν τῶν ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ θὰ προεδρεύονται ὑπὸ τοῦ πρώτου ἐκ τῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως ὑπαγομένων ἀρχιερέων, ἐλλείψει δέ τούτου συμφώνως πρὸς τὴν τάξιν τῶν Διπτύχων. Αὗται θὰ ἔχουν ἐκτελεστικὴν Ἐπιτροπὴν, ἀποτελουμένην ἐκ τῶν πρώτων ἱεραρχῶν τῶν διαφόρων δικαιοδοσιῶν, αἱ ὁποῖαι ὑπάρχουν εἰς τὴν περιοχὴν.

γ. Ἔργον καὶ εὐθύνη τῶν ἐπισκοπικῶν τούτων Συνελεύσεων θὰ εἶναι ἡ μέριμνα διὰ τὴν φανέρωσιν τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τὴν ἀνάπτυξιν κοινῆς δράσεως ὅλων τῶν ὀρθοδόξων ἐκάστης περιοχῆς πρὸς θεραπείαν τῶν ποιμαντικῶν ἀναγκῶν τῶν ἐκεῖ διαβιούντων ὀρθοδόξων, κοινὴν ἐκπροσώπησιν πάντων τῶν ὀρθοδόξων ἔναντι τῶν ἑτεροδόξων καὶ τῆς ὅλης κοινωνίας τῆς περιοχῆς, καλλιέργειαν τῶν θεολογικῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς παιδείας κ.λπ. Αἱ ἐπὶ τῶν θεμάτων τούτων ἀποφάσεις θὰ λαμβάνονται καθ' ὁμοφώνίαν τῶν Ἐκκλησιῶν αἱ ὁποῖαι ἐκπροσωποῦνται εἰς τὴν συγκεκριμένην Συνέλευσιν.

3. Αἱ περιοχαί, εἰς τὰς ὁποίας θὰ δημιουργηθοῦν εἰς ἓν πρῶτον στάδιον Ἐπισκοπικαὶ συνελεύσεις, ὀρίζονται ὡς ἑξῆς:

- i. Καναδᾶς
- ii. Ἡνωμένα Πολιτεῖα Ἀμερικῆς
- iii. Λατινικὴ Ἀμερικὴ
- iv. Αὐστραλία, Νέα Ζηλανδία καὶ Ὠκεανία
- v. Μεγάλη Βρεταννία καὶ Ἰρλανδία
- vi. Γαλλία
- vii. Βέλγιον, Ὀλλανδία καὶ Λουξεμβούργον
- viii. Αὐστρία
- ix. Ἰταλία καὶ Μάλτα
- x. Ἑλβετία καὶ Λιχτενστάιν
- xi. Γερμανία

xii. Σκανδιναβικά Χώροι (ἐκτός τῆς Φιλλανδίας)
xiii. Ἰσπανία καὶ Πορτογαλία

4. Οἱ ἐπίσκοποι τῆς Διασπορᾶς, οἱ ὁποῖοι κατοικοῦν εἰς τὴν Διασποράν καὶ ἔχουν ἐνορίας εἰς περισοτέρας περιοχάς, θὰ εἶναι μέλη τῶν Ἐπισκοπικῶν Συνελεύσεων καὶ τῶν περιοχῶν αὐτῶν.

5. Αἱ Ἐπισκοπικαὶ Συνελεύσεις δέν ἀποστεροῦν ἀπὸ τούς Ἐπισκόπους μέλη αὐτῶν ἀρμοδιότητας διοικητικοῦ καὶ κανονικοῦ χαρακτήρος οὔτε περιορίζουν τὰ δικαιώματα αὐτῶν εἰς τὴν Διασποράν. Αἱ Ἐπισκοπικαὶ Συνελεύσεις ἀποβλέπουν εἰς τὴν διαμόρφωσιν κοινῆς θέσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐπὶ διαφόρων θεμάτων, τοῦτο οὐδὲν ἔμποδίζει τούς Ἐπισκόπους - μέλη, οἱ ὁποῖοι μένουν ὑπόλογοι εἰς τὰς ἰδικὰς τῶν Ἐκκλησίας, νὰ ἐκφράσουν τὰς ἀπόψεις τῶν ἰδικῶν τῶν Ἐκκλησιῶν ἐνώπιον τοῦ ἔξω κόσμου.

6. Οἱ Πρόεδροι τῶν Ἐπισκοπικῶν Συνελεύσεων συγκαλοῦν καὶ προεδρεύουν πασῶν τῶν κοινῶν συνάξεων τῶν ἐπισκόπων τῆς περιοχῆς αὐτῶν (λειτουργικῶν, ποιμαντικῶν, διοικητικῶν κ.λπ.). Εἰς ζητήματα γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος, ἀπαιτοῦνται, κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἐπισκοπικῆς Συνελεύσεως, πανορθόδοξον ἀντιμετώπισιν ὁ πρόεδρος αὐτῆς ἔχει τὴν ἀναφορὰν αὐτοῦ εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην διὰ τὰ περαιτέρω κατὰ τὰ πανορθόδοξως ἰσχύοντα.

7. Αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι δεσμεύονται, ὅπως μὴ προβαίνουν εἰς ἐνεργείας δυναμένας νὰ παραβλάψουν τὴν ὡς ἄνω διαγραφομένην πορείαν πρὸς κανονικὴν ἐπίλυσιν τοῦ θέματος τῆς Διασπορᾶς, ὡς ἡ ἀπόδοσις τίτλων ὑφισταμένων ἤδη εἰς Ἀρχιερεῖς, θὰ πράττουν δὲ πᾶν τὸ δυνατόν πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ ἔργου τῶν Ἐπισκοπικῶν Συνελεύσεων καὶ ἀποκατάστασιν τῆς ὁμαλῆς κανονικῆς τάξεως ἐν τῇ Διασπορᾷ.

**Κανονισμὸς Λειτουργίας
τῶν Ἐπισκοπικῶν Συνελεύσεων
ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Διασπορᾷ**

Ἄρθρον 1

1. Πάντες οἱ ὀρθόδοξοι ἐπίσκοποι ἐκάστης Περιοχῆς, ἐκ τῶν ὑπὸ τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλῃς Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καθορισθειῶν, οἱ ὁποῖοι εὐρίσκονται ἐν κανονικῇ κοινωνίᾳ μετὰ πασῶν τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων αὐτοκεφά-

λων Ἐκκλησιῶν, συγκαροτοῦν ἰδίαν Ἐπισκοπικὴν Συνέλευσιν.

2. Μέλη τῆς Ἐπισκοπικῆς Συνελεύσεως εἶναι καὶ ὅσοι ὑπερόριοι ὀρθόδοξοι ἐπίσκοποι ἀσκοῦν ποιμαντικὴν διακονίαν ἐνοριῶν τῆς Περιοχῆς.

3. Οἱ ἐφυσυγάζοντες καὶ οἱ ἐπισκεπτόμενοι τὴν Περιοχὴν ἐπίσκοποι, ἐφ' ὅσον πληροῦν τὰς προϋποθέσεις τῆς παραγράφου (1), δύνανται νὰ προσκληθοῦν ὅπως συμμετάσχουν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ἀλλὰ ἄνευ δικαιώματος ψήφου.

Ἄρθρον 2

Σκοπὸς τῆς Ἐπισκοπικῆς Συνελεύσεως εἶναι νὰ φανερώη τὴν ἐνότητα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, νὰ προωθῇ τὴν συνεργασίαν μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς πάντας τούς τομεῖς τῆς ποιμαντικῆς διακονίας καὶ νὰ διατηρῇ, διαφυλάσῃ καὶ ἀναπτύσῃ τὰ συμφέροντα τῶν κοινοτήτων, αἱ ὁποῖαι ὑπάγονται εἰς τούς ὀρθόδοξους κανονικοὺς ἐπισκόπους τῆς Περιοχῆς.

Ἄρθρον 3

Ἡ Ἐπισκοπικὴ Συνέλευσις θὰ ἔχη Ἐκτελεστικὴν Ἐπιτροπὴν ἀπαρτιζομένην ἐκ τῶν πρώτων ἐπισκόπων ἐκάστης τῶν κανονικῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Περιοχῆς.

Ἄρθρον 4

1. Ἡ Ἐπισκοπικὴ Συνέλευσις καὶ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ αὐτῆς θὰ ἔχουν ἓνα Πρόεδρον, ἓνα ἢ δύο Ἀντιπροέδρους, ἓνα Γραμματέα καὶ ἓνα Ταμία, ὡς καὶ ἄλλους ὑπευθύνους ὀρισθησομένους ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως.

2. Πρόεδρος εἶναι *ex officio* ὁ πρῶτος τῶν ἐπισκόπων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ, ἀπόντος τούτου, κατὰ τὴν τάξιν τῶν Διπτύχων. Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπισκοπικῆς Συνελεύσεως συγκαλεῖ τὰς συνεδρίας αὐτῆς, διευθύνει τὰς ἐργασίας αὐτῶν καὶ προεξάγει τῶν συλλειτούργων. Ἐπὶ τῶν ζητημάτων, τὰ ὁποῖα συνεζητήθησαν εἰς τὴν συνεδρίαν τῆς Ἐπισκοπικῆς Συνελεύσεως καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπετεύχθη ὁμόφωνος ἀπόφασις, ὁ Πρόεδρος (ἢ κατ' ἀνάθεσιν αὐτοῦ ἄλλο μέλος τῆς Ἐπισκοπικῆς Συνελεύσεως) προβάλλει ἐνώπιον τοῦ κράτους, τῆς κοινωνίας καὶ τῶν ἄλλων θρησκευτικῶν ὀργανισμῶν τὴν κοινὴν θέσιν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς περιοχῆς.

3. Ὁ ἢ οἱ Ἀντιπρόεδροι ὀρίζονται *ex officio* ἐκ τῶν ἐπισκόπων-μελῶν τῶν Συνελεύσεων ἐκ τῶν ἀμέσως ἐπομένων Ἐκκλησιῶν συμφώνως πρὸς τὴν τάξιν τῶν Διπτύχων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ὁ Γραμματεὺς, ὁ Ταμίας καὶ οἱ λοιποὶ ὑπεύθυνοι ἐκλέγονται ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως, δύνανται δὲ νὰ μὴ προέρχωνται ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῶν ἐπισκόπων.

Ἄρθρον 5

1. Αἱ ἀρμοδιότητες τῆς Ἐπισκοπικῆς Συνελεύσεως εἶναι:

- α. νὰ μεριμνᾷ καὶ νὰ συμβάλῃ διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Περιοχῆς εἰς τὰς θεολογικάς, ἐκκλησιολογικάς, κανονικάς, πνευματικάς, φιλανθρωπικάς, ἐκπαιδευτικάς καὶ ἱεραποστολικὰς ὑποχρεώσεις αὐτῆς.
- β. Ὁ συντονισμὸς καὶ ἡ προώθησις τῶν κοινῶν ἐνδιαφέροντος δραστηριοτήτων εἰς τοὺς τομεῖς τῆς διαποιμάνεως, τῆς κατηχήσεως, τῆς λειτουργικῆς ζωῆς, τῶν θρησκευτικῶν ἐκδόσεων, τῶν μέσων μαζικῆς ἐπικοινωνίας, τῆς ἐκκλησιαστικῆς παιδείας κ.λπ..
- γ. Αἱ σχέσεις μετὰ τῶν ἑτεροδόξων καὶ μετὰ τῶν ἑτεροθρήσκων.
- δ. Πάν ὅ,τι ἀποτελεῖ ὑποχρέωσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὰς σχέσεις αὐτῆς μετὰ τῆς κοινωνίας καὶ τῶν κρατικῶν Ἀρχῶν.
- ε. Ἡ προετοιμασία σχεδίου ὀργανώσεως τῶν ὀρθοδόξων τῆς Περιοχῆς ἐπὶ κανονικῆς βάσεως.

2. Ὁ καθορισμὸς τοῦ πεδίου τῶν ἀρμοδιοτήτων δέν θά ἔδει ἐπ' οὐδενί νὰ παρεμβαίνει εἰς τὴν ἐπαρχιακὴν δικαιοδοσίαν ἐκάστου Ἐπισκόπου καὶ νὰ περιορίζῃ τὰ δικαιώματα τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν σχέσεων αὐτῆς μετὰ τῶν διεθνῶν ὀργανισμῶν, τῆς κρατικῆς ἐξουσίας, τῆς κοινωνίας τῶν πολιτῶν, τῶν μέσων μαζικῆς ἐνημερώσεως, τῶν ἄλλων ὁμολογιῶν, τῶν κρατικῶν καὶ διομολογιακῶν ὀργανισμῶν, ὡς ἐπίσης καὶ τῶν ἄλλων θρησκευτῶν.

Ἐπὶ εἰδικῶν γλωσσικῶν, ἐκπαιδευτικῶν ἢ καὶ ποιμαντικῶν ζητημάτων Ἐκκλησίας τινός ἢ Ἐπισκοπικῆς Συνελεύσεως δύνανται νὰ συνεργάζεται καὶ μετὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς τῆς ἐν λόγῳ Ἐκκλησίας, ὥστε ἡ ποιικιλία τῶν ἐθνικῶν παραδόσε-

ων νὰ ἐπιβεβαιωθῇ τὴν ἐνότητα τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν κοινωνίαν τῆς πίστεως καὶ τὸν σύνδεσμον τῆς ἀγάπης.

Ἄρθρον 6

1. Ἡ Ἐπισκοπικὴ Συνέλευσις ἀποδέχεται καὶ καταγράφει τὴν ἐκλογήν τῶν ἐπισκόπων τῆς Περιοχῆς, ὡς καὶ τὴν ἀναφορὰν αὐτῶν εἰς τὰς ἀγιωτάτας αὐτοκεφάλους Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας.

2. Ἐξετάζει καὶ καθορίζει τὸ κανονικὸν καθεστῶς τῶν ἐν τῇ Περιοχῇ τοπικῶν κοινοτήτων, αἱ ὁποῖαι δέν ἔχουν ἀναφορὰν εἰς τὰς ἀγιωτάτας αὐτοκεφάλους Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας.

3. Ὁφείλει νὰ καταγράψῃ πᾶσαν κρίσιν κληρικῶν ἐκφωνηθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων αὐτῶν, ἵνα ἡ κρίσις αὕτη ἐφαρμοσθῇ μετὰ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Περιοχῆς.

Ἄρθρον 7

1. Ἡ Ἐπισκοπικὴ Συνέλευσις συνέρχεται τοῦλάχιστον ἅπαξ τοῦ ἔτους, τῇ προσκλήσει τοῦ Προέδρου. Δύνανται νὰ συνέλθῃ ὁσάκις ἤθελε τοῦτο κριθῆ ἀναγκαῖον ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς ἢ τῇ ἐγγράφῳ καὶ ἠτιολογημένῃ αἰτήσῃ τοῦ 1/3 τῶν μελῶν τῆς Συνελεύσεως.

2. Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ συνέρχεται μίαν φορὰν ἀνά τρίμηνον καὶ ὁσάκις ἤθελε τοῦτο κριθῆ ἀναγκαῖον, τῇ προσκλήσει τοῦ Προέδρου ἢ τῇ γραπτῇ καὶ ἠτιολογημένῃ αἰτήσῃ τοῦ 1/3 τῶν μελῶν αὐτῆς.

3. Αἱ προσκλήσεις διὰ τὴν σύγκλησιν τῆς Ἐπισκοπικῆς Συνελεύσεως, ἐὰν δέν συντρέχουν ἐξαιρετικοὶ λόγοι, ἀποστέλλονται πρὸ δύο μηνῶν, ἐνῶ διὰ τὴν σύγκλησιν τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς πρὸ μᾶς ἑβδομάδος, συναποστέλλονται δὲ τὰ θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ τὰ πρὸς αὐτὰ σχετικὰ στοιχεῖα.

4. Ἡ ἡμερησία διάταξις πρέπει νὰ ἐγκρίνεται κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν τῆς Συνελεύσεως καὶ δέν δύνανται νὰ τροποποιηθῇ εἰ μὴ δι' ἀποφάσεως τῶν παρόντων μελῶν, λαμβανομένης δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας.

Ἄρθρον 8

Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ διὰ τῆς παρουσίας τῶν 2/3 τῶν μελῶν αὐτῆς,

ή δέ Συνέλευσις διά τῆς παρουσίας τῆς ἀπολύτου πλειονοψηφίας τῶν μελῶν αὐτῆς, συμπεριλαμβανομένου τοῦ Προέδρου αὐτῆς.

Ἄρθρον 9

Αἱ ἐργασίαι τῆς Ἐπισκοπικῆς Συνελεύσεως διεξάγονται συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχάς τῆς ὀρθοδόξου συνοδικῆς παραδόσεως καὶ διευθύνονται ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς, ὁ ὁποῖος ἔχει καὶ τὴν εὐθύνην ἐποπτείας ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων αὐτῆς.

Ἄρθρον 10

1. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἐπισκοπικῆς Συνελεύσεως λαμβάνονται καθ' ὁμοφωνίαν.

2. Εἰς ζητήματα γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦν, κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Ἐπισκοπικῆς Συνελεύσεως, πανορθόδοξον ἀντιμετώπισιν, ὁ πρόεδρος αὐτῆς ἔχει τὴν ἀναφορὰν αὐτοῦ εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην διὰ τὰ περαιτέρω, κατὰ τὰ πανορθόδοξως ἰσχύοντα.

Ἄρθρον 11

1. Μετ' ἀπόφασιν τῆς Ἐπισκοπικῆς Συνελεύσεως δύναται νὰ συγκροτοῦνται ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς Ἐπιτροπαὶ Ἱεραποστολῆς, Λειτουργικῶν, Ποιμαντικῶν, Οἰκονομικῶν, Ἐκπαιδευτικῶν, Οἰκουμενικῶν καὶ ἄλλων θεμάτων, προεδρευόμεναι ὑφ' ἑνὸς ἐπισκόπου-μέλους τῆς Συνελεύσεως.

2. Τὰ μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν αὐτῶν, κληρικοί ἢ λαϊκοί, ὀρίζονται ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς. Σύμβουλοι ἐπίσης καὶ εἰδικοί δύναται νὰ προσκαλῶνται ὅπως συμμετάσχουν εἰς τὴν Ἐπισκοπικὴν Συνέλευσιν ἢ εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐπιτροπὴν, χωρὶς δικαίωμα ψήφου.

Ἄρθρον 12

1. Ἡ Ἐπισκοπικὴ Συνέλευσις δύναται νὰ συντάξῃ καὶ νὰ τροποποιήσῃ τὸν ἴδιον αὐτῆς Ἐσωτερικὸν Κανονισμόν πρὸς συμπλήρωσιν καὶ προσαρμογὴν τῶν ἀνωτέρω διατάξεων συμφώνως πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς Περιοχῆς καὶ ἐν σεβασμῶ πρὸς τὸ κανονικὸν δίκαιον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

2. Πάντα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς Συνελεύσεως νομικά καὶ οἰκονομικά θέματα ἀποφασίζονται ὑπὸ τῷ φῶς τῆς νομοθεσίας τῶν κρατῶν τῆς Περιοχῆς, εἰς τὴν ὁποίαν τὰ μέλη τῆς Συνελεύσεως ἀσκοῦν τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν.

Ἄρθρον 13

Σύστασις νέας, κατάτησις ἢ κατάργησις ὑφισταμένης Ἐπισκοπικῆς Συνελεύσεως ἢ συγχώνευσις δύο ἢ περισσοτέρων τοιούτων γίνεται μετ' ἀπόφασιν τῆς Συνάξεως τῶν Προκαθημένων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν κατόπιν αἰτήσεως Ἐκκλησίας τινός ἢ τοῦ Προέδρου Ἐπισκοπικῆς τινος Συνελεύσεως πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην.

Τό Αυτόνομον καί ὁ τρόπος ἀνακηρύξεως αὐτοῦ

(Τελικό Κείμενο)

Ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἠσχολήθη περί τό θέμα «Τό Αυτόνομον καί ὁ τρόπος ἀνακηρύξεως αὐτοῦ». Οὕτω, συνεζήτησε τά ὑπό τῆς Ε΄ Προσυνοδικῆς Πανορθόδοξου Διασκέψεως (Σαμπεζύ, 10-17 Ὀκτώβριος 2015) παραπεμφθέντα αὐτῇ σχετικά κείμενα, ἐγκρίνασα αὐτά μετά τινων μικρῶν τροπολογιῶν, ὡς ἀκολούθως.

Τά ἀπασχολήσαντα τήν Σύνοδον θέματα τοῦ κειμένου ἀνεφέρονται: α) εἰς τήν ἔννοιαν, τό περιεχόμενον καί τά ποικίλα σχήματα τοῦ θεσμοῦ τοῦ Αυτόνομου, β) εἰς τās προϋποθέσεις τοπικῆς τινος Ἐκκλησίας διά νά ζητήση τήν Αυτόνομίαν αὐτῆς ἐκ τῆς εἰς ἣν ὑπάγεται Αυτόκεφάλου Ἐκκλησίας, γ) εἰς τήν ἀποκλειστικήν ἀρμοδιότητα τῆς Αυτόκεφάλου Ἐκκλησίας νά κινήση καί νά ὀλοκληρώση τήν διαδικασίαν ἀποδόσεως τῆς Αυτόνομίας εἰς τμήμα τῆς κανονικῆς δικαιοδοσίας αὐτῆς, Αυτόνομων Ἐκκλησιῶν μὴ ἰδρυομένων εἰς τόν γεωγραφικόν χῶρον τῆς Ὁρθοδόξου Διασπορᾶς, καί δ) εἰς τās συνεπειάς τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτῆς πράξεως διά τās σχέσεις τῆς ἀνακηρυχθείσης Αυτόνομου Ἐκκλησίας τόσοσ πρός τήν εἰς ἣν ἀναφέρεται Αυτόκεφάλου Ἐκκλησίαν, ὅσον καί πρός τās ἄλλας Αυτόκεφάλους Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας.

1. Ὁ θεσμός τοῦ Αυτόνομου ἐκφράζει κατά κανονικόν τρόπον τό καθεστῶς τῆς σχετικῆς ἢ μερικῆς ἀνεξαρτησίας ἑνός συγκεκριμένου ἐκκλησιαστικοῦ τμήματος ἐκ τῆς κανονικῆς δικαιοδοσίας τῆς Αυτόκεφάλου Ἐκκλησίας, εἰς τήν ὁποίαν κανονικῶς ἀναφέρεται.

α. Κατά τήν ἐφαρμογήν τοῦ θεσμοῦ τούτου εἰς τήν ἐκκλησιαστικήν πράξιν διεμορφώθησαν βαθμίδες ἐξαρτήσεως, ἀφορῶσαι εἰς τās σχέσεις τῆς Αυτόνομου πρός τήν Αυτόκεφάλου Ἐκκλησίαν, εἰς τήν ὁποίαν αὕτη ἀναφέρεται.

β. Ἡ ἐκλογή τοῦ Πρώτου τῆς Αυτόνομου Ἐκκλησίας ἐγκρίνεται ἢ διενεργεῖται ὑπό τοῦ ἀρμοδίου ἐκκλησιαστικοῦ ὄργανου τῆς Αυτόκεφάλου Ἐκκλησίας, τόν Προκαθημένον τῆς ὁποίας οὗτος μνημονεύει καί εἰς τόν ὁποῖον κανονικῶς ἀναφέρεται.

γ. Εἰς τήν λειτουργίαν τοῦ θεσμοῦ τοῦ Αυτόνομου ὑφίστανται διάφορα σχήματα κατά τήν ἐφαρμογήν αὐτοῦ εἰς τήν ἐκκλησιαστικήν πράξιν, τά ὁποῖα προσδιορίζονται ἐκ τῆς ἐκτάσεως τῆς ἐξαρτήσεως τῆς Αυτόνομου ἀπό τήν Αυτόκεφάλου Ἐκκλησίαν.

δ. Εἰς σχήματά τινά ὁ βαθμός ἐξαρτήσεως τῆς Αυτόνομου Ἐκκλησίας ἐκφράζεται καί διά τῆς συμμετοχῆς τοῦ Πρώτου αὐτῆς εἰς τήν Σύνοδον τῆς Αυτόκεφάλου Ἐκκλησίας.

2. Ἡ κίνησις καί ἡ ὀλοκλήρωσις τῆς διαδικασίας διά τήν ἀπόδοσιν τοῦ Αυτόνομου εἰς τμήμα τῆς κανονικῆς δικαιοδοσίας τῆς Αυτόκεφάλου Ἐκκλησίας ἀνήκει εἰς τήν κανονικήν ἀρμοδιότητα αὐτῆς, πρός τήν ὁποίαν ἀναφέρεται ἢ ἀνακηρυσσομένη Αυτόνομος Ἐκκλησία. Οὕτως:

α. Ἡ ζητοῦσα τήν Αυτόνομίαν αὐτῆς τοπική Ἐκκλησία, ἐάν διαθέτη τās ἀναγκαίας ἐκκλησιαστικές, κανονικές καί ποιμαντικές προϋποθέσεις, ὑποβάλλει τό σχετικόν αἴτημα εἰς τήν πρός ἣν ἔχει τήν ἀναφοράν αὐτῆς Αυτόκεφάλου Ἐκκλησίαν, ἐξηγοῦσα καί τούς σοβαροῦς λόγους, οἱ ὅποιοι ὑπαγορεύουν τήν ὑποβολήν τοῦ αἰτήματος αὐτῆς.

β. Ἡ Αυτόκεφάλος Ἐκκλησία, δεχομένη τό αἴτημα αὐτῆς, ἀξιολογεῖ ἐν Συνόδῳ τās προϋποθέσεις καί τούς λόγους τῆς ὑποβολῆς τοῦ αἰτήματος καί ἀποφασίζει διά τήν ἀπόδοσιν ἢ μή τοῦ Αυτόνομου. Εἰς περιπτώσιν θετικῆς ἀποφάσεως ἐκδίδει τόν σχετικόν Τόμον, ὁ ὁποῖος καθορίζει τά γεωγραφικά ὅρια καί τās

σχέσεις της Αυτόνομου προς τήν εἰς ἣν ἀναφέρεται Αυτόκέφαλον Ἐκκλησίαν, συμφώνως πρὸς τὰ καθιερωμένα κριτήρια τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως.

- γ. Ὁ Προκαθήμενος τῆς Αυτόκεφάλου Ἐκκλησίας ἀνακοινοῖ πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ τὰς ἄλλας Αυτόκεφάλους Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας τὴν ἀνακήρυξιν τῆς Αυτόνομου Ἐκκλησίας.
- δ. Ἡ Αυτόνομος Ἐκκλησία ἐκφράζεται διὰ τῆς ἐξ ἧς ἔλαβε τὴν αὐτονομίαν αὐτῆς Αυτόκεφάλου Ἐκκλησίας εἰς τὰς διορθοδόξους, διαχριστιανικὰς καὶ διαθρησκευτικὰς σχέσεις αὐτῆς.
- ε. Ἐκάστη Αυτόκέφαλος Ἐκκλησία δύναται νὰ παραχωρῇ αὐτόνομον καθεστῶς μόνον ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς κανονικῆς γεωγραφικῆς περιφερείας αὐτῆς. Εἰς τὸν χῶρον τῆς Ὁρθοδόξου Διασπορᾶς δὲν ἰδρύνονται Αυτόνομοι Ἐκκλησίαι, εἰ μὴ μόνον μετὰ πανορθόδοξον συναίνεσιν, ἐξασφαλιζομένην ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κατὰ τὰ πανορθοδόξως ἰσχύοντα.
- ζ. Εἰς περιπτώσεις ἀπονομῆς αὐτόνομου καθεστώτος εἰς τὴν ἰδίαν γεωγραφικὴν ἐκκλησιαστικὴν περιοχὴν ὑπὸ δύο Αυτόκεφάλων Ἐκ-

κλησιῶν, καί, ὡς ἐκ τούτου, ἐγειρομένης ἀμφισβητήσεως ἐκατέρου Αυτόνομου, αἱ ἐμπλεκόμεναι πλευραὶ ἀναφέρονται, ὁμοῦ ἢ κεχωρισμένως, εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἵνα οὗτος ἐξεύρη τὴν κανονικὴν λύσιν ἐπὶ τοῦ θέματος κατὰ τὰ πανορθοδόξως ἰσχύοντα.

3. Αἱ ἐκ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Αυτόνομου προκύπτουσαι διὰ τὴν Αυτόνομον Ἐκκλησίαν καὶ τὴν σχέσιν αὐτῆς πρὸς τὴν Αυτόκέφαλον Ἐκκλησίαν συνέπειαι εἶναι αἱ κάτωθι: α. Ὁ Πρῶτος τῆς Αυτόνομου Ἐκκλησίας μνημονεύει μόνον τοῦ ὀνόματος τοῦ Προκαθημένου τῆς Αυτόκεφάλου Ἐκκλησίας.

β. Τὸ ὄνομα τοῦ Πρώτου τῆς Αυτόνομου Ἐκκλησίας δὲν ἀναγράφεται εἰς τὰ Δίπτυχα.

γ. Ἡ Αυτόνομος Ἐκκλησία παραλαμβάνει τὸ Ἅγιον Μύρον ἐκ τῆς Αυτόκεφάλου Ἐκκλησίας.

δ. Οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Αυτόνομου Ἐκκλησίας ἐκλέγονται, καθίστανται καὶ κρίνονται ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου ἐκκλησιαστικοῦ ὄργανου αὐτῆς. Εἰς περίπτωσιν βεβαίας πρὸς τοῦτο ἀδυναμίας τῆς Αυτόνομου Ἐκκλησίας, ἐπικουρεῖται αὕτη ὑπὸ τῆς Αυτόκεφάλου Ἐκκλησίας εἰς ἣν ἀναφέρεται.

Ἡ Σπουδαιότης τῆς Νηστείας καί ἡ τήρησις αὐτῆς σήμερον

(Τελικό Κείμενο)

1. Ἡ νηστεία εἶναι θεία ἐντολή (Γεν. β', 16-17). Κατά τόν Μ. Βασίλειον, «*συνηλικιωτίς ἐστι τῆς ἀνθρωπότητος· νηστεία γάρ ἐν τῷ παραδείσῳ ἐνομοθετήθη*» (Περί νηστείας, 1, 3. PG 31, 168A). Εἶναι μέγα πνευματικόν ἀγώνισμα καί ἡ κατ' ἐξοχήν ἔκφρασις τοῦ ἀσκητικοῦ ιδεώδους τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπαρεγκλίτως στοιχοῦσα εἰς τε τά ἀποστολικά θεσπίσματα καί τούς συνοδικούς κανόνας καί εἰς τήν καθ' ὅλου πατερικήν παράδοσιν, διεκήρυξε πάντοτε τήν ὑψίστην ἀξίαν τῆς νηστείας διά τόν πνευματικόν βίον τοῦ ἀνθρώπου καί τήν σωτηρίαν αὐτοῦ. Εἰς τόν κύκλον τῆς λατρείας τοῦ ἐνιαυτοῦ τοῦ Κυρίου προβάλλεται ἡ ὅλη περί τῆς νηστείας πατερική παράδοσις καί διδασκαλία διά τήν συνεχή καί ἀδιάπτωτον ἐγρήγορσιν τοῦ ἀνθρώπου καί τήν ἐπίδοσιν αὐτοῦ εἰς τούς πνευματικούς ἀγῶνας. Διό καί ὑμνεῖται εἰς τό Τριῶδιον ὡς χάρις πολύφωτος, ὡς ὄπλον ἀκαταμάχητον, ὡς πνευματικῶν ἀγῶνων ἀρχή, ὡς καλλίστη τρίβος ἀρετῶν, ὡς τροφή ψυχῆς, ὡς πηγὴ φιλοσοφίας ἀπάσης, ὡς ἀφθάτου διαγωγῆς καί ἰσαγγέλου πολιτείας τό μίμημα, ὡς μήτηρ τῶν ἀγαθῶν ἀπάντων καί πασῶν τῶν ἀρετῶν.

2. Ἡ νηστεία ὡς ἀρχαιότατος θεσμός ἀπαντᾷ ἤδη εἰς τήν Παλαιάν Διαθήκην (Δευτ. θ', 18. Ἠσ. νη, 4-10. Ἰωήλ β', 15. Ἰωνᾶς γ', 5-7), βεβαιοῦται δέ ὑπό τῆς Καινῆς. Αὐτός ὁ Κύριος ἐνήστευσεν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας πρό τῆς ἐνάρξεως τῆς δημοσίας δράσεως αὐτοῦ (Λουκ. δ', 1-2) καί ἔδωκεν ὁδηγίαν ὡς πρός τόν τρόπον ἀσκήσεως τῆς νηστείας (Ματθ. στ', 16-18). Εἰς τήν Καινήν Διαθήκην γενικώτερον συνιστᾶται ἡ νηστεία ὡς μέσον ἐγκρατείας, μετανοίας καί πνευματικῆς ἀνατάσεως (Μάρκ. α', 6. Πράξ. ιγ', 2. ιδ', 23. Ρωμ. ιδ',

21). Ἡ Ἐκκλησία, ἀπό τῆς ἀποστολικῆς ἐποχῆς, διεκήρυξε τήν ὑψίστην σημασίαν τῆς νηστείας καί ὥρισε τήν Τετάρτην καί τήν Παρασκευήν ὡς ἡμέρας νηστείας (Διδαχή η, 1), ὡς ἐπίσης καί τήν πρό τοῦ Πάσχα νηστείαν (Εἰρηναῖος Λουγδούνου, ἐν: Εὐσεβίου, Ἐκκλησιαστική Ἱστορία ε', 24. PG 20, 497B-508AB). Βεβαίως, εἰς τήν ἐκκλησιαστικὴν πρᾶξιν, τήν ἀνά τούς αἰῶνας μαρτυρουμένην, ὑπῆρξε ποικιλία οὐχί μόνον εἰς τήν ἔκτασιν τῆς νηστείας πρό τοῦ Πάσχα (Διονυσίου Ἀλεξανδρείας, Ἐπιστολή πρός Βασιλείδην ἐπίσκοπον, PG 10, 1277), ἀλλά καί ὡς πρός τόν ἀριθμόν καί τό περιεχόμενον τῶν ὑπολοίπων περιόδων νηστείας, αἵτινες διεμορφώθησαν ὑπό τήν ἐπιρροήν ποικίλων παραγόντων, πρωτίστως λειτουργικῶν καί μοναστικῶν, προκειμένου νά συντελεῖται μεταξύ ἄλλων καί ἡ κατάλληλος προετοιμασία πρό τῶν μεγάλων ἑορτῶν. Οὕτως, ὁ ἄρρηκτος δεσμός νηστείας καί λατρείας παρέχει τό μέτρον καί τόν σκοπόν τῆς νηστείας καί ἀναδεικνύει τόν πνευματικόν χαρακτῆρα αὐτῆς, διό καί ἅπαντες οἱ πιστοί καλοῦνται νά ἀνταποκριθῶν, ἕκαστος κατά τήν ἰδίαν αὐτοῦ δύναμιν καί δυνατότητα, χωρίς ὅμως νά παρέχεται καί ἐλευθερία καταφρονήσεως τοῦ ἱεροῦ τούτου θεσμοῦ: «*ὄρα μή τις σέ πλανήσῃ ἀπό ταύτης τῆς ὁδοῦ τῆς διδαχῆς... Εἰ μὲν γάρ δύνασαι βαστάσαι ὅλον τόν ζυγόν τοῦ Κυρίου, τέλειος ἔσει· εἰ δέ οὐ δύνασαι, ὁ δύνῃ τοῦτο ποιεῖ. Περί δέ τῆς βρώσεως, ὁ δύνασαι, βάστασον*» (Διδαχή στ', 1-3).

3. Ἡ ἀληθῆς νηστεία, ὡς πνευματικόν ἀγώνισμα, συνδέεται πρός τήν ἀδιάλειπτον προσευχήν καί τήν εἰλικρινῆ μετάνοιαν. «*Μετάνοια χωρίς νηστείας ἀργή*» (Μ. Βασιλείου, *Περί νηστείας* 1, 3. PG 31, 168A), ὡς ἐπίσης καί νηστεία ἄνευ ἔργων εὐποιΐας εἶναι νεκρά, ἰδίᾳ δέ κατά τήν σύγχρονον

ἐποχήν, καθ' ἣν ἡ ἄνισος καὶ ἄδικος κατανομή τῶν ἀγαθῶν στερεῖ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου ὀλοκλήρους λαούς. «*Νηστεύοντες ἀδελφοί σωματικῶς, νηστεύσωμεν καὶ πνευματικῶς· λύσωμεν πάντα σύνδεσμον ἀδικίας· διαρρήξωμεν στραγγαλιάς βιαίων συναλλαγμάτων· πᾶσαν συγγραφὴν ἀδικον διασπάσωμεν· δώσωμεν πεινώσιν ἄρτον, καὶ πτωχοὺς ἀστέγους εἰσαγάγωμεν εἰς οἴκους»* (Στιχηρόν, Ἰδιόμελον Τετάρτης, Α' Ἑβδομάδος Νηστείων. Πρβλ. Ἡσαΐου νη', 6-7). Ἡ νηστεία δὲν ἐξαντλεῖται εἰς ἀπλήν καὶ τυπικὴν ἀποχήν ἔκ τινων μόνον καθωρισμένων τροφῶν. «*Οὐ μέντοι ἐξαρκεῖ καθ' ἑαυτὴν ἡ ἀποχὴ βρωμάτων πρὸς τὴν ἐπαινετὴν νηστείαν, ἀλλὰ νηστεύσωμεν νηστείαν δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ. Ἀληθὴς νηστεία ἡ τοῦ κακοῦ ἀλλοτριώσις, ἐγκράτεια γλώσσης, θυμοῦ ἀποχὴ, ἐπιθυμιῶν χωρισμός, καταλαλιᾶς, ψεύδους, ἐπιπορίας. Ἡ τούτων ἔνδεια νηστεία ἐστὶν ἀληθής. Ἐν τούτοις μὲν ἡ νηστεία καλόν»* (Μ. Βασιλείου, *Περὶ νηστείας* 2, 7. PG 31, 196D). Ἡ κατὰ τὴν νηστείαν ἀποχὴ ἔκ τινων καθωρισμένων τροφῶν καὶ ἡ κατ' αὐτὴν ὀλιγόρθεια, οὐ μόνον κατὰ τὸ εἶδος, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ποσότητα τῶν μεταλαμβανομένων τροφῶν, ἀποτελοῦν τὸ αἰσθητόν στοιχεῖον τοῦ πνευματικοῦ ἀγωνίσματος. «*Ἡ νηστεία ἀποχὴ τροφῆς ἐστὶ κατὰ τὸ σημαίνόμενον. Τροφὴ δὲ οὐδὲν δικαιότερους ἡμᾶς ἢ ἀδικατέρους ἀπεργάζεται· κατὰ δὲ τὸ μυστικόν δηλοῖ ὅτι, ὡς περ τοῖς καθ' ἓνα ἐκ τροφῆς ἡ ζωῆς, ἡ δὲ ἀτροφία θανάτου σύμβολον, οὕτω καὶ ἡμᾶς τῶν κοσμικῶν νηστεύειν χρὴ, ἵνα τῷ κόσμῳ ἀποθάνωμεν, καὶ μετὰ τοῦτο, τροφῆς θείας μεταλαβόντες, Θεῷ ζήσωμεν»* (Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως, Ἐκ τῶν Προφητικῶν Ἐκλογαί. PG 9, 704D-705A). Οὕτως, ἡ ἀληθὴς νηστεία ἀναφέρεται εἰς τὴν καθ' ὅλου ἐν Χριστῷ ζωὴν τῶν πιστῶν καὶ κορυφούται διὰ τῆς συμμετοχῆς αὐτῶν εἰς τὴν θείαν λατρείαν καὶ ἰδίᾳ εἰς τὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας.

4. Ἡ τεσσαρακονθήμερος νηστεία τοῦ Κυρίου κατέστη ὑπόδειγμα τῆς νηστείας τῶν πιστῶν, ἡ ὁποία ἐνεργοποιεῖ τὴν μετοχὴν αὐτῶν εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Κυρίου, ἵνα δι' αὐτῆς, «*ὃ μὴ φυλάξαντες ἀποβεβλήκαμεν, φυλάξαντες ἀπολάβωμεν*» (Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος ΜΕ, Εἰς τὸ Ἅγιον Πάσχα, 28. PG 36, 661C). Ἡ χριστοκεντρικὴ κατανόησις τοῦ πνευματικοῦ χαρακτηῖρος τῆς νηστείας,

ἰδίᾳ τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, κανὼν εἰς τὴν καθ' ὅλου πατερικὴν παράδοσιν, συγκεφαλαιοῦται χαρακτηριστικῶς ὑπὸ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ: «*Ἐάν οὕτω νηστεύης, οὐ μόνον συμπάσχων ἔση καὶ συννεκρούμενος, ἀλλὰ καὶ συνανιστάμενος καὶ συμβασιλεύων Χριστῷ εἰς αἰῶνας τοὺς ἀπεράντους· σύμφυτος γὰρ γεγονώς διὰ τῆς ταύτης νηστείας τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀναστάσεως κοινωνός ἔση καὶ τῆς ἐν αὐτῷ ζωῆς κληρονόμος*» (Ὁμιλία ΙΓ', τῆ Ε' Κυριακῆ τῶν Νηστείων. PG 151, 161AB).

5. Κατὰ τὴν ὀρθόδοξον παράδοσιν, τὸ μέτρον τῆς πνευματικῆς τελειώσεως εἶναι τὸ «*μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ*» (Ἐφес. δ', 13) καὶ ἕκαστος ὀφείλει, ἂν θέλῃ νὰ φθάσῃ εἰς αὐτό, νὰ ἀγωνισθῇ καὶ ὑψωθῇ ἀναλόγως. Ἀκριβῶς δὲ διὰ τοῦτο, ἡ ἀσκήσις καὶ ὁ πνευματικὸς ἀγὼν δὲν ἔχουν τέλος ἐν τῷ παρόντι βίῳ, ὅπως καὶ ἡ τελειότης τῶν τελείων. Πάντες καλοῦνται νὰ ἀνταποκρίνονται, ὅση δύναμις αὐτοῖς, εἰς τὰς ἐπιταγὰς τοῦ ὀρθοδόξου ὑψηλοῦ μέτρου μὲ σκοπὸν τὴν κατὰ χάριν θέωσιν. Καὶ αὐτοί, παρ' ὅτι πράττουν πάντα τὰ διατεταγμένα, οὐδέποτε ὑψηλοφρονοῦν, ἀλλ' ὁμολογοῦν ὅτι «*δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὃ ὀφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν*» (Λουκ. ιζ' 17, 10). Πάντες ἔχουν - κατὰ τὴν ὀρθόδοξον περὶ πνευματικῆς ζωῆς ἀντίληψιν - χρέος νὰ μὴ ἐγκαταλείπουν τὸν καλὸν τῆς νηστείας ἀγῶνα, ἀλλ' ἐν αὐτομεμφίᾳ καὶ συναισθήσει τῆς ταπεινότητος τῆς καταστάσεως αὐτῶν, νὰ ἐπαφίενται διὰ τὰς παραλείψεις των εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, καθ' ὅσον Ὁρθόδοξος πνευματικὴ ζωὴ εἶναι ἀνεπίτευκτος χωρὶς τὸν πνευματικὸν ἀγῶνα τῆς νηστείας.

6. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ὡς φιλόστοργος μήτηρ, ὥρισε τὰ εἰς σωτηρίαν συμφέροντα καὶ προέταξε τοὺς ἱερούς καιρούς τῆς νηστείας ὡς θεοδώρητον «*φυλακτήριον*» τῆς καινῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς τῶν πιστῶν κατὰ πάσης ἐπιβουλῆς τοῦ ἄλλοτρίου. Στοιχοῦσα τοῖς θείοις Πατράσι, φυλάσσει, ὡς καὶ πρότερον, τὰ ἱερά ἀποστολικά θεοπίσματα, τοὺς συνοδικούς κανόνας καὶ τὰς ἱεράς παραδόσεις, προβάλλει πάντοτε τὰς ἱεράς νηστείας ὡς ἀρίστην ἐν τῇ ἀσκήσει τρίβον πνευματικῆς τελειώσεως καὶ σωτηρίας τῶν πιστῶν καὶ κηρύσσει τὴν ἀνάγκην τηρήσεως ὑπ' αὐτῶν τῶν τεταγμένων νηστειῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ τοῦ Κυρίου, ἥτοι τῆς Μ. Τεσ-

σαρακοστής, τῆς Τετάρτης καί τῆς Παρασκευῆς, αἵτινες μαρτυροῦνται ὑπό τῶν ἱερῶν κανόνων, ὡς καί τῶν νηστειῶν τῶν Χριστουγέννων, τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, καί τῶν μονοημέρων τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, τῆς παραμονῆς τῶν Θεοφανείων καί τῆς ἀποτομῆς τῆς τιμίας κεφαλῆς Ἰωάννου τοῦ Προδρομοῦ, πρὸς τούτοις δέ καί πασῶν τῶν κατὰ ποιμαντικὴν μέριμναν ὀριζομένων ἐκάστοτε νηστειῶν ἢ τῶν κατὰ τὴν προαίρεσιν τῶν πιστῶν τηρουμένων.

7. Ἡ Ἐκκλησία ὁμως ἔθετο ἅμα, κατὰ ποιμαντικὴν διάκρισιν, καί ὄρια φιλανθρώπου οἰκονομίας τοῦ καθεστῶτος τῆς νηστείας. Διό καί προέβλεψε τὴν δι' ἀσθένειαν τοῦ σώματος ἢ δι' ἀδήριτον ἀνάγκην ἢ καί διὰ τὴν χαλεπότητα τῶν καιρῶν ἀνάλογον ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας κατὰ τὴν ὑπεύθυνον κρίσιν καί ποιμαντικὴν μέριμναν τοῦ σώματος τῶν ἐπισκόπων τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν.

8. Εἶναι γεγονός, ὅτι σήμερον πολλοὶ πιστοὶ δέν τηροῦν ἀπάσας τὰς περὶ νηστείας διατάξεις, εἴτε ἐξ ὀλιγωρίας εἴτε λόγῳ τῶν ὑπαρχουσῶν συνθηκῶν ζωῆς, οἰαδήποτε κ' ᾧσιν αὐταί. Ἄπασαι ὁμως αἱ περιπτώσεις αὐταί τῆς χαλαρώσεως τῶν περὶ νηστείας ἱερῶν διατάξεων, εἴτε εἶναι γενικώτεροι, εἴτε ἀτομικαί, δέον ὅπως τυγχάνουν τῆς ποιμαντικῆς μερίμνης ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας, διότι ὁ Θεός «οὐ θέλει τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ ὡς τὸ ἐπιστρέψαι καί ζῆν αὐτόν» (πρὸβλ. Ἰεζ. λγ', 11), χωρὶς ὁμως νά περιφρονῆται ἡ ἀξία τῆς νηστείας. Ὅθεν διὰ τοὺς ἔχοντας δυσκολίαν εἰς τὴν τήρησιν τῶν ἰσχυουσῶν περὶ νηστείας διατάξεων εἴτε ἐκ λόγων ἀτομικῶν (ἀσθένεια, στράτευσις, συνθήκαι ἐργασίας κ.λπ.) εἴτε γενικωτέρων (εἰδικαί συνθήκαι ἐπικρατοῦσαι εἰς τινὰς χώρας ἀπὸ πλευρᾶς κλίματος, καθὼς καί κοινωνικο-οἰκονομικαί ἰδιαιτερότητες τινῶν χωρῶν λ.χ. ἀδυναμία εὐρέσεως νηστησίμων τροφῶν) ἐπαφίεται εἰς τὴν διάκρισιν τῶν κατὰ τόπους Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν νά καθορίσουν τὴν φιλάνθρωπον

οἰκονομίαν καί ἐπιείκειαν, ἀπαλύνουσαι, κατὰ τὰς εἰδικὰς ταύτας περιπτώσεις, τὸ τυχόν «στυφόν» τῶν ἱερῶν νηστειῶν. Πάντα δέ ταῦτα ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν ὡς ἄνω λεχθέντων καί ἐπὶ τῷ σκοπῷ νά μὴ ἀτονήσῃ ποσῶς ὁ ἱερός θεσμός τῆς νηστείας. Ἡ φιλάνθρωπος αὕτη συγκατάβασις πρέπει νά ἀσκηθῇ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μετὰ πάσης φειδοῦς, ὅπωςδὴποτε δέ ἐπὶ τὸ ἐπιεικέστερον διὰ τὰς νηστείας ἐκείνας, δι' ἃς δέν ὑπάρχει ὁμοιόμορφος πάντοτε καί εἰς ἀπάσας τὰς περιπτώσεις παράδοσις καί πρᾶξις ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. «... Καλὸν τὸ νηστεύειν πᾶσαν ἡμέραν, ἀλλ' ὁ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω. Ἐν τοῖς τοιούτοις οὐ νομοθετεῖν, οὐ βιάζεσθαι, οὐκ ἀναγκαστικῶς ἄγειν τὸ ἐγχειρισθὲν προσήκει ποιῆμιον, πειθοῖ δέ μᾶλλον, καί ἡπιότητι, καί λόγῳ ἄλατι ἡρτυμένῳ.» (Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Περί τῶν ἁγίων νηστειῶν, 3. PG 95, 68B).

9. Ἡ πρό τῆς θείας κοινωνίας νηστεία τριῶν ἢ περισσοτέρων ἡμερῶν ἐπαφίεται εἰς τὴν εὐλάβειαν τῶν πιστῶν, συμφώνως καί πρὸς τὰ λόγια τοῦ ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου «... μ' ὄλον ὀποῦ ἀπὸ τοὺς θεῖους Κανόνας νηστεία πρό τῆς Μετάληψεως οὐ διορίζεται· οἱ δυνάμενοι δέ νηστεύειν πρό αὐτῆς καί ὀλόκληρον ἑβδομάδα, καλῶς ποιούσι» (Ἐρμηνεία εἰς τὸν κανόνα ιγ' τῆς Στ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, Πηδάλιον, 191). Ὅμως, τὸ σύνολον τῶν πιστῶν τῆς Ἐκκλησίας ὀφείλει νά τηρῇ τὰς ἱεράς νηστείας καί τὴν ἀπὸ μεσονυκτίου ἀσιτίαν προκειμένου νά προσέρχηται τακτικῶς εἰς τὴν θείαν Μετάληψιν, ἥτις εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν ἔκφρασις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὄντοτητος, νά ἐθισθῇ δέ ὥστε νά νηστεύῃ εἰς ἔνδειξιν μετανοίας, εἰς ἐκπλήρωσιν πνευματικῆς ὑποσχέσεως, πρὸς ἐπιτεῦξιν ἱεροῦ τινος σκοποῦ, εἰς καιροῦς πειρασμοῦ, ἐν συνδυασμῷ πρὸς αἰτήματα αὐτοῦ παρὰ τοῦ Θεοῦ, πρό τοῦ βαπτίσματος (διὰ τοὺς προσερχομένους εἰς τὸ βάπτισμα ἐνηλίκους), πρό τῆς χειροτονίας, εἰς περιπτώσεις ἐπιτιμίων, κατὰ τὰς ἱεράς ἀποδημίας καί εἰς ἄλλας παρομοίας περιστάσεις.

Τό Μυστήριο του Γάμου καί τά Κωλύματα αὐτοῦ

(Τελικό Κείμενο)

I. Ὁ Ὁρθόδοξος Γάμος

1. Ὁ θεσμός τῆς οἰκογενείας εὐρίσκεται σήμεραν ὑπό τήν ἀπειλήν τῆς ἐκκοσμικεύσεως ὡς ἐπίσης καί τοῦ ἠθικοῦ σχετικισμοῦ. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία διδάσκει τήν ἱερότητα τοῦ γάμου ὡς μίαν θεμελιώδη καί ἀδιαμφισβήτητον διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐν ἐλευθερία ἔνωσις μεταξὺ ἀνδρός καί γυναικός εἶναι μία ἀπαραίτητος προϋπόθεσις.

2. Ὁ γάμος θεωρεῖται εἰς τήν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ὡς ὁ ἀρχαιότερος θεσμός θείου δικαίου, διότι εἰσήχθη συγχρόνως πρός τήν δημιουργίαν τῶν πρώτων ἀνθρώπων, τοῦ Ἀδάμ καί τῆς Εὕας (Γεν. β', 23). Ἡ ἔνωσις αὕτη συνεδέθη ἀπ' ἀρχῆς ὄχι μόνον πρός τήν πνευματικήν κοινωνίαν τοῦ ζευγους, τοῦ ἀνδρός καί τῆς γυναικός, ἀλλά καί πρός τήν δυνατότητα ἐξασφαλίσεως τῆς συνεχείας τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Οὕτως, ὁ γάμος ἀνδρός καί γυναικός εὐλογηθεῖς ἐν τῷ παραδείσῳ κατέστη ἐν ἱερὸν μυστήριον, τό ὁποῖον ἀναφέρεται εἰς τήν Καινήν Διαθήκην, ὅτε ὁ Χριστός ἐτέλεσε τό «πρῶτον σημεῖον» διά τῆς μεταβολῆς τοῦ ὕδατος εἰς οἶνον εἰς τόν ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας γάμον, ἀποκαλύπτων οὕτω τήν δόξαν αὐτοῦ (Ἰωάν. β', 11). Τό μυστήριον τοῦ ἀκαταλύτου δεσμοῦ μεταξὺ ἀνδρός καί γυναικός εἶναι εἰκὼν τῆς ἐνώσεως Χριστοῦ καί Ἐκκλησίας (Ἐφεσ. ε', 32).

3. Ἡ χριστοκεντρική λοιπὸν τυπολογία τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου ἐξηγεῖ τήν ὑπό τοῦ ἐπισκόπου ἢ πρεσβυτέρου εὐλογία τοῦ ἱεροῦ δεσμοῦ δι' εἰδικῆς εὐχῆς (ιερολογίας), διό καί ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος, εἰς τήν πρός τόν Πολύκαρπον Σμύρνης Ἐπιστολήν αὐτοῦ, ἐτόνιζεν, ὅτι οἱ προσερχόμενοι εἰς γάμου κοινωνίαν πρέπει «μετά γνώμης τοῦ ἐπισκόπου τήν ἔνωσιν ποιεῖσθαι, ἵνα ὁ γάμος ἧ κατά Κύριον καί μὴ κατ' ἐπιθυμίαν (=

ἀνθρωπίνην). Πάντα εἰς τιμὴν Θεοῦ γινέσθω» (V, 2). Οὕτω, τόσον ἡ ἱερότης τοῦ θεοσυστάτου δεσμοῦ, ὅσον καί τό ὑψηλὸν πνευματικὸν περιεχόμενον τῆς ἐγγάμου συζυγίας ἐξηγοῦν τήν ἀξίωσιν, ὥστε νά ἀναδειχθῇ «τίμιος ὁ γάμος καί ἡ κοίτη ἀμίαντος» (Ἐβρ. ιγ', 4), διό καί ἀπεδοκιμάζετο οἰαδῆτις προσβολή τῆς καθαρότητος αὐτοῦ (Ἐφεσ. ε', 2-5. Α' Θεσσ. δ', 4. Ἐβρ. ιγ', 4 κ.ἄ.).

4. Ἡ ἐν Χριστῷ ἔνωσις ἀνδρός καί γυναικός συνιστᾷ μίαν μικρὰν ἐκκλησίαν ἢ μίαν εἰκόνα τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἔνωσις αὕτη διά τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ ὑψοῦται εἰς ὑψηλότερον βαθμόν, διότι ἡ κοινωνία εἶναι ὑπεροχωτέρα τῆς ἀτομικῆς ὑπάρξεως, ἀφοῦ τούς εισάγει εἰς τήν τάξιν τῆς Βασιλείας τῆς παναγίας Τριάδος. Ἀπαραίτητος προϋπόθεσις διὰ τόν γάμον εἶναι ἡ πίστις εἰς τόν Ἰησοῦν Χριστόν, μία πίστις, τήν ὁποῖαν ὀφείλουν νά ἀποδέχωνται ὁ νυμφίος καί ἡ νύμφη, ὁ ἀνὴρ καί ἡ γυνή. Ἄλλωστε, τό θεμέλιον τῆς ἐνότητος τοῦ γάμου εἶναι ἡ ἐν Χριστῷ ἐνότης, ἵνα, διά τῆς ὑπό τοῦ ἁγίου Πνεύματος εὐλογίας τῆς συζυγικῆς ἀγάπης, δυνηθῇ τό ζεῦγος νά ἀντανაკλᾷ τήν ἀγάπην Χριστοῦ καί Ἐκκλησίας ὡς μυστηρίου τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τῆς αἰωνίου ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ Θεοῦ.

5. Ἡ προστασία τῆς ἱερότητος τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου ὑπῆρξε πάντοτε ἰδιαζόντως σημαντική διά τήν προστασίαν τῆς Οἰκογενείας, ἡ ὁποία ἀκτινοβολεῖ τήν κοινωνίαν τῶν συζευγνυμένων προσώπων τόσον εἰς τήν Ἐκκλησίαν, ὅσον καί εἰς τήν ὅλην κοινωνίαν. Οὕτως, ἡ διά τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου ἐπιτυγχανομένη κοινωνία προσώπων λειτουργεῖ ὄχι ἀπλῶς ὡς μία συμβατική φυσική σχέσις, ἀλλά καί ὡς μία οὐσιαστική καί δημιουργική πνευματική δύναμις διά τοῦ ἱεροῦ θεσμοῦ τῆς Οἰκογενείας. Αὕτη βεβαιώνει τήν προστασίαν καί τήν παιδείαν τῶν τέκνων τόσον εἰς τήν πνευματι-

κὴν ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας, ὅσον καὶ εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς κοινωνίας.

6. Ἡ Ἐκκλησία ἀντιμετώπιζε πάντοτε μετὰ τῆς ἀναγκαίας αὐστηρότητος καὶ τῆς δεούσης ποιμαντικῆς εὐαισθησίας, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῆς ἐπεικειάς τοῦ ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν Παύλου (Ρωμ. ζ', 2-3. Α' Κορ. ζ', 12-15, 39 κ.ἄ.), τόσον τὰς θετικὰς προϋποθέσεις (διαφορὰ φύλου, νόμιμος ἡλικία κ.ἄ.), ὅσον καὶ τὰς ἀρνητικὰς προϋποθέσεις (συγγένεια ἐξ αἵματος καὶ ἐξ ἀγχιστείας, πνευματικὴ συγγένεια, ὑπάρχων γάμος, ἕτεροθρησκεία κ.ἄ.) διὰ τὴν σύναψιν γάμου. Ἡ ποιμαντικὴ εὐαισθησία ἦτο ἀναγκαία ὄχι μόνον διότι ἡ βιβλικὴ παράδοσις καθορίζει τὴν σχέσιν τοῦ φυσικοῦ δεσμοῦ τοῦ γάμου μετὰ τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ ἐκκλησιαστικὴ πρᾶξις δὲν ἀποκλείει τὴν πρόσληψιν ὠρισμένων περὶ γάμου ἀρχῶν τοῦ ἑλληνορωμαϊκοῦ φυσικοῦ Δικαίου, αἱ ὁποῖαι προβάλλουν τὸν δεσμόν τοῦ γάμου ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ὡς «*θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου δικαίου κοινωνίαν*» (Μοδεστίνος) καὶ εἶναι συμβαταί πρὸς τὴν ἀποδιδομένην ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἱερότητα εἰς τὸ μυστήριον τοῦ γάμου.

7. Ὑπὸ τὰς τοσοῦτον δυσχερεῖς συγχρόνους συνθήκας διὰ τὸ μυστήριον τοῦ γάμου καὶ διὰ τὸν ἱερόν θεσμόν τῆς Οἰκογενείας, οἱ ἐπίσκοποι καὶ οἱ ποιμένες ὀφείλουν νὰ ἀναπτύξουν σύντονον ἐργασίαν εἰς τὸν ποιμαντικόν τομέα διὰ νὰ προστατεύσουν τοὺς πιστοὺς πατρικῶς, συμπαριστάμενοι εἰς αὐτοὺς, διὰ νὰ ἐνισχύσουν τὴν κλονισθεῖσαν ἐλπίδα αὐτῶν ἐκ τῶν ποικίλων δυσχερειῶν, θεμελιούντες τὸν θεσμόν τῆς Οἰκογενείας ἐπὶ ἀκλονήτων θεμελιῶν, τὰ ὁποῖα οὔτε ἡ βροχὴ, οὔτε οἱ ποταμοί, οὔτε οἱ ἄνεμοι δύνανται νὰ καταστρέψουν, ἀφοῦ τὰ θεμέλια ταῦτα εἶναι ἡ πέτρα, ἡ δὲ πέτρα εἶναι ὁ Χριστός (Μαθ. ζ', 25).

8. Τὸ τιθέμενον σήμερον ἐν τῇ κοινωνίᾳ ζήτημα εἶναι ὁ γάμος, ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ κέντρον τῆς Οἰκογενείας καὶ ἡ Οἰκογένεια δικαιοῦναι τὸν γάμον. Ἡ ἀσκουμένη εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον πίεσις διὰ τὴν ἀναγνώρισιν νέων μορφῶν συμβιώσεως ἀποτελεῖ μίαν πραγματικὴν ἀπειλήν διὰ τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανούς. Ἡ κρίσις τοῦ θεσμοῦ τοῦ γάμου καὶ τῆς Οἰκογενείας εἰς διαφόρους μορφὰς ἀνησυχεῖ βαθέως τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ὄχι μόνον ἕνεκα τῶν ἀρνητικῶν συνεπειῶν εἰς τὴν δομὴν

τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ ἕνεκα τῆς ἀπειλῆς διὰ τὰς εἰδικωτέρας σχέσεις εἰς τοὺς κόλπους τῆς παροδοσιακῆς Οἰκογενείας. Κύρια θύματα τῶν τάσεων αὐτῶν εἶναι τὸ ζεῦγος καὶ ἰδιαίτερος τὰ τέκνα, διότι δυστυχῶς αὐτὰ ὑφίστανται συνήθως ἐκ τῆς παιδικῆς ἤδη ἡλικίας αὐτῶν τὸ μαρτύριον, καίτοι οὐδεμίαν ἔχουν εὐθύνην δι' αὐτὸ.

9. Ὁ νομίμως καταγεγραμμένος πολιτικὸς γάμος μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς δὲν ἔχει μυστηριακὸν χαρακτήρα, ἀποτελεῖ ἀπλῆν πρᾶξιν συμβιώσεως κυρωθεῖσαν ὑπὸ τοῦ κράτους, διάφορον πρὸς τὸν εὐλογούμενον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας γάμον. Τὰ συνάπτοντα πολιτικὸν γάμον μέλη τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζονται μετὰ ποιμαντικῆς εὐθύνης, ἡ ὁποία ἐπιβάλλεται διὰ νὰ κατανοήσουν τὴν ἀξίαν τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ ἀπορροεουσῶν εὐλογιῶν δι' αὐτούς.

10. Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἀποδέχεται διὰ τὰ μέλη αὐτῆς σύμφωνα συμβιώσεως τοῦ αὐτοῦ ἢ ἑτέρου φύλου καὶ πᾶσαν ἄλλην μορφήν συμβιώσεως, διαφόρου τοῦ γάμου. Ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ καταβάλλῃ πάσας τὰς δυνατὰς ποιμαντικὰς προσπάθειας, ὥστε τὰ παρεκκλίνοντα μέλη αὐτῆς εἰς ταισάσας μορφὰς συμβιώσεως νὰ δυνηθοῦν νὰ κατανοήσουν τὴν πραγματικὴν ἔννοιαν τῆς μετανοίας καὶ τῆς εὐλογημένης ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀγάπης.

11. Αἱ βαρύτεραι συνέπειαι τῆς κρίσεως ταύτης ἐκφράζονται διὰ τῆς ἐπικινδύνου ἀξίσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διαζυγίων, τῶν ἀμβλώσεων καὶ πολλῶν ἄλλων ἐσωτερικῶν προβλημάτων εἰς τὴν οἰκογενειακὴν ζωὴν. Αἱ συνέπειαι αὗται εἶναι μία μεγάλη πρόκλησις διὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον, διό καὶ οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας ὀφείλουν νὰ καταβάλλουν πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων αὐτῶν. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καλεῖ ἐν ἀγάπῃ τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καλῆς θελήσεως νὰ ὑπερασπισθοῦν τὴν πιστότητα εἰς τὴν ἱερότητα τῆς Οἰκογενείας.

II. Κωλύματα Γάμου καὶ ἐφαρμογὴ τῆς Οἰκονομίας

1. Σχετικῶς μετὰ τὰ κωλύματα γάμου λόγῳ ἐξ αἵματος, ἐξ ἀγχιστείας, ἐξ υἰοθεσίας καὶ πνευμα-

τικῆς συγγενείας ἰσχύει ὅ,τι προβλέπεται ὑπό τῶν ἱερῶν κανόνων (53 καί 54 τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου) καί τῆς συνωδᾶ τούτοις ἐκκλησιαστικῆς πράξεως, ὡς αὕτη ἐφαρμόζεται σήμερον εἰς τὰς κατά τόπους αὐτοκεφάλους Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας, καθορίζεται δέ καί περιγράφεται ἐν τοῖς Καταστατικοῖς Χάρταις αὐτῶν καί ταῖς σχετικαῖς συνοδικαῖς ἀποφάσεσιν αὐτῶν.

2. Περί τοῦ μή ἀμετακλήτως λυθέντος ἢ ἀκυρωθέντος γάμου καί τοῦ προϋπάρξαντος τρίτου, ἰσχύει ὅτι συνιστοῦν ἀπόλυτα κωλύματα πρὸς συναψιν γάμου, συμφώνως πρὸς τὴν κατηγορηματικῶς καταδικάζουσαν τὴν διγαμίαν καί τὸν τέταρτον γάμον Ὁρθοδόξον κανονικὴν παράδοσιν.

3. Συμφώνως πρὸς τοὺς ἱεροὺς κανόνας κωλύεται κατ' ἀκρίβειαν ἢ ἱερολόγησις γάμου μετὰ τὴν μοναχικὴν κουράν (καν. 16 τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καί 44 τῆς Πενθέκτης ἐν Τρούλλῳ Συνόδου).

4. Ἡ ἱερωσύνη αὐτὴ καθ' αὐτὴν δέν ἀποτελεῖ κώλυμα γάμου, ἀλλ' ὁμως, συμφώνως πρὸς τὴν ἰσχύουσαν κανονικὴν παράδοσιν (κανόν 3 τῆς

Πενθέκτης ἐν Τρούλλῳ Συνόδου) μετὰ τὴν χειροτονίαν κωλύεται ἢ συναψις γάμου.

5. Περί τῶν μικτῶν γάμων Ὁρθοδόξων μεθ' ἑτεροδόξων καί μὴ Χριστιανῶν ἤχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν, ὅπως:

i. ὁ γάμος Ὁρθοδόξων μεθ ἑτεροδόξων κωλύεται κατὰ κανονικὴν ἀκρίβειαν (κανόν 72 τῆς Πενθέκτης ἐν Τρούλλῳ Συνόδου).

ii. Ἡ δυνατότης ἐφαρμογῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας ὡς πρὸς τὰ κωλύματα γάμου δέον ὅπως νά ἀντιμετωπίζεται ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐκάστης αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς τῶν ἱερῶν κανόνων, ἐν πνεύματι ποιμαντικῆς διακρίσεως, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου.

iii. ὁ γάμος Ὁρθοδόξων μετὰ μὴ χριστιανῶν κωλύεται ἀπολύτως κατὰ κανονικὴν ἀκρίβειαν.

6. Ἡ κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς περὶ κωλυμάτων γάμου ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως πρᾶξις δέον νά λαμβάνη ὑπ' ὄψιν καί τὰς διατάξεις τῆς ἐκασταχοῦ σχετικῆς κρατικῆς νομοθεσίας, ἄνευ ὑπερβάσεως τῶν ὁρίων τῆς ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας.

Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον

(Τελικό Κείμενο)

1. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, οὕσα ἢ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, ἐν τῇ βαθεῖα ἐκκλησιαστικῇ αὐτοσυνειδησίᾳ αὐτῆς πιστεύει ἀκραδάντως ὅτι κατέχει κυρίαν θέσιν εἰς τὴν υπόθεσιν τῆς προωθήσεως τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος ἐντὸς τοῦ συγχρόνου κόσμου.

2. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία θεμελιῶν τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ γεγονότος τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπὶ τῆς κοινωνίας ἐν τῇ Ἁγίᾳ Τριάδι καὶ τοῖς μυστηρίοις. Ἡ ἐνότης αὕτη ἐκφράζεται διὰ τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς καὶ τῆς πατερικῆς παραδόσεως καὶ βιοῦται μέχρι σήμερον ἐν αὐτῇ. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει τὴν ἀποστολήν καὶ ὑποχρέωσιν ἵνα μεταδίδῃ καὶ κηρύττῃ πᾶσαν τὴν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ καὶ τῇ Ἱερᾷ Παραδόσει ἀλήθειαν, ἣτις καὶ προσδίδει τῇ Ἐκκλησίᾳ τὸν καθολικὸν αὐτῆς χαρακτήρα.

3. Ἡ εὐθύνη τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ τὴν ἐνότητα, ὡς καὶ ἡ οἰκουμενικὴ αὐτῆς ἀποστολή ἐξεφράσθησαν ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Αὐταὶ ἰδιαίτερος προέβαλον τὸν μεταξὺ τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ τῆς μυστηριακῆς κοινωνίας ὑφιστάμενον ἄρρηκτον δεσμόν.

4. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἀδιαλείπτως προσευχομένη «ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως», ἐκαλλιέργει πάντοτε διάλογον μετὰ τῶν ἐξ αὐτῆς διεστώτων, τῶν ἐγγύς καὶ τῶν μακρῶν, ἐπρωτοστάτησε μάλιστα εἰς τὴν σύγχρονον ἀναζήτησιν ὁδῶν καὶ τρόπων τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνότητος τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων, μετέσχε τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως αὐτῆς καὶ συνετέλεσεν εἰς τὴν διαμόρφωσιν καὶ περαιτέρω ἐξέλιξιν αὐτῆς. Ἄλλωστε, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία χάρις εἰς τὸ διακρίνον αὐτὴν

οἰκουμενικὸν καὶ φιλόανθρωπον πνεῦμα, θεοκελεύστως αἰτούμενον «πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἔλθειν» (Α΄ Τιμ. 2, 4), ἀείποτε ἠγωνίσθη ὑπὲρ ἀποκαταστάσεως τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος. Διό, ἡ Ὁρθόδοξος συμμετοχὴ εἰς τὴν κίνησιν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος μετὰ τῶν ἄλλων Χριστιανῶν ἐν τῇ Μιᾷ, Ἁγίᾳ, Καθολικῇ καὶ Ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ οὐδόλως τυγχάνει ξένη πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἀποτελεῖ συνεπῆ ἔκφρασιν τῆς ἀποστολικῆς πίστεως καὶ παραδόσεως, ἐντὸς νέων ἱστορικῶν συνθηκῶν.

5. Οἱ σύγχρονοι διμερεῖς θεολογικοὶ διάλογοι τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὡς καὶ ἡ συμμετοχὴ αὐτῆς εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν ἐρείδονται ἐπὶ τῆς συνειδήσεως ταύτης τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ αὐτῆς πνεύματος ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἀναζητήσεως, βάσει τῆς ἀληθείας τῆς πίστεως καὶ τῆς παραδόσεως τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, τῆς ἐνότητος ὅλων τῶν Χριστιανῶν.

6. Κατὰ τὴν ὄντολογικὴν φύσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἐνότης αὐτῆς εἶναι ἀδύνατον νὰ διαταραχθῇ. Παρὰ ταῦτα, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποδέχεται τὴν ἱστορικὴν ὀνομασίαν τῶν μὴ εὐρισκομένων ἐν κοινωνίᾳ μετ' αὐτῆς ἄλλων ἑτεροδόξων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν, ἀλλὰ πιστεύει ὅτι αἱ πρὸς ταύτας σχέσεις αὐτῆς πρέπει νὰ στηρίζονται ἐπὶ τῆς ὑπ' αὐτῶν ὅσον ἔνεστι ταχυτέρας καὶ ἀντικειμενικωτέρας ἀποσαφήνσεως τοῦ ὅλου ἐκκλησιολογικοῦ θέματος καὶ ἰδιαίτερος τῆς γενικωτέρας παρ' αὐταῖς διδασκαλίας περὶ μυστηρίων, χάριτος, ἱερωσύνης καὶ ἀποστολικῆς διαδοχῆς. Οὕτω, ἦτο εὖνους καὶ θετικῶς διαθεθειμένη τόσον διὰ θεολογικούς, ὅσον καὶ διὰ ποιμαντικούς λόγους, πρὸς θεολογικὸν διάλογον μετὰ τῶν

λοιπῶν χριστιανῶν εἰς διμερές καί πολυμερές ἐπίπεδον καί πρὸς τὴν συμμετοχὴν γενικώτερον εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν τῶν νεωτέρων χρόνων, ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι διὰ τοῦ διαλόγου δίδει δυναμικὴν μαρτυρίαν τοῦ πληρώματος τῆς ἐν Χριστῷ ἀληθείας καί τῶν πνευματικῶν αὐτῆς θησαυρῶν πρὸς τοὺς ἐκτός αὐτῆς, μέ ἀντικειμενικόν σκοπὸν τὴν προλείανσιν τῆς ὁδοῦ τῆς ὁδηγούσης πρὸς τὴν ἐνότητα.

7. Ὑπὸ τὸ ἀνωτέρω πνεῦμα, ἅπασαι αἱ κατὰ τόπους Ἁγιώταται Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι συμμετέχουν σήμερον ἐνεργῶς εἰς ἐπίσημους θεολογικοὺς διαλόγους, ἢ δὲ πλειονότης ἐξ αὐτῶν καί εἰς διαφόρους ἐθνικοὺς, περιφερειακοὺς καί διεθνεῖς διαχριστιανικοὺς ὀργανισμοὺς, παρὰ τὴν προκύψασαν βαθεῖαν κρίσιν εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν. Ἡ πολυσχιδὴς αὕτη δραστηριότης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πηγάζει ἐκ τοῦ αἰσθήματος ὑπευθυνότητος καί ἐκ τῆς πεποιθήσεως ὅτι ἡ ἀμοιβαία κατανόησις καί ἡ συνεργασία τυγχάνουν οὐσιώδεις, «ἵνα μὴ ἐγκοπήν τινα δῶμεν τῷ Εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ» (Α΄ Κορ. 9, 12).

8. Βεβαίως, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, διαλεγόμενη μετὰ τῶν λοιπῶν Χριστιανῶν, δέν παραγνωρίζει τὰς δυσκολίας τοῦ τοιοῦτου ἐγχειρήματος, κατανοεῖ ὅμως ταύτας ἐν τῇ πορείᾳ πρὸς τὴν κοινὴν κατανόησιν τῆς παραδόσεως τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας καί ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ὅπερ «ὄλον συγκροτεῖ τὸν θεσμόν τῆς Ἐκκλησίας» (στιχηρόν ἐσπερινοῦ πεντηκοστῆς), θά «ἀναπληρώσῃ τὰ ἐλλείποντα» (εὐχὴ χειροτονίας). Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἰς τὰς σχέσεις αὐτῆς πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον δέν στηρίζεται μόνον εἰς τὰς ἀνθρωπίνους δυνάμεις τῶν διεξαγόντων τοὺς διαλόγους, ἀλλ' ἀπεκδέχεται πρωτίστως τὴν ἐπιστασίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐν τῇ χάριτι τοῦ Κυρίου, εὐχρηθέντος «ἵνα πάντες ἐν ᾧσιν» (Ἰω. 17, 21).

9. Οἱ σύγχρονοι διμερεῖς θεολογικοὶ διάλογοι, κηρυχθέντες ὑπὸ Πανορθόδοξων Διασκέψεων, ἐκφράζουν τὴν ὁμόθυμον ἀπόφασιν πασῶν τῶν κατὰ τόπους ἁγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι καλοῦνται νὰ συμμετέχουν ἐνεργῶς καί συνεχῶς εἰς τὴν διεξαγωγὴν αὐτῶν, ἵνα μὴ παρακωλύηται ἡ ὁμόφωνος μαρτυρία τῆς Ὁρθοδοξίας πρὸς δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ. Ἐν ἡ περιπτώσει

τοπικὴ τις Ἐκκλησία ἤθελεν ἀποφασίσει νὰ μὴ ὀρίσῃ ἐκπροσώπους αὐτῆς εἰς τινα διάλογον ἢ συνέλευσιν διαλόγου, ἐάν ἡ ἀπόφασις αὕτη δέν εἶναι πανορθόδοξος, ὁ διάλογος συνεχίζεται. Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ διαλόγου ἢ τῆς συνελεύσεως ἀντιστοίχως, ἡ ἀπουσία τοπικῆς Ἐκκλησίας τινός δέον ὅπως συζητηθῇ ὀπωσδήποτε ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐπιτροπῆς τοῦ διαλόγου πρὸς ἔκφρασιν τῆς ἀλληλεγγύης καί τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Οἱ διμερεῖς καί πολυμερεῖς θεολογικοὶ διάλογοι δέον ὅπως ὑπόκεινται εἰς πανορθόδοξους περιοδικὰς ἀξιολογήσεις.

10. Τὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀνακύπτουν κατὰ τὰς θεολογικὰς συζητήσεις τῶν Μεικτῶν Θεολογικῶν Ἐπιτροπῶν δέν συνιστοῦν πάντοτε ἐπαρκῆ αἰτιολόγησιν μονομεροῦς ἀνακλήσεως τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῆς ἢ καί ὀριστικῆς διακοπῆς τῆς συμμετοχῆς αὐτῆς ὑπὸ τινος κατὰ τόπον Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡ ἀποχώρησις ἐκ τοῦ διαλόγου Ἐκκλησίας τινός δέον ὅπως κατὰ κανόνα ἀποφεύγηται, καταβαλλομένων τῶν δεουσῶν διορθόδοξων προσπαθειῶν διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἀντιπροσωπευτικῆς ὀλοκληρίας τῆς ἐν τῷ διαλόγῳ τούτῳ ὀρθοδόξου Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐάν τοπικὴ τις Ἐκκλησία ἢ καί ἄλλαι τινές Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι ἀρνῶνται νὰ συμμετάσχουν εἰς τὰς συνελεύσεις τῆς Μεικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς ὀρισμένου διαλόγου, ἐπικαλούμεναι σοβαροὺς ἐκκλησιολογικοὺς, κανονικοὺς, ποιμαντικούς ἢ ἠθικῆς φύσεως λόγους, ἢ Ἐκκλησία ἢ αἱ Ἐκκλησίαι αὗται κοινοποιοῦν ἐγγράφως τὴν ἄρνησιν αὐτῶν εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην καί εἰς πάσας τὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας κατὰ τὰ πανορθόδοξως ἰσχύοντα. Κατὰ τὴν πανορθόδοξον διαβούλευσιν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀναζητεῖ τὴν ὁμόφωνον συναίνεσιν τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν διὰ τὰ ἐφεξῆς δέοντα γενέσθαι, συμπεριλαμβανομένης καί τῆς ἐπαναξιολογήσεως τῆς πορείας τοῦ συγκεκριμένου θεολογικοῦ διαλόγου, ἐφ' ὅσον τοῦτο κριθῆ ὁμοφώνως ἀναγκαῖον.

11. Ἡ κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν θεολογικῶν διαλόγων ἀκολουθουμένη μεθοδολογία ἀποσκοπεῖ εἰς τε τὴν λύσιν τῶν παραδεδομένων θεολογικῶν διαφορῶν ἢ τῶν τυχόν νέων διαφοροποιήσεων καί εἰς τὴν ἀναζήτησιν τῶν κοινῶν στοιχείων

τῆς χριστιανικῆς πίστεως, προϋποθέτει δέ τὴν σχετικὴν πληροφόρησιν τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῶν διαφόρων ἐξελίξεων τῶν διαλόγων. Ἐν περιπτώσει ἀδυναμίας ὑπερβάσεως συγκεκριμένης τινός θεολογικῆς διαφορᾶς ὁ θεολογικός διάλογος δύναται νά συνεχίζεται, καταγεγραμμένης τῆς διαπιστωθείσης ἐπὶ τοῦ συγκεκριμένου θέματος θεολογικῆς διαφωνίας καὶ ἀνακοινουμένης τῆς διαφωνίας ταύτης πρὸς πάσας τὰς κατά τόπους Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας διὰ τὰ ἐφεξῆς δέοντα γενέσθαι.

12. Εἶναι εὐνόητον ὅτι κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν θεολογικῶν διαλόγων κοινός πάντων σκοπός εἶναι ἡ τελικὴ ἀποκατάστασις τῆς ἐν τῇ ὀρθῇ πίστει καὶ τῇ ἀγάπῃ ἐνότητος. Ὅποσδήποτε ὅμως αἱ ὑφιστάμεναι θεολογικαὶ καὶ ἐκκλησιολογικαὶ διαφοραὶ ἐπιτρέπουν ποιὰν τινα ἱεράρχησιν ὡς πρὸς τὰς ὑφισταμένας δυσχερείας διὰ τὴν πραγμάτων τῶν πανορθόδοξως διαπιστουμένου σκοποῦ. Ἡ ἑτερότης τῶν προβλημάτων ἐκάστου διμεροῦς διαλόγου προϋποθέτει διαφοροποιήσιν μὲν τῆς τηρηθησομένης ἐν αὐτῷ μεθοδολογίας, ἀλλ' οὐχὶ καὶ διαφοροποιήσιν σκοποῦ, διότι ὁ σκοπός εἶναι ἐνιαῖος εἰς πάντας τοὺς διαλόγους.

13. Ἐν τούτοις, ἐπιβάλλεται, ἐν περιπτώσει ἀνάγκης, ὅπως ἀναληφθῇ προσπάθεια συντονισμοῦ τοῦ ἔργου τῶν διαφόρων Διορθόδοξων Θεολογικῶν Ἐπιτροπῶν, τοσοῦτῳ μᾶλλον ὅσῳ ἡ ὑπάρχουσα ἐνότης τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας πρέπει νά ἀποκαλύπτεται καὶ ἐκδηλοῦται καὶ ἐν τῷ χώρῳ τῶν διαλόγων τούτων.

14. Ἡ περάτωσις οἰουδήποτε ἐπισήμως κηρυχθέντος θεολογικοῦ διαλόγου συντελεῖται διὰ τῆς ὀλοκληρώσεως τοῦ ἔργου τῆς ἀντιστοίχου Μεικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς, ὅποτε ὁ Πρόεδρος τῆς Διορθόδοξου Ἐπιτροπῆς ὑποβάλλει ἔκθεσιν πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ὁ ὁποῖος, ἐν συμφωνίᾳ καὶ μετὰ τῶν Προκαθημένων τῶν κατά τόπους Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, κηρῦσσει τὴν λήξιν τοῦ διαλόγου. Οὐδεὶς διάλογος θεωρεῖται περατωθεὶς πρὶν ἢ κηρυχθῆ ἰλήξας διὰ τοιαύτης πανορθόδοξου ἀποφάνσεως.

15. Ἡ μετὰ τὴν τυχόν ἐπιτυχῆ ὀλοκλήρωσιν τοῦ ἔργου θεολογικοῦ τινος διαλόγου πανορθόδοξως ἀπόφασις διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας δέον ὅπως ἐρείδεται ἐπὶ τῆς

ὁμοφωνίας πασῶν τῶν κατά τόπους Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν.

16. Ἐν ἐκ τῶν κυρίων ὀργάνων ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως εἶναι τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν (Π.Σ.Ε.). Ὁρισμένοι Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησιαὶ ὑπῆρξαν ἰδρυτικά μέλη καὶ ἐν συνεχείᾳ ἅπασαι ἀπέβησαν μέλη αὐτοῦ. Τὸ Π.Σ.Ε. εἶναι ἓν συγκεκριημένον διαχριστιανικόν σῶμα, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι τοῦτο δὲν συμπεριλαμβάνει ἅπασας τὰς ἑτεροδόξους Χριστιανικὰς Ἐκκλησίας καὶ Ὁμολογίας. Παρὰλλήλως, ὑφίστανται καὶ ἄλλοι διαχριστιανικοὶ ὀργανισμοὶ καὶ περιφερειακὰ ὄργανα, ὡς ἡ Διάσκεψις τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν (Κ.Ε.Κ.), τὸ Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν Μέσης Ἀνατολῆς (Σ.Ε.Μ.Α.) καὶ τὸ Παναφρικανικόν Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν. Ταῦτα μετὰ τοῦ Π.Σ.Ε. τηροῦν σημαντικὴν ἀποστολὴν διὰ τὴν προώθησιν τῆς ἐνότητος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου. Αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησιαὶ Γεωργίας καὶ Βουλγαρίας ἀπεχώρησαν ἐκ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, ἡ μὲν πρώτη ἐν ἔτει 1997, ἡ δὲ δευτέρα ἐν ἔτει 1998, ὡς ἔχουσαι αὐτῶν ἰδίαν γνώμην περὶ τοῦ ἔργου τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν καὶ οὕτω δὲν συμμετέχουν εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων διαχριστιανικῶν ὀργανισμῶν δραστηριότητας.

17. Αἱ Ὁρθόδοξοι κατὰ τόπους Ἐκκλησιαὶ μέλη τοῦ Π.Σ.Ε., μετέχουν πλήρως καὶ ἰσοτίμως ἐν τῷ ὀργανισμῷ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν καὶ συμβάλλουν δι' ὅλων τῶν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῶν μέσων διὰ τὴν προώθησιν τῆς εἰρηνικῆς συνυπάρξεως καὶ τῆς συνεργασίας ἐπὶ τῶν μεζόνων κοινωνικοπολιτικῶν προκλήσεων. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπεδέχθη προθύμως τὴν ἀπόφασιν τοῦ Π.Σ.Ε. νά ἀνταποκριθῆ εἰς τὸ αἶτημά της περὶ συστάσεως Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν Ὁρθόδοξον συμμετοχὴν εἰς τὸ Π.Σ.Ε., συμφώνως πρὸς τὴν ἐντολὴν τῆς Διορθόδοξου Συναντήσεως τῆς Θεσσαλονίκης (1998). Τὰ ὑπὸ τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς καθιερωθέντα κριτήρια, τὰ ὁποῖα προετάθησαν ὑπὸ τῶν Ὁρθόδοξων καὶ ἐγένοντο δεκτὰ ὑπὸ τοῦ Π.Σ.Ε., ὠδήγησαν εἰς τὴν σύστασιν τῆς Μονίμου Ἐπιτροπῆς Συνεργασίας καὶ Συναιέσεως, ἐπεκυρώθησαν δὲ καὶ ἐνετάχθησαν εἰς τὸ Καταστατικόν καὶ εἰς τὸν Κανονισμόν λειτουργίας τοῦ Π.Σ.Ε.

18. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία πιστή εἰς τὴν ἐκκλησιολογίαν αὐτῆς, εἰς τὴν ταυτότητα τῆς ἐσωτερικῆς αὐτῆς δομῆς καὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, συμμετέχουσα ἐν τῷ ὀργανισμῷ τοῦ Π.Σ.Ε., οὐδόλως ἀποδέχεται τὴν ἰδέαν τῆς «ἰσότητος τῶν Ὁμολογιῶν» καὶ οὐδόλως δύναται νὰ δεχθῆ τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας ὡς τινα διομολογιακὴν προσαρμογὴν. Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, ἡ ἐνότης ἢ ὁποία ἀναζητεῖται ἐν τῷ Π.Σ.Ε. δὲν δύναται νὰ εἶναι προῖόν μόνον θεολογικῶν συμφωνιῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν τοῖς μυστηρίοις τηρουμένης καὶ βιουμένης ἐν τῇ Ὁρθόδοξῳ Ἐκκλησίᾳ ἐνότητος τῆς πίστεως.

19. Αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι μέλη θεωροῦν ὡς ἀπαραίτητον ὄρον τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸ Π.Σ.Ε. τὸ ἄρθρον-βάσιν τοῦ Καταστατικοῦ αὐτοῦ, συμφώνως τῷ ὁποίῳ, μέλη αὐτοῦ δύναται νὰ εἶναι ὅσοι πιστεύουν εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν ὡς Θεόν καὶ Σωτῆρα κατὰ τὰς Γραφὰς καὶ ὁμολογοῦν κατὰ τὸ Σύμβολον Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως τὸν ἐν Τριάδι Θεόν, Πατέρα, Υἱόν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα. Ἐχουν δὲ βαθεῖαν τὴν πεποίθησιν ὅτι αἱ ἐκκλησιολογικαὶ προϋποθέσεις τῆς Δηλώσεως τοῦ Toronto (1950), τιτλοφορουμένης «Ἡ Ἐκκλησία, αἱ Ἐκκλησίαι καὶ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν», εἶναι κεφαλαιώδους σημασίας διὰ τὴν Ὁρθόδοξον συμμετοχὴν εἰς τὸ Συμβούλιον. Ὅθεν, αὐτονόητον, ὅτι τὸ Π.Σ.Ε. δὲν εἶναι καὶ ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει ἐπιτρέπεται νὰ καταστῆ ὑπέρ-Ἐκκλησία. «Σκοπὸς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν δὲν εἶναι νὰ διαπραγματεύεται ἐνώσεις μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν, ὅπερ δύναται νὰ γίνῃ μόνον ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐνεργουσῶν ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας, ἀλλὰ νὰ φέρῃ τὰς Ἐκκλησίας εἰς ζῶσαν ἐπαφὴν πρὸς ἀλλήλας καὶ νὰ προαγάγῃ τὴν μελέτην καὶ συζήτησιν τῶν ζητημάτων τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος. Οὐδεμία Ἐκκλησία ὑποχρεοῦται νὰ ἀλλάξῃ τὴν ἐκκλησιολογίαν αὐτῆς κατὰ τὴν εἰσοδὸν τῆς εἰς τὸ Συμβούλιον [...] Ἐν τούτοις, τὸ γεγονός τῆς ἐντάξεως αὐτῆς εἰς τὸ Συμβούλιον δὲν συνεπάγεται ὅτι ἐκάστη Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ θεωρῆ τὰς ἄλλας ὡς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὴν ἀληθῆ καὶ πλήρη ἔννοιαν τοῦ ὄρου» (Δήλωσις τοῦ Toronto, § 2, 3.3, 4.4).

20. Αἱ προοπτικαὶ τῶν θεολογικῶν διαλόγων τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας μετὰ τοῦ λοιποῦ χριστιανικοῦ κόσμου προσδιορίζονται πάντοτε ἐπὶ τῇ βία τῶν ἀρχῶν τῆς ὀρθόδοξου ἐκκλησιολογίας καὶ τῶν κανονικῶν κριτηρίων τῆς ἤδη διαμεμορφωμένης ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως.

21. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐπιθυμεῖ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἔργου τῆς Ἐπιτροπῆς «Πίσις καὶ Τάξις» καὶ μετ' ἰδιαίτερου ἐνδιαφέροντος παρακολουθεῖ τὴν μέχρι τοῦδε θεολογικὴν αὐτῆς προσφορὰν. Ἐκτιμᾷ θετικῶς τὰ ὑπ' αὐτῆς ἐκδοθέντα θεολογικά κείμενα, τῇ σπουδαίᾳ συνεργίᾳ καὶ ὀρθόδοξων θεολόγων, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν ἀξιόλογον βῆμα εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν διὰ τὴν προσέγγισιν τῶν χριστιανῶν. Ἐν τούτοις ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία διατηρεῖ ἐπιφυλάξεις διὰ κεφαλαιώδη ζητήματα πίστεως καὶ τάξεως, διότι αἱ μὴ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι καὶ Ὁμολογίαι παρεξέκλιναν ἐκ τῆς ἀληθοῦς πίστεως τῆς μιᾶς, ἀγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

22. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία θεωρεῖ καταδικαστέαν πᾶσαν διάσπασιν τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ ἀτόμων ἢ ομάδων, ἐπὶ προφάσει τηρήσεως ἢ δῆθεν προασπίσεως τῆς γνησίας Ὁρθόδοξιας. Ὡς μαρτυρεῖ ἡ ὅλη ζωὴ τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, ἡ διατήρησις τῆς γνησίας ὀρθόδοξου πίστεως διασφαλίζεται μόνον διὰ τοῦ συνοδικοῦ συστήματος, τὸ ὁποῖον ἀνέκαθεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀπετέλει τὴν ἀνωτάτην αὐθεντίαν ἐπὶ θεμάτων πίστεως καὶ κανονικῶν διατάξεων (κανὼν 6 τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου).

23. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει κοινὴν τὴν συνείδησιν περὶ τῆς ἀναγκαιότητος τοῦ διαχριστιανικοῦ θεολογικοῦ διαλόγου, διό καὶ κρίνει ἀναγκαῖον νὰ συνοδεύηται οὗτος πάντοτε ὑπὸ τῆς ἐν τῷ κόσμῳ μαρτυρίας διὰ πράξεων ἀμοιβαίας κατανοήσεως καὶ ἀγάπης, αἱ ὁποῖαι ἐκφράζουν τὴν «ἀνεκλάλητον χαρὰν» τοῦ Εὐαγγελίου (Α' Πέτρο. 1, 8), ἀποκλειομένης πάσης πράξεως προσηλυτισμοῦ, οὐνίας ἢ ἄλλης προκλητικῆς ἐνεργείας ὁμολογιακοῦ ἀνταγωνισμοῦ. Ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτό, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία θεωρεῖ σημαντικὸν ὅπως ὅλοι οἱ Χριστιανοί, ἐμπνεόμενοι ὑπὸ τῶν κοινῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου, προσπαθῆσωμεν νὰ δώσωμεν εἰς τὰ ἀκानθῶδη προβλήματα τοῦ συγχρόνου κόσμου, μίαν ὀλοπρόθυμον καὶ ἀλληλέγγυον ἀπάντησιν, βασιζομέ-

νην εἰς τό πρότυπον τοῦ ἐν Χριστῷ καινοῦ ἀνθρώπου.

24. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει συνείδησιν τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ κίνησις πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν λαμβάνει νέας μορφάς, ἵνα ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς νέας συνθήκας καὶ ἀντιμετωπίσῃ τὰς νέας προκλήσεις τοῦ συγχρόνου κόσμου. Εἶναι ἀπαραίτητος ἡ συνέχισις τῆς μαρ-

τυρίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὸν διηρημένον χριστιανικόν κόσμον ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως καὶ πίστεώς της.

Δεόμεθα ὅπως οἱ Χριστιανοὶ ἐργασθῶσιν ἀπὸ κοινοῦ, ὥστε νὰ ἀποβῇ ἐγγύς ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ὁ Κύριος θὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐλπίδα τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ «γενήσεται μία ποιμνὴ, εἷς ποιμὴν» (Ἰω. 10,16).

Μέ τὴν πρότασι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προστατεύεται ἡ Ὁρθόδοξη ἐκκλησιολογία

(25.6.2016)

Εἰς τό εὐαίσθητον κείμενον τό ὅποιο ἀφοροῦσε τίς σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μέ τόν λοιπόν Χριστιανικόν Κόσμον ἡ Ἀντιπροσωπία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στοιχοῦσα τό πνεῦμα τῆς Ἱεραρχίας, προέτεινε εἰς τὴν παράγραφον 6η ἀντί τοῦ: «Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει τὴν ἱστορικὴν ὑπαρξιν ἄλλων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν», τό «Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποδέχεται τὴν ἱστορικὴν ὀνομασίαν ἄλλων ἑτεροδόξων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν», μέ ἀποτέλεσμα νὰ ὑπάρξῃ πλήρης ἀποδοχὴ τῆς προτάσεως καὶ νὰ ἐπέλθῃ ὁμοφωνία.

Συγκεκριμένα ὁ Μακαριώτατος παρουσιάζοντας τὴν πρότασι δήλωσε τὰ ἑξῆς: «Μέ τὴν τροπολογίαν αὐτὴν πετυχαίνουμε μία συνοδικὴ ἀπόφασι πού γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἱστορία περιορίζει τό ἱστορικὸ πλαίσιο τῶν σχέσεων πρὸς τοὺς ἑτεροδόξους ὄχι στὴν ὑπαρξιν, ἀλλὰ ΜΟΝΟ στὴν ἱστορικὴ ὀνομασία αὐτῶν ὡς ἑτεροδόξων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν ἢ Ὁμολογιῶν. Οἱ ἐκκλησιολογικὲς συνέπειες τῆς ἀλλαγῆς αὐτῆς εἶναι αὐτονόητες. Ὅχι μόνο δὲν ἐπηρεάζουν ἀρνητικῶς μέ ὅποιονδήποτε τρόπο τὴ μακραινὴ ὀρθόδοξη παράδοσι, ἀλλ' ἀντιθέτως προστατεύεται μέ πολὺ σαφεῖ τρόπο ἡ ὀρθόδοξη ἐκκλησιολογία».

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος)

Προτάσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στό κείμενο «Ἡ Ἀποστολή τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῷ Συγχρόνῳ Κόσμῳ»

(Δελτίο Τύπου τῆς 21.6.2016)

Κατά τὴν χθεσιοαπογευματινὴ Συνεδρίαση τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῶν Προκαθημένων συζητήθηκε τὸ σχετικὸ κείμενο. Πρόταση τροποποίησης εἶχε καταθέσει ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία ἀναφερόταν σὲ τρία σημεία. Τὸ πρῶτο ζητοῦσε τὴν ἐξῆς τροποποίηση: «Ὡς προϋπόθεσις μιᾶς εὐρύτερας ἐν προκειμένῳ συνεργασίας δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ἡ κοινὴ ἀποδοχὴ τῆς ὑψίστης ἀξίας τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου. Αἱ κατὰ τὸν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησιαί εἶναι δυνατόν νὰ συμβάλουν εἰς τὴν διαθηρησιακὴν συνεννόησιν καὶ συνεργασίαν, διὰ τὴν εἰρηνικὴν συνύπαρξιν καὶ κοινωνικὴν συμβίωσιν τῶν λαῶν, χωρὶς τοῦτο νὰ συνεπάγεται οἰανδήποτε θρησκευτικὸν συγκρητισμόν».

Ἡ πρόταση αὐτὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔγινε ἀποδεκτὴ.

Δεύτερον ἀπὸ τὸ κείμενο «Περὶ Ἐλευθερίας καὶ εὐθύνης. 1. Ἐν ἐκ τῶν ὑψίστων δώρων τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τόσον ὡς συγκεκριμένον φορέα τῆς εἰκόνας τοῦ προσωπικοῦ Θεοῦ, ὅσον καὶ ὡς κοινωνίαν προσώπων ἀντανακλώντων κατὰ χάριν διὰ τῆς ἐνότητος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους

τὴν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Τριάδι ζῶν καὶ κοινωνίαν τῶν θείων προσώπων, ἀποτελεῖ τὸ θεῖον δῶρον τῆς ἐλευθερίας». Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ζήτησε νὰ διαγραφῆ ἡ φράση «τόσον ὡς συγκεκριμένον φορέα τῆς εἰκόνας τοῦ προσωπικοῦ Θεοῦ, ὅσον καὶ ὡς κοινωνίαν προσώπων ἀντανακλώντων κατὰ χάριν διὰ τῆς ἐνότητος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους τὴν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Τριάδι ζῶν καὶ κοινωνίαν τῶν θείων προσώπων» καὶ νὰ παραμείνῃ «Περὶ Ἐλευθερίας καὶ εὐθύνης. 1. Ἐν ἐκ τῶν ὑψίστων δώρων τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον εἶναι ἡ ἐλευθερία του».

Καὶ ἡ πρόταση αὐτὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔγινε ἀποδεκτὴ.

Τρίτον, στό θέμα τῶν ὄρων ἄνθρωπος» καὶ ἀνθρώπινο πρόσωπο» προτάθηκε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος χάριν ἐνοποίησης τοῦ κειμένου νὰ γραφῆ παντοῦ ὁ ὄρος «ἄνθρωπος». Στό σημεῖο αὐτὸ ἀποφασίσθηκε νὰ παραμείνῃ τὸ κείμενο ὡς ἔχει.

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος)

Δήλωση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου περὶ τοῦ καθεστῶτος τῶν Μητροπόλεων τῶν Νέων Χωρῶν

(22.6.2016)

Ἐπὶ γενομένης προτάσεως-προσθήκης ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τοῦ κειμένου «*Τὸ Αὐτόνομον καὶ ὁ Τρόπος Ἀνακηρύξεως αὐτοῦ*», ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος διαβεβαίωσε ἐνώπιον τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὅτι σέβεται ἀπολύτως τὸ ὑφιστάμενο ἐκκλη-

σιαστικὸ καθεστῶς τῶν Μητροπόλεων τῶν λεγομένων Νέων Χωρῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ οὐδεμία πρόθεσις ὑπάρχει ἀμφισβήτησεως ἢ ἀλλαγῆς τῶν ἰσχυόντων.

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος)

Εισηγητική Όμιλία κατά τήν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου

Τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου

(Κολυμπάρι Χανίων, 20 Ἰουνίου 2016)

«Γλῶσσαι ποτέ συνεχύθησαν, διά τήν τόλμαν τῆς πυργοποιίας· γλῶσσαι δέ νῦν ἐσοφίσθησαν, διά τήν δόξαν τῆς Θεογνωσίας. Ἐκεῖ κατεδίκασε Θεός τούς ἀσεβεῖς τῷ παισίματι· ἐνταῦθα ἐφώτισε Χριστός τούς ἀλειῖς τῷ Πνεύματι. Τότε κατειργάσθη ἡ ἀφωνία, πρὸς τιμωρίαν ἄρτι καινουργεῖται ἡ συμφωνία, πρὸς σωτηρίαν τῶν ψυχῶν ἡμῶν».

(Δοξαστικόν ἀποστίχων ἐσπερινοῦ
Πεντηκοστῆς)

Μακαριώτατοι, Ἱερώτατοι καί Θεοφιλέστατοι ἅγιοι ἀδελφοί, οἱ συγκροτοῦντες τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην ταύτην Σύνοδον τῆς Ἀγιωπάτης Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, καί πάντες οἱ παρόντες ἐνταῦθα κατά τήν ἑναρκτήριον ταύτην συνεδρίαν αὐτῆς, Ἐξοχώτατε κύριε Ὑπουργέ, Dear Observers, Brothers in Christ.

Αἶνον καί δοξολογίαν ἀναπέμπομεν τῷ ἐν Τριάδι τρισαγίῳ Θεῷ ἡμῶν, τῷ καταξιώσαντι ἡμᾶς συνελθεῖν ἐνταῦθα ἐπὶ τό αὐτό κατά τās ἁγίας ταύτας ἡμέρας τῆς Πεντηκοστῆς, πρὸς ἐπιτέλειαν ἔργου μεγάλου καί ἱεροῦ, ἀπτομένου αὐτῆς ταύτης τῆς φύσεως τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ: «ἐκκλησία γάρ συστήματος καί συνόδου ἐστὶν ὄνομα», κατά τόν χρυσορρήμονα Πατέρα (Ἰω. Χρυσοστόμου, Εἰς τόν 149ον Ψαλμόν, Ι).

Ὅντως, ἀδελφοί, ὁ συνοδικὸς θεσμὸς, τὸν ὁποῖον σήμερον καλούμεθα νά ὑπουργήσωμεν εἰς τήν ὑψίστην αὐτοῦ μορφήν, ἔχει τās ρίζας του εἰς τὰ βάθη τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας. Δέν πρόκειται περὶ ἀπλῆς κανονικῆς παραδόσεως, τήν ὁποῖαν παρελάβομεν καί τηροῦμεν, ἀλλὰ περὶ θεμελιώδους θεολογικῆς καί δογματικῆς ἀληθείας, ἄνευ τῆς ὁποίας οὐκ ἔστι σωτηρία. Ὁμολογοῦντες τήν πίστιν ἡμῶν ἐν τῷ ἱερῷ Συμβόλῳ εἰς Μίαν,

Ἁγίαν, Καθολικὴν καί Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν, διακηρύττομεν συγχρόνως καί τήν συνοδικότητα αὐτῆς, ἡ ὁποία ἐνσαρκώνει ἐν τῇ ἱστορίᾳ πάσας τās ιδιότητες ταύτας τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας, ἥτοι τήν ἐνότητα, τήν ἀγιότητα, τήν καθολικότητα καί τήν ἀποστολικότητα αὐτῆς. Ἄνευ τῆς συνοδικότητος, ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας διασπᾶται, ἡ ἀγιότης τῶν μελῶν της καθίσταται ἀπλῆ ἀτομικὴ ἠθικὴ καί ἀρετολογία, ἡ καθολικότης θυσιάζεται εἰς ἐπὶ μέρους ἀτομικά, ὁμαδικά, ἐθνικά καί λοιπά κατά κόσμον συμφέροντα καί ἐπιδιώξεις, καί τό ἀποστολικὸν κήρυγμα γίνεται ἔρμαιον τῶν διαφορῶν αἰρέσεων καί πλανῶν τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας.

Δέν εἶναι, συνεπῶς, τυχαῖον καί ἄνευ σημασίας τό γεγονός ὅτι ἡ συνοδικότης διατρέχει ἀνεκαθεν πάσας τās θεμελιώδεις πτυχάς τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἀπό τῆς κατά τόπον, μέχρι τῆς κατά τήν οἰκουμένην ἐκφάνσεώς της. Ἦδη ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐν τῇ Α΄ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ του (κεφ. 11) ταυτίζει τήν Ἐκκλησίαν πρὸς τό «συνεργεσθαι ἐπὶ τό αὐτό» πρὸς τέλει τῆς Θεῆς Εὐχαριστίας. Ἡ Ἐκκλησία, ὡς Σῶμα Χριστοῦ, εἶναι συγχρόνως καί «κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» (Β΄ Κορ. ιγ΄ 13), «τό πλήρωμα τοῦ τά πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου» (Ἐφεσ. α΄ 23). Οὐδεὶς σώζεται ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ μόνον ὡς μέλος τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἐν συνδέσμῳ ὀργανικῷ καί κοινωνίᾳ μετὰ τῶν ἄλλων. Ἐπὶ τῆς βάσεως ταύτης θεμελιούται ἡ συνοδικότης τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι εἰς τήν φύσιν της «συνοδική», διότι εἶναι «Σῶμα Χριστοῦ» καί «κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος», τό ὁποῖον «ὄλον συγκροτεῖ τόν θεσμόν τῆς Ἐκκλησίας», ὅπως ψάλλομεν κατά τήν μεγάλην ἑορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς.

Ἐχουσα βαθεῖαν συνείδησιν τῆς θεολογικῆς ταύτης ἀληθείας, ἡ Ἐκκλησία ἀπ' ἀρχῆς ἐφήρμοσε τόν συνοδικόν θεσμόν ὡς μέσον ἀναζητήσεως καί διατυπώσεως τῆς ἀληθείας, ὡς ἀνάγκη ἠγείροντο ἀμφισβητήσεις καί ἀμφιβολίαι, ἀπειλοῦσαι τήν ἐνότητα αὐτῆς. Ἦδη ἐπί τῶν ἡμερῶν τῶν Ἀποστόλων, ἡ ἀπειλήσασα σοβαρῶς τήν ἐνότητα τῆς πρώτης Ἐκκλησίας διένεξις ὡς πρὸς τόν τρόπον ἀποδοχῆς εἰς τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας τῶν ἐξ ἐθνικῶν προερχομένων χριστιανῶν, ἀντιμετωπίσθη διά τῆς συγκροτήσεως τῆς Ἀποστολικῆς Συνόδου, περὶ τῆς ὁποίας μᾶς πληροφορεῖ ὁ Εὐαγγελιστής Λουκᾶς εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Εἶναι ἀξιοσημείωτον, ὅτι αἱ ἀποφάσεις τῆς Συνόδου ταύτης ἐθεωρήθησαν ἀπ' ἀρχῆς ὡς θεόπνευστοι, φέρουσαι τήν σφραγίδα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος: «ἔδοξε γάρ τῳ Ἁγίῳ Πνεύματι καί ἡμῖν» (Πράξ. ιε' 28). Διό καί κατέστησαν ὑποχρεωτικάί αἱ ἀποφάσεις αὗται διά πάντα τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ὅσοι δέ ἠρνήθησαν τήν ἀποδοχήν των, ὡς ἡ μερίς τῶν ἰουδαϊζόντων, παρέμειναν ἐκτός αὐτῆς, διά νά παραδοθοῦν τελικῶς εἰς τήν ἀφάνειαν, μετεξελισσόμενοι εἰς διαφόρους αἰρετικές ομάδας.

Ἀκολουθοῦσα τό πρότυπον τῆς Ἀποστολικῆς Συνόδου καί ἐμπνεομένη ἀπό τήν συνείδησιν ὅτι ἀποτελεῖ Σῶμα Χριστοῦ καί κοινωνίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία κατέστησε τόν συνοδικόν θεσμόν ὕψιστον καί τελικόν κριτήν τῆς ζωῆς αὐτῆς, ὄχι μόνον κατά τὰς ἐκτάκτους περι-

στάσεις ἀμφισβητήσεων καί διενέξεων, ἀλλά καί προκειμένου περὶ τοῦ τρόπου διοικήσεως αὐτῆς ἐπὶ μονίμου βάσεως. Οὕτω, καθιερώθησαν ὑπό τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου τακτικά συνόδοι δις τοῦ ἔτους (καν. 5), πρὸς διευθέτησιν διαφορῶν μεταξύ τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, τῶν Ἐπισκόπων καί λοιπῶν κληρικῶν, διά σειρᾶς δέ τοπικῶν συνόδων καθωρίσθη ὁ τρόπος διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας διά τῆς διατυπώσεως ὑπ' αὐτῶν τῶν Ἱερῶν Κανόνων, οἱ ὅποιοι καί ἀποτελοῦν ἔκτοτε τό δίκαιον τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκτοτε, τόσον ἐπὶ θεμάτων διοικήσεως, ὅσον καί ἐπὶ ζητημάτων πίστεως, μόνον συνοδικαί ἀποφάσεις διαθέτουν κῦρος καί αὐθεντίαν διά τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας, οὐχί δέ θέσεις καί γνώμαι ἀτόμων ἢ ὁμάδων οἰασδήποτε φύσεως.

Ὁ συνοδικός θεσμός κατέστη ὄχι μόνον ὁ ὑψιστος κριτής ἐν τῷ βίῳ καί τῇ πίστει τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά καί ὁ ὁρατός σύνδεσμος τῆς κοινωνίας μεταξύ τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν, τόσον ἐπὶ περιφερειακοῦ, ὅσον καί ἐπὶ παγκοσμίου ἐπιπέδου. Τό ἀναπτυχθέν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ Μητροπολιτικόν καί Πατριαρχικόν σύστημα, ἐβασίζετο ἐπὶ τῆς συνοδικότητος, ὡς καθόριζεν αὐτήν ὁ 34ος Ἀποστολικός Κανὼν, κατὰ τόν ὁποῖον, ἐν ἐκάστη ἐπαρχίᾳ ἢ εὐρύτερα γεωγραφικῇ περιοχῇ, ἅπαντες οἱ Ἐπίσκοποι δέον νά ἀποφασίζουσιν πάντοτε ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ «πρώτου» μεταξύ αὐτῶν, ἡγούμενοι τοῦτον ὡς «κεφα-

Οἱ Προκαθήμενοι τῶν Πατριαρχείων καί τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν μέ Ἱεράρχες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης κατὰ τήν βράβευσή τους ἀπό τήν Ὁρθόδοξο Ἀκαδημία Κρήτης.

λήν» αὐτῶν, ἐνῶ καὶ οὗτος δέον πάντοτε νά ἀποφασίζῃ καὶ ἐνεργῇ ἐν συμφωνίᾳ μετ' αὐτῶν. Ὁ χρυσοῦς οὗτος κανὼν τῆς συνοδικότητος καθορίζει ἕκτοτε καὶ τὴν περὶ πρωτείου ἀντίληψιν τῆς ἡμετέρας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν καὶ προβάλλει αὕτη ὡς πρότυπον δι' ὅλας τὰς χριστιανικὰς ἐκκλησίας καὶ ὁμολογίας.

Ἄλλ' ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας δέν ἐξαντλεῖται εἰς τό τοπικόν καὶ περιφερειακόν ἐπίπεδον. Ἡ Ἐκκλησία ἀποτελεῖ ἐν σῶμα ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, ἠνωμένον ἐν τῇ αὐτῇ πίστει καὶ τῇ αὐτῇ Θεῖᾳ Εὐχαριστίᾳ καὶ μυστηριακῇ ζωῇ, διό καὶ ἔχει ἀνάγκη τῆς συνοδικότητος καὶ ἐπὶ τοῦ παγκοσμίου ἐπιπέδου. Τὴν ἀνάγκη ταύτην ἐξέφραζον καὶ ἱκανοποιοῦν αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι, αἱ ὁποῖαι καὶ συνεκαλοῦντο, ὡς ἄντι ἀνάγκη νά διασφαλισθῇ ἡ ἐνότης ὅλων τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν καὶ ἐπὶ παγκοσμίου ἐπιπέδου, τόσον εἰς θέματα πίστεως, ὅσον καὶ εἰς ζητήματα διοικήσεως καὶ ποιμαντικῆς μερίμνης. Αἱ Σύνοδοι αὗται, ἐκπροσωποῦσαι πάσας τὰς κατὰ τὴν οἰκουμένην Ἐκκλησίας, καὶ γινόμεναι ἀποδεκταὶ ὑπ' αὐτῶν, ἀπετέλουν καὶ ἀποτελοῦν τὴν ὑψίστην ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐθεντίαν, διασφαλιζοῦσαι οὕτω τὴν ἐνότητα αὐτῆς.

Ἡ ἐπὶ παγκοσμίου ἐπιπέδου ἐνότης αὕτη τῆς Ἐκκλησίας διεσαλεύθη, ὡς μὴ ὄφειλε, διὰ τῆς διακοπῆς τὸν 11ον μ.Χ. αἰῶνα τῆς εὐχαριστιακῆς κοινωνίας τῆς Ἐκκλησίας Ρώμης μετὰ τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἀρχικῶς, καὶ ἐν συνεχείᾳ ὅλων τῶν λοιπῶν Πατριαρχείων τῆς Ἀνατολῆς, ἡτις διακοπή, ἐκτός τῶν ἄλλων σοβαρῶν πληγῶν τὰς ὁποίας ἐπέφερον εἰς τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ὠδήγησεν εἰς μονομερῆ καὶ ἀνεξάρτητον ἄσκησιν τῆς συνοδικότητος ἐν τῇ Δύσει καὶ τῇ Ἀνατολῇ. Ἡ καθ' ἡμᾶς Ἀγιοπάτη Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, παρὰ τὰς δυσχερεῖς ἱστορικές συγκυρίας, εἰς τὰς ὁποίας ἔζησε καθ' ὅλην τὴν δευτέραν μ.Χ. χιλιετίαν, παρέμεινε πιστὴ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς συνοδικότητος τόσον ἐπὶ τοπικοῦ καὶ περιφερειακοῦ ἐπιπέδου, ὅσον καὶ εὐρύτερον, ὡς ἄντι ἡτο ἀναγκαῖον. Αἱ κατὰ τὸν ἰδ' αἰῶνα συνελθούσαι ἐν Κωνσταντινουπόλει Σύνοδοι ὑπὲρ τοῦ Ἡουχασμοῦ καὶ τῆς θεολογίας τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, αἱ ἐν τῇ αὐτῇ Πόλει Σύνοδοι τῶν ἐτῶν 1638, 1672, 1691, 1727, 1838, 1872, 1895 κ.ἄ., ἡ ἐν Ἰασιῷ Σύνοδος τοῦ 1642, ὡς καὶ αἱ

ἐγκύκλιοι τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς τῶν ἐτῶν 1716/25 καὶ 1848, μαρτυροῦν ὅτι, παρὰ τὰς ἐξωτερικὰς δυσκολίας, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία οὐδέποτε ἔπαυσε τὴν συνοδικὴν αὐτῆς δρασίαν, καὶ ἐπὶ ἐπιπέδου πανορθόδοξου.

Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, τό ὁποῖον ἐν τῇ κανονικῇ εὐθύνη αὐτοῦ ὡς ἐγγυητοῦ τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐπρωτοστάτησε καὶ προήδρευσε εἰς πάσας τὰς ἀνωτέρω μνημονευθείσας συνόδους, προσεπάθησε καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 20οῦ αἰῶνος νά συγκαλέσῃ Πανορθόδοξον Σύνοδον, τῆς ὁποίας ἡ πρώτη Προσυνοδικὴ Διάσκεψις ἐπραγματοποιήθη ἐν Ἀγίῳ Ὁρει κατὰ τό ἔτος 1930, ἀλλὰ καὶ πάλιν αἱ γνωσταὶ ἱστορικαὶ συγκυρίαὶ κατέστησαν τοῦτο ἀδύνατον. Τὴν προσπάθειαν πρὸς τοῦτο ἀνενέωσεν ὁ ἀοίδιμος προκάτοχος ἡμῶν Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἀθηναγόρας, μετὰ τὴν λήξιν τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ὅτε ὑπὸ τῶν ἐν Ρόδῳ Πανορθόδοξων Διασκέψεων τῶν ἐτῶν 1961, 1963 καὶ 1964 ἀπεφασίσθη νά συγκληθῇ ἡ παρούσα Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Σύνοδος, τὴν ὁποίαν, χάριτι Θεοῦ, ἐγκαινιάζομεν σήμερον. Ἡ μακρὰ καθυστέρησις τῆς πραγματοποιήσεως τῆς Συνόδου ταύτης, ὀφειλομένη καὶ πάλιν ἐν πολλοῖς εἰς ἐπελθούσας ἐν τῷ μεταξύ χρόνῳ ἱστορικές συγκυρίας, κατέστησεν ἔτι μᾶλλον ἀναγκαίαν καὶ ἐπείγουσαν τὴν πραγματοποίησιν αὐτῆς.

Εἰς ὠρισμένων ἀνθρώπων τὴν σκέψιν πλανᾶται τό ἐρώτημα -ὑποβαλλόμενον ἐνίοτε καὶ καλλιεργούμενον ὑπὸ τινῶν οὐχὶ καλῆς θελήσεως ἀδελφῶν- διατὶ εἶναι ἀναγκαία ἡ παρούσα Σύνοδος καὶ εἰς τί ἀποβλέπει. Πρὸς πάντας τούτους ἀπαντῶμεν ἐν ἀγάπῃ:

α) Ὡς προεῖπομεν ἀνωτέρω, ἡ συνοδικότης ἀποτελεῖ ἔκφρασιν καὶ ἔκφρασιν αὐτοῦ τούτου τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας. Τό «συνέρχεσθαι ἐπὶ τό αὐτό», συνιστᾷ χαρακτηριστικόν τῆς φύσεως τῆς Ἐκκλησίας. Μόνον ἀνυπέρβλητοι ἱστορικοί καὶ συγκυρίαὶ δύνανται νά δικαιολογήσουν τὴν ἀδράνειαν τοῦ συνοδικοῦ θεσμοῦ ἐπὶ οἰουδήποτε ἐπιπέδου, περιλαμβανομένου καὶ τοῦ παγκοσμίου. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, εὐρεθεῖσα πολλάκις ἐνώπιον τοιούτων συγκυριῶν κατὰ τούς νεωτέρους χρόνους, ἀνέβαλλεν ἐνίοτε ἐπὶ μακρόν τὴν σύγκλησιν Πανορθόδοξου Συνόδου, ἀλλ' οὐδεμία

ἔξωθεν συγκυρία δύναται νά δικαιολογήσῃ σήμερον μίαν τοιαύτην ἀναβολήν. Διό καί θά εἴχομεν εὐρεθῆ ὑπόλογος ἔναντι τοῦ Θεοῦ καί τῆς Ἱστορίας ἐάν ἀνεβάλλομεν περαιτέρω τήν σύγκλησιν τῆς Συνόδου ταύτης.

β) Τήν σύγκλησιν τῆς παρούσης Συνόδου ἐπέβαλλον καί λόγοι διευθετήσεως ἐσωτερικῶν ζητημάτων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ταῦτα προέκυψαν κυρίως λόγω τοῦ συστήματος κανονικῆς διαρθρώσεως τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, ἀποτελουμένης ἐκ πολλῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ἐκάστη τῶν ὁποίων ρυθμίζει τά τοῦ οἴκου αὐτῆς ἐλευθέρως δι' ἰδίων ἀποφάσεων, ὅπερ καθιστᾶ ἐνίοτε δυσχερῆ τήν «ἐν ἐνί στόματι καί μιᾷ καρδίᾳ» μαρτυρίαν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τόν σύγχρονον κόσμον, καί προξενεῖ παρεξηγήσεις καί προστριβάς, αἱ ὁποῖαι ἀμαυρώνουν τήν εἰκόνα τῆς ἐνότητος αὐτῆς. Τό σύστημα τῆς Αὐτοκεφαλίας ἔχει τήν ἀρχήν αὐτοῦ εἰς τήν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν, ὑπό τήν μορφήν τῶν πέντε ἀρχαίων Θρόνων, ἦτοι τῆς Ρώμης, τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς Ἀλεξανδρείας, τῆς Ἀντιοχείας καί τῶν Ἱεροσολύμων, τῆς καλουμένης Πενταρχίας, ἡ συμφωνία τῶν ὁποίων ἀπετέλει τήν ὑπερτάτην μορφήν ἀναδείξεως τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, ἐκφραζομένην διά τῶν Συνόδων. Μετά τήν διακοπήν τῆς κοινωνίας μεταξύ τοῦ Θρόνου τῆς Παλαιᾶς Ρώμης καί τῶν Θρόνων τῆς Ἀνατολῆς, προσετέθησαν ἐν τῇ Ὁρθοδόξῃ Ἐκκλησίᾳ καί ἕτερα Πατριαρχεῖα καί Αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι, ἐπ' ἀναφορᾶ πρὸς ἀναγνώρισιν τοῦ καθεστώτος αὐτῶν ὑπό μελλοντικῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου, διά νά προκύψῃ τελικῶς ἡ παρούσα κανονική διάρθρωσις τῆς Ἀγιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Ἄλλ' ἐνῶ ἡ τοιαύτη διάρθρωσις εἶναι κανονικῶς καί ἐκκλησιολογικῶς ὀρθή, ὁ κίνδυνος μετατροπῆς αὐτῆς εἰς ἐν εἶδος «ὀμοσπονδίας Ἐκκλησιῶν», ἐκάστη τῶν ὁποίων προωθεῖ ἴδια συμφέροντα καί ἐπιδιώξεις, οὐχί πάντοτε ἀκραιφνῶς ἐκκλησιαστικῆς φύσεως, καθιστᾶ ἀναγκαίαν τήν ἐφαρμογήν τῆς συνοδικότητος. Ἡ ἀπροφία τοῦ Συνοδικοῦ θεσμοῦ ἐπὶ πανορθοδόξου ἐπιπέδου, συντελεῖ εἰς τήν ἀνάπτυξιν αἰσθήματος ἀνταρκείας εἰς τὰς ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίας, ὀδηγοῦσα αὐτάς εἰς τάσεις ἐσωστρεφεῖς καί ἐγωϊστικάς, εἰς τό «χρεῖαν σου οὐκ ἔχω», τό ὁποῖον ἐπικρίνει ὁ

Ἀπόστολος Παῦλος, γράφων πρὸς τοὺς Κορινθίους (Α΄ Κορ. ιβ΄ 21). Ἐάν ὁ συνοδικὸς θεσμὸς εἶναι γενικῶς ἀπαραίτητος εἰς τήν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, τό σύστημα τῆς Αὐτοκεφαλίας καθιστᾶ αὐτόν ἔτι μᾶλλον ἀναγκαῖον, πρὸς διασφάλισιν καί ἐκφρασιν τῆς ἐνότητος αὐτῆς.

γ) Τήν ἀνάγκην συγκλήσεως τῆς παρούσης Συνόδου ἐπέτεινε καί τό γεγονός ὅτι κατά τοὺς τελευταίους χρόνους ἐνεφανίσθησαν νέα προβλήματα, ἀπαιτοῦντα τήν διαμόρφωσιν κοινῆς γραμμῆς καί στάσεως τῶν ἐπὶ μέρους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Τό φαινόμενον τῆς Ὁρθοδόξου Διασκοπῆς ἔλαβε διαστάσεις ἀγνώστους πρὸ τοῦ παρελθόντος καί τοῦ νῦν αἰῶνος, διά τῆς ραγδαίας αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μεταναστῶν ἐκ τῶν Ὁρθοδόξων περιοχῶν εἰς τὰς χώρας τῆς Δύσεως, οἵτινες ἔχουν ἀνάγκην ποιμαντικῆς φροντίδος. Τοῦτο ὠδήγησεν εἰς τήν γνωστήν εἰς πάντας, οὐχί ἀκραιφνῶς κανονικῆν, κατάστασιν τῆς ὑπάρξεως περισσοτέρων τοῦ ἐνός Ἐπισκόπων ἐν τῇ αὐτῇ πόλει καί περιοχῇ, ἐπὶ σκανδαλισμῶ πολλῶν ἐντός καί ἐκτός τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Τό θέμα τοῦτο δέν θά ἦδύνατο νά ἀντιμετωπισθῇ εἰ μὴ διά πανορθοδόξου συνοδικῆς ἀποφάσεως.

δ) Ἄλλο ζήτημα, τό ὁποῖον ἐνεφανίσθη κατά τόν παρελθόντα αἰῶνα καί ἐξακολουθεῖ ὑφιστάμενον, εἶναι ἡ ἀνάπτυξις τῶν προσπαθειῶν ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνότητος τῶν χριστιανῶν διά τῆς λεγομένης «Οἰκουμενικῆς Κινήσεως». Ἡ συμμετοχή τῶν Ὁρθοδόξων εἰς τήν προσπάθειαν ταύτην ἐγένετο ἐπὶ τῇ βάσει ἀποφάσεων, αἱ ὁποῖαι ἐλήφθησαν εἴτε ὑφ' ἐκάστης Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας, εἴτε ὑπό πανορθοδόξων διασκέψεων. Τό ὅλον θέμα, ἕνεκα τῆς σοβαρότητος αὐτοῦ, δέον νά ἐξετασθῇ καί ὑπό τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου πρὸς διαμόρφωσιν, κατά τρόπον αὐθεντικόν, τῆς ἐνιαίας ἐπ' αὐτοῦ θέσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἄλλὰ καί ἄλλα θέματα, ἐμφανισθέντα κυρίως κατά τοὺς νεωτέρους χρόνους καί χρήζοντα συνοδικῶν ἀποφάσεων, ἐπέβαλλον τήν σύγκλησιν τῆς Συνόδου ταύτης. Ταῦτα ἀφοροῦν εἰς τήν ἐσωτερικὴν ζωὴν καί διοργάνωσιν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑφίστανται ἀμφισβητήσεις καί διχογνωμίαι μεταξύ τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν, ἀπειλοῦσαι ἐνίοτε τήν μεταξύ αὐτῶν εἰρή-

νην, ὡς εἶναι ὁ τρόπος ἀνακηρύξεως τοῦ αὐτοκεφάλου καί τοῦ αὐτονόμου Ἐκκλησίας τινός. Τά ζητήματα ταῦτα, ὡς καί ἄλλα τινά ποιμαντικῆς φύσεως, τῶν ὁποίων ἡ ἀντιμετώπισις ἐν ὄψει τῶν προκλήσεων τοῦ συγχρόνου κόσμου καθίσταται ἐπιβεβλημένη, ὠδήγησαν τούς ἀποφασίσαντας τήν σύγκλησιν τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου εἰς τήν διαμόρφωσιν τῆς θεματολογίας αὐτῆς, ὡς αὕτη παρεδόθη εἰς ἡμᾶς καί προπαρασκευάσθη ὑπό τῶν ἀρμοδίων Ἐπιτροπῶν καί Προσυνοδικῶν Διασκέψεων.

Γνωρίζομεν, βεβαίως, ὅτι τά ἀπασχολοῦντα τόν σύγχρονον ἄνθρωπον προβλήματα εἶναι ἄλλα, ἀπτόμενα τοῦ καθ' ἡμέραν βίου του, τῶν σχέσεων αὐτοῦ πρὸς τούς συνανθρώπους του, πρὸς τό φυσικόν του περιβάλλον, καί πρὸς αὐτόν τόν Θεόν καί τήν Ἐκκλησίαν. Ἡ ραγδαία πρόοδος τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνολογίας καί τά προκύπτοντα ἐξ αὐτῆς βιοηθικά καί πνευματικά ζητήματα, ἡ πρόκλησις τῆς ἐκκοσμικεύσεως καί ὁ κλονισμός τῶν παραδοσιακῶν κοινωνικῶν ἀξιῶν, αἱ συγκρούσεις καί οἱ πόλεμοι καί τά ἐξ αὐτῶν προερχόμενα δεινά διὰ τούς ἀνθρώπους πάντα ταῦτα καί τά συναφῆ πρὸς αὐτά ὑπαρξιακά προβλήματα τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου, δέν ἠμποροῦν νά ἀφήσουν ἀδιάφορον τήν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία καλεῖται νά ἀρθρώσῃ λόγον εὐαγγελικόν πρὸς ἀντιμετώπισίν των. Ἡ παρούσα Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος θά ἀναφερθῇ εἰς τά προβλήματα αὐτά εἰς τό Μήνυμά της πρὸς τόν κόσμον κατά τό τέλος τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς. Ἀλλά τό κύριον ἔργον αὐτῆς περιορίζεται εἰς τήν προαναφερθεῖσαν θεματολογίαν, ἡ ὁποία ἀφορᾷ εἰς ἐσωτερικά τῆς Ἐκκλησίας ζητήματα, καί τοῦτο διότι, πρὶν ἢ ἀπευθῆναι λόγον πρὸς τόν κόσμον καί ἀσχοληθῆ μετὰ τῶν ἀπασχολούντων αὐτόν προβλημάτων, ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νά τακτοποιήσῃ τά τοῦ οἴκου αὐτῆς, ὥστε ὁ λόγος αὐτῆς νά καταστῇ ἀξιόπιστος καί νά προέλθῃ ἀπό μίαν κατά πάντα ἡνωμένην Ἐκκλησίαν. Ἄς μὴ λησμονῶμεν ἄλλωστε, ὅτι πρόθεσις ἡμῶν εἶναι, ἡ Σύνοδος αὕτη νά ἀκολουθηθῇ, σὺν Θεῷ, ἀπό ἄλλας τοιαύτας, αἱ ὁποῖαι καί θά ἔχουν ὡς σκοπὸν νά ἐγκύψουν εἰς τά ὡς ἄνω καί ἄλλα φλέγοντα προβλήματα.

Ἡ σημασία καί σπουδαιότης τῆς παρουσίας Συνόδου ἔγκειται κατ' ἐξοχὴν εἰς αὐτό τοῦτο τό γεγο-

νός τῆς, χάριτι Θεοῦ, πραγματοποιήσεώς της μετὰ ἀπὸ τόσους αἰῶνας, κατὰ τούς ὁποίους δέν κατέστη τοῦτο δυνατόν. Τοῦτο καί μόνον, θά ἤρκει διὰ νά ἐντάξῃ αὐτήν εἰς τά μεγάλα γεγονότα τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας.

Ταῦτα ἔχουσα ὑπ' ὄψιν ἡ παρούσα Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καλεῖται σήμερον, ἵνα χωρήσῃ ἐπὶ τό ἔργον αὐτῆς. Τό ἔργον τοῦτο εἶναι ἄκρως σοβαρόν, ἀλλά καί ἐξόχως δυσχερές, καί διὰ τοῦτο προητοιμάσθη ἐπιμελῶς ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν μετὰ μεγίστης προσοχῆς καί κόπου πολλοῦ, διό καί κρῖνομεν ὡς χρῆος ἡμῶν ὅπως ἐκφράσωμεν τήν εὐγνωμοσύνην, τήν ἱκανοποίησιν καί τήν εὐαρέσκειαν τῆς Ἐκκλησίας πρὸς πάντας τούς κοπιάσαντας καί συντελέσαντας εἰς τήν αἰσίαν ὀλοκλήρωσιν τοῦ ἔργου τούτου, πρὸς τε τούς ἀπελθόντας ἤδη εἰς Κύριον, ὑπέρ τῆς ἀναπαύσεως τῶν ὁποίων ἐδεήθημεν τό παρελθόν Σάββατον τῶν Ψυχῶν ἐν Θείᾳ λειτουργίᾳ, διὰ τήν ὁποῖαν εὐχαριστοῦμεν τόν τελέσαντα αὐτήν Μακαριώτατον Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας, καί πρὸς τούς ζῶντας ἐξ αὐτῶν, οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων εὐρίσκονται καί σήμερον κατὰ τήν ὥραν ταύτην ἐν μέσῳ ἡμῶν, καί τούς ὁποίους, ἕνα ἕκαστον προσωπικῶς, ἀσπαζόμεθα ἀδελφικῶς ἐν πολλῇ ἀγάπῃ καί τιμῇ.

Καρπὸν τῆς μακρᾶς καί ἐπιπόνου ταύτης προετοιμασίας ἀποτελοῦν τά κατόπιν μακρῶν συζητήσεων διατυπωθέντα, ἐγκριθέντα καί ὑπογραφέντα Κείμενα, ὑποβαλλόμενα πρὸς τό ἱερόν τοῦτο σῶμα πρὸς τελικὴν ἔγκρισιν, ὥστε νά ἀποτελέσουν ἀποφάσεις τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου. Ὑπενθυμίζομεν καί ὑπογραμμίζομεν ὅτι τά ἐν λόγῳ Κείμενα ἔτυχον ἤδη ὁμοφώνου ἀποδοχῆς ὑπὸ τῶν πλήρως πρὸς τοῦτο ἐξουσιοδοτημένων ἐκπροσώπων ὅλων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, διὰ νά ἀποφευχθοῦν ἀντεγκλήσεις καί ὀξύτητες κατὰ τὰς ἐργασίας τῆς Συνόδου, καί πρὸς διευκόλυνσιν αὐτῆς ὅπως περατώσῃ τό ἔργον της ἐντὸς τῶν ἀποφασισθέντων χρονικῶν ὁρίων.

Γνωρίζομεν, βεβαίως, ὅτι τά ἐν λόγῳ Κείμενα δέν περιέχουν, ὡς θά ἠθέλομεν, τὰς θέσεις καί ἀπόψεις πάντων ἡμῶν, καί εἶναι διὰ τοῦτο φυσικόν νά μὴ ἱκανοποιοῦν πλήρως πάντας. Ἄς μὴ λησμονῶμεν, ὅτι τά ἐν λόγῳ Κείμενα συνετάγησαν

υπό εκπροσώπων δεκατεσσάρων όλων Ἐκκλησιῶν, ἐκάστη τῶν ὁποίων θά ἔδει νά συμφωνήσῃ πλήρως πρὸς τὸ περιεχόμενον τῶν. Καλούμεθα, ὅθεν, καὶ ἐνταῦθα νά ἐπιδείξωμεν ἕκαστος ἐξ ἡμῶν κατανόησιν καὶ σεβασμὸν πρὸς πᾶσαν τυχόν ἀδυναμίαν τῶν ἄλλων μελῶν τῆς Συνόδου νά ἀποδεχθῶν τὰς ὑποβαλλομένας τροπολογίας, καὶ μὴ ἐμμείνωμεν εἰς τὴν ὑπὸ πάντων ἀποδοχὴν αὐτῶν, ἀπειλοῦντες τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας.

Χωροῦμεν, συνεπῶς, ἐπὶ τὸ ἔργον ἡμῶν ἐπὶ τῇ βάσει ὁμοφώνως ἐγκριζομένων ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν Κειμένων, ἅτινα ἐκάστη Ἐκκλησία ἔχει ἤδη ἀποδεχθῆ. Τοῦτο, βεβαίως, οὐδόλως δεσμεύει τὴν παροῦσαν Σύνοδον, ἡ ὁποία καὶ δύναται νά τροποποιήσῃ τὰ κείμενα ταῦτα ἐπὶ τῇ βάσει ἠτιολογημένων προτάσεων οἰουδήποτε ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς ἀτομικῶς. Ἀλλὰ - καὶ τοῦτο τονίζομεν ἰδιαίτερος - οἰαδήποτε τροπολογία ἐπὶ τῶν ἤδη ὁμοφώνως ἐγκριθέντων Κειμένων θά ἰσχύσῃ μόνον ἐάν γίνῃ ἀποδεκτὴ ὑπὸ πασῶν τῶν μετεχουσῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Τοῦτο ἐπιβάλλει ἡ ἀρχὴ τῆς ὁμοφωνίας, τὴν ὁποίαν ὅλοι ἀπεδέχθημεν. Ἐάν τροπολογία, προτεινομένη ὑπὸ τινος ἢ ὑπὸ τινῶν ἐκ τῶν μελῶν τοῦ ἱεροῦ τούτου Σώματος προσκρούσῃ εἰς τὴν μὴ ἀποδοχὴν αὐτῆς ὑπὸ μιᾶς ἢ περισσοτέρων Ἐκκλησιῶν, αὕτη καταπίπτει, καὶ τὸ Κείμενον διατηρεῖται ὡς εἶχεν ἐν τῇ ἀρχικῶς ἐγκριθείσῃ μορφῇ αὐτοῦ, ἐγκρινόμενον καὶ ὑπογραφόμενον ὑφ' ὅλων τῶν μελῶν τοῦ Σώματος. Ἀποδεχθέντες τὴν ἀρχὴν τῆς ὁμοφωνίας εἰς τὴν λήψιν τῶν ἀποφάσεων τῆς Συνόδου, ἀποδεχόμεθα συγχρόνως καὶ τὴν ἐγκρισιν τῶν τυχόν ὑποβαλλομένων ὑφ' ἡμῶν τροπολογιῶν, μόνον ἐφ' ὅσον εἶναι σύμφωνοι πρὸς αὐτάς, πᾶσαι αἱ ἀδελφαὶ Ἐκκλησίαι.

Ταῦτα ἐθεωρήσαμεν χρέος νά ὑπομνήσωμεν ἐνταῦθα, παρὰ τὸ ὅτι εἴμεθα βέβαιοι ὅτι εἶναι εἰς πάντα ὑμᾶς γνωστά, τοῦτο δὲ πρὸς ἀποφυγὴν οἰασδήποτε παρεξηγήσεως κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου. Τὰ τῆς ὅλης διαδικασίας τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἱεροῦ Σώματος διαλαμβάνει ὁ ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν ἐγκριθεὶς Κανονισμὸς, τὸν ὁποῖον καὶ παρακαλοῦμεν, ὅπως μελετήσωμεν πάντες ἐνδελεχῶς, καὶ ἐφαρμόσωμεν αὐτὸν πιστῶς κατὰ τὰς ἐργασίας ἡμῶν. Ἡ ἔδρα αὕτη, ἔχουσα τὴν εὐθύνην τῆς τηρήσεως τοῦ Κα-

νονισμοῦ εἰς ὅλας τὰς λεπτομερείας του, θά μεριμνήσῃ ὥστε ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ νά τηρηθῇ πιστῶς ὑπὸ πάντων τῶν μελῶν τοῦ ἱεροῦ Σώματος.

Καὶ τὰ νῦν, ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, ἅς στρέψωμεν τὸ οὖς ἡμῶν πρὸς τὸν Παράκλητον, ἵνα ἐνωτισθῶμεν «τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς Ἐκκλησίαις» (Ἀποκ. β', 7), κατὰ τὴν σύναξιν ἡμῶν ταύτην «ἐπὶ τὸ αὐτό».

Ἡ Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία, τῆς ὁποίας μέλη, χάριτι Θεοῦ, ἀποτελοῦμεν, εἶναι ἡ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, τὴν ὁποίαν ὁμολογοῦμεν ἐν τῷ Συμβόλῳ τῆς πίστεως ὡς τὴν μόνην κιβωτὸν τῆς σωτηρίας. Ἡ Ἐκκλησία αὕτη εἶναι τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ φανερούμενον κατ' ἐξοχὴν «ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου» (πρβλ. Πράξ. β', 42), ἐν τῷ Μυστηρίῳ δηλονότι τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ὡς διαβεβαιῶσθε ὁ Ἅγιος Νικόλαος ὁ Καβάσιλας, γράφων προσφυῶς: «Τὴν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, εἶ τις ἰδεῖν δυνηθεῖ ... οὐδὲν ἕτερον ἢ αὐτὸ μόνον τὸ Κυριακὸν ὄψεται σῶμα». Διὸ καὶ ἐπιλέγει ὅτι σημαίνεται ἡ ἐκκλησία ἐν τοῖς μυστηρίοις (ἐν τῇ Εὐχαριστίᾳ: «καὶ γὰρ σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ τὰ μυστήρια») (Ἐρμην. Θ. Λειτ. 38. P.G. 150, 452I). Διὰ ταῦτα, πρῶτιστα πάντων ὁ Παράκλητος καλεῖ ἡμᾶς νά τηρήσωμεν τὴν ἐνότητα ἡμῶν ἐν τῇ κοινῶν τῶν Μυστηρίων ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, ἀποφεύγοντες πᾶν ὅ,τι δύναται νά προκαλέσῃ σχίσμα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Διότι, ὡς γράφει ὁ ἱερός Πατήρ, «οὐδὲν οὕτω παροξύνει, τὸν Θεόν, ὡς τὸ Ἐκκλησίαν διαιρεθῆναι. {...} Οὐδὲ μαρτυρίου αἷμα ταύτην τὴν ἁμαρτίαν δύναται ἐξαλείφειν» (πρβλ. Ἰω. Χρυσόστομος, Πρὸς Ἐφεσίους 11. P.G. 62, 85). Ἡ παροῦσα Σύνοδος, ἀρξαμένη τοῦ ἔργου αὐτῆς καὶ κατακλείουσα αὐτὸ διὰ τῆς τελέσεως τοῦ μεγάλου Μυστηρίου τῆς Εὐχαριστίας, διακηρύττει ὅτι ὑψιστος σκοπὸς αὐτῆς εἶναι ἡ ἐπιβεβαίωσις τῆς ἐνότητος ἡμῶν «ἐν τοῖς Μυστηρίοις», καὶ ἡ παντὶ σθένει διατήρησις καὶ διαφύλαξις αὐτῆς.

Ἄλλ' ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἔγκειται ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ κοινῇ ἡμῶν πίστει, «τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις» (Ἰούδα, 3). Τὴν πίστιν ταύτην ὁμολογοῦμεν ἐν τῷ ἱερῷ Συμβόλῳ τόσον κατὰ τὸ Βάπτισμα ἡμῶν, ὅσον καὶ ἐν τῇ Θεῇ Εὐχαριστίᾳ, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν εἰς ἐπίσκοπον χειροτονίαν, καθ' ὅτι οἱ ἐπίσκοποι ἀποτελοῦμεν τοὺς φύλακας αὐτῆς. Διὰ τὴν Ὁρθόδοξον ἡμῶν Ἐκ-

κλησίαν ἢ πίστις αὕτη στηρίζεται ἐπὶ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ὡς ταύτην κατενόησαν καὶ ἠρμήνευσαν καὶ διετύπωσαν οἱ θεοφόροι τῆς Ἐκκλησίας Πατέρες, μάλιστα δὲ ἐν οἰκουμενικαῖς συνόδοις συνελθόντες, καταστήσαντες αὐτὴν ὄρον ἀπαράβατον τῆς ἐν τοῖς Μυστηρίοις ἐνότητος.

Ἡ οὕτως ἐκφρασθεῖσα καὶ διατυπωθεῖσα πίστις ἡμῶν ἐρμηνεύεται καὶ ἐκφράζεται ἀλαθῆτως μόνον ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας συνοδικῶς. Ἄτυχῶς, κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας, ἐπιπολάζει τό φαινόμενον ὁμάδων ἢ ἀτόμων, διεκδικούντων ὑπὲρ ἑαυτῶν τό ἀλάθητον ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῶν Πατέρων καὶ τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, κηρυττόντων «αἰρετικούς» πάντας τοὺς πρὸς αὐτοὺς διαφωνοῦντας, καὶ ἐξεγειρόντων τὸν πιστὸν λαόν, ἐνίοτε καὶ ἐναντίον τῶν κανονικῶν αὐτοῦ ποιμένων. Ἐντὸς τοῦ κλίματος τούτου, τό ὁποῖον δύναται νά ἀποβῆ ἄκρως ἐπικίνδυνον διὰ τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, τείνει νά λησμονηθῆ ὅτι τὰ ὅρια μεταξύ αἰρέσεως καὶ Ὁρθοδοξίας καθορίζονται συνοδικῶς καὶ μόνον, εἴτε ἀναφέρονται ταῦτα εἰς παλαιάς, εἴτε εἰς νεωτέρας δοξασίας. Οὐδεὶς, πλὴν τῶν ἱερῶν Συνόδων, δύναται νά ἀνακηρύττῃ ἀπόψεις ἢ θέσεις ὡς «αἰρετικές», διεκδικῶν οὕτως ὑπὲρ ἑαυτοῦ τό ἀλάθητον. Συναφῶς, καταδικάζομεν καὶ τὸν ὑπὸ τινων χαρακτηρισμὸν τῆς παρουσίας Συνόδου ὡς δῆθεν ληστρική, προτοῦ αὕτη συνέλθῃ καὶ λάβῃ τὰς ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀποφάσεις τῆς.

Ἡ ἐν τῇ Θεῖᾳ Εὐχαριστίᾳ καὶ τῇ Ὁρθοδόξῳ πίστει ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποῖαν ἢ παροῦσα Σύνοδος ἐρχεται νά ἐπιβεβαιώσῃ καὶ ἐξάρῃ, συνδέεται ἀναποσπάσεως καὶ πρὸς μίαν ἄλλην πτυχήν: τὴν κανονικὴν. Οὐδεμία Θεῖα Εὐχαριστία εἶναι ἔγκυρος καὶ φορεὺς Θείας Χάριτος καὶ σωτηρίας, ἐάν δέν τελῆται ἐν ὀνόματι κανονικοῦ ἐπισκόπου καὶ ὑπὸ κανονικῶς χειροτονημένων κληρικῶν. Καὶ οὐδεμία ὁμολογία πίστεως, ὅσον ὀρθόδοξος καὶ ἂν εἶναι, εἶναι ἀποδεκτὴ ἀπὸ τὸν Θεόν καὶ ἔχει οἰανδήποτε ἀξίαν, ἐάν «σχίξῃ» τὴν Ἐκκλησίαν: «Τοῦ εἰς αἵρεσιν ἐμπεσεῖν τό τὴν Ἐκκλησίαν σχίσαι οὐκ ἔλαττόν ἐστι κακόν», κατὰ τὸν ἱερὸν Χρυσόστομον (Ὁμιλ. εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσ. 12, P.G. 62,87). Διό καὶ ἡ ἁγία Β΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος κατατάσσει εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν μετὰ τῶν αἰρετικῶν «καὶ τοὺς τὴν πίστιν μὲν τὴν ὑγίην προσποιουμένους ὁμολογεῖν, ἀποσχίσαντας δέ,

καὶ ἀντισυνάγοντας τοῖς κανονικοῖς ἡμῶν ἐπισκόποις» (κανὼν 6).

Τρίπτυχος, ὅθεν, εἶναι ἡ ἐνότης, τὴν ὁποῖαν ἀπαιτεῖ ἐξ ἡμῶν καὶ διὰ τῆς Συνόδου ταύτης ὁ Παράκλητος: ἐνότης ἐν τοῖς Μυστηρίοις, ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ κανονικῇ δομῇ τῆς Ἐκκλησίας. Τὰ τρία ταῦτα ἀλληλοπεριχωροῦνται καὶ οὐδὲν ἐξ αὐτῶν δύναται νά ὑπάρξῃ ἄνευ τῶν ἐτέρων. Πάντα δὲ ταῦτα διατρέχει καὶ συνέχει ἡ ἀγάπη, «ὃ ἐστὶν σύνδεσμος τῆς τελειότητος», καὶ ἡ εἰρήνη, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθημεν «ἐν ἐνὶ σώματι» (Κολ. γ΄, 15). «Ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ» (Ἐφεσ. δ΄, 3), «σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης» (Ἐφεσ. δ΄, 3), καλούμεθα νά διαφυλάξωμεν, οἰκοδομήσωμεν καὶ διακηρύξωμεν, καὶ διὰ τῆς παρουσίας Συνόδου, τὴν ἣν ὁ Παράκλητος ἐχαρίσατο ἡμῖν ἐνότητα ἐν Χριστῷ, εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρὸς.

Ἄλλὰ, μεριμνῶντες οὕτως ἀξιοχρέως διὰ τὴν ἐνότητα τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, ὀφείλομεν νά μὴ λησμονῶμεν ὅτι, κατὰ τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ὅτε «ὁ Χριστὸς τοῦ πυρός τὰς γλώσσας διένειμεν, εἰς ἐνότητα πάντας ἐκάλεσε» (Κοντάκιον τῆς ἑορτῆς τῆς Πεντηκοστῆς). Θά ἦτο μέγα σφάλμα, ἐάν ἐν τῇ μερίμνῃ διὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἡμῶν ἐνότητα ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, ἐπεδεικνύομεν ἀδιαφορίαν διὰ τό γεγονός ὅτι δέν εὐρίσκονται ἐν πλήρει κοινωνίᾳ μεθ' ἡμῶν πολλοὶ ἐκ τῶν ὁμολογούντων πίστιν εἰς Χριστόν, εἰ καὶ οὐχὶ ὀρθῶς καὶ ὑγιῶς, ἐν πᾶσιν ἐπιζητούντων πάντως τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν μεθ' ἡμῶν ἐνότητα, ἔτοιμοι νά διαλεχθοῦν μαζί μας ἐν εὐκρινείᾳ καὶ ἀγάπῃ περὶ τῶν διαιρούντων ἡμᾶς ζητημάτων. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ὑπῆρξε πάντοτε καὶ παραμένει ἐτοίμη πρὸς πᾶσαν προσπάθειαν ἐνότητος τῶν εἰς Χριστόν πιστευόντων, μὴ νοθεύουσα ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ τὴν ἣν παρέλαβε παρὰ τῶν Πατέρων αὐτῆς πίστιν. Διό καὶ ἡ παροῦσα Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Σύνοδος περιέλαβεν εἰς τὴν θεματολογίαν αὐτῆς καὶ τὰς σχέσεις αὐτῆς μετὰ τῶν ἐκτὸς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Χριστιανῶν, χαιρετίζει δὲ μετὰ πολλῆς ἀγάπης καὶ τιμῆς τὴν ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν παρουσίαν αὐτῶν ὡς προσκεκλημένων παρατηρητῶν, κατὰ τὴν παροῦσαν ἐπίσημον ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν ἡμῶν.

Ἡ φωνή τοῦ Παρακλήτου, καλοῦσα πάντας εἰς ἐνότητα, καλεῖ καί ἡμᾶς νά στρέψωμεν τό βλέμμα, καί νά πλατύνωμεν τήν καρδίαν πρὸς ὄλους τοὺς ἀνθρώπους, ἐγκύπτοντες ἐν ἀγάπῃ εἰς τὰ ἀπασχολοῦντα αὐτούς ζωτικά προβλήματα, εὐαγγελιζόμενοι εἰρήνην καί ἀγάπην τοῖς ἐγγύς καί τοῖς μακρὰν. Ἡ Ἐκκλησία δέν ὑπάρχει δι' ἑαυτήν, ἀλλά διά τόν κόσμον ἅπαντα καί τήν σωτηρίαν αὐτοῦ, ἔχουσα κεφαλὴν αὐτῆς τόν «πρωτότοκον πάσης κτίσεως» Χριστόν, ἐν τῷ ὁποίῳ καί διά τοῦ Ὁποίου ὁ Θεός ἠδύοκησεν «ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διά τοῦ αἵματος τοῦ Σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (πρβλ. Κολ. α', 16, 20). Ὁμοίως, καί ἡ Σύνοδος δέν συνέρχεται διά τόν ἑαυτὸν της· συνέρχεται δι' ὄλον τόν λαόν τοῦ Θεοῦ, δι' ὄλον τόν κόσμον» (Ἀλ. Παπαδερός).

Οὕτως, ἡ ἐν Συνόδῳ σύναξις τῆς Ἐκκλησίας καθιστᾷ αὐτήν, κατ' ἐπέκτασιν, καί ἱεραποστολικήν, τουτέστιν ἐξωστρεφῆ, πορευομένην «εἰς πάντα τὰ ἔθνη» (πρβλ. Ματθ. κη', 19), διά νά μεταφέρει τήν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ πρὸς πάντα ἄνθρωπον, μετέχουσα εἰς τὰς διακυμάνσεις τῆς Ἱστορίας, ὡς «σημεῖον εἰς τὰ ἔθνη» (Ἦσ. ια', 12) τῆς ἐρχομένης Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, μὴ συσχηματιζομένη τῷ αἰῶνι τούτῳ (πρβλ. Ρωμ. ιβ', 2), ἀλλά καί μὴ ἀρνούμενη νά ἄρῃ ἐπὶ τῶν ὅμων της τοὺς ποικίλους σταυρούς πάντων τῶν ἀνθρώπων, κηρύττουσα τήν Ἀνάστασιν. Ἐργαζόμενοι ἐν Συνόδῳ, «τῶν θυρῶν κεκλεισμένων» (Ἰω. κ', 19), καί ἀναμένοντες τόν Ἰησοῦν νά ἔλθῃ ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν, μεταφέρων ἡμῖν τήν εἰρήνην Αὐτοῦ καί τό Πνεῦμα τό Ἅγιον, ἃς ἔχουμεν πάντοτε ἐν νῷ ὅτι οἱ περιβάλλοντες τήν αἵθουσαν ταύτην τοῖχοι εἶναι διαφανεῖς, καί ὁ κόσμος ἀναμένει νά ἀκούσῃ καί αὐτός ἐκ τοῦ στόματος ἡμῶν «τί τό Πνεῦμα λέγει ταῖς Ἐκκλησίαις» (Ἀποκ. β', 7). Αἱ ἀποφάσεις ἡμῶν δέον νά μεταφέρουν πρὸς πάντας ἡχηρόν τό μήνυμα ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν, καίπερ ἐν ὄλῳ τῷ κόσμῳ διεσπαρμένη, παραμένει ἀρρηκτικῶς ἠνωμένη, καλοῦσα διά τοῦ Παρακλήτου πάντας εἰς ἐνότητα.

Σεβάσμιοι καί πεφιλημένοι ἐν Κυρίῳ ἀδελφοί,

«Πεντηκοστήν ἐορτάζομεν, καί Πνεύματος ἐπιδημίαν καί προθεσίαν ἐπαγγελίας, καί ἐλπίδος συμπλήρωσιν. Καί τό μυστήριον ὅσον! ὡς μέγα τε

καί σεβάσιμον» (Γρηγόριος Θεολ. Λόγ. 41, Εἰς τήν Πεντηκοστήν, 5, P.G. 36, 436E).

Ὅντως μέγα τε καί σεβάσιμον τό μυστήριον τῆς Πεντηκοστῆς διά πλείστους λόγους, ἀλλά καί δι' ὃν ὁ ἱερός Χρυσόστομος ἰδιαίτερος προβάλλει:

«Ἐπειδή γάρ ἦσαν (οἱ μαθηταί) ἀκούσαντες τῆς Δεσποτικῆς φωνῆς, Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη ... ἔρχεται τό Πνεῦμα τό ἅγιον ἐν εἶδει γλωσσῶν, ἐκάστῳ μερίζον τῆς κατά τήν οἰκουμένην διδασκαλίας τὰ κλίματα, καί διά τῆς δοθείσης γλώττης καθάπερ δέλτῳ τινί γνωρίζον ἐκάστῳ τῆς ἐμπιστευθείσης ἀρχῆς τε καί διδασκαλίας τόν ὄρον ... Καί ἐγένετο πρᾶγμα καινόν καί παράδοξον· ὥσπερ γάρ τότε τό παλαιόν γλῶσσαι τήν οἰκουμένην κατέτεμον, καί τήν κακήν συμφωνίαν εἰς διαίρεσιν ἤγαγον· οὕτω καί νῦν γλῶσσαι τήν οἰκουμένην συνῆψαν, καί τὰ διεστώτα εἰς ὁμόνοιαν συνῆγαγον» (Εἰς τήν Πεντηκοστήν 2, P.G. 50, 467).

Μέγα τό μυστήριον τῆς Πεντηκοστῆς, ἀλλά καί τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας! Ἡ ἐνότις αὐτῆς δέν ἰσοπεδώνει τήν ποικιλίαν καί τήν ἰδιαίτερότητα τῶν πολιτισμῶν: ἕκαστος, ἀκούει τόν λόγον τοῦ Θεοῦ «τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ» (Πράξ. β' 7). Διά τοῦτο ἡ Ἐκκλησία, καίτοι εἶναι μία ἀνά τήν οἰκουμένην, συνίσταται συγχρόνως ἐκ πολλῶν Ἐκκλησιῶν, σεβομένη τὰς γλωσσικὰς καί ἄλλας ἰδιαιτερότητας τῶν κατά τόπους λαῶν, εἰς πολλάς δέ περιπτώσεις, καί συντελοῦσα εἰς τήν καλλιέργειαν καί διαμόρφωσιν αὐτῶν.

Διά τῆς ποικιλίας τῶν γλωσσῶν καί τῶν κατά τόπους πολιτισμῶν, ἡ κατά τήν οἰκουμένην Ἐκκλησία «μερίζεται» εἰς κλίματα, γράφει ὁ Ἱερός Πατήρ, περιγράφων ἐπακριβῶς τήν κανονικὴν δομὴν τῆς Ἐκκλησίας. Τόν ὄρον τοῦτον τοῦ «κλίματος» παρέλαβε καί χρησιμοποιεῖ καί ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία ἐν τῇ κανονικῇ αὐτῆς ὀρολογία, ἐμμένουσα εἰς τήν ἀρχὴν τῆς ἀκριβοῦς ὀριοθετήσεως ἐκάστου «κλίματος».

Ἄλλ' ἐνῶ πολλά τὰ κλίματα, ἡ οἰκουμένη μία. Ἡ ποικιλία τῶν γλωσσῶν καί τῶν πολιτισμῶν ἐπέφερε πάλαι ποτέ τήν διαίρεσιν τῶν ἀνθρώπων, καί ἐξακολουθεῖ νά ἀπειλῇ τήν ὁμόνοιαν αὐτῶν. Ἡ Ἐκκλησία, ὡς πρότυπον ἐνότητος, ὀφείλει διαρκῶς νά μεριμνᾷ ὥστε ἡ «διαφορά» νά μὴ ὀδηγήσῃ εἰς «διαίρεσιν», ἵνα κατά τόν Ἅγιον Μάξι-

μον τόν Ὁμολογητήν «ὀρολογήσωμεν» (πρβλ. Ἐπιστ. 12, Ρ.Γ. 91, 469), οὐδέ ἡ ἐνότης εἰς ἀφανισμόν τῆς διαφορᾶς.

Εἰς τοῦτο ἀκριβῶς συνίσταται τό νόημα καί ἡ σπουδαιότης τοῦ θεσμοῦ, τόν ὁποῖον σήμερον καλούμεθα νά ὑπουργήσωμεν, συνερχόμενοι ἐν τῇ Συνόδῳ ταύτῃ. Ἐκάστη Ἐκκλησία καί ἕκαστος ἐξ ἡμῶν καλούμεθα νά καταθέσωμεν, ἀλλ' οὐχί νά ἐπιβάλωμεν, τās ἰδίας ἡμῶν θέσεις. Καλούμεθα οὐχί μόνον νά ὁμιλήσωμεν, ἀλλά καί νά ἀκούσωμεν. Καλούμεθα νά οἰκοδομήσωμεν τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Ἐπί τό ἔργον τοῦτο, μετὰ φόβου Θεοῦ πίστεως καί ἀγάπης χωροῦντες, ἐν συναισθήσει τῆς προκειμένης ἡμῖν εὐθύνης καί τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας μας, στρεφόμεθα μετὰ τοῦ Μελωδοῦ πρὸς τόν Κύριον καί Θεόν ἡμῶν ἱκετεύοντες Αὐτόν:

*«Ἐγγισον ἡμῖν, ἔγγισον ὁ πανταχοῦ·
ὡς περ καί τοῖς Ἀποστόλοις σου πάντοτε συνῆς,
οὕτω καί τοῖς σέ ποθοῦσιν
ἐνωσον σαυτόν οἰκτίρμον,
ἵνα συνημμένοι σοι ὑμνῶμεν,
καί δοξολογῶμεν τό πανάγιόν σου Πνεῦμα».*
Ἀμήν!

(Ρωμανοῦ, Οἶκος Ὁρθρου Κυριακῆς
τῆς Πεντηκοστῆς)

Ἐκφράζομεν τήν λύπην ἡμῶν, πεποιθήμεν δέ καί ὀλοκλήρου τοῦ ἱεροῦ τούτου σώματος, διά τήν ἀπουσίαν ἐκ τοῦ μέσου ἡμῶν τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν Ἀντιοχείας, Ρωσσίας, Βουλγαρίας καί Γεωργίας, αἱ ὁποῖαι ἐγνώρισαν ἡμῖν ταύτην τήν τελευταίαν στιγμήν, ἐνῶ αἱ πλείσται εἶχον ἤδη κοινοποιήσει ἡμῖν τήν συμμετοχήν αὐτῶν καί δῆ καί τόν κατάλογον τῶν ὀνομάτων τῶν Ἀντιπροσωπειῶν των. Διό καί ὄντως αἰφνιδίασεν ἡμᾶς δυσσεύτως ἡ τήν δωδεκάτην ὥραν ἀπόφασιν περί ἀποχῆς αὐτῶν, τοσοῦτω μᾶλλον ὅσῳ αἱ Ἐκκλησίαι αὗται μετέσχον ὅλων τῶν φάσεων τῆς προετοιμασίας τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου, μέχρι καί τῆς Ἱερᾶς Συνάξεως τῶν Προκαθημένων τοῦ παρελθόντος Ἰανουαρίου, καί ἐπομένως εἶχον

ὅλας τās εὐκαιρίας νά θέσουν τά ἄπερ ἐπικαλοῦνται νῦν εἰς δικαιολογίαν τῆς ἀποχῆς αὐτῶν θέματα πρὶν ἢ ἀποφασίσουν μεθ' ἡμῶν καί συνυπογράψουν τήν σύγκλησιν τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου. Τήν πρωτοφανῆ ταύτην συμπεριφορᾶν των δυσκολευόμεθα νά κατανοήσωμεν, ἐπαφιέμενοι τήν ἐπ' αὐτῆς κρίσιν εἰς τās λοιπᾶς ἀδελφᾶς Ἐκκλησίας καί εἰς τήν Ἱστορίαν.

Ἀτυχῶς, ἀδελφοί, δέν ἀναλογιζόμεθα πάντοτε τās συνεπείας τῶν ἀποφάσεων καί ἐνεργειῶν ἡμῶν διά τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, καί ὅτι πλήττοντες τήν ἐνότητα ἡμῶν πλήττομεν ἑαυτούς. Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν καί οὐδεμία ἐκ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν δύναται νά ὑπάρξῃ ἐν ἀπομονώσει ἐκ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν. Δέν εἴμεθα οἱ Ὁρθόδοξοι χριστιανοί, καί δέν πρέπει νά συμπεριφερόμεθα ὡς ὁμοσπονδία Ἐκκλησιῶν. Εἴμεθα μία Ἐκκλησία, ἐν σώμα, καί πάσας τās τυχόν διαφορᾶς ἡμῶν μόνον ἐν Συνόδῳ δέον νά ἐπιλύωμεν. Τοῦτο παρελάβομεν ἐκ τῆς ἱερᾶς Παραδόσεως τῶν Πατέρων ἡμῶν, καί τοῦτο δέον νά τηρῶμεν. Πᾶν πλῆγμα κατά τῆς Συνόδου πλήττει αὐτήν ταύτην τήν ὑπόστασιν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καί αὐτούς τούτους τοὺς πλήττοντας. «Σκληρόν πρὸς κέντρα λακτίζειν» (Πράξ. κς' 14). Ὅταν μάλιστα ἡ ἀποχή ἐκ τῆς Συνόδου γίνεται ἀφοῦ ἔχει ἤδη συμφωνηθῆ, καί δῆ καί ἐνυπογράφως, ὑπὸ πάντων ἡμῶν ἡ σύγκλησις αὐτῆς, τότε τίθεται ἐν ἀμφιβόλῳ καί ἡ συνέπεια καί σοβαρότης ἡμῶν, ἐπὶ ζημίᾳ τῆς ὅλης εἰκόνης τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς ἐντός καί τοὺς ἐκτός αὐτῆς.

Ὡς συνέβη πολλάκις κατά τήν μακροαίωνα ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἀκουσία ἢ ἐκουσία ἀπουσία Ἐκκλησιῶν τινῶν ἐκ τῶν συγκληθειῶν Συνόδων, τοπικῶν καί οἰκουμενικῶν, οὐδόλως παρεμπόδιζε τήν πραγματοποιήσιν των. Διό καί ἡ παροῦσα Σύνοδος συγκληθεῖσα ὑφ' ἡμῶν τῇ συμφώνῳ γνώμῃ πασῶν τῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν δέον νά χωρήσῃ, παρὰ τήν ἀπουσίαν Ἐκκλησιῶν τινῶν, ἐπὶ τό ἔργον αὐτῆς, ὡς τοῦτο πανορθοδόξως ἀπεφασίσθη. Τό Πανάγιον Πνεῦμα εἶη ὁδηγός καί βοηθός ἡμῶν.

Εισήγηση στην έναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας

Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου

(Κολυμπάρι Χανίων, 20.6.2016)

Παναγιώτατε,
Μακαριώτατοι Προκαθήμενοι τῶν Ἀγιωτάτων
Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν,
Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀδελφοί,
Σεβαστοί Πατέρες καί Ἀδελφοί,

Ἡ Χάρις τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, τοῦ Πατρός, τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, συνήγαγεν ἡμᾶς ἐνταῦθα ἐν τῇ ἱερουργίᾳ τῆς ὁμολογίας τῆς ἀληθείας, μετά τήν ἱερουργίαν ἐν τῷ Ναῶ τοῦ Μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας. Ἐν καί τό αὐτό μυστήριον ἐστίν ἡ κοινωνία ἡμῶν μετά τοῦ Θεοῦ καί ἡ ὁμολογία ἡμῶν περὶ Αὐτοῦ.

Ἡ έναρξις τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου ἐγένετο κατά τήν ἑορτήν τῆς Πεντηκοστῆς, καθ' ἣν ἐορτάζομεν τό μυστήριον τῆς Ἁγίας Τριάδος, καί ἡ έναρξις τῶν Συνεδριῶν Αὐτῆς γίνεται κατά τήν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Μία εἶναι ἡ ἐνέργεια τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ: «Ἡ γάρ ἐνέργεια κινήσις ἐστίν οὐσίας, ἀλλ' οὐκ οὐσία». Καί «μία ἡ τοῦ θείου θελήματος κινήσις ἐκ προκαταρκτικοῦ αἰτίου τοῦ Πατρός ὁρμωμένη καί διά τοῦ Υἱοῦ προϊοῦσα καί ἐν τῷ ἁγίῳ Πνεύματι προφαινομένη», κατά τόν ἅγιον Γρηγόριον τὸν Παλαμᾶ.

Ἡ ἔλευσις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τοὺς Μαθητάς τήν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς γίνεται δεσποτικῶς καί οὐχὶ δουλικῶς. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ὁ ὁποῖος προήδρευεσεν κατά τήν πρώτην φάσιν τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἀποφαίνεται θεολογικῶς: «Πάντως δέ παρέσαι (τό Ἅγιον Πνεῦμα) δεσποτικῶς, ἀλλ' οὐ δουλικῶς, οὐδέ ἀναμένον ἐπίταγμα, ὡς τινες οἴονται». Ἡ παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἶναι δεσποτική καί ἐξουσιαστική. Τό Ἅγιον Πνεῦμα παρίσταται ἐμπνέον καί καθοδηγοῦν τοὺς θέλοντας καί δέν

δέχεται ἐντολάς, ὅπως τινες νομίζουσιν. Ἐξουσιάζει καί δέν ἐξουσιάζεται, ἀποκαλύπτει ἑαυτό καί δέν παραβιάζεται ἵνα φανερώσῃ. Ἀκολουθῶς γράφει ὁ μέγας τὰ θεῖα Γρηγόριος τοῦπίκλιν Θεολόγος: «πνεῖ γάρ ὅπου θέλει, καί ἐφ' οὓς βούλεται, καί ἡνίκα καί ὅσον». Ἡ παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος γίνεται ὑπὸ προϋποθέσεις καί οὐδὲν εἶναι ἠναγκασμένον καί δεδομένον.

Ἐπ' αὐτό τό πνεῦμα καλούμεθα εἰς μίαν Σύνοδον, τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία οὔτε ἔκτακτο γεγονός στή ζωῇ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τυγχάνει, ἀφοῦ προετοιμάζεται πλέον τῶν ἐξήκοντα (60) ἐτῶν, οὔτε ἀποτελεῖ κάποια ἐξ ἀντιγραφῆς ἔκφρασιν ἄλλων μορφῶν συνοδικότητος.

Χωρὶς ἐντούτοις νά διαφοροποιεῖται ἀπό τό πνεῦμα τῆς συνοδικῆς καί κανονικῆς Παραδόσεως, ἐκφράζει τήν συνοδική τῆς αὐτοσυνειδησία, προκειμένου νά ἀπευθυνθῇ στόν κόσμον, τόν ἄνθρωπο τῆς τρίτης χιλιετίας, ὄχι ὡς μία ἐπανάληψις κάποιας ἔκφρασης μουσειακοῦ παρελθόντος ἀλλά ὡς φανέρωση τοῦ ἀναγεννητικοῦ ἔργου τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, «ἐπιλαμβανομένης» ἔμπροσθεν.

Καλούμεθα λοιπόν μέ ἕνα σύγχρονο λεξιλόγιο νά ἀποτυπώσουμε τήν ἐκκλησιαστική τῆς αὐτοσυνειδησία καί νά ἐπιβεβαιώσουμε ὅτι ἐκφράζουμε τό Πνεῦμα τῆς Μίας, Ἁγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά καί νά κηρύξουμε ἱεραποστολικά τή διακονία μας, σεβόμενοι τίς ἰδιαιτερότητες κάθε τοπικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Δεχόμενοι καί σεβόμενοι τήν κοινωνική καί ἐκκλησιαστική διαφορετικότητα δέν ἀπομονοῦμεθα ἀλλά διαλεγόμεθα χωρὶς νά υἱοθετοῦμε τήν ὑποχωρητικότητα εἰς τὰ τῆς πίστεως καί τῆς παραδόσεως.

Ἡ παρούσα Σύνοδος ἀγωνίζεται νά τονίσει τήν ἀνάγκη τῆς ἐνότητος ὄλων ἐν Χριστῷ σέ ἕνα κόσμο διασπασμένο καί κατακερματισμένο.

Ἀγωνιᾶ καί προβληματίζεται μέ τά τοῦ κόσμου πράγματα καί ἀνταποκρίνεται φιλόανθρωπα στά αἰτήματα τῶν κατοίκων τοῦ πλανήτου, ὥστε νά δώση σ' αὐτούς ἐλπίδα γιά ἕνα καλύτερο, οὐσιαστικότερο καί δυναμικότερο μέλλον καί νά τούς θυμίση ὅτι τίποτε δέν ἔχει χαθεῖ, ἀλλά χρειάζεται περισσότερος ἀγώνας, ἄσκηση καί θυσίες.

Χωρίς νά ἐπιδιώκει τό καλύτερο, τό ἰδανικό καί τό ἀπόλυτο, προσβλέπει πρὸς τό καλό καί τό χρηστικό γιά τήν ἴδια τήν ἀνθρώπινη ζωή καί κοινωνία, ἐπειδή γνωρίζει ὅτι τό καλύτερο καί τό ἀπόλυτο εἶναι ἡ καταστροφή τοῦ καλοῦ.

Κινεῖται μέ βάση τήν ὁμοφωνία, ὡς μία ἔκφραση δημιουργικῆς προτάσεως καί συμφωνίας καί ὄχι ὡς μία μέθοδο δικανικῆς ἀρνησικυρίας καί ἀσκήσεως veto.

Θυσιάζει τίς ἰδιοτέλειες, τίς σκοπιμότητες καί τίς προσωπικές μας ἐπιδιώξεις, προκειμένου νά ἐπιτύχει τήν ἔκφραση τῆς ἐνότητός μας καί διὰ τοῦτο παραμερίζει κάθε ἐμπόδιο καί πρόσκομμα, τό ὅποιον εἶναι ἱκανό νά ὀδηγήσῃ σέ μία συνοδικότητα κοινοβουλευτικοῦ χαρακτήρα. Γνωρίζει, ὅτι ἡ συνοδικότητα ἀποτελεῖ τόν μόνο τρόπο ἔκφρασης τῆς καθολικότητος τῆς Ἐκκλησίας καί τήν φανέρωση τῆς ἐν κοινωνία ἐνότητος τῶν κατά τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, διό καί οὐδεὶς

ἢμπορεῖ νά ἐνεργῇ ἀποτρεπτικά στήν πραγματοποίησή της ὑφ' ὅλες τίς ὑφιστάμενες δυσκολίες μας μέσα ἀπό τόν διάλογο καί τήν κοινή ἐκκλησιαστική μας παράδοση.

Ἡ εὐθύνη γιά τήν πραγματοποίηση τῆς παρουσίας Συνόδου ἀφορᾶ ὄλους μας, ὡς ποιμένων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡ μὴ ἐπίτευξή της ἢ ἡ ἀναβολή της, ἀγγίζει ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐξαιτίας τῆς στάσης καί τῶν θέσεών τους ἐνήργησαν ἀρνητικά. Στή δική τους εὐθύνη ἐναπόκειται ἡ ἄμεση ἀνταπόκρισή τους καί ἡ συμμετοχή τους, ἔστω καί τήν ἐνδεκάτην, κυρίως δέ διὰ τῆς ἀποδοχῆς καί συνυπογραφῆς τῶν τελικῶν μας ἀποφάσεων.

Ἡ ἔκφραση διαφορετικῶν ἀπόψεων καί θέσεων εἶναι καί θεμιτή καί ἀποδεκτὴ στά πλαίσια τῆς συνοδικότητος. Ἡ ἀπολυτοποίηση ὁμῶς τῶν ἀπόψεων καί θέσεων ἀπό μεμονωμένα ἄτομα ἢ καί ομάδες καί ἡ προσπάθεια ἀπολυταρχικῆς ἐπιβολῆς τους τυγχάνει ἀπορριπτέα.

Τά ὑφιστάμενα προβλήματα μεταξύ Ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τά ὁποῖα σκιάζουν ἢ καί ἀμαυρώνουν τήν μεταξύ τους κοινωνία ἀποτελοῦν γιά ὄλες τίς ἄλλες Ἀδελφές Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες ἄλλος, δοκιμασία καί ὀδύνη, ἐνῶ ἡ πανορθόδοξη παρέμβαση πρὸς ἐξεύρεση λύσεως, πρέπει νά εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς σύμφωνης ἔκφρασης, ἐπιθυμίας καί διαθέσεως καί ἀπό τίς δύο Ἀδελφές Ἐκκλησίες καί ὄχι μεμονωμένη, μονομερῆς καί ἔξωθεν ἀπόφαση ἐνός συνοδικοῦ σώματος, τό

Ἡ Ἀντιπροσωπία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στήν Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδο.

όποιο θά λειτουργοῦσε ἀπολυταρχικά καί ἐρήμην τῆς βουλήσεως τῆς κάθε τοπικῆς Ἐκκλησίας.

Χρόνος νομίζω ὅτι ὑπάρχει καί λυσιτελεῖς προτάσεις υφίστανται ἀρκεῖ νά ὑπάρξει φιλάδελφη διάθεση συναντιλήψεως καί θυσίας.

Ἡμεῖς διάδοχοι ὄντες τῶν ἁγίων Ἀποστόλων εἶθε νά ἀποδειχθῶμεν φωτειναί λαμπάδες ἐν τῇ

παρούσῃ Ἁγία καί Μεγάλη Συνόδῳ, φωτιζόμενοι ὑπό τοῦ Φωτός τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, φωτίζοντες πᾶσαν τὴν οἰκουμένην διὰ τῆς ὁμολογίας τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως καί ἀποδεικνυόμενοι καλοὶ οἰκονόμοι τῆς θείας Χάριτος, γνήσιοι διάδοχοι τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καί Πατέρων πρὸς δόξαν Θεοῦ καί ἔπαινον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

ΜΗΝΥΜΑΤΑ

Τό Φιλανθρωπικό Έργο της Έκκλησίας

(Από τό φυλλάδιο ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΑΟ, ἀριθμ. 48, Ίουνίου 2016)

Ἡ σάρκωση τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ, τό γεγονός δηλαδή ὅτι ὁ Θεός γίνεται ἄνθρωπος γιά νά σώσει τόν ἄνθρωπο, εἶναι ἡ σημαντικότερη καί σπουδαιότερη πράξη φιλανθρωπίας πού καταγράφηκε στήν ἀνθρώπινη ἱστορία. Ἡ Ἐκκλησία ἀκολουθώντας τό παράδειγμα τοῦ Ἰδρυτοῦ της συνεχίζει πέρα ἀπό τό σημαντικότερο πνευματικό ἔργο της, πού ἀποτελεῖ τήν κύρια διακονία της, νά ἀσκεῖ καί τήν Φιλανθρωπία ἐκδηλώνοντας ἐμπράκτως τήν ἀγάπη της καί βοηθώντας τόν πάσχοντα πνευματικῶς, ἀλλά καί ὕλικῶς, ἄνθρωπο.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἐφαρμόζοντας πάντοτε τήν ἐντολή τοῦ Χριστοῦ καί ἀκολουθώντας τό παράδειγμα τῶν Ἁγίων της, ἰδιαίτερος μετά τήν ἔναρξη τῆς οικονομικῆς κρίσεως, ἀνακούφισε καί ἐξακολουθεῖ νά ἀνακουφίζει χιλιάδες συνανθρώπους μας· ὡστόσο αὐτή ἡ προσφορά μοιάζει σήμερα σχεδόν ἀνεπαρκῆς καθώς τά προβλήματα τῶν ἐμπερίστατων ἀδελφῶν μας διαρκῶς αὐξάνονται.

Σύμφωνα μέ τά στατιστικά στοιχεῖα, πού συγκέντρωσε γιά μία ἀκόμη χρονιά (Δράσεις 2015) ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διά τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Κοινωνικῆς Προνοίας καί Εὐποιίας, διαπιστώνεται αὐξηση τῶν εὐπαθῶν ομάδων καί αὐξηση τῶν ἐξόδων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στόν τομέα τῆς Φιλανθρωπίας.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἡ Ἀποστολική Διακονία, ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν καί ὅλες οἱ Ἱερές Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διά τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν καί προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Ἱερωνύμου, ἤδη ἀπό τήν ἔναρξη τῆς οικονομικῆς κρίσεως, ἔσπευσαν νά βοηθήσουν τούς ἐμπερίστατους ἀδελφούς μας φροντίζοντας, σιτίζοντας, περιθάλποντας καί ἀνακουφίζοντας χιλιάδες ἀπό αὐτούς.

Τό παρόν φυλλάδιο ἀποτελεῖ μιά συνοπτική παρουσίαση τοῦ κοινωνικοῦ καί τοῦ φιλανθρωπικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας. Σκοπό ἔχει τήν ἐνημέρωση τοῦ φιλοχρίστου λαοῦ δίνοντας συγκεκριμένα στατιστικά στοιχεῖα, τά ὁποῖα ἀφοροῦν κυρίως τήν κοινωνική της διακονία, καθώς σήμερα πολλοί ζητοῦν ἀποδείξεις καί στατιστικά στοιχεῖα προκειμένου νά ἐξακριβώσουν ἐάν ἡ Ἐκκλησία συνδράμει στήν ἀντιμετώπιση τῆς οικονομικῆς κρίσεως.

Ἡ πνευματική, ἀλλά καί ἡ ἔμπρακτη βοήθεια πρὸς τούς ἀδελφούς μας πού βιώνουν δυσκολίες καταστάσεις, δέν εἶναι τυπική ὑποχρέωση τῶν χριστιανῶν, ἀλλά ἔκφραση τῆς πραγματικῆς χριστιανικῆς ἀγάπης πρὸς τούς «ἀδελφούς» τοῦ Κυρίου, πού καταλήγει τελικῶς στόν ἴδιο τόν Κύριο σύμφωνα μέ τούς λόγους Του: «Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε» (Ματθ. 25, 40).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Σήμερα ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, προκειμένου νά καλυφθοῦν οἱ ἀνάγκες τῶν ἐμπερίστατων συνανθρώπων μας, διαθέτει ἐκτός τῶν Γενικῶν καί Ἑνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων καί σύγχρονες φιλανθρωπικές δομές.

Οἱ δράσεις τῆς Ἐκκλησίας καί ἡ ἐνίσχυση τῶν ἀδελφῶν μας δέν θά μπορούσαν νά πραγματοποιηθοῦν χωρίς τή βοήθεια τοῦ πιστοῦ καί εὐλαβοῦς Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Αὐτή ἡ βοήθεια σέ συνδυασμό μέ τή χρηστή διαχείριση τῶν συνεχῶς μειούμενων οικονομικῶν ἐσόδων τῆς Ἐκκλησίας, συγκεντρώθηκαν καί δαπανήθηκαν γιά τήν ἀνακούφιση εὐπαθῶν ομάδων τοῦ πληθυσμοῦ. Στόν παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται ποιές καί πόσες δομές λειτουργοῦν σήμερα, καθώς καί τίς δαπάνες ἀνά φιλανθρωπική δομή. Τό συνολικό ποσό

πού δαπανήθηκε στίς 3.739 δομές Φιλανθρωπίας τής Ἐκκλησίας τής Ἑλλάδος γιά τό φιλανθρωπικό ἔργο της ἀνέρχεται γιά τό 2015 στά 126.316.801,73 €, δίχως νά ἔχουν ὑπολογιστεῖ οἱ χιλιάδες ἐργατοῦρες πού προσφέρουν στίς διάφορες μονάδες οἱ ἐθελοντές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Τό ποσό πού δαπανήθηκε ἀπό τήν Ἱερά Σύνοδο, τήν Ἀποστολική Διακονία, τήν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν καί τίς Ἱερές Μητροπόλεις τής Ἐκκλησίας τής Ἑλλάδος τό 2015 γιά τίς διάφορες φιλανθρωπικές δράσεις καταγράφεται ἀναλυτικῶς στόν παρακάτω πίνακα:

1. Ἱερά Σύνοδος (ὑποτροφίες)	275.000,00 €	28. Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καί Πετρουπόλεως	605.110,00 €
2. Ἀποστολική Διακονία	1.029.707,30 €	29. Ἰωαννίνων	2.938.040,00 €
3. Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν	14.243.473,90 €	30. Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ	4.111.104,32 €
4. Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας	896.055,77 €	31. Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας	2.364.717,18 €
5. Ἀλεξανδρουπόλεως	4.142.385,56 €	32. Καρπενησίου	38.000,00 €
6. Ἀργολίδος	205.478,99 €	33. Καρυστίας καί Σκύρου	406.000,00 €
7. Ἄρτης	556.035,00 €	34. Κασσανδρείας	253.500,69 €
8. Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας	588.858,50 €	35. Καστορίας	755.680,19 €
9. Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως	75.952,61 €	36. Κερκύρας καί Παξῶν	1.293.507,29 €
10. Γουμενίσσης, Ἄξιουπόλεως καί Πολυκάστρου	45.500,00 €	37. Κεφαλληνίας	58.561,61 €
11. Γρεβενῶν	254.200,00 €	38. Κηφισίας, Ἀμαρουσίου καί Ὠρωποῦ	1.442.585,00 €
12. Γλυφάδας, Ἑλληνικοῦ, Βούλας, Βουλαγαμένης καί Βάρης	769.072,34 €	39. Κίτρους καί Κατερίνης	1.143.585,39 €
13. Δημητριάδος καί Ἄλμυροῦ	2.385.613,01 €	40. Κορίνθου	3.286.365,82 €
14. Διδυμοτείχου, Ὁρεσιτιάδος καί Σουφλίου	241.429,35 €	41. Κυθήρων	16.466,00 €
15. Δράμας	417.698,00 €	42. Λαγκαδά, Λητῆς καί Ρεντίνης	431.274,53 €
16. Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καί Κονίτσης	272.633,63 €	43. Λαρίσης καί Τυρνάβου	1.154.219,80 €
17. Ἐδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας	924.270,47 €	44. Λευκάδος καί Ἰθάκης	498.769,42 €
18. Ἐλασσόνας	36.986,42 €	45. Λήμνου καί Ἁγίου Εὐστρατίου	11.532,31 €
19. Ἐλευθερουπόλεως	158.500,00 €	46. Μάνης	356.726,81 €
20. Ζακύνθου	43.637,13 €	47. Μαντινείας καί Κυνουρίας	1.918.000,00 €
21. Ζιχνῶν καί Νευροκοπίου	23.791,00 €	48. Μαρωνείας καί Κομοτηνῆς	517.785,32 €
22. Ἡλείας	6.737.829,53 €	49. Μεγάρων καί Σαλαμίνας	278.268,61 €
23. Θεσσαλιώτιδος καί Φαναριοφερσάλων	377.756,77 €	50. Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς	2.320.890,00 €
24. Θεσσαλονίκης	13.044.848,25 €	51. Μεσσηνίας	3.109.456,12 €
25. Θηβῶν καί Λεβαδείας	2.013.895,95 €	52. Μηθύμνης	216.528,60 €
26. Θήρας, Ἄμοργοῦ καί Νήσων	25.331,79 €	53. Μονεμβασίας καί Σπάρτης	4.047.300,39 €
27. Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὁρους καί Ἀρδαμερίου	164.000,00 €	54. Μυτιλήνης, Ἐρεσσοῦ καί Πλωμαρίου	2.741.137,90 €
		55. Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου	106.526,13 €
		56. Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως	6.129.672,00 €
		57. Νέας Ἰωνίας καί Φιλαδελφείας	1.605.934,00 €
		58. Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς	235.727,44 €
		59. Νέας Σμύρνης	819.207,01 €
		60. Νικαίας	2.135.445,48 €
		61. Νικοπόλεως καί Πρεβέζης	432.105,44 €
		62. Ξάνθης καί Περιθεωρίου	672.000,00 €
		63. Παραμυθίας, Φιλιατῶν καί Γηρομερίου	104.233,59 €
		64. Παροναξίας	585.638,97 €
		65. Πατρῶν	1.247.160,05 €
		66. Πειραιῶς	1.331.300,00 €
		67. Περιστερίου	11.160.000,00 €
		68. Πολυανῆς καί Κιλκισίου	118.300,00 €
		69. Σάμου καί Ἰκαρίας	321.574,90 €
		70. Σερβίων καί Κοζάνης	489.529,00 €
		71. Σερρῶν καί Νιγρίτης	1.293.799,86 €

72. Σιδηροκάστρου	279.300,00 €
73. Σιασίου και Σιατίστης	121.213,85 €
74. Σταγών και Μετεώρων	19.500,00 €
75. Σύρου, Τήνου, Άνδρου, Κέας και Μήλου	884.829,33 €
76. Τρίκης και Σταγών	617.780,00 €
77. Τριφυλίας και Όλυμπιας	237.780,00 €
78. Ύδρας, Σπετσών και Αιγίνης	1.669.508,84 €
79. Φθιώτιδος	1.608.306,39 €
80. Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου	1.985.000,00 €
81. Φλωρίνης, Πρεσπών και Έφορδαίας	1.089.353,00 €
82. Φωκίδος	24.445,00 €
83. Χαλκίδος	2.013.830,09 €
84. Χίου, Ψαρών και Οίνουσσών	712.746,76 €
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	126.316.801,73 €

Πηγή: Συνοδική Έπιτροπή Κοινωνικής Προνοίας και Εύποιίας της Ιεράς Συνόδου της Έκκλησίας της Ελλάδος

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τά παραπάνω στοιχεΐα παρουσιάζουν τό έπιτελεσθέν φιλανθρωπικό έργο τής Έκκλησίας τής Ελλάδος για τό έτος 2015, τό όποιο έγινε πραγμα-

τικότητα μέ τή δική σας συνδρομή και βοήθεια. Οί σημερινές δύσκολες συνθήκες μās καλοΰν νά συνεχίσουμε τήν προσπάθεια και νά προσφέρουμε τή βοήθειά μας sé όσους τήν έχουν ανάγκη.

Συνηθίσουμε νά λέμε ότι ή κρίση πού βιώνουμε τά τελευταΐα έξι χρόνια είναι κυρίως πνευματική και όχι οικονομική. Θά συμφωνήσουμε πώς όντως έτσι έχουν τά πράγματα, όμως όλη αυτή ή ζοφερή για πολλούς συνανθρώπους μας πραγματικότητα δέν έχει μόνο πνευματικές συνέπειες, αλλά και υλικές.

Η Έκκλησία, μέ τή δική σας βοήθεια, θά συνεχίσει τό έργο της ανακουφίζοντας τούς έμπερίστατους αδελφούς μας, χωρίς καμία διάκριση, όχι μόνο πνευματικώς, αλλά οικονομικώς και υλικώς, παρέχοντάς τους μέσα από τίς δομές τής Φιλανθρωπίας τά στηρίγματα πού θά τούς βοηθήσουν νά ξεπεράσουν τίς δυσκολίες και νά απενίσουν μέ αισιοδοξία τό μέλλον.

Γιά περισσότερες πληροφορίες σχετικώς μέ τό Φιλανθρωπικό έργο τής Έκκλησίας τής Ελλάδος έπισκεφθείτε τόν επίσημο ιστότοπο τής Συνοδικής Έπιτροπής Κοινωνικής Προνοίας και Εύποιίας τής Ιεράς Συνόδου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος www.sekre.org

ΟΜΙΛΙΑΙ

Ἡ Ἀ-λογία τῆς Ἀστρολογίας

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιήλ

(ΚΖ΄ Πανορθόδοξος Συνδιάσκεψις Ἐντεταλμένων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ Ἱερῶν Μητροπόλεων διὰ θέματα Αἰρέσεων καὶ Παραθρησκείας μὲ γενικό θέμα μελέτης: «Ὁψεις τοῦ σύγχρονου Ἀποκρυφισμοῦ». Ἱερά Μητροπόλις Κορίνθου - Συνεδριακό Κέντρο Ἱεράς Μητροπόλεως Κορίνθου «Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος»-Ἀρχαία Κόρινθος (2-4 Νοεμβρίου 2015)

Ἡ Ἀστρολογία ὀρίζεται¹ κατὰ τόν Δημήτριον Κωτσάκη² ὡς «ἡ ψευδελπιστήμη, ἡ ὁποία πραγματεύεται περί τῶν ἐπιδράσεων τῶν ἀστέρων ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων ὑποθέσεων καὶ προλέγει γῆϊνα συμβάντα, στηριζομένη εἰς τὰς θέσεις καὶ ὄψεις τῶν οὐρανίων τούτων σωμάτων. Διαφέρει δέ οὐσιωδῶς τῆς Ἀστρονομίας πού ἀνήκει εἰς τὰς ἀκριβεῖς φυσικὰς ἐπιστήμας, ἐφ' ὅσον τὰ συμπεράσματα αὐτῆς ἐκφράζονται διὰ μαθηματικῶν τύπων».

Ἡ Ἀστρολογία ἐπηρεάζει τὴν ζωὴ καὶ τίς ἀποφάσεις πολλῶν ἀνθρώπων πού πιστεύουν ὅτι τὰ οὐράνια σώματα ἐπηρεάζουν τὸ μέλλον τῶν ἀνθρώπων.

Οὐσιαστικῶς πρόκειται γιὰ μαντεία. Οἱ Ἀστρολόγοι παρουσιάζονται ὡς σωτήρες ἀγωνιώντων προσώπων, πού ἐρωτοῦν: «Πῶς θὰ ἐξελιχθῶν οἱ ἐργασίες μου;», «Ποιὰν ἐξέλιξη θὰ ἔχει ἡ ὑγεία μου;», «Πότε ἀναμένονται ἐπιτυχίες καὶ κέρδη;», «Ποῖες οἱ συναισθηματικὲς ἐξελίξεις;» καὶ ἄλλα. Τὰ Μ.Μ.Ε. σέ ρόλο Μαντείων καὶ οἱ Ἀστρολόγοι στήν θέση τῆς Πυθίας.

Ἡ Ἀστρολογία συνδέθηκε στενῶς μὲ τὴν Ἀστρονομία. Ἀναπτύχθηκαν καὶ οἱ δύο ταυτοχρόνως μεταξὺ τῶν ἀνατολικῶν λαῶν καὶ ἰδίως τῶν Βαβυλωνίων, πού καλλιέργησαν τὴν Ἀστρολογία, ἡ ὁποία κατὰ τόν Δ. Κωτσάκη γιὰ τοὺς Βαβυλωνίους «δέν ἦτο ἀπλῶς ἡ βασιλίσα τῶν ἐπιστημῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐρωμένη τοῦ κόσμου»³. Κάθε ναὸς εἶχε μία βιβλιοθήκη μὲ ἀστρονομικὴ καὶ ἀστρολογικὴ φιλολογία καὶ ἀνάλογο ὑλικό ὑποβοηθητικό τῆς μαντικῆς τέχνης καὶ ἐργασίας. Ἀπὸ ἀνάγνωση λίθινης πλάκας συμπεραίνουμε, ὅτι στήν Βαβυλώνα παρατηρήθηκε μία ἐκλειψὴ βάσει τοῦ γνωστοῦ

κύκλου «Σάρως»⁴, πού συνέβη τὴν 8ῃ Μαρτίου τοῦ 2283 π.Χ. Ἡ ψευδελπιστήμη αὐτὴ ἔφθασε στό ζενίθ τῆς ἀναπτύξεώς της τὸ 540 π.Χ., μετὰ τὴν κατάληψη τῆς χώρας αὐτῆς ἀπὸ τοὺς Χαλδαίους. Μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου ἡ προσωνυμία Χαλδαῖος κατέστη ταυτόσημη μὲ τὴν ιδιότητα τοῦ ἀστρολόγου, τοῦ μάγου ἢ τοῦ προλέγοντος τὴν τύχη. Ἐπίσης ἡ Ἀστρολογία ἀναπτύχθηκε, ὅχι ὅμως τόσο ἔντονα ὅσο στοὺς Χαλδαίους, καὶ στήν Αἴγυπτο, χωρὶς νὰ παρουσιασθοῦν σ' αὐτὴ φημισμένοι ἀστρολόγοι.

Οἱ ἀσχολούμενοι μὲ τὴν μαντικὴ αὐτὴ τέχνη χρησιμοποιοῦσαν εἰδικό ὄργανο, τὸν ἀστρολάβο ἢ τὸ ὠροσκόπιο, μὲ τὴν βοήθεια τοῦ ὁποίου προσδιόριζαν μὲ ἀρκετὴ ἀκρίβεια τίς θέσεις τοῦ Ἡλίου, τῆς Σελήνης, τῶν Πλανητῶν καὶ ἄλλων Ἀστρων στήν οὐράνια σφαῖρα. Ἰδιαίτερος παρατηροῦσαν τοὺς ἀστερισμούς τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου, τοῦ κύκλου δηλαδή ἢ ἀκριβέστερα τῆς σφαιρικῆς ζώνης, ἐπὶ τῆς ὁποίας φαίνεται ὅτι κινεῖται ὁ Ἥλιος κατὰ τὴν διάρκειά ἐνός ἔτους –τὰ καλούμενα ζώδια. Αὐτά, ὡς γνωστό, εἶναι δώδεκα καὶ φέρουν τὰ ὀνόματα διαφόρων ζώων· εἶναι δέ τὰ ἑξῆς: Κριός, Ταῦρος, Δίδυμοι, Καρκίνος, Λέων, Παρθένος, Ζυγός, Σκορπιός, Τοξότης, Αἰγόκερος, Ὑδροχόος, Ἰχθύς.

Ἡ ἀνάπτυξη τῆς Ἀστρολογίας βοήθησε μερικὲς φορές στήν ἀνάπτυξη καὶ τῆς Ἀστρονομίας, ἄλλοτε ὅμως γινόταν ἀφορμὴ δυσφημῆσεως καὶ καταπολεμῆσεως τῆς καθαρῆς ἀστρονομικῆς ἔρευνας. Ὅσο ὅμως ἡ Ἀστρονομία διαμορφωνόταν σέ ἐπιστήμη καὶ τὰ οὐράνια φαινόμενα μελετοῦνταν βαθύτερα καὶ συστηματικότερα, τόσο ὑποχωροῦσε ἡ πίστις στήν μυστικὴ ἐπίδραση τῶν θέσεων καὶ κι-

νήσεων τῶν Ἄστρον στίς ἀνθρώπινες ὑποθέσεις.

Πάντως ἡ Ἀστρολογία ἢ Ἀστρομαντεία, ἡ ὁποία ὀνομάζεται καί Γενεθλιολογία, ὅταν περιοριζόταν στήν πρόβλεψη τῆς μελλούσης ἐξελίξεως τῶν νηπίων, κατά τήν στιγμή τῆς γεννήσεώς τους, ἦταν εὐρέως διαδεδομένη καί κατά τήν βυζαντινή περίοδο. Τούς ἀστρολόγους δέν τούς ρωτοῦσαν μόνο γιά τήν τύχη ἑνός παιδιοῦ, ἀλλά συχνά κατά τόν Δ. Κωτοάκη «πρό αὐτῆς, ὅποτε ἐπεζητεῖτο νά γνωσθῆ τό γένος τοῦ γεννηθησομένου, ἀφοῦ, ὡς διῶχουρίζοντο, ἡ ὥρα τῆς συλλήψεως ὥριζε τό γένος τοῦ τεθησομένου». Αὐτοί προέλεγαν ἐπαναστάσεις, πολέμους καί ἄλλες πολιτικές ἐκδηλώσεις τῶν ἐκάστοτε κυβερνήσεων, σέ μερικές μάλιστα περιπτώσεις καί αὐτοκράτορες κατέφευγαν στούς ἀστρολόγους, ὅπως ὁ Μανουήλ ὁ Κομνηνός. Στούς μεταγενέστερους χρόνους στήν Εὐρώπη πολλοί ἡγέτες λαῶν εἶχαν στίς αὐλές τους ὡς ἐπίσημους μυστικοσυμβούλους τέτοιους ἀστρολόγους, μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς Αἰκατερίνης τῶν Μεδίκων⁵. Πρέπει ἀκόμη νά σημειωθεῖ, ὅτι καί ὁ μέγας Κέπλερ⁶, πού ἀποκλήθηκε «νομοθέτης τοῦ οὐρανοῦ», κατάρτιζε «ἐκλαϊκτικὰ ἡμερολόγια καί προγνωστικά» σχετικά μέ ποικίλα γεγονότα, ἀτομικά, οἰκογενειακά κ.λπ., γιά νά μπορεῖ νά συντηρεῖ τήν πολυμελῆ οἰκογένειά του. Ἡ «Ἀστρονομία», –ἔλεγε αὐτός,– «ἔχει νόθον θυγατέρα τήν Ἀστρολογία, ἀλλ’ αὐτή ὀφείλει νά τρέφῃ τήν μητέρα της»⁷.

Ἐπειδή τό φαινόμενο ἔχει πνευματικές διαστάσεις, θά ἀναφέρουμε στήν συνέχεια τίς θέσεις τῆς Ἐκκλησίας γι’ αὐτό.

1. Οἱ ἀστέρες στήν ἀρχαία εἰδωλολατρία. Ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀρχαίας Ἀνατολῆς αἰσθανόταν περισσότερο ἀπό ἐμᾶς τήν παρουσία τῶν Ἀστέρων. Ἡλιος, Σελήνη, Πλανῆτες καί Ἄστρα ἀνακαλοῦσαν μέσα του ἕνα Κόσμο μυστηριώδη, διαφορετικό ἀπό τό δικό μας: «Τόν Κόσμο τοῦ οὐρανοῦ», πού τόν φανταζόταν μέ τή μορφή ἀλλεπάλληλων ἡμισφαιρίων, ὅπου τά Ἄστρα χάραζαν τίς τροχιές τους. Ἡ περιοδικότητά τους ἐπέτρεπε στόν ἄνθρωπο νά μετρήσει τό χρόνο καί νά φτιάξει τό ἡμερολόγιό του. Τοῦ ὑπέβαλλαν ὅμως καί τήν ἰδέα, ὅτι ὁ Κόσμος κυβερνᾶται ἀπό τό νόμο τῆς αἰώνιας ἐπιστροφῆς καί ὅτι τά Ἀστέρια ἐπιβάλλουν ἀπό ψηλά στή γήινη πραγματικότητα ὀρισμέ-

νους ἱερούς ρυθμούς, πού δέν μποροῦν νά συγκριθοῦν μέ τίς ἄστατες συμπτώσεις τῆς ἱστορίας. Αὐτά τά φωτεινά σώματα τοῦ φαίνονταν λοιπόν σάν μιὰ φανέρωση τῶν ὑπερφυσικῶν δυνάμεων πού ἐξουσιάζουν τήν ἀνθρωπότητα καί καθορίζουν τά πεπρωμένα της. Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος ἔφθασε ἀθόρημα στή λατρεία αὐτῶν τῶν δυνάμεων γιά νά ἐξασφαλίσει τήν εὐνοιά τους. Ὁ Ἡλιος, ἡ Σελήνη, ὁ Πλανῆτης Ἀφροδίτη κ.λπ. ἦταν γι’ αὐτόν θεοί ἢ θεές, ἐνῶ οἱ Ἀστερισμοί ἐσχημάτιζαν στόν οὐρανό αἰνιγματικές μορφές, στίς ὁποῖες ἔδινε μυθικά ὀνόματα. Αὐτό τό ἐνδιαφέρον τοῦ ἀνθρώπου γιά τά Ἀστέρια τόν ὀδηγοῦσε στή μεθοδική παρατήρησή τους. Οἱ Αἰγύπτιοι καί οἱ κάτοικοι τῆς Μεσοποταμίας φημίζονταν γιά τίς ἀστρονομικές γνώσεις τους. Αὐτή ὅμως ἡ ἐμβρυώδης ἐπιστήμη συνδεόταν στενά μέ τήν ἄσκηση τῆς μαντικῆς, τῆς μαγείας καί τῆς εἰδωλολατρίας. Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀρχαιότητος ἦταν κάπως ὑποδουλωμένος στίς φοβερές δυνάμεις, πού βάραιναν πάνω στό πεπρωμένο του καί τοῦ ἐκρυβαν τόν ἀληθινό Θεό.

2. Οἱ Ἀστέρες, ὑπηρετές τοῦ Θεοῦ. – Μέσα στήν Ἁγία Γραφή, ἡ ἀτμόσφαιρα ἀλλάζει. Διαπιστώνουμε ὅτι στά ἀρχαιότερα κείμενα τά Ἀστέρια ὡς οὐράνιες δυνάμεις δέν ξεχωρίζουν ἀκόμη καθαρά ἀπό τούς Ἀγγέλους, πού ἀποτελοῦν τήν αὐλή τοῦ Θεοῦ⁸. Μέ σαφήνεια διακηρύσσεται ὅτι αὐτές οἱ οὐράνιες δυνάμεις⁹ εἶναι δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ, ὅπως ὅλο τό ὑπόλοιπο σύμπαν¹⁰. Ὁ Δημιουργός Θεός τούς ἀναθέτει νά λάμπουν στό στερέωμα¹¹ καί μέ τήν ἐντολή Του ἐπεμβαίνουν γιά νά ἐνισχύσουν τό λαό του στίς μάχες του¹². Τά Ἀστέρια δέν εἶναι λοιπόν θεοί, ἀλλά ὑπηρετές τοῦ Θεοῦ τῶν Δυνάμεων. Κανονίζουν τό χρόνο καί διευθύνουν τή μέρα καί τή νύχτα, γιατί ὁ Δημιουργός τους Θεός τούς ὄρισε αὐτά τά συγκεκριμένα ἔργα¹³. Μπορεῖ νά θαυμάζει κανεῖς τή λάμψη τοῦ Ἡλίου¹⁴, τήν ὁμορφιά τῆς Σελήνης¹⁵, τήν τέλεια τάξη τῆς περιστροφῆς τῶν οὐράνιων σωμάτων¹⁶. Ὅλα αὐτά ὅμως ὑμνοῦν τήν δόξα τοῦ μοναδικοῦ Θεοῦ¹⁷ πού καθόρισε «τροπᾶς οὐρανοῦ»¹⁸. Ἔτσι οἱ Ἀστέρες δέν κρύβουν πιά τό Δημιουργό τους, ἀλλά τόν ἀποκαλύπτουν¹⁹. Ἀπαλλαγμένοι ἀπό τήν εἰδωλολατρική τους σημασία, συμβολίζουν τώρα τίς ἐπίγειες πραγματικότητες πού φανερόνουν τή

θεία οικονομία: ὅπως τό πλῆθος τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀβραάμ²⁰, τήν ἔλευση τοῦ δαβιδικοῦ Βασιλιᾶ²¹, τό φῶς τῆς μελλοντικῆς σωτηρίας²² ἢ τήν αἰώνια δόξα τῶν ἀναστημένων δικαίων²³.

3. *Γοητεία τῆς εἰδωλολατρίας*. – Αὐτή ἡ σταθερότητα τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ στήν Ἁγία Γραφή δέν ἐμπόδισε ὡστόσο πάντοτε τόν Ἰσραηλιτικό λαό νά ὑποκύψει στόν πειρασμό τῆς λατρείας τῶν Ἄστρων. Σέ ἐποχές θρησκευτικῆς παρακμῆς, ὁ Ἥλιος, ἡ Σελήνη καί ἡ Στρατιά τῶν οὐρανῶν διατηροῦν ἢ ξαναβρίσκουν λάτρεις²⁴. Ἕνας ἐνστικτώδης φόβος ἀπέναντι σ' αὐτές τίς κοσμικές δυνάμεις ὀδηγεῖ τούς Ἰσραηλίτες στήν ἀναζήτηση τῆς εὐνοιάς τους. Προσφέρουν δῶρα στή «*Βασίλισσα τοῦ οὐρανοῦ*», τήν Ἀστάρτη, δηλαδή στόν πλανήτη Ἀφροδίτη²⁵, παρατηροῦν τά «*σημεῖα τοῦ οὐρανοῦ*»²⁶ γιά νά διαβάσουν σ' αὐτά τό πεπρωμένο²⁷. Ἀλλά, ἡ φωνή τῶν Προφητῶν ὑψώνεται ἐναντία σ' αὐτή τήν προσβλητική ἐπιστροφή τῆς εἰδωλολατρίας. Τό Δευτερονόμιο τήν σιγματίζει²⁸, ὁ βασιλιάς Ἰωσίας²⁹ ἐπεμβαίνει μέ βιαιότητα γιά νά ξεριζώσει τίς ἐκδηλώσεις τῆς³⁰. Ὁ Ἱερεμίας³¹ ἀναγγέλλει τήν χειρότερη τιμωρία γιά τούς λάτρεις τῶν Ἀστέρων³². Ἀλλά χρειάστηκε ἡ δοκιμασία τῆς διασποράς καί τῆς ἐξορίας γιά νά ἀποσπαστεῖ ὀριστικά ὁ μετανοιωμένος Ἰσραήλ ἀπό αὐτή τή μορφή εἰδωλολατρίας³³ τήν ματαιότητα τῆς ὁποίας θά διακηρύξει μεγαλόφωνα ἡ ἀλεξανδρινή Σοφία³⁴.

4. *Στό σύμπαν, πού ἐξαγοράστηκε ἀπό τό Χριστό*, οἱ Ἀστέρες ξαναβρίσκουν τό ρόλο πού τούς ἔταξε ἡ πρόνοια τοῦ Δημιουργοῦ Θεοῦ. Ὁ Σταυρός ἀπελευθέρωσε τούς ἀνθρώπους ἀπό τήν κοσμική ἀγωνία πού τρομοκρατοῦσε τούς Κολοσσαεῖς, πού δέν εἶναι πιά ὑπόδουλοι στά «*στοιχεῖα τοῦ κόσμου*», τώρα πού ὁ Χριστός «*ἀπεκδυσάμενος τάς ἀρχάς καί τάς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παρηγορίᾳ, θριαμβεύσας αὐτούς ἐν αὐτῷ*»³⁵. Δέν ὑπάρχει πιά ἀστρική αἰτιοκρατία οὔτε πεπρωμένα γραμμένα στά Ἄστρα. Ὁ Χριστός ἔδωσε τέλος στίς εἰδωλολατρικές δεισιδαιμονίες. Ἕνα Ἄστρο θεωρεῖται ὅτι ἀποκαλύπτει τή γέννησή Του³⁶, δείχνοντας τόν Ἰδιο ὡς τόν κατ' ἐξοχήν «*ἀστέρα τόν πρωῖνόν*»³⁷, ὥσπου ὁ Ἰδιος αὐτός Ἀστέρας νά ἀνατεῖλει στίς καρδιές μας³⁸. Εἶναι ὁ ἀληθινός Ἥλιος, ὁ Ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης, πού φωτίζει

τόν ἀνακαινισμένο κόσμο³⁹. Εἶναι βέβαιο ὅτι ἡ συσκότιση τῶν Ἀστέρων θά προμηνύσει ὡς σημεῖο τήν ἔνδοξη Παρουσία Του⁴⁰, ὅπως σημάδεψε τήν ὥρα τοῦ θανάτου Του⁴¹. Εἶναι ἐπίσης βέβαιο ὅτι στό μελλοντικό κόσμο θά εἶναι πιά ἄχρηστα τά φωτεινά σώματα τῆς δημιουργίας διότι ἡ ἴδια ἢ δόξα τοῦ Θεοῦ θά φωτίζει τή νέα Ἱερουσαλήμ «*καί ὁ λύχνος αὐτῆς τό Ἄρνιον*»⁴².

5. *Ἡ Ἁγία Γραφή ἀπαγορεύει ἀπολύτως, αὐστηρῶς καί ἀσυμβιβάστως τήν ποικιλώνυμη μαντεία*. Οἱ τρεῖς μεγάλοι μωσαϊκοί κώδικες μέ τό Νόμο τοῦ Θεοῦ καλοῦν τούς Ἰσραηλίτες νά ἀπορρίψουν καί νά ἀποστραφοῦν κάθε εἶδους μαγεία καί μαντεία⁴³. Νά μνημονεύσουμε ἀκόμη, ὅτι σέ ὠρισμένες διηγήσεις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης οἱ Μάντιες καί οἱ Μάγοι ταπεινώνονται ἀπό τούς δικαίους ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ. Ἀναφέρουμε τήν περίπτωση Ἰωσήφ τοῦ παγκάλου μέ τούς Αἰγυπτίους μάντιες καί τοῦ Προφήτου Δανιήλ μέ τούς Βαβυλωνίους.

Ὁ πρῶτος πειρασμός μέ τόν ὁποῖο πείραξε ὁ Διάβολος τόν Κύριο ἦταν ὁ πειρασμός τῆς μαγείας. Ὁ Σατανᾶς τοῦ πρότεινε νά χρησιμοποιοῦσε τήν θεϊκή Του δύναμη γιά νά χορτάσει τήν πείνα Του καί νά καταπλήξει τούς Ἰουδαίους. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός ὅμως δέν θέλησε νά δεχθεῖ ἀπ' αὐτόν τήν ἐξουσία πάνω στόν κόσμο. Καί τοῦ λέει ἀνυποχώρητος: «*Κύριον τόν Θεόν σου προσκυνῆσεις καί αὐτόν μόνο λατρεύσεις*»⁴⁴.

Τήν αὐτή ἀνυποχώρητη καί ἀσυμβίβαστη στάση ἐτήρησαν καί οἱ Ἀπόστολοι ἀπέναντι τῶν Μάγων καί Μάντεων. Μνημονεύουμε τίς περιπτώσεις: Τοῦ Σίμωνος τοῦ Μάγου⁴⁵, τῆς μαντευομένης δούλης τῶν Φιλιππῶν⁴⁶, τῶν ἐπτὰ ἐξορκιστῶν τῆς Ἐφέσου⁴⁷, τοῦ Ἐλύμα τοῦ μάγου στήν Πάφο⁴⁸.

6. *Ἡ Ἐκκλησία καταδίκασε εὐθύς ἐξ ἀρχῆς τήν Ἀστρολογία*. Σύνοδοι ἐκκλησιαστικές ἀφώρισαν τούς ἀσχολούμενους μέ αὐτή. Ὁ λστ' (36ος) Κανόνας τῆς ἐν Λαοδικεῖᾳ Συνόδου γράφει: «*Οὐ δεῖ ἱερατικούς ἢ κληρικούς, ἢ μάγους ἢ ἐπαίδους εἶναι, ἢ μαθηματικούς ἢ ἀστρολόγους ἢ ποιεῖν τά λεγόμενα φυλακτήρια, ἅτινα ἐστί δεσμοπήρια τῶν ψυχῶν αὐτῶν. Τούς δέ φρονοῦντας, ῥίπτεσθαι ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκελεύσαμεν*»⁴⁹. Στήν Διδαχή τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων διαβάζουμε: «*Τέκνον, μή γίνου οἰωνοσκόπος, μηδέ μαθηματικός... ἐκ γάρ*

τούτων ἀπάντων εἰδωλολατρία γεννᾶται»⁵⁰. Μαθηματικούς ἐννοεῖ προφανῶς τοὺς Ἀστρολόγους.

Ἀγώνα συνεχῆ κατὰ τῶν Ἀστρολόγων διεξήγαγαν καὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἄλλοι σοφοὶ τοῦ Βυζαντίου, μέχρι τοῦ σημείου μάλιστα νά δημιουργηθεῖ ἡ ἐντύπωση, ὅτι αὐτοὶ γενικά ἀντιτίθενται στὴν καλλιέργεια τῆς ἐπιστήμης καὶ τὴν ἔρευνα τῆς φύσεως. Ὅμως προσεκτικώτερη μελέτη τοῦ ὅλου θέματος δεικνύει ὅτι ἡ ἄποψη αὐτὴ δέν εἶναι ὀρθή.

α'. Μέγας Βασίλειος

Ὁ Μέγας Βασίλειος ἀποκαλεῖ τὴν Ἀστρονομία «πολυάσχολον ματαιότητα»⁵¹ καὶ θά ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ ἀντικειμενικός του σκοπός. Ὅμως προσεκτικώτερη μελέτη τῶν ἔργων του δεικνύει ὅτι δέν εἶχε αὐτὴ τὴν πρόθεση, καθ' ὅσον ἡ πράξη λέγει, ὅτι ὁ σοφός αὐτὸς Πατέρας εἰσέδυσσε ὅσο ὀλίγοι στὴν ἔρευνα τῆς φύσεως στὰ πεδία τῶν μαθηματικῶν, τῆς ἀστρονομίας, τῆς βοτανικῆς κ.λπ. Ἐπὶ πλεόν σημειώνει ὅτι: «Ἀναγκαῖαι πρὸς τὸν ἀνθρώπινον βίον αἱ ἀπὸ τῶν φωστήρων σημειώσεις, ἐάν γάρ μὴ τίς πέραν τοῦ μέτρου τὰ ἀπ' αὐτῶν σημεία περιεργάζηται»⁵². Συνεπῶς τὴν πέραν τοῦ μέτρου παρατήρηση καὶ ἔρευνα ἀποτρέπει.

Τὴν γνώμη γιὰ τὴν Ἀστρολογία ὁ ἅγιος Πατέρας ἐκθέτει στὴν ἔβδομη (ζ') παραγράφο τῆς ἔκτης (ΣΤ') Ὁμιλίας του στὴν Ἑξαήμερο.

«ζ. Καὶ οὐκ ἐπὶ τούτων ἴστανται μόνον, ἀλλὰ καὶ ὧν ἡ προαιρέσεις ἐκάστου ἡμῶν κυρία (λέγω δὴ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἀρετῆς ἢ κακίας), καὶ τούτων τὰς αἰτίας τοῖς οὐράνιοις συνάπτουσιν. οἷς τὸ ἀντιλέγειν ἄλλως μὲν καταγέλαστον διὰ δὲ τὸ προκατέχεσθαι τοὺς πολλοὺς τῇ ἀπάτῃ ἀναγκαῖον ἴσως μὴ σιωπῇ παρελθεῖν. πρῶτον μὲν οὖν ἐκεῖνο αὐτοὺς ἐρωτήσωμεν, εἰ μὴ ἐφ' ἐκάστης ἡμέρας μυριάκις ἀμείβεται τῶν ἀστέρων τὰ σχήματα. ἀεικίνητοι γάρ ὄντες οἱ πλανῆται λεγόμενοι, καὶ οἱ μὲν θᾶπτον ἐπικαταλαμβάνοντες ἀλλήλους, οἱ δὲ βραδυτέρως τὰς περιόδους ποιούμενοι, ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὥρας πολλάκις καὶ ὁρῶσιν ἀλλήλους καὶ ἀποκρύπτονται, μεγίστην τε ἔχειν δύναμιν ἐν ταῖς γενέσεσι τὸ ἢ παρὰ ἀγαθοποιοῦ ἐφορᾶσθαι ἢ κακοποιοῦ, ὡς αὐτοὶ λέγουσι. καὶ πολλάκις καθ' ὃν ἐπεμαρτύρει ὁ ἀγαθοποιός ἀστὴρ τὸν καιρὸν οὐκ

ἐξευρόντες, παρὰ τὴν ἐνός τῶν λεπτοτάτων ἄγνοιαν, ὡς ἐν τῷ κακοδαιμονήματι αὐτὸν κείμενον ἀπεγράψαντο. τοῖς γάρ αὐτῶν ἐκείνων συγχρησθῆναι ῥήμασιν ἀναγκάζομαι. ἐν δὴ τοῖς τοιούτοις λόγοις πολὺ μὲν τὸ ἀνόητον πολλαπλάσιον δὲ τὸ ἀσεβές. οἱ γάρ κακοποιοὶ τῶν ἀστέρων τῆς ἐαυτῶν πονηρίας ἐπὶ τὸν ποιήσαντα αὐτοὺς τὴν αἰτίαν μετατιθέασιν. εἰ μὲν γάρ ἐκ φύσεως αὐτῶν τὸ κακόν, ὁ δημιουργός ἐστὶ τοῦ κακοῦ ποιητής. εἰ δὲ προαιρέσει κακύνονται, πρῶτον μὲν ἐστὶ ζωὰ προαιρετικὰ λελυμέναις καὶ αὐτοκρατορικαῖς ταῖς ὁρμαῖς κεχρημένα· ὁ μανίας ἐστὶν ἐπέκεινα καταψεύδεσθαι τῶν ἀψύχων. ἔπειτα πόσον τὸ ἄλογον, τὸ κακόν καὶ τὸ ἀγαθὸν μὴ κατὰ τὴν ἀξίαν διανεμῆν ἐκάστῳ, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῷδε τῷ τόπῳ γέγονεν, ἀγαθοποιὸν ὑπάρχειν, καὶ ἐπειδὴ ὑπὸ τοῦδε ὁρᾶται κακοποιῶν γίνεσθαι τὸν αὐτὸν, καὶ ἐπειδὴν πάλιν μικρὸν τί παρεκκλίνῃ τοῦ σχήματος, εὐθύς τῆς κακίας ἐπιλανθάνεσθαι; καὶ ταῦτα μὲν εἰς τοσοῦτον. εἰ δὲ καθ' ἕκαστον ἀκαριαῖον τοῦ χρόνου ἐπ' ἄλλο καὶ ἄλλο μεθαρμόζονται σχήμα, ἐν δὲ ταῖς μυριάσις ταύταις μεταβολαῖς πολλάκις τῆς ἡμέρας οἱ τῶν βασιλικῶν γενέσεων ἀποτελοῦνται σχηματισμοὶ διὰ τί οὐκ ἐφ' ἐκάστης ἡμέρας γεννῶνται βασιλεῖς; ἢ διὰ τί ὅλως πατρικαὶ παρ' αὐτοῖς εἰσι βασιλείας διαδοχαί; οὐ δὴπου γάρ ἕκαστος τῶν βασιλέων παρατετηρημένως εἰς τὸ βασιλικόν τῶν ἀστέρων σχῆμα τοῦ ἰδίου υἱοῦ τὴν γένεσιν ἐναρμόζει. τίς γάρ ἀνθρώπων κύριος τοῦ τοιούτου; πῶς οὖν Ὁξίας ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ; Ἰωάθαμ τὸν Ἀχαζ; Ἀχαζ τὸν Ἐζεκίαν; καὶ οὐδεὶς ἐν τούτοις δουλικῆ συνέντευχεν ὥρα γενέσεως; ἔπειτα εἰ καὶ τῶν κατὰ κακίαν καὶ ἀρετὴν ἐνεργημάτων οὐκ ἐκ τοῦ ἐφ' ἡμῖν εἰσὶν αἱ ἀρχαί, ἀλλ' ἐκ τῆς γενέσεως αἱ ἀνάγκαι, περιττοὶ μὲν οἱ νομοθέται τὰ πρακτέα ἡμῖν καὶ τὰ φευκτὰ διορίζοντες, περιττοὶ δὲ καὶ οἱ δικασταὶ ἀρετὴν τιμῶντες καὶ πονηρίαν κολάζοντες. οὐ γάρ τοῦ κλέπτου τὸ ἀδίκημα οὐδέ τὸν φονέως, ᾧ γε οὐδέ βουλομένῳ δυνατόν ἦν κρατεῖν τῆς χειρός, διὰ τὸ ἀναπόδραστον τῆς ἐπὶ τὰς πράξεις αὐτὸν κατεπευγούσης ἀνάγκης. ματαιότατοι δὲ πάντων καὶ οἱ περὶ τὰς τέχνας πονούμενοι· ἀλλ' εὐθηνῆσει μὲν ὁ γεωργός μῆτε σπέρματα καταβάλλων μῆτε δρεπάνην θηξάμενος· ὑπερπλουτήσει δὲ ὁ ἔμπορος, κἂν βούληται κἂν μὴ, τῆς εἰμαρμένης αὐτῷ συναθροί-

ζούσης τά χρήματα. αἱ δέ μεγάλαι τῶν Χριστιανῶν ἐλπίδες φροῦδαι ἡμῖν οἰχῆσονται, οὔτε δικαιοσύνης τιμωμένης οὔτε κατακρινομένης τῆς ἀμαρτίας, διά τό μηδέν κατά προαίρεσιν ὑπό τῶν ἀνθρώπων ἐπιτελεῖσθαι. ὅπου γάρ ἀνάγκη καί εἰμαρμένη κρατεῖ, οὐδεμίαν ἔχει χώραν τό πρός ἀξίαν, ὅ τῆς δικαιοκρατίας ἐξαίρετόν ἐστι. καί πρός μέν ἐκείνους ἐπί τοσοῦτον. οὔτε γάρ ὑμεῖς πλειόνων δεῖσθε λόγων παρ' ἑαυτῶν ὑγιαίνοντες, ὅ τε καιρός οὐκ ἐνδίδωσι πέρα τοῦ μέτρου πρός αὐτοῦς ἀποτείνεσθαι. πρός δέ τά ἐξῆς τῶν ῥημάτων ἐπανεέλθωμεν»⁵³.

Δηλαδή: «ξ. Καί δέν ἀρκοῦνται μόνον σ' αὐτά, ἀλλά προχωροῦν καί σ' ἐκεῖνα πού ἐξαριτῶνται καί κατευθύνονται ἀπό τήν προαίρεσή μας, (ἐννοῶ ἀκριβῶς τίς πράξεις τῆς ἀρετῆς καί τῆς κακίας), καί λέγουν ὅτι καί αὐτά ἔχουν τίς αἰτίες τους στά οὐράνια σώματα. Τό νά φέρω ἀντίρρηση σ' αὐτούς, ὑπό ἄλλες μέν συνθήκες θά ἦταν πολύ γελοῖο· ἐπειδή ὁμως πολλοί εἶναι προκατειλημμένοι ἀπό τήν ἀπάτη αὐτή, εἶναι προφανῶς ἀναγκαῖο νά μή προχωρήσω χωρίς νά εἰπῶ κάτι. Καί πρῶτα - πρῶτα ἄς τούς ἐρωτήσουμε - τό ἐξῆς· Ἄλλάζουν ἢ δέν ἀλλάζουν ἀναρίθμητες φορές κάθε ἡμέρα οἱ σχηματισμοί τῶν ἀστέρων; Διότι καθῶς οἱ λεγόμενοι πλανῆτες κινοῦνται συνεχῶς καί περιφέρονται κυκλικῶς ἄλλοι μέν ταχύτερα, ὥστε νά φθάνουν καί νά ξεπερνοῦν τούς ἄλλους, ἄλλοι δέ βραδύτερα, συμβαίνει κατά τήν ἰδίαν πολλές φορές ὥρα καί νά ἀντικρῦζουν ὁ ἕνας τόν ἄλλον καί νά ἀποκρύπτονται ὁ ἕνας ἀπό τόν ἄλλον καί λέγουν ὅτι ἔχει πολύ μεγάλη ἐπίδραση στόν σχηματισμόν τῆς τύχης τό νά μεσουρανεῖ κατά τήν στιγμή τῆς γεννήσεως ἀγαθοποιός ἢ κακοποιός ἀστέρας καί ὅτι πολλές φορές (οἱ Χαλδαῖοι) δέν μπόρεσαν νά προσδιορίσουν μέ ἀκρίβεια τόν μοιραῖο χρόνο πού ὑποδεικνυε γιά κάποιον ἄνθρωπο ὁ ἀγαθοποιός ἀστέρας, ἐπειδή τούς διέφυγεν ἕνα δευτερόλεπτο, καί τόν ἔγραψαν στόν πίνακα τῆς κακοτυχίας. Ἀναγκάζομαι νά χρησιμοποιήσω τά ἴδια τους τά λόγια. Ἄλλ' σ' αὐτά ἀκριβῶς τά λόγια ὑπάρχει πολλή ἀνοησία καί πολύ περισσοτέρη ἀσέβεια. Διότι ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν κακοποιοί ἀστέρες, ὑποτίθεται ὅτι αἴτιος τῆς πονηρίας τους εἶναι ὁ δημιουργός τους. Διότι, ἂν μέν ἔχουν τό

κακό ἀπό κατασκευῆς τους, ὁ δημιουργός ἀποδεικνύεται δημιουργός τοῦ κακοῦ, ἐάν δέ γίνονται κακοί ἀπό τήν προαίρεσή τους, τότε πρῶτα - πρῶτα θά πρέπει νά εἶναι ὑπάρξεις μέ προαίρεση, πού ἔχουν τάσεις ἐλευθέρες καί αὐτεξούσιες τό νά λέγει ὁμως κανεῖς τέτοια ψεῦδη γιά τά ἄνυχα πράγματα εἶναι κάτι παραπάνω ἀπό τρέλλα. Ἔπειτα πόσο παράλογο εἶναι νά μή μοιράζεται τό κακό καί τό ἀγαθό στόν καθένα σύμφωνα μέ τήν ἀξία του, ἀλλά νά γίνεται κανεῖς ἀγαθοποιός, ἐπειδή γεννήθηκε στόν τάδε τόπο, καί ὁ ἴδιος πάλι νά γίνεται κακοποιός, ἐπειδή γεννήθηκε ὅταν μεσουρανοῦσε ὁ τάδε ἀστέρας, καί ἂν τύχει νά ξεφύγει ἐλάχιστα ἀπό τόν τάδε σχηματισμό τῶν ἀστέρων, νά ξεφεύγει ἀμέσως καί ἀπό τήν κακία; Καί τόσα μέν γιά τό θέμα αὐτό. Ἐάν δέ σέ κάθε στιγμή τοῦ χρόνου ὁ ἀστέρας σχηματίζει μέ τούς ἄλλους διαφορετικό σχῆμα, κατά τίς ἀναρίθμητες δέ αὐτές μεταβολές γίνονται οἱ σχηματισμοί τῶν βασιλικῶν γεννήσεων πολλές φορές τῆς ἡμέρας, γιατί δέν γεννιοῦνται βασιλεῖς κάθε ἡμέρα; ἢ γιά τί γενικῶς οἱ βασιλεῖς διαδέχονται τήν βασιλείαν ἀπό τούς πατέρες τους; Καί φυσικά δέν εἶναι δυνατόν νά κανονίσουν οἱ βασιλεῖς σέ ποῖο σχηματισμό τῶν ἀστέρων θά γεννηθεῖ ὁ γιός τους. Ποιός ἄνθρωπος μπορεῖ νά κατευθύνει αὐτό τό πράγμα; Πῶς λοιπόν ὁ Ὁξίας ἐγέννησε τόν Ἰωάθαμ; πῶς ὁ Ἰωάθαμ τόν Ἄχαζ; πῶς ὁ Ἄχαζ τόν Ἐζεκιαν; (Μαθ. 1,9) καί πῶς κανεῖς ἀπ' αὐτούς δέν συνέπεσε νά γεννηθεῖ σέ ὥρα πού γεννιοῦνται δοῦλοι; Ἔπειτα, ἂν ἀκόμη καί στίς πράξεις τῆς κακίας καί τῆς ἀρετῆς τά αἴτια δέν εὐρίσκονται στήν προαίρεσή μας, ἀλλ' εἶναι ἀναπόφευκτα γεγονότα πού ὀφείλονται στήν μοῖρα μας, τότε περιττοί καί οἱ νομοθέτες πού νομοθετοῦν τί πρέπει νά κάνουμε καί τί νά μή κάνουμε, περιττοί καί οἱ δικαστές πού τιμοῦν τήν ἀρετή καί τιμωροῦν τήν πονηρία. Διότι τό ἀδίκημα δέν εἶναι τοῦ κλέπτη, οὔτε τοῦ φονιά· διότι ἀσφαλῶς οὔτε καί ἂν ἤθελε μποροῦσε νά συγκατῆσει τό χέρι του, ἀφοῦ ἡ μοῖρα πού τόν ἐξανάγκαζε νά κάνει αὐτές τίς πράξεις ἦταν ἀναπόφευκτη. Πιό γελασμένοι δέ ἀπ' ὅλους εἶναι ὅσοι ἀσχολοῦνται μέ τά ἐπαγγέλματα. Θά κερδήσει μέν ὁ γεωργός, χωρίς νά σπειρεῖ καί χωρίς ν' ἀκονήσῃ δρεπάνι, θά ὑπερπλουτήσῃ δέ ὁ ἔμπορος, εἴτε τό θέλει εἴτε ὄχι, ἀφοῦ ἡ εἰμαρμένη θά τοῦ συγκε-

ντρώνει τά χρήματα. Οί δέ μεγάλες ἐλπίδες τῶν Χριστιανῶν θά μᾶς γίνουν ἄφαντοι, διότι οὔτε ἡ δικαιοσύνη θά βραβεύεται, οὔτε ἡ ἁμαρτία θά τιμωρεῖται, ἀφοῦ οἱ ἄνθρωποι δέν κάνουν τίποτε κατά τήν προαίρεσή τους. Διότι ὅπου ἐπικρατεῖ ἡ μοῖρα καί ἡ εἰμαρμένη, δέν ὑπάρχει καμμία ἀνταπόδοση κατά τήν ἀξία, πράγμα πού εἶναι ἀποκλειστικό γνώρισμα τῆς δικαιοκρισίας. Καί πρός ἐκείνους μέν εἶχα νά εἰπῶ αὐτά. Διότι καί σεῖς δέν χρειάζεσθε περισσότερα λόγια, ἀφοῦ ἔχετε ὑγιές φρόνημα, καί ἡ ὥρα δέν μοῦ ἐπιτρέπει νά ἐπεκταθῶ πέραν τοῦ κανονικοῦ. Ἔσ' ἐπανέλθουμεν ὁμως στήν συνέχεια».

β'. Γρηγόριος Νύσσης

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης στό ἔργο του: «Κατά Εἰμαρμένης»⁵⁴ διαλαμβάνει τήν συζήτηση τοῦ ἁγίου Πατρός μέ κάποιον φιλόσοφο πού ἔγινε στήν Κωνσταντινούπολη τό ἔτος 382. Ὁ ἅγιος Πατέρας ὑπεραμύνεται τῆς ἐλευθερίας καί τῆς βουλήσεως τοῦ ἀνθρώπου καί στρέφεται κατά τῆς ἀστρολογικῆς μοιρολατρίας. Κατ' αὐτόν εἶναι ἀδιανόητο καί τό ἀποδεικνύει μέ ἐπιχειρήματα ἰσχυρά, ἡ θέση τῶν Ἄστρον τήν στιγμή τῆς γεννήσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἢ καί μετά ἀπ' αὐτήν νά προσδιορίζει τό μέλλον του καί τόν χαρακτήρα του. Θεωρεῖ μάλιστα τήν Ἀστρολογία δαιμονική τέχνη.

γ'. Διόδωρος Ταρσοῦ.

Στήν «Μυριόβιβλον» στό ΣΚΓ' (223ο) Κεφάλαιο τῆς «Βιβλιοθήκης»⁵⁵ του ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ὁ Μέγας καί Ἱερός Φώτιος μᾶς διέσωσε περίληψη τοῦ ἔργου τοῦ Διοδώρου ἐπισκοποῦ Ταρσοῦ «Κατά Εἰμαρμένης» πού ἀποτελεῖται ἀπό ὀκτώ λόγους, διαιρεμένους σέ πενήντα τρία κεφάλαια. Σ' αὐτό ὁ ἱερός συγγραφέας ἀποδεικνύει τήν ἀ-λογία τῆς ἀστρολογίας. Ἡ μαντική «τέχνη» τῶν ἀστρολόγων δέν εἶναι ἀπλῶς παράλογος, ἀλλά τελειῶς ἄλογος, χωρίς λογική.

Σημειώνει χαρακτηριστικά:

«Τό δέ τῆς εὐσεβείας γένος οὐχ ὑβρίζει Θεόν δι' ὧν δοκεῖ τιμᾶν, οὐδέ τήν αὐτοῦ ἀναιρεῖ ἀγαθότητα, τῶν κακῶν αὐτῷ τήν ἐξουσίαν παρέχον. Ἄδικεῖν γάρ οὔτε οἶδεν οὔτε δυνήσεται ἡ τοῦ Θεοῦ ἐξουσία· οὐ ποιεῖ φονέα καί κολάζει, οὐδ' ἀπαγο-

ρεύει παιεῖν καί βιάζεται παρακούειν καί παρακούσαντα τιμωρεῖται. Ταῦτα οὔτε πρόπει Θεῷ οὔτε εὐσεβῆς οὐδεὶς δέχεται λογισμός... Ἀληθῆ δέ Θεοῦ ἐξουσίαν ἴσμεν τό μήτε πονηρῶν ἠτᾶσθαι καί ὡς τό τῶν δημιουργημάτων συμφέρον κερῆσθαι τῇ ἀγαθότητι»

«Τό εὐσεβές τῶν χριστιανῶν δέν ὑβρίζει τόν Θεόν ἀφαιρώντας ἐκεῖνα, τά ὅποια νομίζει ὅτι τόν τιμοῦν. Οὔτε ἀναιρεῖ τήν ἀγαθότητά του παρέχοντας εἰς τόν Θεόν τήν ἐξουσίαν τῶν κακῶν. Ἡ ἐξουσία τοῦ Θεοῦ δέν γνωρίζει τήν ἀδικία οὔτε θά μπορέσει νά ἀδικήσει. Ὁ Θεός δέν κάνει κάποιον φονιά καί μετά τόν τιμωρεῖ, οὔτε ἀπαγορεύει νά πταίωμεν καί μετά μᾶς παραβιάζει νά παρακούσωμεν καί τόν παρακούσαντα τιμωρεῖ. Αὐτά δέν ταιριάζουν στό Θεό, οὔτε ὁ εὐσεβῆς λογισμός, ἡ εὐσεβῆς σκέψις τό ἀποδέχεται... Γνωρίζομεν δέ τήν ἀληθινή ἐξουσία καί δύναμι τοῦ Θεοῦ, ὅτι δέ ἠτᾶται ἀπό τούς πονηρούς καί κακοῦς καί ὅτι χρησιμοποιεῖ τήν ἀγαθότητά του πρός τό συμφέρον τῶν δημιουργημάτων»⁵⁶.

δ'. Ἰωάννης Χρυσόστομος.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἐπανειλημμένως στούς λόγους του καί ἰδιαίτερος στούς ἕξι (6) λόγους του «Περί εἰμαρμένης καί Προνοίας» ἐλέγχει ὄσους παρασύρονται ἀπό τίς δοξασίες περί εἰμαρμένης τονίζοντας ὅτι ὁ κόσμος κυβερνᾶται μέ τούς νόμους τοῦ Θεοῦ καί ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὡς ἐλεύθερο ὄν πράττει τήν ἀρετή ἢ τήν κακία⁵⁷.

ε'. Ἐπίσης ὁ Κύριλλος Ἱεροσολύμων ἐπιτίθεται κατά τῶν ἀστρολόγων, ὅπως καί οἱ Κυρήνης Συνέσιος, Ἀλεξανδρείας Εὐσέβιος, Γρηγόριος ὁ Θεολόγος.

στ'. Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός.

Ὁ πρῦτανος τῆς Θεολογίας ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός ἀναφέρεται στό θέμα τῆς Ἀστρολογίας στό ἔργο του: «Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως»⁵⁸.

Σ' αὐτό τό ἔργο ὁ ἅγιος Πατέρας μας παραδέχεται, ὅτι ἡ κίνηση, ἡ στάση, ἡ μεταβολή καί ἡ θέση τῶν Ἀστέρων διαμορφώνουν μόνο τό κλίμα τῆς γῆς καί προκαλοῦν διάφορα φυσικά φαινόμενα ἐξηγούμενα μέ τούς νόμους τῆς φυσικῆς.

Ἀντιθέτως καμμία επίδραση δέν ἔχουν στήν ψυχολογία, τήν συμπεριφορά καί τήν ἐν γένει ζωή τῶν λογικῶν, ἐλευθερῶν καί αὐτοβούλων ὑπάρξεων, ὅπως εἶναι οἱ ἄνθρωποι. Ὑπεραμύνεται μάλιστα τῆς ἐλευθερίας καί τοῦ αὐτεξουσίου τοῦ ἀνθρώπου. Ἰσχυρίζεται, ὅτι ἐπειδή ἀκριβῶς ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐλεύθερος καί αὐτεξούσιος θά εἶναι ἄξιος τιμῆς γιά τήν ἀρετή του, ἢ ἄξιος τιμωρίας γιά τήν κακία του. Λέγει μάλιστα:

«Οἱ μέν οὖν Ἕλληνες διά τῆς τῶν ἄστρον τούτων ἡλίου τε καί σελήνης ἀνατολῆς καί δύσεως καί συγκρούσεως φασί πάντα διοικεῖσθαι τά καθ' ἡμᾶς· περί ταῦτα γάρ ἡ ἀστρολογία καταγίνεται. Ἡμεῖς δέ φαμεν, ὅτι σημεῖα μέν ἐξ αὐτῶν γίνονται, ὄμβρου καί ἀνομβρίας, ψύξεως τε καί θερμῆς, ὑγρότητος καί ξηρότητος καί ἀνέμων καί τῶν τοιούτων, τῶν δέ ἡμετέρων πράξεων οὐδαμῶς· ἡμεῖς γάρ αὐτεξούσιοι ὑπό τοῦ δημιουργοῦ γενομένοι κύριοι τῶν ἡμετέρων ὑπάρχοντες πράξωμεν. Εἰ γάρ ἐκ τῆς τῶν ἄστρον φορᾶς πάντα πράττομεν, κατ' ἀνάγκην πράττομεν, ἢ πράττομεν· τό δέ κατ' ἀνάγκην γινόμενον οὔτε ἀρετή οὔτε κακία ἐστίν. Εἰ δέ μήτε ἀρετήν μήτε κακίαν κεκτήμεθα, οὔτε ἐπαίνων καί στεφάνων, οὔτε ψόγων ἢ κολάσεων ὑπάρχοντες ἄξιοι· εὐρεθήσεται δέ καί ὁ θεός ἄδικος τοῖς μέν ἀγαθῶν, τοῖς δέ θλίψεις διδοῦς. Ἄλλ' οὐδέ κυβέρονσιν οὐδέ τῶν ἑαυτοῦ κτισμάτων ὁ θεός ποιήσεται πρόνοιαν, εἰ κατ' ἀνάγκην ἄγονται τά πάντα καί φέρονται. Καί τό λογικόν δέ περιττόν ἐν ἡμῖν ἔσται· μηδεμίαν γάρ ὄντες πράξεως κύριοι περιττῶς βουλευόμεθα. Τό δέ λογικόν πάντως τῆς βουλῆς ἡμῖν ἔνεκεν δέδοται· ὅθεν πᾶν λογικόν καί αὐτεξούσιον».

Δηλαδή: «Οἱ Ἕλληνες παραδέχονται ὅτι μέ τήν ἀνατολή καί τή δύση καί τή σύγκρουση τῶν ἀστεριῶν αὐτῶν, τοῦ ἡλίου καί τῆς σελήνης καθορίζονται ἡ ζωή καί οἱ πράξεις μας. Μέ αὐτά καταγίνεται ἡ ἀστρολογία. Ἐμεῖς ὅμως παραδεχόμεστε ὅτι ἀπ' αὐτά διαμορφώνονται καιρικῆς καταστάσεις, ἡ βροχή καί ἡ ἀνομβρία, τό κρῦο καί ζέστη, ἡ ὑγρασία καί ἡ ξηρασία καί οἱ ἄνεμοι καί τά παρόμοια, ἀλλά μέ κανένα λόγο οἱ πράξεις μας. Γιατί ἐμεῖς, ἐπειδή γίναμε αὐτεξούσιοι ἀπό τόν δημιουργό, εἴμαστε κύριοι σ' αὐτές. Ἄν λοιπόν ἀπό τήν κίνηση τῶν ἀστεριῶν κάνουμε τά πάντα, κατ' ἀνάγκη κάνουμε, αὐτό πού κάνουμε, καί αὐτό πού γίνεται κατ' ἀνάγκη οὔτε ἀρετή οὔτε κακία εἶναι.

Καί ἄν οὔτε ἀρετή οὔτε κακία ἔχομε, δέν εἴμαστε ἄξιοι οὔτε γιά τούς ἐπαίνους καί τά στεφάνια, οὔτε γιά τίς κατηγορίες ἢ τίς τιμωρίες. Ἐπιπλέον θά βρεθεῖ καί ὁ Θεός ἄδικος, δίδοντας σέ ἄλλους ἀγαθῶν καί σέ ἄλλους θλίψεις. Ἄλλ' ἀκόμη οὔτε ὁ Θεός θά κυβερνᾷ οὔτε θά προνοεῖ γιά τά κτίσματά του, ἄν τά πάντα κατ' ἀνάγκην ἄγονται καί φέρονται. Ἐπίσης καί ἡ λογική θά μᾶς εἶναι περιττή. Ἀφοῦ δέν εἴμαστε κύριοι καμμιάς πράξεως, σκεφτόμαστε περιττά. Τό λογικό πάντως μᾶς ἔχει δοθεῖ γιά τήν σκέψη. Κατά συνέπεια κάθε λογικό ὄν εἶναι καί αὐτεξούσιο»⁵⁹.

ζ'. Μεταγενέστεροι

Ἀργότερα, ὅταν ἡ Ἀστρονομία εὐρίσκετο σέ ἀκμή, διακεκριμένοι ἀστρονόμοι, ὅπως οἱ Θεόδωρος Μετοχίτης (1270-1331 μ.Χ.) ἐξέτασε στά ἔργα του διάφορα ζητήματα σχετιζόμενα μέ τήν Φιλοσοφία, τά Μαθηματικά, τήν Ἀστρονομία, πολλές φορές ὅμως μέ ἐντελῶς νέο γιά τήν ἐποχή τρόπο. Ἀποσπάσματα ἔχουν ἐκδοθεῖ ἀπό τόν J.P.Migne στήν Ἑλληνική Πατρολογία. Ὁ Θεόδωρος Μετοχίτης καλλιέργησε σοβαρῶς τήν Ἀστρονομία προμηνύοντας τούς ἀστρονόμους τοῦ ΙΖ' αἰῶνος. Μεταξύ ἄλλων ὑποστήριξε ὅτι ἡ χριστιανική πίστη δέν ἔχει τίποτε νά φοβεῖται ἀπό τήν πρόοδο τῆς Ἀστρονομίας. «Ἡ γνῶσις καί ἡ θεωρία τῆς φύσεως οἰουδήποτε ὄντος, περί ὅσα ἀσχολεῖται ἡ φιλοσοφία, δέν ἔχει τίποτε τό κακόν διά τήν πίστιν. Ἐπί πλέον οὐδεμία ὠφελιμότης προκύπτει ἐκ τούτου γιά τήν καθαρῆν πίστιν, διότι καί ἡ ἀστρονομία ἐπίσης δέν εἶναι εἰ μή μία μεθοδική γνῶσις τῶν κτισμάτων. Ἡ σκέψις αὕτη φωτεινή καί σαφῆς χαράσσει μία γραμμῆν ὀροθετικῆν μεταξὺ τῆς ἐπιστήμης καί τῆς πίστεως καί δεικνύει ὅτι οὐδεμία ἀντίθεσις ὑφίσταται τούτων»⁶⁰. Ὁμοίως καί ὁ Νικηφόρος Γρηγορᾶς καταδίκασε μέ δριμύτητα τίς ἀπόκρυφες ἐπιστήμες.

Ἀξίζει δέ νά σημειωθεῖ ἡ ἀκόλουθος κρίση τοῦ Βυζαντινολόγου Φ. Κουκουλέ⁶¹: «Κρίνομεν σκόπιμον νά εἴπωμεν, ὅτι οἱ Βυζαντινοί ἐγνώριζον δύο εἶδη Μαθηματικῶν, τά ἐπιστημονικά, τῶν ὁποίων ἡ διδασκαλία ἐπετρέπετο, ἀφοῦ, ὡς λέγει ὁ Γρηγόριος ὁ Νύσσης δι' αὐτῶν, θίγεται πρὸς ἀρετήν ἡ διάνοια καί διά τοῦ ἀριθμοῦ κατανοεῖται ἡ ἀλήθεια»⁶², καί τά ἀπόκρυφα, ἅτινα αὐστηρῶς ἀπηγο-

ρεύοντο· ἡ Ἀστρονομία π.χ. ἐφ' ὅσον ἐξέταζε τίς κινήσεις, τὰ μεγέθη καὶ τὰς ἀπ' ἀλλήλων ἀποστάσεις τῶν οὐρανίων σωμάτων διδασκόταν, ὅταν ὁμως κατήντα Ἀστρολογία, ὑποστηρίζουσα ὅτι ἡ τύχη τοῦ ἀνθρώπου ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν Ἄστρον, τότε ἐθεωρεῖτο ἀπόβλητος καὶ κατεδιώκετο. Ὅταν λοιπὸν ἀναγινώσκομεν εἰς διάφορα κείμενα, ὅτι ἀπηγορεύοντο τὰ Μαθηματικά καὶ κατεδιώκοντο οἱ Μαθηματικοί, ὧν ζητεῖται ἡ καταστροφή τῶν βιβλίων, δέον νὰ ἔχομεν ὑπ' ὄψιν ὅτι περὶ τῶν ἀπόκρυφων μόνον μαθηματικῶν καὶ ἀστρολόγων πρόκειται»⁶³.

«Ἡ Ἀστρολογία δὲν στηρίζεται, γράφει ὁ J. Herrmann⁶⁴, οὔτε εἰς ἐπιστημονικὰς βάσεις, οὔτε εἰς τὴν διαίθεσιν, οὔτε ἔχει ἐπαφήν μετὰ τὴν φύσιν. Ἡ μέθοδος τῶν ἀστρολόγων εἶναι ἀντιφατικὴ καὶ ἀντιεπιστημονικὴ. Ἀκόμη δὲ τὰ συμπεράσματά των δὲν ἐπαληθεύονται εἰς τὴν πραγματικότητα. Ὅμως ἔχει καὶ σήμερον ἀρκετοὺς ὁπαδούς, τὰ σχετικά δὲ μετὰ αὐτὴν βιβλία καὶ περιοδικὰ κυκλοφοροῦν, οὐχὶ μόνον μεταξὺ τῶν μετρίας ἀναπτύξεως ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ τῶν περισσότερον μορφωμένων. Ἀναφέρομεν τὸ γεγονός, ὅτι εἰς τὰς ἐφημερίδας δημοσιεύονται τακτικῶς τὰ ὠροσκόπια ἀναφερόμενα εἰς θέματα ἐπιδράσεως τῶν ἄστρον ἐπὶ τῶν ἀνθρώπινων χαρακτήρων κ.λπ. ἀκόμη τὴν ὑπαρξίν συλλόγων καὶ ἐταιριῶν διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀστρολογικῶν καὶ ἀπόκρυφων ἐπιστημῶν· τὴν πίστιν τοῦ Χίτλερ καὶ τοῦ καθεστῶτος του εἰς τὰς προρρήσεις τῶν περὶ αὐτὸν ἀστρολόγων. Ἀκόμη δὲ καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἑκατομμύρια Ἀμερικανῶν διακινδυνεύουν κατ' ἔτος τὴν σταδιοδρομίαν των καὶ τὴν εὐτυχίαν τῆς οἰκογενείας των, δίδοντες πίστιν εἰς τοὺς ἀστρολόγους. Μάλιστα ἔχομεν περιπτώσεις, καθ' ἃς οἰκογένειαι «κανονίζουσι τὴν τεκνοποιίαν ἀναλόγως τῆς μελλοντικῆς συζυγίας ὠρισμένων πλανητῶν», ὑπάρχουν δὲ καὶ μητέρες προβαίνουσαι εἰς καισαρικὴν τομὴν, διὰ νὰ γεννηθῇ τὸ τέκνον των τὴν ἀκριβῆ ἡμερομηνίαν, τὴν καθορισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἀστρολόγου».

Τὰ γεγονότα αὐτὰ μαρτυροῦν ἀναμφιβόλως καὶ τὴν βαθύτερη τάση καὶ τὸν πόθο τοῦ ἀνθρώπου, νὰ ἐξαρτηθῇ ἀπὸ κάτι, τὸ ὅποιο δὲν σχετίζεται μετὰ τὸν τεχνικὸν πολιτισμὸν, οὔτε μπορεῖ νὰ προσφερθῇ ἀπὸ αὐτόν. Εἶναι ἓνα ὑποκατάστατο τῆς θρησκεί-

ας, σὸ ὅποιο καταφεύγει, συνειδητῶς ἢ μὴ, ἐκείνος ὁ ὅποιος δὲν συνδέεται βαθύτερα μετὰ τὸν Δημιουργὸν του.

7. Ἡ Ἀστρολογία κατὰ τὸ Κανονικὸ Δίκαιο.

Μετὰ τὴν πάροδο τῶν αἰῶνων διαχωρίζεται ἡ ἔννοια τῆς Ἀστρονομίας, ὡς ἰδιαίτερης ἐπιστήμης, ἢ μελέτης τῆς ὁποίας ἐπιτρέπεται σὲ ὅλους καθὼς καὶ σὲ Κληρικό⁶⁵, ἀπὸ τῆς Ἀστρολογίας, πού θεωρεῖται ὅτι συνιστᾶ τὴν διάπραξιν τοῦ κανονικοῦ ἀδικήματος τῆς μαγείας, ἐπειδὴ περιέχει καθ' ἑαυτὴν ἀπηγορευμένην πράξιν, ἥτοι μαντεία.

Ἔτσι οἱ Ἀστρολόγοι κατατάσσονται κανονικῶς στὴν κατηγορίαν τῶν μάντεων, θεωρούμενοι «οἱ συνεργεῖα δαιμόνων μαντευόμενοι δι' ἀστέρων, καὶ οἷα θεοὺς τοῦτοι προσέχοντες»⁶⁶ καὶ «τύχην, καὶ εἴμαρμένην, καὶ γενεθλιαλογίαν καὶ τοιούτων ρημάτων ὄχλον φωνοῦντες, κατὰ τοὺς τῆς πλάνης λήρους, οἱ τὸ μὲν, εἰς ἡμέραν φασὶ γεννηθῆναι κατοποιόν, τὸν δ' αὖ, εἰς ἀστέρα ἀγαθόν»⁶⁷.

Ἀστρολόγοι, ἀσκοῦντες τὴν τέχνην νὰ προλέγουν τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν ἀπὸ τὴν παρατήρησιν τῶν Ἀστέρων καὶ τῆς γνώσεως ἐπιρροῆς καθενὸς ἀπὸ αὐτούς, ὑπάρχουν καὶ σήμερον. Συντάσσουσι γιὰ τὸ πρόσωπο πού τοὺς ἐρωτᾷ ἴδιο διάγραμμα μετὰ σημεία καὶ σύμβολα, καλούμενο ὠροσκόπιο, ἀπὸ τὸ ὅποιο κατ' αὐτούς συνάγεται ἡ διάρκεια τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ἰκανότητα, τὰ προτερήματα καὶ τὰ πάθη του, τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν σ' αὐτόν καὶ οἱ ἀσθένειές του. Οἱ Ἀστρολόγοι, ἐξαρχῆς καταδικάσθησαν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν ὡς «συνεργεῖα δαιμόνων μαντευόμενοι δι' ἀστέρων» ἀσκοῦντες τέχνην, ἢ ὁποία θεωρεῖται ὡς «ἐκεῖθεν προμάντευσις, καὶ καθ' εἰρμόν δῆθεν τῶν οὐρανίων ἐκβαίνουσα καὶ τὸ μέλλον γνωρίζουσα, ἥτις οὐδαμοῦ τοῖς Πατράσι ἐκδέδοται, ἅτε τοὺς ἀπλουστέρους γενέσει τε καὶ εἴμαρμένην προσέχειν καταναγκάζουσα»⁶⁸, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Ἀστρονομίαν «ἥτις καὶ τοῖς ἁγίοις συγκεχώρηται, ἅτε τὴν τῶν οὐρανίων ἀπάντων διδάσκουσα θέσιν τε καὶ κινήσιν, καὶ τὴν ἕκτακτον αὐτῆς αὐτῶν συμπλοκὴν καὶ διάστασιν»⁶⁹.

Αὐτὸς πού ἀσχεῖ τὸ ἔργο Ἀστρολόγου, ἐπειδὴ ὑποπίπτει στὴν διάπραξιν τοῦ κανονικοῦ ἀδικήματος τῆς μαγείας, ἂν μὲν εἶναι Κληρικός τιμωρεῖται μετὰ τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως, ἂν δὲ εἶναι λαϊκός

ἡ Μοναχός, διά μέ τήν ποιήν τοῦ παντελοῦς ἀφορισμοῦ ἢ τοῦ ἀπλοῦ ἀφορισμοῦ εἴκοσι ἐτῶν. Αὐτός πού προσφεύγει στούς ἀσκοῦντες ἔργο ἀστρολόγου, ἐπειδή διαπράττει τό ἴδιο κανονικό ἀδίκημα, ἄν εἶναι Κληρικός τιμωρεῖται μέ τήν ποιήν τῆς καθαιρέσεως, ἄν εἶναι Λαϊκός δέ ἡ Μοναχός μέ τήν ποιήν τοῦ ἀπλοῦ ἀφορισμοῦ ἢ ὁποία ἐπιμετρᾶται ἀναλόγως μέ τήν κρίση τοῦ δικάζοντος τό παράπτωμα, ἀπό ἕξ ἕως εἴκοσι ἐτῶν. Σέ περίπτωση δέ ὑποτροπῆς, ἐφ' ὅσον ἐπιμένει στό ἀμάτημα, τιμωρεῖται μέ τήν ποιήν τοῦ παντελοῦς ἀφορισμοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία συμπερασματικῶς κρίνει τήν ποιητικόνυμη μαντεία ὡς εἰδωλολατρεία καί ἀπιστία πού στρέφεται ἐναντίον τῆς ἀγαθότητος, τῆς πανσοφίας, τῆς δικαιοσύνης καί τῆς παντοδυναμίας τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτό καί ἐπιβάλλει αὐστηρές ποινές τόσο σέ ἐκείνους πού ἀσκοῦν τήν πολλῶν εἰδῶν μαντεία καί μαγεία, ὅσο καί σέ ἐκείνους πού καταφεύγουν σ' αὐτούς. Ἐνώπιον ὄλων αὐτῶν τῶν φαινομένων παρακμῆς ἡ Ἐκκλησία μᾶς καλεῖ νά ἔχουμε ἐμπιστοσύνη στόν Παντοδύναμο Κυβερνήτη τοῦ σύμπαντος κόσμου, στό χέρι του Ὅποιου εὐρίσκεται ὄχι μόνο τό δικό μας μέλλον ἀλλά οἱ ἐξελίξεις ὀλόκληρου τοῦ ἀνθρώπινου γένους ἕως τῆς συντελείας τῶν αἰώνων. Ὁ Θεός δέν θεᾶται ἀδιαφόρως τά συμβαίνοντα στόν κόσμο, τήν ἱστορία καί τήν οἰκουμένη. Προνοεῖ καί κυβερνᾷ τόν κόσμο. Γι' αὐτό κι ἐμεῖς, κατά τήν προτροπή τῆς προσευχῆς τῆς Ἐκκλησίας, «*ἐαυτούς καί ἀλλήλους καί πᾶσαν τήν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα*».

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος διαστέλλει τόν Κτίστη ἀπό τήν κτίση. Διακηρύσσει τήν ἀλλοίωση, τήν μεταβολή καί τό τέλος τῶν κτισμάτων σέ ἀντίθεση μέ τόν αἰώνιο, ἀναλοίωτο Δημιουργό Θεό.

«*Καί σύ κατ' ἀρχάς, Κύριε, τήν γῆν ἐθεμελίωσας, καί ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί· αὐτοί ἀπολοῦνται, σύ δέ διαμένεις· καί πάντες ὡς*

ἰμάτιον παλαιωθήσονται, καί ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτούς, καί ἀλλαγῆσονται» (Ἐβρ. α' 10-12).

Δηλαδή «*Ἐσύ, Κύριε, ἀρχικά στερέωσες τῇ γῆ κι ἔργο δικό σου εἶναι οἱ οὐρανοί. Αὐτοί θά ἐξαφανιστοῦν, ἐνῶ ἐσύ παραμένεις. Τά πάντα θά παλιώσουν σάν ροῦχο. Σάν μανδύα θά τοὺς τυλίξεις, καί θ' ἀλλάξουν. Ἐσύ ὅμως παραμένεις ὁ ἴδιος, τά χρόνια σου ποτέ δέ θά τελειώσουν*».

Ὁ Κύριος προανήγγειλε, ὅτι τά οὐράνια σώματα μέ τοὺς νόμους πού τά διέπουν θά παρέλθουν, ἐνῶ οἱ λόγοι Του πού ἀποτελοῦν τοὺς πνευματικούς νόμους θά μείνουν ἀναλλοίωτοι αἰωνίως.

«*Ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δέ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι*» (Λουκ. κα' 33).

Δηλαδή: «*Ὁ οὐρανός καί ὁ γῆ θά πάψουν νά ὑπάρχουν, τά λόγια μου ὅμως ποτέ*».

«*Εὐθέως δέ μετὰ τήν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται καί ἡ σελήνη οὐ δώσει τό φέγγος αὐτῆς, καί οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καί αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται*» (Ματθ. κδ' 29).

Δηλαδή: «*Ἀμέσως ὕστερα ἀπὸ τά δεινά ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, ὁ ἥλιος θά σκοτεινιάσει, καί τό φεγγάρι θά πάψει πιά νά φέγγει, τ' ἄστρα θά πέσουν ἀπὸ τόν οὐρανό, καί οἱ οὐράνιες δυνάμεις πού κρατοῦν τήν τάξη τοῦ σύμπαντος, θά σαλευτοῦν*».

Ὁ ἀπόστολος Πέτρος ἀναφέρεται στόν τρόπο διαλύσεως τοῦ σύμπαντος μέσα σέ μία κοσμική ἀναστάτωση καί πυρκαγιά.

«*Ἦξει δέ ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτί, ἐν ἧ ὁ οὐρανοὶ ροιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δέ καυσούμενα λυθήσονται, καί γῆ καί τά ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται*» (Β' Πέτρου γ' 10).

Δηλαδή: «*Ὡστόσο, ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου θά ἔρθει ὅπως ὁ κλέφτης τῆ νύχτα, καί τότε οἱ οὐρανοὶ θά ἐξαφανιστοῦν μέ τρομερό πάταγο, τά στοιχεῖα τῆς φύσης θά διαλυθοῦν στή φωτιά, καί ἡ γῆ, ὅπως κι ὄλα ὅσα ἐγιναν πάνω ὁ αὐτήν, θά κατακαοῦν*».

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἐν. Θ.Η.Ε. τ. 1. σελ. 419-421.
2. Κωτσάκης Δημήτριος: Ἀστρονόμος, καθηγητῆς στό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν. Γεννήθηκε τό 1909 στά Φιλιατρά. Σπούδασε Μαθηματικά στό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν καί ἀναγορεύθηκε Διδάκτορας μέ ειδίκευση στήν Ἀστρονομία. Ἐργάσθηκε στά Ἀστεροσκοπεῖα Ἀμβούργου, Χαϊδελβέργης, Φρειβούργου. Διετέλεσε ἀπό τό

1932 έως τό 1936 βοηθός τοῦ ἀστεροσκοπείου Ἀθηνῶν. Τό 1936 τοποθετήθηκε βοηθός τοῦ ἐργαστηρίου ἀστρονομίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τό δέ 1941 ἐπιμελητής αὐτοῦ. Τό 1943 ἐξελέγη ὑφηγητής τῆς ἀστρονομίας στόν Πανεπιστήμιο καί τό Πολυτεχνεῖο. Στό μεταξύ (1938-1939) διετέλεσε καθηγητής στόν Σχολή Ἰκάρων, τό δέ 1940 στήν Σχολή Εὐελπίδων. Καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου ἐξελέγη τήν 3η Αὐγούστου 1965. Ἀπό τά ἔργα του σημειώνουμε: α΄. Ἡ ἀρχή τῆς αἰτιότητας καί ἡ ἐλευθερία τῆς βουλήσεως (1953), β΄. Θεωρία τῶν σφαλισμάτων καί μέθοδος ἐλαχίστων τετραγώνων (1953), γ΄. Ὑπάρχει ζωή στούς ἄλλους κόσμους; (1954).

3. Ἐν Θ.Η.Ε. ἐνθ' ἀνωτέρω.
4. Ὁ Σάρος (ἢ σάρος, μέ μικρό) στήν Ἀστρονομία εἶναι μία χρονική περίοδος ἴση μέ 223 συνοδικούς μῆνες ἀκριβῶς, δηλαδή 6585,3213 ἡμέρες ἢ 18 ἔτη καί 11 ἡμέρες περίπου. Αὐτή ἡ περίοδος χρησιμεύει ἀπό τήν ἀρχαιότητα γιά τήν πρόβλεψη τῶν ἐκλείψεων Ἡλίου καί Σελήνης. Ἐνα (1) Σάρο μετά ἀπό μία ἐκλειψη, ὁ Ἡλιος, ἡ Γῆ καί ἡ Σελήνη ἐπανέρχονται σχεδόν στίς ἴδιες σχετικές θέσεις, καί μία σχεδόν ταυτόσημη ἐκλειψη θά συμβεῖ. Εἶναι ὁ λεγόμενος «κύκλος τοῦ Σάρου».
5. Ἡ Αἰκατερίνη τῶν Μεδίκων (Caterina de' Medici, Φλωρεντία, 13 Ἀπριλίου 1519 - Μπλουά, 5 Ἰανουαρίου 1589) ἦταν Ἰταλίδα εὐγενής, κόρη τοῦ Λαυρέντιου Β΄ τῶν Μεδίκων καί τῆς Μαγδαληνῆς τῆς Ὁβέρνης, καί βασίλισσα τῆς Γαλλίας ἀπό τό 1547 ἕως τό 1559 ὡς σύζυγος τοῦ βασιλιά Ἐρρίκου Β΄ τῆς Γαλλίας.
6. Ὁ Γιοχάνες Κέπλερ, γνωστός παλαιότερα καί μέ τόν ἐξελληνισμένο τύπο Κέπλερος (γερμ. Johannes Kepler, 27 Δεκεμβρίου 1571 - 15 Νοεμβρίου 1630), ἦταν Γερμανός ἀστρονόμος καί καταλυτική φυσιογνωμία στήν ἐπιστημονική ἐπανάσταση τῶν νεότερων χρόνων. Ὑπῆρξε ἐπίσης μαθηματικός καί συγγραφέας, ἐνῶ ἄσκησε κατὰ καιρούς καί τήν Ἀστρολογία γιά βιοποριστικούς λόγους. Εἶναι περισσότερο γνωστός ὡς ὁ «*Νομοθέτης τοῦ οὐρανοῦ*» ἀπό τούς φερώνυμους Νόμους πού ἀφοροῦν τήν κίνηση τῶν πλανητῶν γύρω ἀπό τόν Ἡλιο καί περιγράφονται στά ἔργα του *Astronomia nova*, *Harmonices Mundi* καί *Epitome of Copernican*. Αὐτά τά ἔργα ἀποτελοῦν θεμελίωση τῆς Θεωρίας τοῦ Νεύτωνα γιά τήν παγκόσμια ἔλξη.
7. Ἐν Θ.Η.Ε. ἐνθ' ἀνωτέρω.
8. Πρβλ. Ἀριθμῶν 22, 21-24 Ψαλμοῦ 148, 2- ἔξ.
9. Γενέσεως 2,1.
10. Ἀμώς 5,8. Γενέσεως 1,14 ἔξ· Ψαλμοῦ 32,6· 135,7-9.
11. Βαρούχ 3,33 ἔξ.
12. Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ 10,12 ἔξ. Κριτῶν 5,20.
13. Γενέσεως 1,15 ἔξ.
14. Ψαλμοῦ 18,5 ἔξ.
15. Ἄσμα Ἀσμάτων 6,10.
16. Σοφία Σολομώντος 7,18.
17. Ψαλμοῦ 18,2.
18. Ἰώβ 38,31 ἔξ.
19. Σοφία Σολομώντος 13,5.
20. Γενέσεως 15,5.
21. Ἀριθμῶν 24,17.
22. Ἡσαΐου 60,1 ἔξ. Μαλαχίου 3,20.
23. Δανιήλ 12,3.
24. Δ΄ Βασιλειῶν 17,16. 21, 3. 5. Ἰεζεκιήλ 8,16.
25. Ἰερεμίου 7,18· 5117 ἔξ.
26. Ἰερεμίου 10,2
27. Ἡσαΐου, 47.13.
28. Δευτερονομίου 4,19· 17,3
29. Ὁ Ἰωσίας φέρεται ὡς γιός τοῦ Ἀμώς καί ὑπῆρξε Βασιλιάς τοῦ Ἰουδα ἀπό τοῦ 639 μέχρι 608 π.Χ. ὅπου καί φονεύθηκε στή Μεγιδδώ ἢ Μαγεδδή πολεμώντας κατά τοῦ Βασιλιά τῆς Αἰγύπτου (Φαραώ) Νεχαῶ. Στό θρόνο ἀνῆλθε μόλις σέ ἡλικία 8 ἐτῶν καί ἡ βασιλεία του διακρίθηκε ἀπό τή δρομολόγηση μιᾶς σχολαστικῆς θρησκευτικῆς ἀναμόρφωσης μέσα ἀπό τό πλῆθος καί τήν ἔκταση τῶν μεταρρυθμίσεων τίς ὁποῖες καί ἐφάρμοσε ὡς Ἡγεμόνας ὅταν ἐνηλικιώθηκε.
31. Ὁ Ἰερεμίας εἶναι ἓνας ἀπό τούς μεγάλους προφήτες τῶν Ἰουδαίων καί τῶν Χριστιανῶν. Γεννήθηκε κοντά στήν Ἱερουσαλήμ, στήν Ἀναθῶθ, καί καταγόταν ἀπό εὐπορήν ἱερατική οἰκογένεια. Κλήθηκε στό προφητικό ἀξίωμα τό 627 π.Χ.. Ὡς προφήτης ἔδρασε κυρίως στήν Ἱερουσαλήμ ὅπου καί προφήτευσε τά ἐπερχόμενα δεινά τοῦ Βασιλείου τοῦ Ἰουδα πού τελοῦσε ὑπό διαρκῆ ἀπειλή τόσο τῆς Αἰγύπτου ὅσο καί τῶν Βαβυλωνίων, ὅπου καί ζητοῦσε ἀπό τόν λαό τή διατήρηση τῆς πίστεως πρός τόν Θεό καί τήν εἰλικρινή μετάνοιά του. Οἱ προφητεῖες του

- ὅμως αὐτές προκάλεσαν τό ἐναντίον του μῖσος ἀπό τοὺς ἄρχοντες τῶν Ἰουδαίων, ὅπου καί τόν φυλάκισαν μέ-
χρι πού ἀπελευθερώθηκε ἀπό τοὺς Αἰγυπτίους μετὰ τήν ὑπ' αὐτῶν καταστροφή τῆς Ἱερουσαλήμ.
32. Ἱερεμίου 8,1 ἔξ.
  33. Βλ. Ἰώβ 3 1.26 ἔξ.
  34. Σοφία Σολομώντος 13,1-5.
  35. Κολοσσαεῖς 2. 8. 15-18· Γαλάτας 4,3.
  36. Ματθαίου 2,2.
  37. Ἀποκαλύψεως 2,28· 22,16.
  38. Β' Πέτρου 1,19.
  39. Λουκᾶ 1,78 ἔξ.
  40. Ματθαίου 24,29 πρλ· Ἡσαΐου 13,9 ἔξ. 34,4· Ἰωήλ 4,15.
  41. Ματθαίου 27,45.
  42. Ἀποκαλύψεως 21,23.
  43. Λευϊτικόν κεφ. 19· Δευτερονόμιον κεφ. 18· Ἔξοδος κεφ. 23.
  44. Ματθαίου δ', 1-11.
  45. Πράξεων η', 18-24.
  46. Πράξεων ιστ', 16-40.
  47. Πράξεων ιθ', 13-20.
  48. Πράξεων ιγ', 8-12.
  49. Βλ. Γ. Α. Ράλλη Μ. Ποτλή, *Σύνταγμα τῶν θεῶν καί Ἱερῶν Κανόνων*, τ. Γ' . σ. 203
  50. *Διδαχή τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων*, II, ΒΕΠΕΣ τ. 2, σ. 216.
  51. Βλ. Μεγάλου Βασιλείου, *Ὀμιλία εἰς τήν Ἐξαήμερον*, (Α'), ΒΕΠΕΣ 51, σ. 187. PG 29, 9 C.
  52. Μεγάλου Βασιλείου, *Ὀμιλία εἰς τήν Ἐξαήμερον*, (ΣΤ), ΒΕΠΕΣ 51, σ. 236. PG 29, 133BC
  53. Μεγάλου Βασιλείου, *Ὀμιλία εἰς τήν Ἐξαήμερον*, (ΣΤ), ΒΕΠΕΣ 51, 239-240. ΕΠΕ τ. 4, 236-240. PG 29, 133BC.
  54. PG 45, 145 κ. ἔξ.
  55. PG 103, στ. 827-877.
  56. Διοδώρου Ταρσοῦ, *Κατά Εἰμαρμένης*, στό Φωτίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, *Μυριόβιβλος ἢ Βιβλιοθήκη* (ΣΚΓ') PG 103, 869 A. Ὁ Διόδωρος Ταρσοῦ ἦταν ἐπιφανής Ἀντιοχειανός ἐρμηνευτικός κυρίως θεολόγος, τοῦ Δ' αἰῶνος, κάτοχος τῆς θύραθεν παιδείας καί δὴ τῆς Ἑλληνικῆς, γνώστης τῆς φυσικῆς καί τῆς ἀστρονομίας, στυλός τῆς Ὁρθοδοξίας καί ὁ ἀντιπροσωπευτικότερος ἐκπρόσωπος τῆς Ἀντιοχειανῆς Σχολῆς.
  57. Εἰς τό «Κύριε, οὐχί τοῦ ἀνθρώπου ἡ ὁδός αὐτοῦ» ΕΠΕ 8Α, 476-478. PG 56, 155-156. Α' Πρὸς Τιμόθεον Α'. ΕΠΕ 23, 134-138. PG 62, 507-510. Εἰς τό «Ἔχοντες τό αὐτό Πνεῦμα...» Α' ΕΠΕ 27, 308-310. PG 51, 280. *Περί τελείας ἀγάπης*, ΕΠΕ 31, 342-348. PG 56, 282-283. *Εἰς τόν ναόν τοῦ Ἁγίου Παύλου*, ΕΠΕ 33, 320-326. PG 63, 509-510. *Περί εἰμαρμένης καί προνοίας*, Β'. ΕΠΕ 34, 560-562. PG 50, 755. *Περί εἰμαρμένης καί προνοίας*, Β'. ΕΠΕ 34, 562-566. PG 50, 756. *Περί εἰμαρμένης καί προνοίας*, Β'. ΕΠΕ 34, 566-568. PG 50, 755-756. *Περί εἰμαρμένης καί προνοίας*, Γ'. ΕΠΕ 34, 574. PG 50, 757-758. *Περί εἰμαρμένης καί προνοίας*, Γ', ΕΠΕ 34, 574-576. PG 50, 759. *Περί εἰμαρμένης καί προνοίας*, Γ', ΕΠΕ 34, 578. PG 50, 759-760. *Περί εἰμαρμένης καί προνοίας*, Δ'. ΕΠΕ 34, 582-584. PG 50, 762-764. *Περί εἰμαρμένης καί προνοίας*, Δ'. ΕΠΕ 34, 590-592. PG 50, 763. *Περί εἰμαρμένης καί προνοίας*, Ε'. ΕΠΕ 34, 600. PG 50, 765. *Περί εἰμαρμένης καί προνοίας*, Δ'. ΕΠΕ 34, 602. PG 50, 765-766. *Περί εἰμαρμένης καί προνοίας*, Δ'. ΕΠΕ 34, 604-606. PG 50, 767-768. *Περί εἰμαρμένης καί προνοίας*, Δ'. ΕΠΕ 34, 606-608. PG 50, 767-768. *Περί εἰμαρμένης καί προνοίας*, Δ'. ΕΠΕ 34, 608-610. PG 50, 768. *Περί εἰμαρμένης καί προνοίας*, ΣΤ'. ΕΠΕ 34, 614-628. PG 50, 769-774.
  58. Βλ. Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, *Ἐκδοσις Ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως*, Κείμενο- Μετάφραση- Εἰσαγωγή- Σχόλια Νίκου Ματσούκα, ἐκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1983, σσ. 124-126 (κεφάλαιον 21). PG 94, 892D-893B.
  59. Βλ. Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, *Ἐκδοσις Ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως*, ὅπου παραπ.
  60. Β. Tatakis, *La philosophie Byzantine*, Paris 1949, σελ. 253-254. Ὁ Βασίλειος Τατάκης ὑπῆρξε ἐπιφανής ἀκαδημαϊκὸς διδάσκαλος τῆς Φιλοσοφίας, καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Γεννήθηκε στήν Ἄνδρου τό 1896 καί πέθανε στήν Ἀθήνα τό 1986. Σπούδασε Φιλολογία καί Φιλοσοφία στά Πανεπιστήμια τῶν Ἀθηνῶν καί τῆς Σορβόννης. Εἶναι ἀπό τοὺς κορυφαίους σύγχρονους ἐρευνητές καί μύστες τῆς Θεολογικῆς καί Φιλοσοφικῆς σκέψεως στόν χῶρο τοῦ ἀνατολικοῦ Χριστιανισμοῦ.
  61. Ὁ Φαίδων Κουκουλές (1881-15 Ἰανουαρίου 1956) ἦταν Ἕλληνας βυζαντινολόγος καί μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Γεννήθηκε στήν Ἐρμούπολη τῆς Σύρου. Σπούδασε στό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν στή Φιλοσοφικὴ Σχο-

λή (1900-1904), της οποίας αναγορεύθηκε διδάκτορας τό 1907. Ακολούθως υπηρέτησε ως σχολάρχης στήν Κωνσταντινούπολη καί στή Βαμβακού τής Λακωνίας (1904-1907), γιά νά αναχωρήσει γιά τό Μόναχο καί τήν Ίένα, όπου ειδικεύτηκε στή γλωσσολογία τή βυζαντινολογία, πατυρολογία καί κλασική φιλολογία, (1907-1911), κοντά σέ καταξιωμένους καθηγητές καί έρευνητές. Τό 1926 διορίστηκε καθηγητής τοῦ Πανεπιστήμιου Θεσσαλονίκης, όπου όμως δέν δίδαξε. Τό 1931 διορίστηκε καθηγητής δημοσίου καί ιδιωτικοῦ βίου τῶν βυζαντινῶν στό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν, θέση στήν οποία παρέμεινε μέχρι τό 1951. Τό ἴδιο ἔτος μέ τήν συνταξιοδότησή του ἐξελέγη καί μέλος τής Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Τό ἐρευνητικό καί συγγραφικό του ἔργο προσδιορίστηκε ἀπό τήν προσπάθεια νά καταδειχθεῖ ἡ πολιτισμική συνέχεια τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Συνολικά τό συγγραφικό καί ἐρευνητικό του ἔργο ἀριθμεῖ περί τούς 235 τίτλους.

62. Βλ. PG 46, 181.

63. Φ. Κουκουλέ, *Βυζαντινός βίος καί πολιτισμός*, ΑΙ, σ. 125, Ἀθήναι 1946.

64. Βλ. J. Herrmann, *Das falsche Weltbild*, Stuttgart, 1962, σ. 76. Ὁ Joachim Herrmann γεννήθηκε τήν 19η Ἀπριλίου 1931 στό Tubingen. Εἶναι κορυφαῖος γερμανός Ἀστρονόμος καί συγγραφέας πολλῶν ἐπιστημονικῶν ἔργων Ἀστρονομίας καί τής ἔρευνας τοῦ Διαστήματος. Διετέλεσε γιά πολλά χρόνια ἐπικεφαλῆς τής Βεσφραλικῆς Δημοσίου Παρατηρητηρίου. Ἔχει σπουδάσει ἀστρονομία, μαθηματικά καί φυσική στήν Χαϊδελβέργη καί τό Μόναχο. Ὁ Joachim Herrmann ἔγινε γνωστός γιά τά βιβλία καί τά ἄρθρα του πού ἐκδόθηκαν ἐκτός τής Γερμανίας καί πραγματοποιήσε πολυάριθμες διαλέξεις σέ ὅλη τή χώρα. Ἀπό τή δεκαετία τοῦ 1970 μέχρι τό 1995 διετέλεσε τακτικός ἀστρονομικός συνεργάτης τοῦ περιοδικοῦ Cosmos μέ πολλές δημοσιεύσεις καί σέ πολλά ἄλλα περιοδικά καί ἐφημερίδες. Εἶναι ἕνας ἀπό τούς πιό εὐρέως διαβασμένους συγγραφεῖς ἐπιστημονικῶν βιβλίων ἀστρονομίας. Ἀπό τό 1957 ἕως τό 1966 ἐπιμελήθηκε καί τό ἐνημερωτικό δελτίο τοῦ Συλλόγου Ἑρασιτεχνῶν Ἀστρονόμων.

65. Ἀναφέρουμε ὡς παράδειγμα τόν Χρῦσανθο Νοταρά, Πατριάρχη Ἱεροσολύμων. Ὑπῆρξε διαπρεπῆς Ἱεράρχης καί ἀστρονόμος. Γεννήθηκε τό ἔτος 1663 στήν Ἀράχωβα Ἀχαΐας σημερινή Ἑξονή καί κοιμήθηκε τό ἔτος 1731. Ὑπῆρξε πολυγραφώτατος σέ συγγράμματα γεωγραφικοῦ, ἱστορικοῦ, μαθηματικοῦ καί κυρίως ἐκκλησιαστικοῦ περιεχομένου. Μεταξὺ αὐτῶν ἀναφέρουμε ἐνδεικτικά τά ἑξῆς: «*Εἰσαγωγή εἰς Γεωγραφικά καί Σφαιρικά*», «*Ἱστορία καί περιγραφή τής Ἁγίας Γῆς καί Ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλήμ*», «*Πίναξ Γεωγραφικός τής τε πάλαι καί νέας ἀπάσης ἐγνωσμένης Γῆς*», «*Ἑρμηνεία καί καταγραφή τοῦ τεταρτημορίου τής σφαιράς*». Πρβλ. Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ Δανιήλ, Προέδρου τής *Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολουθήσεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων* στό: Ἡ συμβολή τῶν Ἑλλήνων Κληρικῶν στόν Ἑλληνικό Διαφωτισμό καί στήν Ἀναγέννηση τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν, *Πρακτικά Ἡμερίδος ὑπό τής Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολουθήσεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων* (Πεντέλη, 5 Νοεμβρίου 2009) ἔκδ. Ἱεῶς Συνόδου τής Ἐκκλησίας τής Ἑλλάδος, Ἀθήναι 2011, σ. 25.

66. Βλ. Ματθαίου Βλαστάρη, *Σύνταγμα, Μ', α'*. στό Γ.Α. Ράλλη – Μ. Ποτλή, *Σύνταγμα τῶν θείων καί Ἱερῶν Κανόνων*, τ. ΣΤ', σ. 359.

67. Ἐνθ ἄνωτέρω, σ. 356.

68. Ἐνθ ἄνωτέρω, σ. 359.

69. Ἐνθ ἄνωτέρω, σσ. 358-359.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Άριθμ. 1238 - 2015/722/3.4.2015

Άναγνώρισις συστάσεως Ένοριών
της Έρεᾶς Μητροπόλεως Γλυφάδας,
Έλληνικοῦ, Βούλας, Βουλιαγμένης καί Βάρης,
συμφώνως πρός τό ἄρθρον 25 τοῦ Ν. 4301/2014

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ἔχοντες ὑπ' ὄψει:

1. τό ἄρθρον 25 παρ. 1 τοῦ Ν. 4301/2014,
2. τήν ὑπ' ἀριθμ. 250/19.2.2015 εἰσήγησιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γλυφάδας, Έλληνικοῦ, Βούλας, Βουλιαγμένης καί Βάρης κ. Παύλου,
3. τήν ἀπό 2.4.2015 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Έρεᾶς Συνόδου,

διαπιστοῦμεν

τήν σύστασιν πρό τῆς ἐνάργεως ἰσχύος τοῦ Νόμου 590/1977, τῶν ὡς κάτωθι Ένοριῶν τῆς Έρεᾶς Μητροπόλεως Γλυφάδας, Έλληνικοῦ, Βούλας, Βουλιαγμένης καί Βάρης:

Ένορίαί

1. Ένορία τοῦ Ἱεροῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἁγίων Κωνσταντίνου καί Ἐλένης Γλυφάδας, μέ ἔδρα τήν Δημοτικήν Κοινότητα Γλυφάδας (Λεωφόρος Ποσειδῶνος καί Σ. Καραγιωργα), τοῦ Δήμου Γλυφάδας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Νοτίου Τομέως Ἀθηνῶν, τῆς Περιφέρειας Ἀττικῆς, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1931, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 29/28.4.1931 ἐγγράφου τῆς Ένοριακῆς Ἐπιτροπείας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

2. Ένορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Βούλας, μέ ἔδρα τήν Δημοτικήν Κοινότητα Βούλας (ὁδός Ἁγίου Ἰωάννου καί Βασιλέως Παύλου), τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Βούλας, τοῦ Δήμου Βάρης - Βούλας - Βουλιαγμένης, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀνατολικῆς Ἀττικῆς, τῆς Περιφέρειας Ἀττικῆς, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1958, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

3. Ένορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Τριάδος Ἐλληνικοῦ, μέ ἔδρα τήν Δημοτικήν Κοινότητα Ἐλληνικοῦ (πλάτεια Ἁγίας Τριάδος), τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἐλληνικοῦ, τοῦ

Δήμου Ἐλληνικοῦ - Ἀργυρουπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Νοτίου Τομέως Ἀθηνῶν, τῆς Περιφέρειας Ἀττικῆς, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1971, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. Φ.501/1512/8.3.1971 ἐγγράφου τῆς Έρεᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

4. Ένορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Τρύφωνος Τερψιθέας Γλυφάδας, μέ ἔδρα τήν Δημοτικήν Κοινότητα Γλυφάδας (ὁδός Ἀρχιεπελάγου καί Γ. Γεννηματᾶ), τοῦ Δήμου Γλυφάδας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Νοτίου Τομέως Ἀθηνῶν, τῆς Περιφέρειας Ἀττικῆς, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1954, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἀπό 14.7.1954 Ἀποφάσεως τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τοῦ Δήμου Γλυφάδας.

5. Ένορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Βάρης, μέ ἔδρα τήν Δημοτικήν Κοινότητα Βάρης (πλάτεια Ἡρώων Βάρης 2), τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Βάρης, τοῦ Δήμου Βάρης - Βούλας - Βουλιαγμένης, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀνατολικῆς Ἀττικῆς, τῆς Περιφέρειας Ἀττικῆς, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1941, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 14/24.4.1941 ἐγγράφου τοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

6. Ένορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος περιοχῆς Σούρμενα Ἐλληνικοῦ, μέ ἔδρα τήν Δημοτικήν Κοινότητα Ἐλληνικοῦ (ὁδός Λ. Ἰασωνίδου καί Χρυσάνθου Τραπεζοῦντος), τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἐλληνικοῦ, τοῦ Δήμου Ἐλληνικοῦ - Ἀργυρουπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Νοτίου Τομέως Ἀθηνῶν, τῆς Περιφέρειας Ἀττικῆς, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1929, ὡς ἐμφαίνεται εἰς τήν σφραγίδα τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 22/11.4.1937 Πρακτικοῦ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

Ἡ παρούσα Διαπιστωτική Πράξις νά δημοσιευθῆ εἰς τήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 3ῃ Ἀπριλίου 2015

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ὁ Μεθῶννης Κλήμης'

Αριθμ. 574/888/19.4.2016

Αναγνώρισις συστάσεως Ένοριων
της Ίερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως
συμφώνως πρός τό ἄρθρον 25 τοῦ Ν. 4301/2014

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει:

1. τό ἄρθρον 25 παρ. 1 τοῦ Ν. 4301/2014,
2. τήν ὑπ' ἀριθμ. 9/11.1.2016 εἰσήγησιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως κ. Ἱερεμίου,
3. τήν ἀπό 7.4.2016 Ἀποφασιν τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου,

διαπιστοῦμεν

τήν σύστασιν, πρό τῆς ἐνάργεως ἰσχύος τοῦ Νόμου 590/1977, τῶν ὡς κάτωθι Ἐνοριῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως:

Ἐνορία

1. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, χωρίου Ἁγίος Ἰωάννης, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ἁγίου Ἰωάννου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότῃτος Ἡραίας, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότῃτος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1972, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, ἔτους 1972.
2. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ἁγίας Τριάδος, χωρίου Ἀγρίδιον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀγριδίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότῃτος Κλεῖτορος, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότῃτος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1914, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γάμων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, ἔτους 1914.
3. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος, χωρίου Ἀετορράχη, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀετορράχης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότῃτος Τροπαίων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότῃτος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1913, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/6.10.1913 Πρακτικοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.
4. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου, χωρίου Ἄκοβος, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀκόβου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότῃτος Φαλαισίας, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότῃτος Ἀρκαδίας, τῆς Περι-

φέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1885, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Κώδικος Ἀφιερώσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

5. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, χωρίου Ἀμυδαλιᾶ, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Μυγαδαιᾶς, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότῃτος Κλεῖτορος, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότῃτος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1966, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/8.1.1966 Πρακτικοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

6. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Μαρίνης, χωρίου Ἀναβρυτός, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀναβρυτοῦ, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότῃτος Φαλαισίας, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότῃτος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1972, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 6/17.7.1972 Πρακτικοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

7. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους, χωρίου Ἀνεμοδούριον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀνεμοδουρίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότῃτος Φαλαισίας, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότῃτος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1913, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Θανάτων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1913.

8. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εἰσοδίων Θεοτόκου, χωρίου Ἀνθοχώριον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀνθοχωρίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότῃτος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότῃτος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-470).

9. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου, χωρίου Ἀπιδίτσα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Χωρεμίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότῃτος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότῃτος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1933, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1933.

10. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Τριάδος, χωρίου Ἀπόσκια, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Βελημαχίου,

της Δημοτικής Ένωσης Κοντοβαζαίνης, του Δήμου Γορτυνίας, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα πρό του έτους 1975, ως έμφαίνεται εκ του Ήμερολογίου της Εκκλησίας της Ελλάδος του έτους 1975 (σελ. 469-470).

11. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίου Γεωργίου, χωρίου Άράχωβα, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Άράχωβας, της Δημοτικής Ένωσης Ήραιάς, του Δήμου Γορτυνίας, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα τό έτος 1843, ως έμφαίνεται εκ του ύπ' αριθμ. 1/3.10.1843 έγγραφου του Βιβλίου Πρακτικών του Ίερού Ναού.

12. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίου Άθανασίου, χωρίου Άτσιόχλος, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Άτσιόχλου, της Δημοτικής Ένωσης Γόρτυνος, του Δήμου Μεγαλοπόλεως, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα τό έτος 1938, ως έμφαίνεται εκ του Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων του Ίερού Ναού του έτους 1938.

13. Ένορία του Ίερού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου, χωρίου Βάγγου, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Βάγγου, της Δημοτικής Ένωσης Μεγαλοπόλεως, του Δήμου Μεγαλοπόλεως, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα πρό του έτους 1975, ως έμφαίνεται εκ του Ήμερολογίου της Εκκλησίας της Ελλάδος του έτους 1975 (σελ. 469-470).

14. Ένορία της Ίερας Μονής Κοιμήσεως Θεοτόκου, χωρίου Βαλτεσινίκο, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Βαλτεσινίκου, της Δημοτικής Ένωσης Κλείτορος, του Δήμου Γορτυνίας, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα πρό του έτους 1975, ως έμφαίνεται εκ του Ήμερολογίου της Εκκλησίας της Ελλάδος του έτους 1975 (σελ. 469-470).

15. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίου Γεωργίου, χωρίου Βαλτεσινίκο, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Βαλτεσινίκου, της Δημοτικής Ένωσης Κλείτορος, του Δήμου Γορτυνίας, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα τό έτος 1972, ως έμφαίνεται εκ του ύπ' αριθμ. 53/31.12.1972 Πρακτικού του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου του Ίερού Ναού.

16. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίων Θεοδώρων, χωρίου Βαλτεσινίκο, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Βαλτεσινίκου, της Δημοτικής Ένωσης Κλείτορος, του Δήμου Γορτυνίας, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα τό έτος 1969, ως έμφαίνεται εκ του ύπ' αριθμ. 25/31.12.1969 Πρακτικού του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου του Ίερού Ναού.

17. Ένορία του Ίερού Ναού Κοιμήσεως της Θεοτόκου, χωρίου Βάστα, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Βάστα, της Δημοτικής Ένωσης Μεγαλοπόλεως, του Δήμου Μεγαλοπόλεως, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της

Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα τό έτος 1973, ως έμφαίνεται εκ του ύπ' αριθμ. 1/30.1.1973 Πρακτικού του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου του Ίερού Ναού.

18. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίου Βασιλείου, χωρίου Βάχλια, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Βάχλιας, της Δημοτικής Ένωσης Κοντοβαζαίνης, του Δήμου Γορτυνίας, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα τό έτος 1952, ως έμφαίνεται εκ της ύπ' αριθμ. 4/11.8.1952 έγγραφου Δηλώσεως Πραγματοποιηθεισών Άκαθάριστων Εισπράξεων της Οικονομικής Έφορίας Τροπαίων.

19. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίας Μαρίνης, χωρίου Βάχλια, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Βάχλιας, της Δημοτικής Ένωσης Κοντοβαζαίνης, του Δήμου Γορτυνίας, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα τό έτος 1918, ως έμφαίνεται εκ του Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων του Ίερού Ναού του έτους 1918.

20. Ένορία του Ίερού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου, χωρίου Βελημάχιον, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Βελημαχίου, της Δημοτικής Ένωσης Κοντοβαζαίνης, του Δήμου Γορτυνίας, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα πρό του έτους 1975, ως έμφαίνεται εκ του Ήμερολογίου της Εκκλησίας της Ελλάδος του έτους 1975 (σελ. 469-470).

21. Ένορία του Ίερού Ναού Μεταμορφώσεως Σωτήρος, χωρίου Βελιγοστή, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Βελιγοστής, της Δημοτικής Ένωσης Φαλαισίας, του Δήμου Μεγαλοπόλεως, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα πρό του έτους 1975, ως έμφαίνεται εκ του Ήμερολογίου της Εκκλησίας της Ελλάδος του έτους 1975 (σελ. 469-470).

22. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίας Τριάδος, χωρίου Βλαχώραφτης, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Βλαχώραφτη, της Δημοτικής Ένωσης Γόρτυνος, του Δήμου Μεγαλοπόλεως, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα πρό του έτους 1975, ως έμφαίνεται εκ του Ήμερολογίου της Εκκλησίας της Ελλάδος του έτους 1975 (σελ. 469-470).

23. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίας Παρασκευής, χωρίου Βούτσι, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Βουτσίου, της Δημοτικής Ένωσης Κοντοβαζαίνης, του Δήμου Γορτυνίας, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα τό έτος 1913, ως έμφαίνεται εκ του παλαιού Βιβλίου Βαπτίσεων καί Γεννήσεων του Ίερού Ναού του έτους 1913.

24. Ένορία του Ίερού Ναού Κοιμήσεως της Θεοτόκου, χωρίου Βρυσούλης, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Βρυσούλων, της Δημοτικής Ένωσης Μεγαλοπόλεως, του Δήμου Μεγαλοπόλεως, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα τό έτος 1907, ως έμφαίνεται εκ του Βιβλίου Έσόδων - Έξόδων του Ίερού Ναού.

25. Ένορία του Ίερού Ναού Ἀγίου Δημητρίου, χωρίου Βιδιάκιου, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Βιδιάκιου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κοντοβαζαίνης, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1912, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1912.

26. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου, χωρίου Βυζίκι, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Βυζικίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τροπαίων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. Τ.5146/1991/10.11.1975 ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν πρὸς τό Ἐκκλησιαστικόν Συμβούλιον τοῦ Ίερού Ναοῦ.

27. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Τρύφωνος, χωρίου Βυτίνα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Βυτίνης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Βυτίνης, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1877, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1877.

28. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Γέφυρα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Γέφυρας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1952, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1952.

29. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου, χωρίου Γιαννείκα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Γιαννέων, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φαλαισίας, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1913, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1913.

30. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, χωρίου Γραικός, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Γραικοῦ, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φαλαισίας, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1970, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 534/27.3.1970 ἐγγράφου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

31. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Χαραλάμπους, χωρίου Δάφνη, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Νεοχωρίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τροπαίων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Θανάτων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1975.

32. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου, χωρίου Δήμητρας, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Δήμητρας, τῆς

Δημοτικῆς Ἐνότητος Κοντοβαζαίνης, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1913, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1913.

33. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου, χωρίου Δόξα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Δόξης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τροπαίων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρὸ τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-470).

34. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίας Κυριακῆς Δημητσάνης, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Δημητσάνης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Δημητσάνης, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1929, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1929.

35. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Χαραλάμπους Δημητσάνης, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Δημητσάνης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Δημητσάνης, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1913, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1913.

36. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Δρακοβούνιον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Δρακοβουνίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κλειτορος, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρὸ τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-470).

37. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου, χωρίου Νέα Ἐκκλησοῦλα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ἐκκλησοῦλας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1972, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Θανάτων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1972.

38. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, χωρίου Ἐλάτη, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ἐλάτης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Βυτίνης, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1933, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1933.

39. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Προφήτου Ἡλίου, χωρίου Ἐλληνικό, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ἐλληνικοῦ, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τρικολῶνων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρὸ τοῦ

έτους 1973, ως εμφανίζεται εκ της από 25.2.1973 «Περίληψης» σχετικού Πρακτικού του Έκκλησιαστικού Συμβουλίου του Ίερού Ναού.

40. Ένορία του Ίερού Ναού Ύπαπαντῆς Σωτήρος, χωρίου Ἐλληνίτσα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ἐλληνίτσης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φαλαισίας, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1975, ως εμφανίζεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-470).

41. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, χωρίου Ζάτουνα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ζάτουνας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Δημητσάνης, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1853, ως εμφανίζεται ἐκ τῆς τοπικῆς ἐφημερίδος «Ζάτουνα», ἀριθμ. Φύλλου 257/2.2011.

42. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Μεταμορφώσεως Σωτήρος, χωρίου Ζυγοβίσι, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ζυγοβισίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Δημητσάνης, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1913, ως εμφανίζεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1913.

43. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου, χωρίου Ζώνη, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ζώνης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Γόρτυνος, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1913, ως εμφανίζεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Θανάτων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1913.

44. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίων Θεοδώρων, χωρίου Θεόκτιστον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Θεοκτίστου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κλεῖτορος, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1932, ως εμφανίζεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Ἐσόδων - Ἐξόδων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1932.

45. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, χωρίου Θωκνία, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Θωκνίας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1913, ως εμφανίζεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γάμων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1913.

46. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου, χωρίου Ἰσιωμα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Καρυῶν, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1975, ως εμφανίζεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-470).

47. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου, χωρίου Ἰσαρη, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ἰσαρη, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1938, ως εμφανίζεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Θανάτων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1938.

48. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Βασιλείου, χωρίου Κακουραϊκά, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Κακουραϊκῶν, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἡραίας, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρὶν τοῦ ἔτους 1977, ως εμφανίζεται ἐκ τῆς Βεβαιώσεως τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ίερού Ναοῦ.

49. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Καλλιάνι, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Καλλιανίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τροπαίων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1970, ως εμφανίζεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1970.

50. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Καλύβια, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Καρυῶν, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1975, ως εμφανίζεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-470).

51. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Καμάρα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Καμάρας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φαλαισίας, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1975, ως εμφανίζεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-470).

52. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Καμενίτσα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Καμενίτσας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Βυτίνης, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1913, ως εμφανίζεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Θανάτων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1913.

53. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου, χωρίου Καμποχώριον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Καμποχωρίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φαλαισίας, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1975, ως εμφανίζεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-470).

54. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Γεννήσεως Θεοτόκου, χωρίου Καπελίτσα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Καπελίτσας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τροπαίων, τοῦ Δήμου

Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρὸ τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-470).

55. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Καράτουλα, μέ ἔδρα τὴν τοπικὴν Κοινότητα Καράτουλα, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρὸ τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-470).

56. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου, χωρίου Καρβουνάρι, μέ ἔδρα τὴν τοπικὴν Κοινότητα Καρβουναρίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Γόρτυνος, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τὸ ἔτος 1930, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καὶ Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1930.

57. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου, χωρίου Καρδαρίτσι, μέ ἔδρα τὴν τοπικὴν Κοινότητα Καρδαρισίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κοντοβαζαίνης, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τὸ ἔτος 1971, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καὶ Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1971.

58. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Γεννήσεως Θεοτόκου, χωρίου Ἄνω Καρυές, μέ ἔδρα τὴν τοπικὴν Κοινότητα Ἄνω Καρυῶν, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρὸ τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-470).

59. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελισμοῦ Θεοτόκου, χωρίου Καρυταίνα, μέ ἔδρα τὴν τοπικὴν Κοινότητα Καρυταίνης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Γόρτυνος, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρὸ τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-470).

60. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου, χωρίου Καστανοχώριον, μέ ἔδρα τὴν τοπικὴν Κοινότητα Καστανοχωρίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρὸ τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-470).

61. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου, χωρίου Καστράκι, μέ ἔδρα τὴν τοπικὴν Κοινότητα Καστρακίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τροπαίων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς

Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τὸ ἔτος 1959, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γάμων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1959.

62. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου, χωρίου Κασιμπαῆ, μέ ἔδρα τὴν τοπικὴν Κοινότητα Κασιμπαῆ, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Γόρτυνος, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρὸ τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-470).

63. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Τριάδος, χωρίου Κερπινή, μέ ἔδρα τὴν τοπικὴν Κοινότητα Κερπινῆς, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κλεῖτορος, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τὸ ἔτος 1910, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καὶ Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1910.

64. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Προφήτου Ἡλίου, χωρίου Κοκκορᾶ, μέ ἔδρα τὴν τοπικὴν Κοινότητα Κοκκορᾶ, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἡραίας, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τὸ ἔτος 1913, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/29.9.1913 Πρακτικοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

65. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Κοντοβάζαινα, μέ ἔδρα τὴν τοπικὴν Κοινότητα Κοντοβαζαίνης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κοντοβαζαίνης, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τὸ ἔτος 1885, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς Δωρεᾶς Ἱεροῦ Εὐαγγελίου στὸν Ἱερό Ναὸ Ἀγίας Τριάδος τὸ ἔτος 1885.

66. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Τριάδος, χωρίου Κοντοβάζαινα, μέ ἔδρα τὴν τοπικὴν Κοινότητα Κοντοβαζαίνης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κοντοβαζαίνης, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τὸ ἔτος 1885, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς Δωρεᾶς Ἱεροῦ Εὐαγγελίου στὸν Ἱερό Ναὸ Ἀγίας Τριάδος τὸ ἔτος 1885.

67. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου, χωρίου Κοντοβάζαινα, μέ ἔδρα τὴν τοπικὴν Κοινότητα Κοντοβαζαίνης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κοντοβαζαίνης, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τὸ ἔτος 1924, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 232/6.5.1924 ἐγγράφου τοῦ Μητροπολίτου Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως.

68. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Κουρουνιοῦ, μέ ἔδρα τὴν τοπικὴν Κοινότητα Κουρουνιοῦ, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Γόρτυνος, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τὸ ἔτος 1923, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καὶ Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1923.

69. Ένορία του Ίερού Ναού Ἀγίου Νικολάου χωρίου Κυπαρίσσια, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Κυπαρίσσιων, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Γόρτυνος, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1953, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1953.

70. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου, χωρίου Κοτύλιον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Κοτυλίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Γόρτυνος, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1968, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Θανάτων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1968.

71. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίων Ἀποστόλων, χωρίου Λαγκάδια, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Λαγκαδίων, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Λαγκαδίων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-470).

72. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν, χωρίου Λαγκάδια, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Λαγκαδίων, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Λαγκαδίων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1948, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1948.

73. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Λάσσα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Λάσσα, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Βυτίνης, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-470).

74. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου, χωρίου Λαγκάδια, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Λαγκαδίων, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Λαγκαδίων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1913, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γάμων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1913.

75. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου, χωρίου Λειβαδάκιον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Λειβαδακίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τροπαίων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-470).

76. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίων Ἀποστόλων, χωρίου Λεοντάριον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Λεονταρίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φαλαισίας, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας,

τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1976, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/21.11.1976 Πρακτικοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ίερού Ναοῦ.

77. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου, χωρίου Λευκοχώριον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Λευκοχωρίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Λαγκαδιῶν, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1913, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Θανάτων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1913.

78. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου, χωρίου Λιοδώρα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Λιοδώρας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἡραίας, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1913, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1913.

79. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου, χωρίου Λουτρά Ἡραίας, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Λουτρῶν Ἡραίας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἡραίας, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-471).

80. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Γεννήσεως Θεοτόκου, χωρίου Λύκαιον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Λυκαίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-471).

81. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου, χωρίου Λυκόσουρα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Λυκοσούρας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-471).

82. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου, χωρίου Λυσσαρέα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Λυσσαρέας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἡραίας, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1966, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1966.

83. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ζωοδόχου Πηγῆς, χωρίου Λυκούρεσι, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Λυκουρεσίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἡραίας, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1954, ὡς

έμφαίνεται εκ του Βιβλίου Θανάτων του Ίερού Ναού του έτους 1954.

84. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίου Χαράλαμπος, χωρίου Λώτι, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Λουτρών, τής Δημοτικής Ένότητας Λουτρών Ήραίας, του Δήμου Γορτυνίας, τής Περιφερειακής Ένότητας Άρκαδίας, τής Περιφέρειας Πελοποννήσου, ίδρυθείσα τό έτος 1972, ώς έμφαίνεται εκ του Βιβλίου Βαπτίσεων του Ίερού Ναού του έτους 1972.

85. Ένορία του Ίερού Ναού Τιμίου Προδρόμου, χωρίου Μαγούλιανα, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Μαγουλιάνων, τής Δημοτικής Ένότητας Βυτίνης, του Δήμου Γορτυνίας, τής Περιφερειακής Ένότητας Άρκαδίας, τής Περιφέρειας Πελοποννήσου, ίδρυθείσα τό έτος 1885, ώς έμφαίνεται εκ του Βιβλίου Γεννήσεων και Βαπτίσεων του Ίερού Ναού του έτους 1885.

86. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίου Δημητρίου, χωρίου Μακρύσιον, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Μακρυσίου, τής Δημοτικής Ένότητας Μεγαλοπόλεως, του Δήμου Μεγαλοπόλεως, τής Περιφερειακής Ένότητας Άρκαδίας, τής Περιφέρειας Πελοποννήσου, ίδρυθείσα τό έτος 1971, ώς έμφαίνεται εκ του Βιβλίου Θανάτων του Ίερού Ναού του έτους 1971.

87. Ένορία του Ίερού Ναού Εύαγγελισμού Θεοτόκου, χωρίου Μαλλιωτά, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Μαλλιωτών, τής Δημοτικής Ένότητας Μεγαλοπόλεως, του Δήμου Μεγαλοπόλεως, τής Περιφερειακής Ένότητας Άρκαδίας, τής Περιφέρειας Πελοποννήσου, ίδρυθείσα πρό του έτους 1975, ώς έμφαίνεται εκ του Ήμερολογίου τής Έκκλησίας τής Έλλάδος του έτους 1975 (σελ. 469-471).

88. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίου Δημητρίου, χωρίου Μαυριά, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Μαυριών, τής Δημοτικής Ένότητας Γόρτυνος, του Δήμου Μεγαλοπόλεως, τής Περιφερειακής Ένότητας Άρκαδίας, τής Περιφέρειας Πελοποννήσου, ίδρυθείσα πρό του έτους 1975, ώς έμφαίνεται εκ του Ήμερολογίου τής Έκκλησίας τής Έλλάδος του έτους 1975 (σελ. 469-471).

89. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίου Κωνσταντίνου Μεγαλοπόλεως, μέ έδρα τήν Δημοτικήν Ένότητα Μεγαλοπόλεως, τής Δημοτικής Ένότητας Μεγαλοπόλεως, του Δήμου Μεγαλοπόλεως, τής Περιφερειακής Ένότητας Άρκαδίας, τής Περιφέρειας Πελοποννήσου, ίδρυθείσα πρό του έτους 1975, ώς έμφαίνεται εκ του Ήμερολογίου τής Έκκλησίας τής Έλλάδος του έτους 1975 (σελ. 469-471).

90. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίου Νικολάου, Μεγαλοπόλεως, μέ έδρα τήν Δημοτικήν Ένότητα Μεγαλοπόλεως, τής Δημοτικής Ένότητας Μεγαλοπόλεως, του Δήμου Μεγαλοπόλεως, τής Περιφερειακής Ένότητας Άρκαδίας, τής Περιφέρειας Πελοποννήσου, ίδρυθείσα πρό του έτους 1975, ώς έμφαίνεται εκ του Ήμερολογίου

τής Έκκλησίας τής Έλλάδος του έτους 1975 (σελ. 469-471).

91. Ένορία του Ίερού Ναού Τιμίου Προδρόμου, χωρίου Μάρκο, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Μάρκου, τής Δημοτικής Ένότητας Δημητσάνης, του Δήμου Γορτυνίας, τής Περιφερειακής Ένότητας Άρκαδίας, τής Περιφέρειας Πελοποννήσου, ίδρυθείσα τό έτος 1913, ώς έμφαίνεται εκ του Βιβλίου Γεννήσεων και Βαπτίσεων του Ίερού Ναού του έτους 1913.

92. Ένορία του Ίερού Ναού Κοιμήσεως τής Θεοτόκου, χωρίου Ψαθί, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Μεγαλοπόλεως, τής Δημοτικής Ένότητας Μεγαλοπόλεως, του Δήμου Μεγαλοπόλεως, τής Περιφερειακής Ένότητας Άρκαδίας, τής Περιφέρειας Πελοποννήσου, ίδρυθείσα τό έτος 1937, ώς έμφαίνεται εκ του Βιβλίου Γεννήσεων και Βαπτίσεων του Ίερού Ναού του έτους 1937.

93. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίου Άθανασίου, χωρίου Μελισσόπετρα, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Μελισσόπετρας, τής Δημοτικής Ένότητας Δημητσάνης, του Δήμου Γορτυνίας, τής Περιφερειακής Ένότητας Άρκαδίας, τής Περιφέρειας Πελοποννήσου, ίδρυθείσα τό έτος 1913, ώς έμφαίνεται εκ του Βιβλίου Γεννήσεων και Βαπτίσεων του Ίερού Ναού του έτους 1913.

94. Ένορία του Ίερού Ναού Κοιμήσεως τής Θεοτόκου, χωρίου Μοναστηράκιον, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Μοναστηρακίου, τής Δημοτικής Ένότητας Κοντοβαζαίνης, του Δήμου Γορτυνίας, τής Περιφερειακής Ένότητας Άρκαδίας, τής Περιφέρειας Πελοποννήσου, ίδρυθείσα πρό του έτους 1977, ώς έμφαίνεται εκ τής ύπ' αριθμ. 437/8.4.2013 βεβαιώσεως του Μητροπολίτου Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως.

95. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίου Γεωργίου, χωρίου Μουριά, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Μουριάς, τής Δημοτικής Ένότητας Κλείτορος, του Δήμου Γορτυνίας, τής Περιφερειακής Ένότητας Άρκαδίας, τής Περιφέρειας Πελοποννήσου, ίδρυθείσα τό έτος 1939, ώς έμφαίνεται εκ του Βιβλίου Γεννήσεων και Βαπτίσεων του Ίερού Ναού του έτους 1939.

96. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίας Άννης, χωρίου Μπουλιάρι, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Μπουλιαρίου, τής Δημοτικής Ένότητας Τροπαίων, του Δήμου Γορτυνίας, τής Περιφερειακής Ένότητας Άρκαδίας, τής Περιφέρειας Πελοποννήσου, ίδρυθείσα τό έτος 1977, ώς έμφαίνεται εκ του Βιβλίου Γεννήσεων και Βαπτίσεων του Ίερού Ναού του έτους 1977.

97. Ένορία του Ίερού Ναού Γεννήσεως τής Θεοτόκου, χωρίου Νεοχώριον, μέ έδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Νεοχωρίου, τής Δημοτικής Ένότητας Μεγαλοπόλεως, του Δήμου Μεγαλοπόλεως, τής Περιφερειακής Ένότητας Άρκαδίας, τής Περιφέρειας Πελοποννήσου, ίδρυθείσα τό έτος 1912, ώς έμφαίνεται εκ του Βιβλίου Γεννήσεων και Βαπτίσεων του Ίερού Ναού του έτους 1912.

98. Ένορία του Ίερού Ναού Ἀγίας Τριάδος, χωρίου Νεοχώριον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Νεοχωρίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Δημητσάνης, τοῦ Δήμου Δημητσάνης, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1895, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἀπό 20.6.2015 Βεβαιώσεως τοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ίερού Ναοῦ.

99. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίας Τριάδος, χωρίου Νυμφασία, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Νυμφασίας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Βυτίνας, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1934, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Θανάτων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1934.

100. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Ὀχθια, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀετοράχνης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τροπαίων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1912, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ δημοσιευθέντος στό ὑπ' ἀριθμ. 118/20.4.1912 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως Βασιλικῆς Διατάγματος.

101. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου, χωρίου Ξηροκαρυταίνα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ξηροκαρυταίνης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κληίτορος, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1913, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Θανάτων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1913.

102. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίων Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου, χωρίου Παλαιοχώριον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Παλαιοχωρίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Δημητσάνης, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1943, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1943.

103. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου, χωρίου Παλαμάρι, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Παλαμαρίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τρικολόνων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1973, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Ἐσόδων -Ἐξόδων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1973.

104. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου, χωρίου Παλαιομήριον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Τριλόφου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1912, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/30.9.1912 Πρακτικοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ίερού Ναοῦ.

105. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Παλούμπα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Παλούμπα, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἡραίας, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1977, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς Βεβαιώσεως τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ίερού Ναοῦ.

106. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου, χωρίου Παύλια, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Παύλιας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τρικολόνων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-471).

107. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου, χωρίου Παραδείσια, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Παραδεισίων, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1938, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Βαπτίσεων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1938.

108. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου, χωρίου Περδικονέριον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Περδικονερίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τροπαίων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-471).

109. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Τιμίας Ζώνης, χωρίου Παραλογγί, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Παραλογγών, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κοντοβαζαίνης, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1971, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Θανάτων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1971.

110. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Ἰωάννου Θεολόγου, χωρίου Ποταμιά, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ποταμιάς, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φαλαισίας, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1968, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Πρακτικοῦ τοῦ Συμβουλίου τῆς Τοπικῆς Κοινότητος Ποταμιάς.

111. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου, χωρίου Περιβόλια, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Περιβολίων, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1973, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 8/14.1.1973 Πρακτικοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ίερού Ναοῦ.

112. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, χωρίου Πετρίνα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Πε-

τρίνας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φαλαισίας, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1969, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Θανάτων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1969.

113. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Τριάδος, χωρίου Πουρναριά, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Πουρναριάς, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κλεῖτορος, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1940, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1940.

114. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίων Κωνσταντίνου καί Ἐλένης, χωρίου Πράσινο, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Πρασίνου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κλεῖτορος, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1971, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 8/16.8.1971 Πρακτικοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

115. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου, χωρίου Πυργάκι, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Πυργακίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Βυτίνης, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1933, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1933.

116. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου, χωρίου Πυρρῆ, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Πυρρῆ, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἡραίας, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1971, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1/15.2.1971 Ληξιαρχικῆς Πράξης Γεννήσεως.

117. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, χωρίου Ράδου, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ράδου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Δημητσάνης, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1959, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/28.5.1959 Πρακτικοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

118. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου, χωρίου Ράφτης, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ράφτης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἡραίας, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1932, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Θανάτων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1932.

119. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Τριάδος, χωρίου Ράχες, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ραχῶν, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τροπαίων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1969, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ

ὑπ' ἀριθμ. 3/1969 Πρακτικοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

120. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, χωρίου Ραψομμάτι, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ραψομματίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1920, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Θανάτων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1920.

121. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου, χωρίου Ριζοσπηλιά, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ριζοσπηλιάς, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Δημητσάνης, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1966, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Πρωτοκόλλου Ἐκδόσεως Πιστοποιητικῶν καί Βεβαιώσεων Ἐφημέριων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1966.

122. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, χωρίου Ρουτσι, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ρουτσίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φαλαισίας, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Ἐσόδων - Ἐξόδων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1975.

123. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, χωρίου Σαρακίνιον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Σαρακίνιου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἡραίας, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρὶν τοῦ ἔτους 1977, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς Βεβαιώσεως τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

124. Ἐνορία Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Μαρίας Σβόρνα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Καθονερίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Λαγκαδίων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1954, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1954.

125. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, χωρίου Σέρβου, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Σέρβου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἡραίας, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1955, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1955.

126. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου, χωρίου Σούλου, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Σούλου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρὸ τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-471).

127. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν, χωρίου Σκορτσίου, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοι-

νότητα Σκορτσινού, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φαλαισίας, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1913, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Θανάτων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1913.

128. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, χωρίου Σουλάριον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Σουλάριου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φαλαισίας, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1966, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/30.7.1966 Πρακτικοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

129. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου, χωρίου Σούλιον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Σουλίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1914, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γάμων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1914.

130. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου, χωρίου Σπάθαρη, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Σπάθαρη, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τροπαίων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1958, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γάμων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1958.

131. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, χωρίου Σπανέικα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Πετρίνας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φαλαισίας, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1971, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/18.2.1971 Πρακτικοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

132. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, χωρίου Σταυροδρόμιον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Σταυροδρομίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τροπαίων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1913, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1913.

133. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου, χωρίου Στεμνίτσα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Στεμνίτσας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τρικολώνων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1912, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1912.

134. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Παρασκευῆς, χωρίου Στεμνίτσα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Στεμνίτσας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τρικολώνων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς

Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1912, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 4/30.9.1912 Πρακτικοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

135. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελισμοῦ Θεοτόκου, χωρίου Σύρνα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Σύρνας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τρικολώνων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-471).

136. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου, χωρίου Στρόγγυλο, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Κοτυλίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Γόρτυνος, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1971, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1971.

137. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου, χωρίου Τουρκολέκα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Τουρκολέκα, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φαλαισίας, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-471).

138. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Παρασκευῆς, χωρίου Τουθόδας, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Λευκοχωρίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Λαγκαδίων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1957, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1957.

139. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελισμοῦ Θεοτόκου, χωρίου Τριποταμιά, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Τριποταμιάς, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τροπαίων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-471).

140. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου, χωρίου Τριπόταμον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Τριποτάμου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-471).

141. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου, χωρίου Τρίλοφον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Τριλόφου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1956, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἀπό 8.5.1956 Βεβαιώσεως Βάπτισης.

142. Ένορία του Ίερού Ναού Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Τρόπαια, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Τροπαίων, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τροπαίων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1913, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Θανάτων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1913.

143. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, χωρίου Τρόπαια, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Τροπαίων, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τροπαίων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1968, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Πρωτοκόλλου τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1968.

144. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου, χωρίου Φαλαισία, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Φαλαισίας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φαλαισίας, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1912, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1912.

145. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Φτεριά, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Φτεριάς, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Λαγκαδίων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1912, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1912.

146. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Χρούσα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Χρούσας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-471).

147. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίας Παρασκευῆς, χωρίου Χειράδες, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Χειράδων, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1971, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 13/1.8.1971 Πρακτικοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ίερού Ναοῦ.

148. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, χωρίου Χράνοι, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Χράνων, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1900, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἱστορικοῦ τοῦ Ίερού Ναοῦ.

149. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Χωρέμιον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Χωρεμίου, τῆς

Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1977 (σελ. 464-467).

150. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Χρυσχωρίον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Χρυσχωρίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἡραίας, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1965, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1965.

151. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου, χωρίου Χώρας, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Χώρας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τροπαίων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1971, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1971.

152. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου, χωρίου Ψάρι, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ψαρίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἡραίας, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1954, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Θανάτων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1954.

153. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ζωοδόχου Πηγῆς, χωρίου Ψάρι, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ψαρίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τρικοιλώνων, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1972, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1972 Πρακτικοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ίερού Ναοῦ.

154. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου, χωρίου Κοτσιρίδιον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Κοτσιριδίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φαλαισίας, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1967, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Πρωτοκόλλου Ἐκδόσεως Πιστοποιητικῶν καί Βεβαιώσεων Ἐφημερίων τοῦ Ίερού Ναοῦ τοῦ ἔτους 1967.

155. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Γεννήσεως Θεοτόκου, χωρίου Πλάκα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Πλάκας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεγαλοπόλεως, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-471).

156. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου, χωρίου Παναγιά, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Παναγιάς, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Δημητσάνης, τοῦ Δήμου Γορτυνίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1975, ὡς

έμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-471).

157. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελισμοῦ Θεοτόκου, χωρίου Παλαιόκαστρον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Παλαιόκαστρον, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Γόρτυνος, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1975, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1975 (σελ. 469-471).

158. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εἰσοδίων Θεοτόκου, χωρίου Δυρράχιον, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Δυρραχίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φαλαισίας, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1912, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1912.

159. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀναλήψεως Κυρίου, χωρίου Παναγίτσα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Παναγίτσας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Λεβιδίου, τοῦ Δήμου Τρι-

πόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1949, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/21.12.1949 Πρακτικοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

160. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Παρασκευῆς, χωρίου Ἄνω Γιαννέικα, μέ ἔδρα τήν τοπικήν Κοινότητα Ἄνω Γιαννέικων, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φαλαισίας, τοῦ Δήμου Μεγαλοπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1956 ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/23.2.1956 ἐγγράφου τοῦ Ἡμερολογίου Ταμείου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

Ἡ παρούσα Διαπιστωτική Πράξις νά δημοσιευθῇ εἰς τήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 7ῃ Ἀπριλίου 2016

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ὁ Μεθώνης Κλήμης

Άριθμ. 1736/1004/13.5.2016

Άναγνώρισις συστάσεως Ένοριών και Ίερώων Μονών
της Ίεραῖς Μητροπόλεως Πατρῶν
συμφώνως πρός τό ἄρθρον 25 τοῦ Ν. 4301/2014

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έχοντες ὑπ' ὄψει:

1. τό ἄρθρον 25 παρ. 1 τοῦ Ν. 4301/2014,
2. τήν ὑπ' ἀριθμ. 332/31.3.2016 εἰσήγησιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Χρυσοστόμου,
3. τήν ἀπό 11.5.2016 Ἀποφασιν τῆς Διαρκούς Ίεραῖς Συνόδου,

διαπιστοῦμεν

τήν σύστασιν, πρό τῆς ἐνάρξεως ἰσχύος τοῦ Νόμου 590/1977, τῶν ὡς κάτωθι Ένοριῶν τῆς Ίεραῖς Μητροπόλεως Πατρῶν:

Ένορίαί

1. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Ἀναλήψεως Ψαροφαῖου, μέ ἔδραν τό Νότιον Δημοτικόν Διαμέρισμα τῆς Δημοτικῆς Κοινότητος Πατρῶν (ὁδός Ἀκρωτηρίου καί Λαγκαδᾶ), τῆς Δημοτικῆς Ένότητος Πατρέων, τοῦ Δήμου Πατρέων, τῆς Περιφερειακῆς Ένότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1965, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ βιβλίου Βαπτίσεων τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1965.
2. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Ἀποστόλου Παύλου Πατρῶν, μέ ἔδραν τό Κεντρικόν Διαμέρισμα τῆς Δημοτικῆς Κοινότητος Πατρῶν (ὁδός Ίεροθέου καί Μεσολλογγίου), τῆς Δημοτικῆς Ένότητος Πατρέων, τοῦ Δήμου Πατρέων, τῆς Περιφερειακῆς Ένότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1968, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ 105399/1832/4.9.1968 ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καί Ἱεροσχευμάτων.
3. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου Λάγυρα, μέ ἔδραν τό Ἀνατολικόν Διαμέρισμα τῆς Δημοτικῆς Κοινότητος Πατρέων, (ὁδός Πατρῶν Κηλαῖου 60-64), τῆς Δημοτικῆς Ένότητος Πατρέων, τοῦ Δήμου Πατρέων, τῆς Περιφερειακῆς Ένότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1943, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ βιβλίου Βαπτίσεων τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1943.
4. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Ἀγίων Κωνσταντίνου καί Ἑλένης Ἀγυιάς, μέ ἔδραν τό Ἀρκτικόν Διαμέρισμα τῆς

Δημοτικῆς Κοινότητος Πατρῶν (ὁδός Ἀγίου Κωνσταντίνου 81-83), τῆς Δημοτικῆς Ένότητος Πατρέων, τοῦ Δήμου Πατρέων, τῆς Περιφερειακῆς Ένότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1961, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ βιβλίου Βαπτίσεων τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1961.

5. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Ζωοδόχου Πηγῆς Περιβόλας, μέ ἔδραν τό Ἀνατολικόν Διαμέρισμα τῆς Δημοτικῆς Κοινότητος Πατρῶν (ὁδός Αἰσχίνου καί Ἀριστοτέλους), τῆς Δημοτικῆς Ένότητος Πατρέων, τοῦ Δήμου Πατρέων, τῆς Περιφερειακῆς Ένότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1924, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ βιβλίου Βαπτίσεων τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1924.

6. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γερασίμου Πατρῶν, μέ ἔδραν τό Κεντρικόν Διαμέρισμα τῆς Δημοτικῆς Κοινότητος Πατρῶν (ὁδός Ἀκτή Δυμαίων 35), τῆς Δημοτικῆς Ένότητος Πατρέων, τοῦ Δήμου Πατρέων, τῆς Περιφερειακῆς Ένότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1969, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 8/29.11.1969 διοριστηρίου ἐγγράφου τῆς Ίεραῖς Μητροπόλεως Πατρῶν.

7. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Τριάδος Γλαύκου Ζαρουχλιεῖων, μέ ἔδραν τό Νότιον Διαμέρισμα τῆς Δημοτικῆς Κοινότητος Πατρῶν (ὁδός Α. Κριεζῆ καί Κ. Ρίζου, τῆς Δημοτικῆς Ένότητος Πατρέων, τοῦ Δήμου Πατρέων, τῆς Περιφερειακῆς Ένότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1919, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ βιβλίου Γάμων τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1919.

8. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Παναγίας Ἀλεξιοτίσης Πατρῶν, μέ ἔδραν τό Κεντρικόν Διαμέρισμα τῆς Δημοτικῆς Κοινότητος Πατρῶν (ὁδός 12ου Συντάγματος 68), τῆς Δημοτικῆς Ένότητος Πατρέων, τοῦ Δήμου Πατρέων, τῆς Περιφερειακῆς Ένότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1713, ὡς ἐμφαίνεται εἰς τήν ὑπό τόν τίτλον «Ἱστορικόν Λεξικόν τῶν Πατρῶν» μελέτην τοῦ Κωνσταντίνου Τριανταφύλλου (Β' Ἔκδοσις, Πάτριαι, 1980, σελ. 39).

9. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου κατωρίου Κάτω Καστρίσιον, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Κάτω Καστρισίου, τῆς Δημοτικῆς Ένότητος Ρίου, τοῦ

Δήμου Πατρέων, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφέρειας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1929, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ βιβλίου Γάμων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1929.

10. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ζωοδόχου Πηγῆς χωρίου Κυπαρίσσιον, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Κυπαρίσσιου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τριταίας, τοῦ Δήμου Ἐρυμάνθου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφέρειας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1961, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ βιβλίου Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1961.

11. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου χωρίου Ἁγίου Δημητρίου, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἁγίου Δημητρίου, τῆς Δημοτικῆς Κοινότητος Τριταίας, τοῦ Δήμου Ἐρυμάνθου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφέρειας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1966, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ βιβλίου Γάμων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1966.

12. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου χωρίου Δρεσθενά, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Δρεσθενῶν, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Βραχναϊκῶν, τοῦ Δήμου Πατρέων, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφέρειας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1941, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ βιβλίου Γάμων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1941.

13. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου χωρίου Ἀγριλιά, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀγριλιάς, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φαρρῶν, τοῦ Δήμου Ἐρυμάνθου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφέρειας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1940, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ βιβλίου Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1940.

14. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου χωρίου Μάνεσι, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Μανεισίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τριταίας, τοῦ Δήμου Ἐρυμάνθου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφέρειας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1949, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ βιβλίου Γάμων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1949.

15. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου χωρίου Ρουπακιά, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ρουπακιάς, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τριταίας, τοῦ Δήμου Ἐρυμάνθου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφέρειας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1954, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ βιβλίου Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1954.

16. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίων Θεοδώρων - Ἁγίου Νικολάου χωρίου Σταυροδρόμιον, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Σταυροδρομίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τριταίας, τοῦ Δήμου Ἐρυμάνθου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφέρειας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1955, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ βιβλίου Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1955.

17. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου χωρίου Ἄνω Λιμνοχώριον, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα

Ἄνω Λιμνοχωρίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μόβρης, τοῦ Δήμου Δυτικῆς Ἀχαΐας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφέρειας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1913, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ βιβλίου Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1913.

18. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου χωρίου Καθεντζεῖκα, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Καθεντζεῖκων, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τριταίας, τοῦ Δήμου Ἐρυμάνθου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφέρειας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1964, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 140/1.7.1964 διοριστηρίου ἐγγράφου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν.

19. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν χωρίου Πλάτανος, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Πλατάνου, τῆς Δημοτικῆς Κοινότητος Φαρρῶν, τοῦ Δήμου Ἐρυμάνθου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφέρειας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1945, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ βιβλίου Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1945.

20. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίων Πάντων χωρίου Μάγειρα, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Μαγειρῶν, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Συμπολιτείας, τοῦ Δήμου Αἰγιαλίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφέρειας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1961, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 94/12.12.1961 διοριστηρίου ἐγγράφου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν.

21. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Παρασκευῆς χωρίου Μοιρέικα, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Μοιρεϊκῶν, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Βραχναϊκῶν, τοῦ Δήμου Πατρέων, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφέρειας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1968, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑποβληθέντος εἰς τήν Ἱερᾶν Μητρόπολιν Πατρῶν Προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1968.

Ἱεραὶ Μοναί

1. Ἱερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Γηροκομείου Πατρῶν, μέ ἔδραν τό Ἀνατολικόν Διαμέρισμα τῆς Δημοτικῆς Κοινότητος Πατρῶν (ὁδός Γηροκομείου Πατρῶν), τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Πατρέων, τοῦ Δήμου Πατρέων, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφέρειας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 501, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ πίνακος τῶν διατηρουμένων Ἱερῶν Μονῶν τοῦ ἔτους 1835, δημοσιευθέντος εἰς τήν «Συλλογή τῶν Ἐγκυκλίων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», Ἀθήνα 1901, σελ. 682.

2. Ἱερά Μονή Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Ὁμῆλου, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Κεφαλοβρύσου τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεσσήτιδος, τοῦ Δήμου Πατρέων, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφέρειας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1315, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ πίνακος τῶν διατηρουμένων Ἱερῶν Μονῶν τοῦ ἔτους 1835, δημοσιευθέντος εἰς τήν «Συλλογή τῶν Ἐγκυκλίων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», Ἀθήνα 1901, σελ. 682.

3. Ίερά Μονή Ἀγίων Πάντων Βελημαχίου, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Βελημαχίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τριταίας, τοῦ Δήμου Ἐρυμάνθου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφέρειας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1715, ὡς ἐμφαίνεται εἰς τήν ὑπό τόν τίτλον «Ἱστορικόν Λεξικόν τῶν Πατρῶν» μελέτην τοῦ Κωνσταντίνου Τριανταφύλλου (Β΄ Ἔκδοσις, Πάτριαι, 1980, σελ. 16).

4. Ίερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου - Ἀγίου Ἰωακείμ Νοτενῶν, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Σκιαδᾶ, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τριταίας, τοῦ Δήμου Ἐρυμάνθου, Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφέρειας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1530, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ πίνακος τῶν διατηρουμένων Ἱερῶν Μονῶν τοῦ ἔτους 1835, δημοσιευθέντος εἰς τήν «Συλλογή τῶν Ἐγκυκλίων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», Ἀθήνα 1901, σελ. 682.

5. Ίερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Χρυσοποδαριτίσσης, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Χρυσοπηγῆς, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Πατρέων Φαρρῶν, τοῦ Δήμου Ἐρυμάνθου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀχαΐας, τῆς

Περιφέρειας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1308 ὡς ἐμφαίνεται εἰς τόν ὑπό τόν τίτλον «ΑΝΤΙΚΗΝΣΩΡ» τιμητικόν τόμον τοῦ Σπ. Τρωιάνου (Ἐκδόσεις «Σάκουλα», Ἀθήνα 2013, σελ. 512).

6. Ίερά Μονή Ἀγίας Μαρίνης - Κοιμήσεως Θεοτόκου Μαρίτσας, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Σανταμερίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ὠλενίας, τοῦ Δήμου Δυτικῆς Ἀχαΐας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀχαΐας, τῆς Περιφέρειας Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1300, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ πίνακος τῶν διατηρουμένων Ἱερῶν Μονῶν τοῦ ἔτους 1835, δημοσιευθέντος εἰς τήν «Συλλογή τῶν Ἐγκυκλίων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», Ἀθήνα 1901, σελ. 682.

Ἡ παρούσα Διαπιστωτική Πράξις νά δημοσιευθῆ εἰς τήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 7ῇ Ἀπριλίου 2016

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ὁ Μεθώνης Κλήμης

Άριθμ. 2170/1080/20.5.2016

Κανονισμός προμηθειών και υπηρεσιών
του ἐκκλησιαστικοῦ ἰδρύματος με τήν ἐπωνυμία
“Γραμματεία Καταπολέμησης Ἀνθρωπιστικῆς Κρίσης -
Ἐκκλησιαστικό Ἴδρυμα
τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν”

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Λαβοῦσα ὑπ’ ὄψιν:

1. τὰ ἄρθρα 1 παρ. 4, 29 παρ.2, 46 παρ. 2 καί 59 παρ. 1 καί 2 τοῦ νόμου 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (Α΄ 146), ὅπως ἔχουν τροποποιηθεῖ (ἄρθρ. 68 ν. 4235/2014),

2. τὰς ὑποχρεώσεις τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας πρὸς τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα, αἱ ὁποῖαι ἀπορρέουν ἀπὸ τὰς Εὐαγγελικὰς ἐπιταγὰς, τοὺς Ἱεροῦς Κανόνας καί τοὺς νόμους τοῦ Κράτους,

3. τὰς ὑφισταμένας κοινωνικὰς καί πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν,

4. τήν ὑπ’ ἀριθμ. 1556/12.5.2016 Πρότασιν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου,

5. τήν ἀπὸ 19/12.5.2016 Γνωμοδότησιν τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,

6. τήν ἀπὸ 12.5.2016 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, καί

7. τὸ γεγονός ὅτι ἐκ τῆς παρούσης δέν προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

Ἀποφασίζει

τήν θέσπισιν Κανονισμοῦ προμηθειῶν καί υπηρεσιῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἰδρύματος ὑπὸ τήν ἐπωνυμίαν: «Γραμματεία Καταπολέμησης Ἀνθρωπιστικῆς Κρίσης - Ἐκκλησιαστικό Ἴδρυμα Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν», ἔχοντα ὡς ἐξῆς:

Κανονισμός προμηθειῶν καί υπηρεσιῶν
τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἰδρύματος με τήν ἐπωνυμία
“Γραμματεία Καταπολέμησης Ἀνθρωπιστικῆς Κρίσης
Ἐκκλησιαστικό Ἴδρυμα
τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν”

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ἄρθρον 1

Ἀντικείμενο τοῦ Κανονισμοῦ

1. Ἀντικείμενο τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἀποτελεῖ ὁ καθορισμός τῶν ἀρχῶν καί ἡ ρύθμιση τοῦ πλαισίου τῶν

διαδικασιῶν δημοπράτησης, ἀνάθεσης καί ἐκτέλεσης συμβάσεων προμηθειῶν καί υπηρεσιῶν, πού διενεργεῖ τὸ Ἐκκλησιαστικό Ἴδρυμα «Γραμματεία Καταπολέμησης Ἀνθρωπιστικῆς Κρίσης - Ἐκκλησιαστικό Ἴδρυμα Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν» (ἐφ’ ἐξῆς καλούμενη Γραμματεία) γιὰ τήν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν του, καθὼς καί γιὰ ἡγοριασμό τρίτων φορέων τοῦ δημοσίου ἢ εὐρύτερου δημοσίου τομέα, στό πλαίσιο τῶν δραστηριοτήτων του, σύμφωνα με τίς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ συστάσεως καί λειτουργίας αὐτοῦ, ὅπως ἐκάστοτε ἰσχύει.

2. Ὁ Κανονισμός Προμηθειῶν καί Ὑπηρεσιῶν ὀρίζει τίς διαφορετικὲς περιπτώσεις προμηθειῶν καί υπηρεσιῶν, καθορίζει τίς ἀρμοδιότητες καί περιγράφει τίς διαδικασίες με τίς ὁποῖες πραγματοποιοῦνται οἱ προμήθειες ἀγαθῶν καί υπηρεσιῶν τῆς Γραμματείας.

3. Στόν παρόντα Κανονισμό, σέ αὐτοτελές κεφάλαιο περιλαμβάνονται καί οἱ διαδικασίες σύναψης συμβάσεων ἔργου τῆς Γραμματείας με φυσικά πρόσωπα.

Ἄρθρον 2

Πεδίο Ἐφαρμογῆς

1. Στίς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ὑπάγονται ἀποκλειστικά καί μόνο οἱ ἀναθέσεις δημοσίων συμβάσεων προμήθειας ἀγαθῶν καί παροχῆς υπηρεσιῶν πού διενεργεῖ ἡ Γραμματεία, καθὼς καί ὅλες οἱ ἄλλες δημόσιες συμβάσεις πού συνάπτονται ἀπὸ αὐτό στό πλαίσιο ἐκτέλεσης τῶν σχετικῶν δραστηριοτήτων, ὅπως αὐτές ὀρίζονται στό ἄρθρο 2 τοῦ Π.Δ.60/2007.

2. Στίς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ὑπάγονται οἱ συμβάσεις ἔργου, πού συνάπτει ἡ Γραμματεία με φυσικά πρόσωπα, σύμφωνα με τὴ διάταξη τοῦ ἀρθροῦ 681 ΑΚ.

3. Σέ κάθε ἄλλη περίπτωση σύναψης σύμβασης μεταξύ τῆς Γραμματείας καί ὁποιοῦδήποτε τρίτου, φυσικοῦ ἢ νομικοῦ προσώπου, ὅπως ἐνδεικτικά σύμβαση συνεργασίας, προμήθειας, υπηρεσιῶν, ἔργου, ἢ οἰουδήποτε ἄλλου ἐν γένει ἀντικειμένου, οἱ ὁποῖες δέν ἀναφέρονται ρητὰ στήν πάρ. 2 τοῦ παρόντος ἀρθροῦ, διέπονται ἀπὸ τοὺς κανόνες τῆς ἰδιωτικῆς οικονομίας καί τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου, ἐφαρμόζεται δέ, ἡ ἐκάστοτε ἰσχύουσα νομοθεσία καί τὸ καταστατικό τῆς Γραμματείας.

4. Σέ ὅλα τὰ ἀναφερόμενα στόν παρόντα Κανονισμό ποσὰ καί χρηματικά ὄρια δέν ὑπολογίζεται ὁ ἐπ’ αὐτῶν

φόρος ή τέλος ή χαρτόσημο που βαρύνει την εκάστοτε ανατιθέμενη προμήθεια ή υπηρεσία, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρον 3 Έφαρμοστέες Αρχές

1. Ο παρών Κανονισμός διέπεται από τις γενικές αρχές του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων, ιδίως δε από τις αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης, της εγγύησης του ελεύθερου ανταγωνισμού και της απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας.

2. Ο παρών Κανονισμός εφαρμόζεται, χωρίς διακρίσεις, σε όλους τους ενδιαφερομένους που αναλαμβάνουν την εκτέλεση ορισμένης σύμβασης. Η Γραμματεία και τα όργανά της δεν επιτρέπεται να προβαίνουν σε κανενός είδους διακρίσεις αναφορικά με τις σχετικές αναθέσεις ή τους διαγωνισμούς. Η αξιολόγηση των προσφορών των υποψηφίων γίνεται με όρους ισότιμους, κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η επιλογή της άριστης προσφοράς για την εκπλήρωση των σκοπών της Γραμματείας.

3. Η Γραμματεία και όλοι οι συμβαλλόμενοι με αυτή αναγνωρίζουν, σε πνεύμα καλής πίστης, την ιδιαίτερη σημασία της επίτευξης των στόχων της και αναλαμβάνουν την υποχρέωση να ενεργούν προς αυτό το σκοπό. Οι υπαγόμενοι στον παρόντα Κανονισμό αναγνωρίζουν την αρχή αυτή και δεσμεύονται να μην ασκοῦν καταχρηστικά τα δικαιώματά τους, κατά τρόπο που να παρεμποδίζει την ανάθεση και εκτέλεση των συμβάσεων.

Άρθρον 4 Όρισμοί

Στόν Κανονισμό οι κατωτέρω αναφερόμενοι όροι έχουν την έννοια που προβλέπεται στο παρόν άρθρο:

1. Συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών είναι οι δημόσιες συμβάσεις, όπως αυτές αναλυτικά ορίζονται στο άρθρο 2 του Π.Δ. 60/2007.

2. Οι Συμβάσεις υπηρεσιών έχουν ως αντικείμενο την παροχή των υπηρεσιών που αναφέρονται στο Παράρτημα II του π.δ. 60/2007 «Προσαρμογή της Έλληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2005/51/ΕΚ της Έπιτροπής και την Οδηγία 2005/75/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2005 (ΦΕΚ Α' /64)» και όπως εκάστοτε ισχύει.

Σύμβαση, ή οποία έχει ως αντικείμενο ταυτοχρόνως προϊόντα και υπηρεσίες που αναφέρονται στο παραπάνω Παράρτημα II, θεωρείται ως σύμβαση υπηρεσιών, εφόσον η αξία των συγκεκριμένων υπηρεσιών υπερβαίνει την αξία των προϊόντων που περιλαμβάνονται στη σύμβαση.

3. Συμβάσεις έργου με φυσικά πρόσωπα είναι οι συμβάσεις που συνάπτεται με φυσικά πρόσωπα ή Γραμματεία, κατά τη διάταξη του άρθρου 681 Α.Κ.

4. Οικονομικός φορέας είναι ο εκάστοτε παρέχων υπηρεσίες ή προμηθευτής, φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση/κοινοπραξία αυτών, που προτίθεται να λάβει μέρος σε συγκεκριμένο διαγωνισμό της Γραμματείας για τη σύναψη σύμβασης σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμού.

5. Άνοικτος διαγωνισμός είναι ο διαγωνισμός, στο πλαίσιο του οποίου κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει προσφορά.

6. Κλειστός διαγωνισμός είναι ο διαγωνισμός στον οποίο κάθε οικονομικός φορέας μπορεί να ζητήσει να συμμετάσχει, μόνον, όμως, οι οικονομικοί φορείς που έχουν προσκληθεί από τη Γραμματεία μπορούν να υποβάλουν προσφορά.

7. Άνάδοχος είναι ο οικονομικός φορέας, που επιλέγεται εκάστοτε από τη Γραμματεία κατά τις διατάξεις του παρόντος και συνάπτει με αυτό σύμβαση προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών

8. Δημοσιότητα/δημοσίευση είναι η δημόσια έγγραφη ανακοίνωση ενός διαγωνισμού ή μίας διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης κατά τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμού.

9. Προκήρυξη είναι το σύνολο των εντύπων και δεσμευτικών εγγράφων της Γραμματείας που περιλαμβάνουν αναλυτικά τις προδιαγραφές του διαγωνισμού για την ανάθεση συγκεκριμένης σύμβασης υπηρεσίας ή προμήθειας, ορίζοντας, επίσης, τους όρους και τις προϋποθέσεις διεξαγωγής της διαδικασίας, συμμετοχής στο διαγωνισμό, αξιολόγησης και σύναψης της σχετικής σύμβασης.

Στήν περίπτωση της κλειστής διαδικασίας, η προκήρυξη ταυτίζεται με την πρόσκληση για υποβολή αίτησης συμμετοχής ή εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Άρμόδιο όργανο της Γραμματείας είναι η Διοικούσα Έπιτροπή ή ο Γενικός Γραμματέας ή ο Άναπληρωτής Γενικός Γραμματέας ή άλλο εξουσιοδοτημένο από τη Διοικούσα Έπιτροπή όργανο ή πρόσωπο, έφ' όσον του έχει μεταβιβασθεί ή σχετική αρμοδιότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ, ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Άρθρον 5 Όργανα

1. Η απόφαση για τον τρόπο διενέργειας της προμήθειας ή της υπηρεσίας, τους όρους της προκήρυξης και πρόσκλησης για υποβολή προσφοράς κάθε διαγωνισμού ή της πρόσκλησης για συμμετοχή και υποβολή προσφοράς για διαπραγμάτευση ή απ' ευθείας ανάθεση, τά

λοικά τεύχη, καθώς και η απόφαση για την τελική ανάθεση της προμήθειας ή υπηρεσίας λαμβάνεται, ανάλογα με το ύψος της προϋπολογιζόμενης αξίας της προς ανάθεση προμήθειας ή υπηρεσίας, είτε από τη Διοικούσα Έπιτροπή της Γραμματείας είτε από τα εκάστοτε αρμόδια όργανα κατά τα παρακάτω.

2. Σκοπός κάθε διαδικασίας ανάθεσης είναι η επιλογή και ανάδειξη του καταλληλότερου αναδόχου για την έγκαιρη, άρτια και την πλήρον συμφέρουσα εκτέλεση της υπό ανάθεση υπηρεσίας ή προμήθειας. Η επιλογή της διαδικασίας ανάθεσης γίνεται, με την τήρηση των όρων του παρόντος Κανονισμού και την πλήρη διασφάλιση των διαδικασιών διαφάνειας.

Άρθρον 6

Αν' ευθείας ανάθεση

1. Η Γραμματεία μπορεί να συνάπτει, με απευθείας ανάθεση, συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών με τρίτους, αξίας μέχρι ποσού 20.000 ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ. Το παραπάνω ποσό μπορεί να τροποποιείται με απόφαση της Διοικούσας Έπιτροπής της Γραμματείας, πού δημοσιεύεται με ανάρτηση στην ιστοσελίδα της.

2. Πρίν από τη σύναψη των παραπάνω συμβάσεων δημοσιεύεται ανακοίνωση με ανάρτηση στην ιστοσελίδα της Γραμματείας, έφ' όσον απαιτείται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

3. Κάθε απόφαση αναγκαία για την απευθείας ανάθεση λαμβάνεται από τον Γενικό Γραμματέα της Διοικούσας Έπιτροπής (έφ' έξης Δ.Ε.) της Γραμματείας, ο οποίος υπογράφει και τις σχετικές συμβάσεις.

4. Η παραλαβή των αγαθών και των υπηρεσιών συμβάσεων, πού έμπίπτουν στίς διατάξεις του παρόντος άρθρου γίνεται από Έπιτροπή Παραλαβής ή όποια έχει τρία μέλη, πού όρίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Διοικούσας Έπιτροπής της Γραμματείας. Η Έπιτροπή συγκροτείται από υπαλλήλους της Γραμματείας ή τρίτους και τά μέλη της μπορεί να λαμβάνουν αποζημίωση για τό έργο τους, ή όποια καθορίζεται με απόφαση της Διοικούσας Έπιτροπής της Γραμματείας.

Άρθρον 7

Πρόχειρος διαγωνισμός

1. Από του ποσού μέχρι του όποιου έπιτρέπεται ή απευθείας ανάθεση και μέχρι του ποσού των 120.000 ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, ή Γραμματεία μπορεί να συνάπτει συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών με τρίτους με συνοπτική διαδικασία (πρόχειρο διαγωνισμό) στόν όποιο καλούνται τρείς τουλάχιστον υποψήφιοι. Τό παραπάνω ποσό μπορεί να τροποποιείται με απόφαση της Διοικούσας Έπιτροπής της Γραμματείας.

2. Στόν πρόχειρο διαγωνισμό δέν εφαρμόζονται οι κανόνες του τακτικού διαγωνισμού και ή παραπάνω μπο-

ρεί να διενεργείται και προφορικά ή κατόπιν πρόσκλησης σέ τουλάχιστον τρείς (3) υποψηφίους.

3. Πρίν από τη σύναψη των παραπάνω συμβάσεων δημοσιεύεται ανακοίνωση με ανάρτηση στην ιστοσελίδα της Γραμματείας, έφ' όσον απαιτείται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

4. Στόν πρόχειρο διαγωνισμό ή Γραμματεία μπορεί να ζητεί την προσκόμιση έγγραφικής έπιστολής συμμετοχής.

5. Η διενέργεια του διαγωνισμού και ή αξιολόγηση των προσφορών των υποψηφίων για την ανάθεση σύμβασης με πρόχειρο διαγωνισμό γίνεται από τριμελή Έπιτροπή Διενέργειας, πού συγκροτεί ή Γραμματεία με απόφαση του Γενικού Γραμματέα.

6. Η Έπιτροπή εισηγείται για κάθε θέμα του διαγωνισμού στόν Γενικό Γραμματέα ή όποιος λαμβάνει κάθε απόφαση αναγκαία για τη διενέργεια του διαγωνισμού και την ανάθεση της σύμβασης, την όποια και υπογράφει.

7. Η παραλαβή των αγαθών και των υπηρεσιών συμβάσεων, πού έμπίπτουν στίς διατάξεις του παρόντος γίνεται από Έπιτροπή Παραλαβής ή όποια έχει τρία μέλη, πού όρίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Γραμματείας.

8. Οι Έπιτροπές των παραγράφων 5 και 6 συγκροτούνται από υπαλλήλους της Γραμματείας ή τρίτους και τά μέλη τους μπορεί να λαμβάνουν αποζημίωση για τό έργο τους, ή όποια καθορίζεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα.

Άρθρον 8

Τακτικός Διαγωνισμός

1. Από του ποσού μέχρι του όποιου έπιτρέπεται ή ανάθεση με πρόχειρο διαγωνισμό και μέχρι του εκάστοτε όριου έφαρμογής του π.δ. 60/2007 «Προσαρμογή της Έλληνικής Νομοθεσίας στίς διατάξεις της Όδηγίας 2004/18/ΕΚ «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε με την Όδηγία 2005/51/ΕΚ της Έπιτροπής και την Όδηγία 2005/75/ΕΚ του Εύρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2005 (ΦΕΚ Α' /64)», ή Γραμματεία μπορεί να συνάπτει συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών με τρίτους με τακτικό διαγωνισμό ανοιχτό ή κλειστό. Τό παραπάνω ποσό μπορεί να τροποποιείται με απόφαση της Διοικούσας Έπιτροπής της Γραμματείας πού δημοσιεύεται με ανάρτηση στην ιστοσελίδα της.

1α. Κατ' εξαίρεση, ή Γραμματεία μπορεί, κατόπιν προηγούμενης απόφασης της ΔΕ της, να διενεργεί διαγωνισμό με συνοπτική διαδικασία (πρόχειρο διαγωνισμό), στόν όποιο καλούνται τρείς τουλάχιστον υποψήφιοι, και μέχρι του ποσού των 185.000 ευρώ μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, για τη σύναψη συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών με τρίτους.

1β. Περίληψη της προκήρυξης του διαγωνισμού δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Γραμματείας δεκαπέντε

τουλάχιστον ημέρες πριν από τη διενέργεια του διαγωνισμού.

2. Ο διαγωνισμός διενεργείται σύμφωνα με τους όρους της προκήρυξης του και του παρόντος Κανονισμού και συμπληρωματικά, για ό,τι δέν ρυθμίζεται από τα παραπάνω, με ανάλογη εφαρμογή του π.δ. 118/07 «Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου».

3. Η διενέργεια του διαγωνισμού και η αξιολόγηση των προσφορών των υποψηφίων για την ανάθεση σύμβασης με τακτικό διαγωνισμό γίνεται από τριμελή Έπιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού, που συγκροτεί η Γραμματεία με απόφαση της ΔΕ ή άλλου εξουσιοδοτημένου από αυτής οργάνου από υπαλλήλους της ή τρίτους. Η Έπιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού εισηγείται για τα παραπάνω θέματα στη ΔΕ της Γραμματείας ή σε άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτή όργανο, τό όποιο λαμβάνει κάθε απόφαση αναγκαία για τη διενέργεια του διαγωνισμού και την ανάθεση της σύμβασης.

Άρθρον 9

Έφαρμογή του π.δ. 60/2007

1. Συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που έμπιπτουν στό πεδίο έφαρμογής του π.δ. 60/2007 «Προσαρμογή της Έλληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Όδηγίας 2004/18/ΕΚ «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε με την Όδηγία 2005/51/ΕΚ της Έπιτροπής και την Όδηγία 2005/75/ΕΚ του Έυρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2005 (ΦΕΚ Α'64)» συνάπτονται μεταξύ της Γραμματείας και τρίτων σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού, του παρόντος Κανονισμού και των όρων της προκήρυξης, έφ' όσον διενεργείται διαγωνισμός.

2. Στην περίπτωση της παραγράφου 1, εάν διενεργείται διαγωνισμός, περίληψη της προκήρυξης του διαγωνισμού δημοσιεύεται α) στην ιστοσελίδα της Γραμματείας β) στό τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων του Φύλλου Έφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ) και γ) σε δύο πανελλήνιας κυκλοφορίας ημερήσιες έφημερίδες και αποστέλλεται προς δημοσίευση, έφ' όσον απαιτείται, στην Υπηρεσία Έπίσημων Έκδόσεων των Έυρωπαϊκών Κοινοτήτων. Τά αποτελέσματα της διαδικασίας του διαγωνισμού αποστέλλονται στην Έυρωπαϊκή Έπιτροπή εντός 48 ημερών από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης, που θά καταρτιστεί μεταξύ της Γραμματείας και του Άναδόχου, έφ' όσον απαιτείται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

3. Στην περίπτωση της παραγράφου 1, εάν διενεργείται διαγωνισμός ή διαπραγμάτευση, ή διενέργεια αυτών και η αξιολόγηση των προσφορών των υποψηφίων για την ανάθεση της σύμβασης γίνεται από τριμελή Έπιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού, που συγκροτεί η Γραμματεία με απόφαση της ΔΕ ή άλλου εξουσιοδοτημένου από

αυτό οργάνου. Η Έπιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού εισηγείται για τά παραπάνω θέματα στη ΔΕ της Γραμματείας ή σε άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτό όργανο, τό όποιο λαμβάνει κάθε απόφαση αναγκαία για τη διενέργεια του διαγωνισμού και την ανάθεση της σύμβασης.

Άρθρον 10

Άρμοδιότητα οργάνων

1. Άποφάσεις για κάθε θέμα άπ' ευθείας ανάθεσης συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών καθώς και για κάθε θέμα ανάθεσης συμβάσεων με πρόχειρο διαγωνισμό κατά τά άρθρα 6 και 7 λαμβάνονται από τον Γενικό Γραμματέα της Γραμματείας ό όποιος υπογράφει και τίς σχετικές συμβάσεις.

Κάθε άλλη απόφαση που άφορā στη διαδικασία κατάρτισης συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών και την κατάρτιση και έκτέλεση αυτών λαμβάνεται από τη ΔΕ της Γραμματείας ή άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτή όργανο.

2. Η διενέργεια των διαγωνισμών, η αξιολόγηση των προσφορών των υποψηφίων για την ανάθεση σύμβασης και των διαδικασιών ανάθεσης με διαπραγμάτευση των άρθρων 8 και 9 γίνεται από Έπιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού, ή όποια εισηγείται για τά παραπάνω θέματα στη ΔΕ της Γραμματείας ή σε άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτή όργανο, τό όποιο λαμβάνει κάθε απόφαση αναγκαία για τη διενέργεια του διαγωνισμού και την ανάθεση της σύμβασης. Η Έπιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού έχει τρία μέλη, που όρίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους με απόφαση της ΔΕ της Γραμματείας ή άλλου εξουσιοδοτημένου από αυτή οργάνου.

3. Οι Έπιτροπές των παραγράφων 2 και 4 συγκροτούνται από υπαλλήλους της Γραμματείας ή τρίτους και τά μέλη τους μπορεί νά λαμβάνουν άποζημίωση για τό έργο τους, που όρίζεται με απόφαση της ΔΕ της Γραμματείας ή άλλου εξουσιοδοτημένου από αυτή οργάνου.

4. Η παραλαβή των αγαθών και των υπηρεσιών συμβάσεων, που έμπιπτουν στις διατάξεις των άρθρων 8 και 9 του παρόντος γίνεται από Έπιτροπή Παραλαβής ή όποια έχει τρία μέλη, που όρίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους με απόφαση της ΔΕ της Γραμματείας ή άλλου εξουσιοδοτημένου από αυτή οργάνου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΝΑΨΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΕΡΓΟΥ ΜΕ ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Άρθρον 11

Συμβάσεις έργου με φυσικά πρόσωπα

1. Η Γραμματεία μπορεί νά συνάπτει συμβάσεις έργου με φυσικά πρόσωπα κατά τη διάταξη του άρθρου 681 ΑΚ κατόπιν δημοσίευσης στην ιστοσελίδα της πρόσκλησης προς υποβολή πρότασης από τους ενδιαφερόμε-

vous. Οι παραπάνω δέν αποτελούν ούτε μπορούν να μετατραπούν σε συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας και δέν έχουν σε αυτές εφαρμογή οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας, ούτε εκείνες περί ασφαλίσσεως στο ΙΚΑ.

2. Αποφάσεις για κάθε θέμα, πού συνδέεται με τή συναψη και τήν έκτέλεση συμβάσεων έργου με φυσικά πρόσωπα λαμβάνονται από τόν Γενικό Γραμματέα τής Γραμματείας, ό όποιος υπογράφει και τίς σχετικές συμβάσεις.

3. Συμβάσεις έργου, πού συνάπτονται με φυσικά πρόσωπα κατά τίς διατάξεις του παρόντος στο πλαίσιο συγχρηματοδοτούμενων έργων μπορεί να λήγουν ή να παρατείνονται μέχρι τή λήξη του συγχρηματοδοτούμενου έργου αλλά σε καμία περίπτωση δέν μετατρέπονται σε συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας.

4. Η Γραμματεία διατηρεί τό δικαίωμα να καταγγείλει και να λήσει όποτεδήποτε τή σύμβαση του παρόντος άρθρου με τό φυσικό πρόσωπο, μετά από αιτιολογημένη απόφαση του άρμόδιου όργάνου του και ανεξαρτήτως τής έκ μέρους του παράβασης ή μή συμβατικών υποχρεώσεων ή τής συνδρομής ή μή υπαιτιότητας αυτού. Στην περίπτωση αυτή, τό φυσικό πρόσωπο, πέραν τής άμοιβής για τό έργο, πού έχει έκτελέσει έμπροθέσμως και προσκότως μέχρι του χρόνου τής καταγγελίας, δέν δικαιούται να λάβει κανένα έπιπλέον ποσό ως άποζημίωση, εκτός εάν τό άρμόδιο όργανο τής Γραμματείας άποφασίσει τήν καταβολή εύλογης άποζημίωσης.

Άρθρον 12

Συγχρηματοδοτούμενα έργα

Σέ περίπτωση συμβάσεων προμηθειών και ύπηρεσιών, πού συνάπτονται στο πλαίσιο συγχρηματοδοτούμενων έργων/προγραμμάτων εφαρμόζονται κατά τά λοιπά α) οι διατάξεις του ν. 3614/07 («Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για τήν προγραμματική περίοδο 2007-2013» (ΦΕΚ Α΄/267), όπως εκάστοτε ισχύει και β) των ύπουργικών άποφάσεων, πού εκδίδονται σε έκτέλεση των διατάξεων του παραπάνω νόμου με αντικείμενο τόν προσδιορισμό των βασικών κανόνων του Συστήματος Διαχείρισης των έπιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ.

Άρθρον 13

Μητρώο Οικονομικών φορέων

Γιά τίς συμβάσεις, των όποιων ό προϋπολογισμός είναι μικρότερος των όριων πού θέτουν οι διατάξεις περί δημοσίων συμβάσεων, ή Γραμματεία μπορεί να όργανώσει μητρώο οικονομικών φορέων και μπορεί να καλέσει με σχετική πρόσκληση ύποβολής προσφορών οικονομικούς φορείς πού περιλαμβάνονται στο μητρώο. Η διαδικασία κατάρτισης του μητρώου, τά κριτήρια έπιλογής των οικονομικών φορέων, ή αναθεώρηση του κ.λπ. καθορίζονται από έσωτερικές ρυθμίσεις τής Γραμματείας, οι όποιες όφείλουν να τηρούν τίς αρχές τής διαφάνειας, τής

ίσης μεταχείρισης των ύποψηφίων και τής μή διάκρισής τους λόγω ίθαγένειας, καθώς και τής μή νόθευσης του εύλευθρου ανταγωνισμού.

Άρθρον 14

Συμφωνίες Πηλαίσιο

Συμφωνία - Πηλαίσιο είναι ή συμφωνία μεταξύ τής Γραμματείας και ενός ή περισσοτέρων οικονομικών φορέων, ή όποία άποσκοπεί στον καθορισμό των όρων των επί μέρους συμβάσεων, πού πρόκειται να συναφθούν κατά τή διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου, ιδίως όσον άφορα τίς τιμές και κατά περίπτωση τήν ποσότητα. Η Συμφωνία - Πηλαίσιο θεωρείται σύμβαση και εφαρμόζονται για τή συναψη της οι διατάξεις του παρόντος Κανονισμού. Αναλόγως του συνολικού προϋπολογισμού της ή Συμφωνία - Πηλαίσιο καταρτίζεται μετά από διαγωνισμό κατά τίς διατάξεις των άρθρων 7, 8 και 9 ή με διαπραγματεύσεις και άπ' εύθείας άνάθεση.

Άρθρον 15

Γενικοί Όροι Διενέργειας Τακτικών και Διεθνών Διαγωνισμών

Σέ κάθε διαγωνισμό για τήν άνάθεση σύμβασης κατά τά άρθρα 8 και 9 του παρόντος:

α. Η Γραμματεία μεριμνά ώστε να μπορούν να μετέχουν στο διαγωνισμό, χωρίς διακρίσεις και με τους ίδιους όρους πού εφαρμόζονται για τους έλληνες διαγωνιζόμενους, όλοι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς των κρατών - μελών τής Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και του Ένιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου (Ε.Ο.Χ.), έφ' όσον διαθέτουν τά τυπικά και ουσιαστικά προσόντα πού απαιτούνται από τήν προκήρυξη.

β. Όταν ό προϋπολογισμός τής δημοπρατούμενης προμήθειας ή ύπηρεσίας είναι ίσος ή άνωτερος των όριων πού θέτει ή νομοθεσία τής Ευρωπαϊκής Ένωσης περί δημοσίων συμβάσεων, ή Γραμματεία μεριμνά ώστε να μπορούν να μετέχουν στον διαγωνισμό, χωρίς διακρίσεις και με τους ίδιους όρους πού εφαρμόζονται για τους έλληνες διαγωνιζόμενους, εκτός των άνωτέρω οικονομικών φορέων και οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς χώρας - μέρους διμερούς ή πολυμερούς συμφωνίας με τήν Ε.Ε. και των χωρών πού έχουν ύπογράψει και κυρώσει τή Συμφωνία για τίς Δημόσιες Συμβάσεις (τό τελευταίο υπό τήν προϋπόθεση ότι ή συγκεκριμένη δημοπρατούμενη προμήθεια ή ύπηρεσία έμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής τής ως άνω Συμφωνίας), καθώς και χωρών πού έχουν ύπογράψει ευρωπαϊκή ή διμερείς συμφωνίες με τήν Ευρωπαϊκή Ένωση, έφ' όσον διαθέτουν τά τυπικά και ουσιαστικά προσόντα πού απαιτούνται από τή διακήρυξη.

γ. Περαιτέρω όροι συμμετοχής καταρτίζονται και έξειδικεύονται από τή Γραμματεία για λογαριασμό του όποιου διενεργείται ό διαγωνισμός, άνάλογα με τή φύση και τή χρηματοδότηση του έργου, έγκρίνονται, κατόπιν εισή-

γήσεως, κάθε φορά από το αρμόδιο όργανο της Γραμματείας και αναφέρονται στην προκήρυξη του συγκεκριμένου διαγωνισμού. Σέ περίπτωση που ο διαγωνισμός αφορά σέ συμβάσεις τών οποίων ο προϋπολογισμός είναι ίσος ή ανώτερος τών όρίων που θέτουν οι διατάξεις περί δημοσίων συμβάσεων, οι όροι συνάδουν μέ τά προβλεπόμενα στην εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων.

δ. Η συμμετοχή στόν διαγωνισμό γίνεται μέ ευθύνη του ενδιαφερομένου ό οποίος έξ αυτού και μόνο του λόγου δέν αντίλει δικαίωμα άποζημίωσης. Η συμμετοχή του έξ άλλου στόν διαγωνισμό και σέ κάθε φάση της διαδικασίας του συνεπάγεται πλήρη άποδοχή εκ μέρους του τών όρων της διακήρυξης στό σύνολό τους. Η Γραμματεία δέν δεσμεύεται γιά τήν τελική ανάθεση της δημοπρατούμενης προμήθειας ή ύπηρεσίας και, μετά άπό αιτιολογημένη εισηγήση του αρμόδιου όργάνου του δικαιοῦται νά τήν αναθέσει ή όχι, νά ματαιώσει, αναβάλλει ή επαναλάβει τή σχετική διαδικασία, χωρίς ούδεμία ύποχρέωση γιά καταβολή άμοιβής ή άποζημίωσης έξ αυτού του λόγου στους συμμετέχοντες.

ε. Όσοι ύποψήφιοι νομιμοποιούνται νά συμμετάσχουν στό εκάστοτε στάδιο του διαγωνισμού και δέν έχουν προηγουμένως άπορριφθεί έχουν δικαίωμα πρόσβασης και εξέτασης άυτοπροσώπως ή μέ νόμιμα έξουσιοδοτημένο πρόσωπο στους άποσφραγιζόμενους φακέλους τών άλλων ύποψήφίων σέ ημέρα και ώρα που όρίζει και γνωστοποιεί τό αρμόδιο όργανο της Γραμματείας. Η εξέταση τών προσφορών τών άλλων ύποψήφίων γίνεται παρουσία ενός τουλάχιστον εκπροσώπου της Γραμματείας έντός της έδρας του χωρίς νά επιτρέπεται ή άπομάκρυνση στοιχείων τών φακέλων άπό τό χώρο και ή λήψη φωτοαντιγράφων ή αντιγράφων μέ οποιοδήποτε άλλο τρόπο ψηφιοποίησης, άναπαραγωγής ή άναμετάδοσης. Οι παραπάνω ύποψήφιοι μπορούν νά λαμβάνουν γνώση μέ τήν προαναφερόμενη διαδικασία όλων τών έγγραφων και στοιχείων που περιλαμβάνονται στις προσφορές άποκλειστικά γιά τό σκοπό της έννομης προστασίας τους.

στ. Οι άποφάσεις της Γραμματείας στό πλαίσιο διαγωνισμών, μέ τήν πλήρη αιτιολογία τους κοινοποιούνται στους ύποψήφιοις μέ άποστολή τηλεομοιοτυπίας (fax) ή μέ άνάρτηση στην ιστοσελίδα του, κατόπιν σχετικής ειδοποίησης προς τους ύποψήφιοις μέ τηλεομοιοτυπία (fax) στόν αριθμό που δηλώνει κάθε ένας άπό τους παραπάνω. Οι ύποψήφιοι όφείλουν νά δηλώσουν τόν παραπάνω αριθμό και νά μεριμνοῦν γιά τή λειτουργία του καθώς και νά παρακολουθοῦν τίς παραπάνω άναρτήσεις γιά τήν εμπρόθεσμη άσκηση και επιδίωξη τών δικαιωμάτων και της έννομης προστασίας τους. Σέ περίπτωση σφάλματος στό ανώτερο δηλωθέντα άπό τόν ύποψήφιο στοιχείο, τό όποιο πιθανόν νά επιφέρει άδυναμία επικοινωνίας μεταξύ της Γραμματείας και ύποψήφιου, ή Γραμματεία ούδεμία ευθύνη φέρει.

ζ. Η διενέργεια του διαγωνισμού και ή αξιολόγηση τών προσφορών γίνεται άπό Έπιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού, ή όποία συνιστάται μέ άπόφαση της Γραμματείας και άπαρτίζεται άπό τρία (3) μέλη μέ τους άναπληρωτές τους.

Η Έπιτροπή επιλαμβάνεται και εισηγείται επί κάθε θέματος που άπτεται του διενεργούμενου διαγωνισμού περιλαμβανομένων προσφυγών τών ύποψηφίων. Η άπόφαση επιλογής του Άναδόχου λαμβάνεται άπό τό αρμόδιο όργανο της Γραμματείας. Οι όροι της σύμβασης, που θά καταρτιστεί μέ τόν άνάδοχο περιλαμβάνονται στό τεύχη της προκήρυξης. Διαπραγμάτευση της σύμβασης δέν επιτρέπεται.

Άρθρον 16 Έγγυήσεις

Γιά τίς συμβάσεις τών οποίων ο προϋπολογισμός είναι ίσος ή ανώτερος τών όρίων που αναφέρονται στην νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων, ή Γραμματεία ζητά άπό τους διαγωνιζόμενους νά προσκομίσουν έγγυήσεις, δικαιολογητικά συμμετοχής και τυχόν άλλα δικαιολογητικά που απαιτούνται άπό τήν προκήρυξη.

Γιά τίς συμβάσεις τών οποίων ο προϋπολογισμός είναι κατώτερος τών όρίων που αναφέρονται στην κοινοτική νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων ή Γραμματεία μπορεί νά ζητά έγγυήσεις.

Οι έγγυήσεις ύποχρεωτικά συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή αν δέν είναι συντεταγμένες στην ελληνική γλώσσα, πρέπει νά συνοδεύονται άπό έπίσημη μετάφρασή τους.

Οι έγγυήσεις επιτρέπεται νά εκδίδονται άπό πιστωτικά ιδρύματα ή άλλα νομικά πρόσωπα που νομίμως λειτουργούν σέ όλες τίς χώρες νόμιμης προέλευσης τών ύποψηφίων.

Γιά τό περιεχόμενο τών έγγυήσεων εφαρμόζεται άνάλογα ή διάταξη του άρθρου 25 του π.δ. 118/07, όπως εξειδικεύεται στην προκήρυξη του διαγωνισμού.

Άρθρον 17 Καθορισμός Προϋπολογισμού

1. Γιά κάθε σύμβαση που πρόκειται νά άνατεθεί γίνεται προεκτίμηση του προϋπολογισμού της και αναφέρεται ειδικότερα:

α. εάν ο προϋπολογισμός είναι ένδεικτικός, όποτε ή Γραμματεία δέχεται οικονομικές προσφορές όποιουδήποτε ύψους κατά τήν κρίση του ύποψηφίου,

β. εάν ο προϋπολογισμός άποτελεί ανώτατο όριο, άνω του όποιου οι οικονομικές προσφορές κρίνονται ως άσύμφορες και

γ. εάν ο προϋπολογισμός άποτελεί συγχρόνως και τήν συμβατική αξία της προμήθειας ή ύπηρεσίας, όποτε ή επιλογή του άναδόχου βασίζεται άποκλειστικά σέ τεχνικά κριτήρια.

2. Τό οικονομικό αντικείμενο της σύμβασης καθορίζεται τελικά άπό τήν προσφορά του άναδόχου, μέ εξαίρε-

ση την περίπτωση (γ) της προηγούμενης παραγράφου, όπου ο προϋπολογισμός είναι προκαθορισμένος.

3. Η επιλογή της μεθόδου εκτίμησης του προϋπολογισμού και της αξίας της αντίστοιχης σύμβασης γίνεται κατά τρόπο ώστε να αποκλείεται η μη εφαρμογή των διατάξεων της νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων λόγω της κατάτμησης του αντικειμένου της σύμβασης.

Άρθρον 18 Κατακύρωση - Ακύρωση - Έπανάληψη Διαγωνισμού

1. Μετά το πέρας της αξιολόγησης των προσφορών των συμμετεχόντων, κατά τα οριζόμενα στην προκήρυξη του διαγωνισμού, η Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού εισηγείται στο αρμόδιο όργανο της Γραμματείας τον ανάδοχο. Σε περίπτωση ισοδυναμίας προσφορών, η ανάθεση γίνεται με κατανομή της προμήθειας/ύπηρεσίας μεταξύ των ισοδύναμων ή ισότιμων οικονομικών φορέων. Σε περίπτωση που το αντικείμενο του διαγωνισμού δεν είναι διαιρετό γίνεται, ανάθεση σε έναν από αυτούς, μετά από κλήρωση, η οποία διενεργείται από την Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού με την παρουσία των διαγωνιζομένων.

2. Οριστική ματαίωση του διαγωνισμού μπορεί να επέλθει με αίτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου όργανου της Γραμματείας και ένδεικτικά ἐφ' ὅσον συντρέχει μία από τις ακόλουθες αιτίες:

α. όταν αυτός δεν εξυπηρετεί πλέον τα συμφέροντα της Γραμματείας β. εάν λήξει η ισχύς των προσφορών και δεν δοθούν από τους διαγωνιζομένους οι απαιτούμενες παρατάσεις. Σε περίπτωση ακυρώσεως διαγωνισμού οι συμμετέχοντες σ' αυτόν δεν έχουν δικαίωμα αποζημιώσεως για όποιοδήποτε λόγο.

3. Η Γραμματεία διατηρεί το δικαίωμα επανάληψης του Διαγωνισμού, με τροποποίηση ή μη των όρων του ένδεικτικά για τις ακόλουθες αιτίες:

α. ο διαγωνισμός διεξήχθη παράτυπα και από την παρατυπία επηρεάζονται τα αποτελέσματα αυτού,

β. το αποτέλεσμα του διαγωνισμού είναι μη ικανοποιητικό,

γ. ο ανταγωνισμός υπήρξε ανεπαρκής,

δ. μεταβλήθηκαν οι αντίστοιχες ανάγκες της Γραμματείας.

4. Οι αποφάσεις για κατακύρωση ή ματαίωση ή επανάληψη του διαγωνισμού πρέπει να είναι αιτιολογημένες.

Άρθρον 19 Αναγγελία Ανάθεσης

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας που προηγείται της ανάθεσης ο ανάδοχος καλείται να υπογράψει τη σύμβαση, οι όροι της οποίας προσαρτώνται στα τεύχη της προκήρυξης του διαγωνισμού. Διαπραγμάτευση της

σύμβασης δεν επιτρέπεται. Η εν λόγω αναγγελία στον ανάδοχο, δύναται να πραγματοποιηθεί και μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, με σχετική αποστολή αυτής στην ηλεκτρονική διεύθυνση που δήλωσε ο ανάδοχος κατά την υποβολή της προσφοράς του.

Ο οικονομικός φορέας στον οποίο κατακυρώθηκε ή ανατέθηκε η προμήθεια ή υπηρεσία υποχρεούται να προσέλθει μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της ανακοίνωσης, για την υπογραφή της σχετικής σύμβασης, προσκομίζοντας και την προβλεπόμενη εγγύηση καλής εκτέλεσης αυτής. Η εν λόγω προθεσμία μπορεί να παρατείνεται με σύμφωνη γνώμη των μερών.

Εάν ο οικονομικός φορέας στον οποίο έγινε η ανακοίνωση δεν προσέλθει να υπογράψει τη σύμβαση, κηρύσσεται έκπτωτος με απόφαση του αρμόδιου οργάνου της Γραμματείας, το οποίο μπορεί να καλέσει ως ανάδοχο τον άμέσως επόμενο στη σειρά αξιολόγησης ή να ματαιώσει τον διαγωνισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Άρθρον 20 Εκτέλεση Σύμβασης

1. Για την εκτέλεση των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών του παρόντος εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του π.δ. 118/07 «Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου» όπως εκάστοτε ισχύει.

2. Το κείμενο της σύμβασης κατισχύει κάθε άλλου κειμένου στο οποίο στηρίζεται, όπως προσφορά, προκήρυξη και λοιπά συμβατικά τεύχη, απόφαση κατακύρωσης ή ανάθεσης, έκτος προφανών σφαλμάτων ή παραδρομών. Κατ' εξαίρεση, όλα τα σημεία εκάστου εκ των παραπάνω κειμένων, που περιέχουν όρους βελτιωμένους ή πρόσθετους προς όφελος του της Γραμματείας θεωρούνται ότι ισχύουν συμπληρωματικά προς τους όρους της σύμβασης, ἐφ' ὅσον η Γραμματεία θέλει οποτεδήποτε να κάνει χρήση αυτών.

Άρθρον 21 Τρόπος και Χρόνος Παραλαβής

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 6 και 7, η παραλαβή των υπό προμήθεια ειδών/υπηρεσιών γίνεται από Επιτροπή Παραλαβής για την οποία εφαρμόζεται το άρθρο 10.

2. Κατά τη διάρκεια της παραλαβής των υπό προμήθεια ειδών/υπηρεσιών διενεργείται ποσοτικός και ποιοτικός έλεγχος και μπορεί να παρίσταται ο ανάδοχος. Ο έλεγχος διενεργείται με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του π.δ. 118/07, όπως εκάστοτε ισχύει. Κατά την παραλαβή συντάσσεται από την Επιτροπή Παραλαβής πρωτόκολλο παραλαβής. Σε περίπτωση απόρριψης του

παραδοτέου, συντάσσεται πρωτόκολλο, το οποίο περιλαμβάνει τις παρεκκλίσεις που παρουσιάζει το παραδοτέο από τους όρους της σύμβασης και τους λόγους της απόρριψης.

3. Ο ανάδοχος υποχρεούται να παραδίδει τὰ ὑπό προμήθεια είδη/ ὑπηρεσίες μέσα στὰ χρονικά ὅρια καί μέ τόν τρόπο πού ὀρίζει ἡ σύμβαση. Ὁ συμβατικός χρόνος παράδοσης τοῦ προϊόντος/ὑπηρεσίας, εἶναι δυνατόν νά παρατείνεται μετά ἀπό σχετικό αἴτημα τοῦ ἀναδόχου, τό ὁποῖο ὑποβάλλεται πρὸς τό ἀρμόδιο ὄργανο ἡ Γραμματεία πρὶν ἀπὸ τή λήξη τοῦ συμβατικοῦ χρόνου. Ἀπόφαση ἐπὶ τοῦ αἰτήματος λαμβάνει τό ἀρμόδιο ὄργανο τῆς Γραμματείας

4. Ἡ Γραμματεία δύναται μονομερῶς νά μεταθέσει τό χρόνο παράδοσης τῶν προϊόντων/ὑπηρεσιῶν σέ περίπτωση σοβαρῶν λόγων πού συνιστοῦν ἀντικειμενική ἀδυναμία ἐμπρόθεσμης παραλαβῆς τῶν συμβατικῶν ειδῶν ἢ σέ περιπτώσεις πού συντρέχουν λόγοι πού συνιστοῦν ἀνωτέρα βία.

ἄρθρον 22 Πληρωμές

1. Ἡ καταβολή τοῦ συμβατικοῦ τιμήματος γίνεται σύμφωνα μέ τήν προκήρυξη καί τή σύμβαση. Σέ περίπτωση ἀντιφάσεως μεταξύ προκήρυξης καί σύμβασης ὑπερισχύει ἡ σύμβαση. Τά ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά γιά τίς κατά περίπτωση πληρωμές εἶναι τὰ προβλεπόμενα ἀπό τίς ἐκάστοτε ἰσχύουσες διατάξεις.

2. Εἰδικά γιά πληρωμές πού πραγματοποιοῦνται στό πλαίσιο συγχρηματοδοτούμενων ἔργων ἐφαρμόζονται ἀνάλογα οἱ διατάξεις περὶ πληρωμῶν τῆς σχετικῆς νομοθεσίας. Ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά καθεμία ἀπὸ τίς πῶ πάνω πληρωμές ἀποτελεῖ ἡ καταβολή ἀπὸ τόν φορέα χρηματοδότησης τοῦ ἔργου πρὸς τή Γραμματεία τῶν χρηματικῶν ποσῶν πού ἀντιστοιχοῦν στήν ἐκάστοτε πληρωμή καί στή συναφῆ φάση τῆς σύμβασης αὐτοῦ μέ τόν ἀνάδοχο. Γιά τὰ παραπάνω, ὁ ἀνάδοχος θά ἐνημερώνεται ἐγγράφως ἀπὸ τή Γραμματεία πρὶν ἀπὸ τήν παραπάνω καταβολή, ὁ ἀνάδοχος δέν ἐπιτρέπεται νά ἐκδώσει παραστατικό πληρωμῆς (τιμολόγιο) γιά τὰ ἀγαθὰ ἢ τίς ὑπηρεσίες του.

ἄρθρον 23 Ὑποχρεώσεις Ἀναδόχου

1. Ὁ ἀνάδοχος, κατά τήν ὑπογραφή τῆς σύμβασης μέ τή Γραμματεία τεκμαίρεται ὅτι ἔχει πλήρη γνώση τοῦ παρόντος κανονισμοῦ καθώς καί τοῦ συνόλου τῶν συνθηκῶν ἐκτέλεσης τοῦ ἀντικειμένου τῆς σύμβασης καί τῶν ἀντίστοιχων κινδύνων. Τεκμαίρεται, ἐπίσης, ὅτι ἀναλαμβάνει τήν ἐκτέλεση τῆς σύμβασης θεωρώντας τό συμβατικό ἀντάλλαγμα ἐπαρκές γιά τήν ἐκτέλεση τοῦ ἀντικειμένου τῆς σύμβασης μετά ἀπὸ τήν συνολική ἔρευνα πού πραγματοποιοῦσε πρὶν ἀπὸ τήν κατάθεση τῆς προ-

σφορᾶς του. Τυχόν παράλειψη ἢ πλημμέλεια στήν ἐνημέρωσή του δέν τόν ἀπαλλάσσει ἀπὸ τίς συμβατικές του ὑποχρεώσεις καί εὐθύνες.

2. Ὁ ἀνάδοχος φέρει εὐθύνη καλῆς καί ἄρτιας ἐκτέλεσης τοῦ ἀντικειμένου τῆς σύμβασης. Εὐθύνεται δέ γιά κάθε εἶδους βλάβη ἀπὸ οἰανδήποτε αἰτία καί ἐάν προέρχεται, ἐκτός ἂν ἄλλως προβλεφθεῖ ρητὰ στή σύμβασή του.

3. Ὁ ἀνάδοχος ἔχει ὑποχρέωση νά λαμβάνει ὑπόψη τοῦ κάθε ἐλάττωμα ἢ παράλειψη πού διαπιστώνεται ἀπὸ τή Γραμματεία. Κάθε ἐλάττωμα ἢ παράλειψη πού γνωστοποιεῖται ἐγγράφως σέ αὐτόν πρέπει νά ἐπανορθῶνται ἀπὸ τόν ἀνάδοχο μέσα σέ εὐλόγη προθεσμία πού καθορίζεται ἀπὸ τή σύμβαση ἢ τάσσεται κατά περίπτωση ἀπὸ τή Γραμματεία.

4. Ὁ ἀνάδοχος ἔχει ὑποχρέωση νά ἐπανορθῶναι τὰ ὡς ἄνω ἐλάττωμα ἢ παραλείψεις, τόσο κατά τή διάρκεια ἐκτέλεσης τοῦ ἀντικειμένου τῆς σύμβασης καί μέχρι τήν ὀριστική παραλαβή τῶν ὑπό προμήθεια ειδῶν/ὑπηρεσιῶν, ὅσο καί μετά τήν ὀριστική παραλαβή τους ἀπὸ τή Γραμματεία, ἐφ' ὅσον τό ἐλάττωμα ἢ ἡ παράλειψη ἐμφανίστηκε ἢ διαπιστώθηκε κατά τό χρόνο ἐγγύησης ἢ εὐθύνης τοῦ ἀναδόχου.

5. Σέ περίπτωση ἄρνησης τοῦ ἀναδόχου νά ἐπανορθῶσει τὰ διαπιστωθέντα ἐλάττωμα ἢ παραλείψεις ἢ σέ περίπτωση πού παρέλθει ἀπρακτὴ ἡ ταχθεῖσα πρὸς ἐπανόρθωση προθεσμία, ἡ ἐπανόρθωση γίνεται ἀπὸ τή Γραμματεία καί καταλογίζεται στόν ἀνάδοχο μέ ὁποιοδήποτε τρόπο ἢ ἀφαιρεῖται αὐτοδικαίως ἀπὸ τό συμβατικό ἀντάλλαγμα, μέ τήν ἐπιφύλαξη τοῦ δικαιώματος κηρύξεως τοῦ ἀναδόχου ἐκπτώτου σέ περίπτωση μὴ ὁλοκλήρωσης τῆς σύμβασης.

6. Ἐάν στήν προκήρυξη καί τή σύμβαση δέν ὀρίζεται διαφορετικά, ὁ ἀνάδοχος δέν δικαιούται νά ἐκχωρεῖ τή σύμβαση σέ ὁποιοδήποτε τρίτο, οὔτε νά ἀναθέτει ὑπεργολαβικά σέ τρίτους μέρος ἢ τό σύνολο τοῦ ἀντικειμένου τῆς σύμβασης, οὔτε νά ὑποκαθίσταται ἀπὸ τρίτο, χωρὶς τήν προηγούμενη ἐγγραφή ἔγκριση τῆς Γραμματείας.

7. Σέ περίπτωση ἐκχώρησης, ὑπεργολαβίας κ.λπ., ὁ ἀνάδοχος εἶναι ὑποχρεωμένος νά προσκομίζει στή Γραμματεία τὰ σχετικά συμφωνητικά. Ὁ ἀνάδοχος σέ καμία περίπτωση δέν ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τίς συμβατικές του ὑποχρεώσεις καί εὐθύνες λόγῳ ἀνάθεσης ἐργασιῶν σέ τρίτους ἢ ἐκχώρησης ἢ ὑπεργολαβίας, οὔτε ἡ Γραμματεία συνδέεται συμβατικά μέ τὰ τρίτα αὐτὰ πρόσωπα.

8. Ὁ ἀνάδοχος ἔχει τήν ὑποχρέωση νά μὴν παρεμποδίζει τήν ἐκτέλεση ἄλλων συμβάσεων τῆς Γραμματείας. Εἶναι ὑποχρεωμένος νά συνεργάζεται μέ τή Γραμματεία γιά τήν ἔγκαιρη ἐπίλυση τυχόν διαφωνιῶν μεταξύ περιοριστέρων ἀναδόχων.

9. Ὁ ἀνάδοχος υποχρεούται νά τηρεῖ ὅλες τίς συμβατικές προθεσμίες καί τό ἐγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα ἐκτέλεσης τῆς ὑπηρεσίας ἢ προμήθειας.

Άρθρον 24 Έκπτωση Άναδόχου

1. Μέ απόφασή της ΔΕ της Γραμματείας ἢ ἄλλου ἐξουσιοδοτημένου ἀπὸ αὐτὴ ὄργανου ὁ ἀνάδοχος κηρύσσεται ἐκπτώτος στὶς περιπτώσεις οἱ ὁποῖες καθορίζονται στὴν ἀπόφαση αὐτή. Κυρώσεις πού ἐπιβάλλονται στὸν ἀνάδοχο μέ τὴν ἀπόφαση ἐκπτώσης ἀθροιστικά ἢ διαζευκτικά εἶναι:

α. ἡ μερική ἢ ὀλική κατάπτωση τῆς ἐγγύησης συμμετοχῆς ἢ καλῆς ἐκτέλεσης, κατὰ περίπτωση,

β. ἡ ἐκτέλεση μέρους ἢ ὅλου τοῦ ἔργου, κατὰ περίπτωση, σέ βάρος τοῦ ἐκπτώτου ἀναδόχου, σύμφωνα μέ τοὺς ὅρους πού θά καθοριστοῦν στή σχετική ἀπόφαση τῆς Γραμματείας.

γ. ὁ καταλογισμός στὸν ἀνάδοχο ποινικῆς ρήτρας γιὰ τὸ τμῆμα τοῦ ἔργου γιὰ τὸ ὁποῖο κηρύχθηκε ἐκπτώτος. Τὸ ὕψος τῆς ποινικῆς ρήτρας καθορίζεται μέ τὴ σχετική ἀπόφαση τῆς Γραμματείας.

δ. ἡ εἴσπραξη ἐντόκως μέρους ἢ τοῦ συνόλου, κατὰ περίπτωση, τῆς τυχόν προκαταβολῆς πού ἔχει λάβει ὁ ἀνάδοχος,

Οἱ προαναφερθεῖσες κυρώσεις ἐπιβάλλονται ἐπιφυλασσομένων τῶν λοιπῶν δικαιωμάτων τῆς Γραμματείας πού ἀπορρέουν ἀπὸ τὸ νόμο.

2. Τῆς ἐκπτώσης προηγείται πάντοτε εἰδική πρόσκληση ἀπὸ τὴ Γραμματεία πρὸς τὸν ἀνάδοχο μέ ἀναλυτικὴ ἔκθεση τῶν ἀξιώσεων του καὶ προθεσμία γιὰ τὴν ἐκτέλεσή τους.

Άρθρον 25 Άναστολή τῆς Σύμβασης

Ἡ Γραμματεία διατηρεῖ τὸ δικαίωμα νὰ ἀναστήλῃ ἐξουσιοδοτημένη ἀπὸ αὐτὴ ὄργανου ἀνάδοχο κηρύσσεται ἐκπτώτος στὶς περιπτώσεις οἱ ὁποῖες καθορίζονται στὴν ἀπόφαση αὐτή. Κυρώσεις πού ἐπιβάλλονται στὸν ἀνάδοχο μέ τὴν ἀπόφαση ἐκπτώσης ἀθροιστικά ἢ διαζευκτικά εἶναι:

1. Ἡ Γραμματεία διατηρεῖ τὸ δικαίωμα νὰ ἀναστήλῃ ἐξουσιοδοτημένη ἀπὸ αὐτὴ ὄργανου ἀνάδοχο κηρύσσεται ἐκπτώτος στὶς περιπτώσεις οἱ ὁποῖες καθορίζονται στὴν ἀπόφαση αὐτή. Κυρώσεις πού ἐπιβάλλονται στὸν ἀνάδοχο μέ τὴν ἀπόφαση ἐκπτώσης ἀθροιστικά ἢ διαζευκτικά εἶναι:

Άρθρον 26

Λύση - Καταγγελία τῆς Σύμβασης

1. Ἡ Γραμματεία διατηρεῖ τὸ δικαίωμα νὰ καταγγεῖλει καὶ νὰ λύσει ὁποτεδήποτε τὴ σύμβαση μέ τὸν ἀνάδοχο μετὰ ἀπὸ αἰτιολογημένη ἀπόφαση τοῦ ἀρμόδιου ὄργανου του καὶ ἀνεξαρτήτως τῆς ἐκ μέρους τοῦ παράβασης ἢ μὴ συμβατικῶν ὑποχρεώσεων ἢ συνδρομῆς ἢ μὴ ὑπαιτιότητας τοῦ ἀναδόχου. Στὴν περίπτωση αὐτή, ὁ ἀνάδοχος, πέραν τῆς ἀμοιβῆς γιὰ τὸ ἔργο, ὑπηρεσία ἢ προμήθεια πού ἔχει ἐκτελέσει ἐμπροθέσμως καὶ προσηκόντως μέχρι τοῦ χρόνου τῆς καταγγελίας, δέν δικαι-

οῦται νὰ λάβει κανένα ἐπιπλέον ποσὸ ὡς ἀποζημίωση, ἐκτός ἐὰν τὸ ἀρμόδιο ὄργανο τῆς Γραμματείας ἀποφασίσαι τὴν καταβολὴ εὐλόγως ἀποζημίωσης.

2. Σέ περίπτωση θανάτου, περιορισμοῦ κατὰ ὁποιοδήποτε τρόπο τῆς δικαιοπρακτικῆς ικανότητας ἢ πτώχευσης τοῦ ἀναδόχου, ἐφόσον πρόκειται γιὰ φυσικό πρόσωπο, καθὼς καὶ σέ περίπτωση λήσης, πτώχευσης ἢ θέσης σέ ἀναγκαστική διαχείριση τοῦ ἀναδόχου, ἐφ' ὅσον πρόκειται γιὰ νομικό πρόσωπο, ἡ σύμβαση λύεται αὐτοδικαίως ἀπὸ τῆς ἐπελεύσεως τῶν ἀνωτέρω γεγονότων.

3. Σέ περίπτωση πού ἓνα ἐκ τῶν γεγονότων τῆς προηγουμένης παραγράφου ἐπέληθε στὸ πρόσωπο ἑνὸς ἀπὸ τὰ μέλη, φυσικό ἢ νομικό, πού ἀπαρτίζουν τὸν ἀνάδοχο ἐφ' ὅσον εἶναι ἔνωση/κοινοπραξία, τότε, ἐὰν μὲν οἱ ὑποχρεώσεις οἱ ἀπορρέουσες ἀπὸ τὴ σύμβαση μποροῦν νὰ ἐκπληρωθοῦν ἀπὸ τὰ ἐναπομείναντα μέλη τοῦ ἀναδόχου, ἡ σύμβαση ἐξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται ὡς ἔχει καὶ νὰ παράγει ὅλα τὰ ἔννομα ἀποτελέσματά της. Στὴν ἀντίθετη περίπτωση, ἡ σύμβαση λύεται αὐτοδικαίως.

4. Ἡ κρίση γιὰ τὴ δυνατότητα ἐκπλήρωσης τῶν ὄρων τῆς συμβάσεως ἐναπόκειται στὴ διακριτικὴ εὐχέρεια τοῦ ἀρμόδιου ὄργανου τῆς Γραμματείας.

Άρθρον 27

Άνωτέρα Βία

Ἡ ἀπόδειξη ἐπικλήσεως γεγονότος ἀνωτέρας βίας βαρύνει αὐτὸν πού τὸ ἐπικαλεῖται, ὁ ὁποῖος ὑποχρεοῦται μέσα σέ χρονικὸ διάστημα πέντε (5) ἐργασιμῶν ἡμερῶν νὰ ἀναφέρει ἐγγράφως τὰ περιστατικά πού συνιστοῦν τὴν ἀνωτέρα βία καὶ νὰ προσκομίσει τὰ ἀπαραίτητα ἀποδεικτικά στοιχεῖα, διαφορετικὰ στερεῖται τοῦ δικαιώματος νὰ ἐπικαλεσθεῖ τὴν ὑπαρξὴ ἀνωτέρας βίας.

Άρθρον 28

Επίλυση Διαφορῶν

1. Ὅλες οἱ διαφορές πού προκύπτουν ἀπὸ τὴν προκήρυξη, ἐκτέλεση καὶ ἔρμηνεία τῆς σύμβασης μετὰ τῆς Γραμματείας καὶ ἀναδόχου, καθὼς καὶ ἀπὸ κάθε ἄλλη πράξη ὄργανου τῆς Γραμματείας ἢ συμβαλλομένου μέ τὴ Γραμματεία καὶ πάντοτε σέ σχέση μέ συγκεκριμένη σύμβαση ἀνάθεσης ὑπηρεσίας ἢ προμήθειας ἐπιλύονται δικαστικά.

2. Ἐφαρμοστέο εἶναι τὸ ἐλληνικὸ οὐσιαστικὸ καὶ δικονομικὸ δίκαιο, ἀρμόδια δέ γιὰ τὴν ἐπίλυση κάθε διαφορᾶς εἶναι τὰ ἀρμόδια δικαστήρια τῆς ἔδρας τῆς Γραμματείας, ἐκτός ἐὰν ρητὰ ἔχει ὀρισθεῖ ἢ συμφωνηθεῖ διαφορετικὰ στὴν προκήρυξη ἢ τὴν καταρτισθεῖσα σύμβαση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρον 29

Ἐμπιστευτικότητα

1. Ἡ Γραμματεία δεσμεύεται νὰ τηρεῖ ἐμπιστευτικά τὰ στοιχεῖα πού τίθενται στὴ διάθεσή της ἀπὸ προσφέρο-

ντες, ιδίως εάν αφορούν σε τεχνικά στοιχεία ή πληροφορίες και τεχνολογία ή δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, έφ' όσον αυτά φέρουν την ένδειξη «Έμπιστευτικό Έγγραφο». Παράβαση της αρχής έμπιστευτικότητας προκύπτει μόνο από έγγραφο που έχει εκδώσει όργανο της Γραμματείας.

2. Η έμπιστευτικότητα αίρεται πάντοτε κατόπιν συμφωνίας. Αίρεται δέ, αυτοδικαίως, σε περίπτωση έκκρεμους ένστασης, δίκης ή διαιτησίας, στο απολύτως αναγκαίο μέτρο και αποκλειστικά για χρήση της από τά μέρη, τούς νομικούς παραστάτες τους, καθώς και τούς δικαστές/διαιτητές.

3. Σε καμία περίπτωση ή έμπιστευτικότητα δέν δεσμεύει τή Γραμματεία προς τίς αρχές του Έλληνικού Κράτους και της Εύρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρον 30

Έφαρμοστέο Δίκαιο

1. Ό παρών Κανονισμός έχει συνταχθεί με βάση τίς διατάξεις τών κοινοτικών όδηγιών, τά έθνικά νομοθετήματα ένσωμάτωσης τών κοινοτικών όδηγιών στην έλληνική έννομη τάξη και τίς γενικότερες αρχές του κοινοτικού δικαίου περί μή νόθευσης του έλεύθερου ανταγωνισμού, διαφάνειας και παροχής ίσων εύκαιριών σε όλους τους διαγωνιζόμενους.

2. Για κάθε περίπτωση που δέν αντιμετωπίζεται με τόν παρόντα Κανονισμό έχουν έφαρμογή οι εκάστοτε ισχύουσες για τό Δημόσιο διατάξεις περί προμηθειών.

3. Σε περίπτωση που ένα ζήτημα δέν ρυθμίζεται ειδικά από τόν παρόντα Κανονισμό, εφαρμόζεται συμπληρωματικά ή εκάστοτε ισχύουσα συναφής κοινοτική νομοθεσία και οι διατάξεις της έλληνικής νομοθεσίας, που διέπουν τή Γραμματεία.

Άρθρον 31

Έγκριση - Τροποποίηση - Ίσχύς του Κανονισμού

1. Τροποποιήσεις ή συμπληρώσεις του Κανονισμού εγκρίνονται με απόφασή της ΔΕ της Γραμματείας.

2. Ό παρών Κανονισμός και οι διατάξεις του κατισχύουν κάθε άλλου κειμένου που αναφέρεται στο ίδιο αντίκειμενο με αυτόν.

3. Ό παρών Κανονισμός δημοσιεύεται με άνάρτηση την ιστοσελίδα της Γραμματείας και από τή δημοσίευσή του δεσμεύει κάθε τρίτο, που συναλλιάσεται με τή Γραμματεία.

4. Η ισχύς του παρόντος Κανονισμού αρχίζει από την έγκρισή του.

Ό παρών Κανονισμός νά δημοσιευθεί στην Έφημερίδα της Κυβέρνησης και στο δεητήριο της Έκκλησίας της Ελλάδος «Έκκλησία».

Άθηναι, 12 Μαΐου 2016

† Ό Άθηνών ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ό Αρχιγραμματεύς
Ό Μεθώνης Κλήμης

Άριθμ. 2149/1105/26.5.2016

Κανονισμός υπ' αριθμ. 290/2016
«Περί ανακηρύξεως ως Προσκυνηματικοῦ,
διοικήσεως καί διαχειρίσεως
τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ζωοδόχου Πηγῆς νήσου Παναγιᾶς Οἴνουσσῶν,
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καί Οἴνουσσῶν»

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Λαβοῦσα ὑπ ὄψιν:

1. Τά ἄρθρα 1 παρ. 4, 46 παρ. 2 καί 59 παρ. 1 καί 2 τοῦ νόμου 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (Α' 146), ὅπως ἔχουν τροποποιηθεῖ (ἄρθρ. 68 ν. 4235/2014),

2. Τάς ὑποχρεώσεις τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας πρὸς τό χριστεπώνυμον πλήρωμα, αἱ ὁποῖαι ἀπορρέουν ἀπό τās Εὐαγγελικὰς ἐπιταγὰς, τοὺς Ἱεροῦς Κανόνας καί τοὺς νόμους τοῦ Κράτους,

3. Τάς ὑφισταμένας κοινωνικάς, πνευματικάς καί ἔθνικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καί Οἴνουσσῶν,

4. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1043/607/11.5.2016 πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καί Οἴνουσσῶν κ. Μάρκου,

5. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 18/2016 γνωμοδότησιν τοῦ Εἰδικοῦ Νομικοῦ Συμβούλου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,

6. Τὴν ἀπὸ 12.5.2016 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου,

7. Τὴν ἀπὸ 25.5.2016 Ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας,

Ἄποφασίζει

Ψηφίζει τὸν ὑπ' ἀριθμ. 290/2016 Κανονισμόν ἔχοντα οὕτω:

Κανονισμός Ἀριθμ. 290/2016
«Περί ἀνακηρύξεως ὡς Προσκυνηματικοῦ,
διοικήσεως καί διαχειρίσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ
Ζωοδόχου Πηγῆς νήσου Παναγιᾶς Οἴνουσσῶν,
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν
καί Οἴνουσσῶν»

Ἄρθρον 1

Τό ἐν τῇ νήσῳ Παναγιᾶς Οἴνουσσῶν Ἱερόν Ναῦδριον τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ἔκπαλαι τεθειμένον εἰς τὴν δημόσιαν λατρείαν καί ἔχον ὑπερτοπικὴν ἀκτινοβολίαν, καθίσταται Ἱερόν Προσκύνημα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἱερόν Προσκύνημα Ζωοδόχου Πηγῆς νήσου Παναγιᾶς τῶν Οἴνουσσῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καί

Οἴνουσσῶν», μέ ἔδραν τὴν νῆσον Οἴνουσσῶν, ἀποτελεῖ νομικόν πρόσωπον ἰδιωτικοῦ δικαίου, κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 1 παρ. 4 τοῦ Ν. 590/1977, καί ὑπάγεται εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Χίου, Ψαρῶν καί Οἴνουσσῶν.

Ἄρθρον 2

Ἡ Διοίκησις καί Διαχειρίσις τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος ἐνεργεῖται ὑπὸ ἐπταμελοῦς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης, α) ἐκ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, ὡς Προέδρου, β) τοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγ. Νικολάου Οἴνουσσῶν, ὡς Ἀντιπροέδρου καί γ) ἐκ πέντε λαϊκῶν Μελῶν, διοριζομένων μετ' ἰσαριθμῶν ἀναπληρωτῶν, δι' ἀποφάσεως τοῦ οἰκείου Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

Τὸν Πρόεδρον τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος, ἀπόντα ἢ κωλυόμενον ἀναπληροῖ ὁ Πρωτοσύγκελλητος ἢ ὁ Γενικός Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἐξουσιοδοτούμενος ἐκάστοτε ἐγγράφως ὑπ' αὐτοῦ.

Ὁ διορισμός τῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς ἐνεργεῖται μετὰ τό πρῶτον 15θήμερον τοῦ μηνός Δεκεμβρίου ἐκάστης τριετίας, τῆς θητείας ἀρχομένης ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου τοῦ ἐπομένου ἔτους.

Ἡ θητεία τῆς πρώτης Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς λήγει τὴν 31ν Δεκεμβρίου 2016.

Ἡ Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ, κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν αὐτῆς συγκροτεῖται εἰς σῶμα, ἐκλεγούσα ἐκ τῶν λαϊκῶν Μελῶν αὐτῆς τὸν Ταμίαν καί τὸν Γραμματέα.

Ἡ Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ εὐρίσκειται ἐν ἀπαρτίᾳ, ὅταν οἱ παρόντες εἶναι πλείονες τῶν ἀπόντων.

Τό λειτούργημα τῶν Μελῶν τῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι τιμητικόν καί αἱ προσφερόμεναι ὑπηρεσίαι ὑφ' ἐκάστου τῶν Μελῶν αὐτῆς παρέχονται δωρεάν, ἄνευ ἀντιμισθίας τινός ἢ ἀποζημιώσεως.

Οἱ διατελέσαντες ὡς Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς δύνανται νά ἀναδιορισθῶσι.

Εἰς τὴν κρίσιν τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου ἐναπόκειται ἢ ἡτιοποιημένη ἀντικατάστασις Μέλους τινός τῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς.

Αἱ ἀποφάσεις τῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν τῶν παρόντων, ἐν ἰσοψηφίᾳ νικώσης τῆς ψήφου τοῦ Προέδρου.

Άρθρον 3

1. Η Διαχειριστική Έπιτροπή συνεδριάζει, όσάκις παρίσταται ανάγκη, καθ' ήμέραν και ώραν όριζομένην υπό του Προέδρου. Όσαύτως συνεδριάν της Διαχειριστικής Έπιτροπής δύνανται νά αιτήσωσιν έγγράφως τρία τουλάχιστον Μέλη αυτής.

2. Η Διαχειριστική Έπιτροπή δέν δύναται νά συγκληθῆ καί νά συνεδριάσῃ νομίμως, εάν δέν παρίσταται ό Πρόεδρος αυτής αυτοπροσώπως ἢ δι' αντιπροσώπου, έγγράφως έξουσιοδοτηθέντος πρός τοῦτο ύπ' αὐτοῦ.

Άρθρον 4

1. Τό Νομικόν Πρόσωπον τοῦ Ίεροῦ Προσκυνήματος εκπροσωπεῖται ένώπιον πάσης δικαστικῆς καί διοικητικῆς ἀρχῆς υπό του Προέδρου αὐτοῦ ἢ ύφ' έτέρου Μέλους, έγγράφως έξουσιοδοτουμένου υπό του Προέδρου.

2. Ό Πρόεδρος τοῦ Ίεροῦ Προσκυνήματος συμβάλλεται έξ όνόματος καί διά λογαριασμόν αὐτοῦ, προηγουμένη ἀποφάσει της Διαχειριστικῆς Έπιτροπῆς.

3. Προκειμένου περί «δόσεως όρκου», τοῦτον δίδει διά τό Ίερόν Προσκύνημα εἰς τών ἱλαϊκῶν Μελῶν της Διαχειριστικῆς Έπιτροπῆς, έγγράφως έκάστοτε έξουσιοδοτούμενος πρός τοῦτο ύπ' αὐτῆς.

Άρθρον 5

Η Διαχειριστική Έπιτροπή έχει τά εξῆς καθήκοντα:

1. Εἰσπράττει ἅπαντα έν γενεί τά εἰσοδήματα τοῦ Ίεροῦ Προσκυνήματος.

2. Καταρτίζει τόν Προϋπολογισμόν καί τόν Ἀπολογισμόν τοῦ Ίεροῦ Προσκυνήματος, οὗς υποβάλλει έμπροθέσμως πρός ἔλεγχον καί ἔγκρισιν εἰς τό οἰκείον Μητροπολιτικόν Συμβούλιον, καί

3. Τηρεῖ τά κάτωθι διαχειριστικά στοιχεία: α) διπλότυπα γραμμάτια εἰσπράξεων, β) διπλότυπα έντάληματα πληρωμῶν, γ) βιβλίον Ταμείου, δ) Καθολικόν έσόδων καί έξόδων, ε) βιβλίον Πρακτικῶν, στ) βιβλίον τιμηλῶν καί λοιπῶν κινητῶν περιουσιακῶν στοιχείων, καί ζ) Κτηματολόγιον, ἅπάντων ἠριθμημένων καί τεθεωρημένων υπό της Ίερᾶς Μητροπόλεως.

Άρθρον 6

1. Τό διαχειριστικόν έτος τοῦ Ίεροῦ Προσκυνήματος ἄρχεται τῆ 1η Ίανουαρίου καί λήγει τῆ 31η Δεκεμβρίου.

2. Μέχρι της 15ης Ὀκτωβρίου έκάστου έτους ἡ Διαχειριστική Έπιτροπή συντάσσει τόν Προϋπολογισμόν διά τήν χρῆσιν τοῦ έπομένου έτους καί υποβάλλει τοῦτον πρός ἔλεγχον καί ἔγκρισιν εἰς τό Μητροπολιτικόν Συμβούλιον.

3. Μέχρι της 30ης Ίανουαρίου έκάστου έτους ἡ Διαχειριστική Έπιτροπή συντάσσει τόν Ἀπολογισμόν τοῦ λήξαντος διαχειριστικοῦ έτους καί υποβάλλει τοῦτον πρός

ἔλεγχον καί ἔγκρισιν εἰς τό Μητροπολιτικόν Συμβούλιον.

4. Διά πᾶσαν εἰσπραξιν έκδίδεται Γραμμάτιον εἰσπράξεως, διά πᾶσαν δέ πληρωμῆν Ἔνταλημα πληρωμῆς. Τά έκδιδόμενα Γραμμάτια εἰσπράξεων καί τά Έντάληματα πληρωμῶν, εἰς ᾗ έπισυνάπτονται πάντα τά δικαιολογητικά, φέρουν τήν υπογραφήν τοῦ Προέδρου καί τοῦ Ταμείου της Διαχειριστικῆς Έπιτροπῆς.

Άρθρον 7

Πόροι τοῦ Ίεροῦ Προσκυνήματος εἶναι:

- α) αἱ εἰσπράξεις έκ δίσκου καί κυτίων.
- β) αἱ εἰσπράξεις έξ έκποιήσεως ἀποκήρου, τιμηλῶν, ἔλαιου καί λοιπῶν ἀφιερωμάτων τῶν πιστῶν.
- γ) αἱ εἰσπράξεις έκ διαθέσεως εἰκόνων ἢ βιβλίων.
- δ) αἱ πρόσοδοι έκ της τυχόν ἰδίας αὐτοῦ περιουσίας (έκποιήσεις, έκμισθώσεις κ.λπ.).
- ε) αἱ έκούσαι εἰσφοραί, δωρεαί, κληροδοτήματα καί έπιχορηγήσεις υπό Ὑπουργείων, της Περιφερείας, τῶν Δήμων ἢ Εὐρωπαϊκῶν Προγραμμάτων.
- στ) αἱ προαιρετικά εἰσπράξεις έξ Ίεροτελεσιῶν, καί
- ζ) οἱ τυχόν τόκοι έκ καταθέσεων, ὡς καί πᾶσα ἄλλη πηγῆ μή ἀπάδουσα τῆ ὀρθοδόξῃ διδασκαλίᾳ καί τῷ εκκλησιαστικῷ ἥθει.

Άρθρον 8

1. Η έν γενεί διαχείρισις της περιουσίας τοῦ Ίεροῦ Προσκυνήματος, ἡ σύνταξις τοῦ Προϋπολογισμοῦ καί Ἀπολογισμοῦ, ἡ ἄσκησις τοῦ ἔλεγχου κ.λπ. διέπεται υπό τῶν συναφῶν διατάξεων τοῦ Ν. 590/1977 καί έκ τῶν τοῦ Κανονισμοῦ ἀριθ. 8/1979 «Περί Ίερῶν Ναῶν καί Ένοριῶν».

2. Τά ἔσοδα τοῦ Ίεροῦ Προσκυνήματος διατίθενται:

- α) Διά τήν κατασκευήν, συντήρησιν καί έξωραϊσμόν αὐτοῦ καί τῶν κτιριακῶν ἔγκαταστάσεών του.
- β) Διά τήν προμήθειαν τῶν ἀπαραιτῶν ἐπίπλων καί σκευῶν.
- γ) Διά τήν προβολήν καί υποστήριξιν ἔθνικῶν σκοπῶν.
- δ) Διά τήν ένίσχυσιν τῶν μαθητῶν καί τῶν σπουδαστῶν τῶν ἐκπαιδευτηρίων τῶν Οἰνουσσῶν.

3. Η κατά τά ἄνω κατανομή τῶν πόρων τοῦ Ίεροῦ Προσκυνήματος ἔσται δι' ἀποφάσεως της Διαχειριστικῆς Έπιτροπῆς ἔγκρινομένης υπό τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

Άρθρον 9

Ό Ἀντιπρόεδρος της Διαχειριστικῆς Έπιτροπῆς, ὡς προϊστάμενος τοῦ Ίεροῦ Προσκυνήματος, διενεργεῖ έξ όνόματος αὐτῆς καί υπογράφει ἅπασαν τήν ἀλληλογραφίαν, προϊσταται τοῦ προσωπικοῦ καί εἰσηγεῖται εἰς τήν Διαχειριστικῆν Έπιτροπήν τήν λῆψιν παντός μέτρου, ἔξασφαλίζοντος τήν πειθαρχίαν καί διευκολύνοντος τήν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων τῶν.

ἄρθρον 10

1. Ὁ Ταμίς παραλαμβάνει παρά τοῦ προκατόχου του, διά πρωτοκόλλου ὑπογραφομένου παρ' αὐτοῦ, τοῦ ἀντιπροέδρου τῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς καί τοῦ ἀποχωροῦντος Ταμίου καί θεωρημένου παρά τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, τά ἐν τῷ ταμείῳ μετρητά, ὡς καί τά τυχόν ὑπάρχοντα χρεώγραφα, ὁμολογίας, γραμμάτια καί πάντα σχετικόν τίτλον ἢ ἔγγραφον.

2. Ὁ Ταμίς δέν δύναται νά κρατῆ εἰς χεῖράς του ποσόν ἄνω τῶν πεντακοσίων (ἀριθ. 500,00) εὐρώ. Τό ἐπί πλεόν τούτου καταθέτει εἰς τοκοφόρον λογαριασμόν ὑποκαταστήματος τραπεζῆς ἐν Οἰνούσσαις ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος.

3. Διά τήν ἀνάληψιν ποσοῦ μεγαλύτερου τῶν πεντακοσίων (ἀριθ. 500,00) εὐρώ δέον ὅπως ἡ Διαχειριστική Ἐπιτροπή συντάσῃ Πρακτικόν, ὅπερ θά τυχάνῃ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

ἄρθρον 11

1. Πᾶσα δαπάνη δέον ὅπως προβλέπεται παρά τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Ἀναθεώσεις τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἐπιτρέπεται ἐντός του διανουμένου διαχειριστικοῦ ἔτους, κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς καί ἐγκρίσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

2. Ποσόν καταβληθόμενον ἄνευ προβλέψεως ἀπό τόν Προϋπολογισμόν τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος καί ἀποφάσεως τῆς Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς, βαρύνει ἐξ ὀλοκλήρου τόν Ταμίαν.

3. Ἀπαγορεύεται ἡ ἐκτέλεσις ἔργων κατασκευῆς ἢ ἐπισκευῆς τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος ἄνευ τηρήσεως τῶν κεμένων νόμων καί κανονισμῶν.

4. Ἀπαγορεύεται ἡ ἀγορά ἱερῶν σκευῶν, ἐπίπλων καί βιβλίων ἄνευ τῆς προηγουμένης ἐγκρίσεως τοῦ οἰκείου Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

ἄρθρον 12

Διά τās ἐκμισθώσεις ἢ ἐκποιήσεις κινητῶν ἢ ἀκινήτων τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος, ἀποδοχὴν ἢ ἀποποίησιν δωρεᾶς, σύστασιν δικαιώματος ἐπὶ ἀκινήτου τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος ἢ παραίτησιν ἀπό ὑφισταμένου τοιούτου, προσφυγὴν τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος εἰς ἔνδικα μέσα ἢ παραίτησιν ἀπ' αὐτῶν ἰσχύουσι κατ' ἀναλογίαν αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ ὑπ' ἀριθ. 8/1979, ὡς καί τῶν ἐκάστοτε ἰσχυουσῶν διά τήν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος Νόμων καί Κανονισμῶν.

ἄρθρον 13

Ἡ ἐν γένει ἐποπτεία τῆς λειτουργίας τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος ἀσκεῖται ὑπό τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου.

ἄρθρον 14

Τό Ἱερόν Προσκύνημα ἔχει ἰδίαν σφραγίδα, φέρουσαν ἐν τῷ μέσῳ τήν εἰκόνα τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς μέ τήν Ἑλληνικὴν Σημαίαν καί περίξ αὐτῆς κυκλιωτέρως, ἐξωτερικῶς μὲν «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ», ἐσωτερικῶς δέ «ΙΕΡΟΝ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ».

ἄρθρον 15

Διά πᾶν ἕτερον θέμα, διά τό ὅποσον, δέν προβλέπει ὁ παρῶν Κανονισμός ἢ νόμοι τῆς Πολιτείας ἢ ἕτεροι ἐκκλησιαστικοὶ κανονισμοί, ἀρμόδιον τυχάνει τό οἰκείον Μητροπολιτικόν Συμβούλιον.

ἄρθρον 16

Εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν παύει νά ὑφίσταται τό Ἱερόν Προσκύνημα, τοῦτο περιέρχεται μετὰ πάσης τῆς κινήτης καί ἀκινήτου περιουσίας εἰς τήν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἐνοριακοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου Οἰνουσσῶν.

ἄρθρον 17

Ὁ παρῶν Κανονισμός τροποποιεῖται δι' ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν, μέ ὑποχρεωτικῶς θετικὴν ψήφον τοῦ Σεβ. Προέδρου, καί κατόπιν ἐγκρίσεως τῆς Δ.Ι.Σ. καί τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

ἄρθρον 18

Πᾶσα διάταξις, ἀφορῶσα εἰς τό Ἱερόν Προσκύνημα καί ἀντικειμένη εἰς τόν παρόντα Κανονισμόν καταργεῖται.

ἄρθρον 19

Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἄρχειται ἅμα τῇ δημοσιεύσει αὐτοῦ διά τοῦ ἐπισήμου δελητίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καί διά τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

ἄρθρον 20

Διά τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ οὐδεμία δαπάνη προκαλεῖται εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν.

Ὁ παρῶν Κανονισμός νά δημοσιευθῇ εἰς τήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καί εἰς τό ἐπίσημον δελητίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἀθῆναι, 25 Μαΐου 2016

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ὁ Μεθώνης Κλήμης

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ - ΚΛΗΤΗΡΙΑ ΕΠΙΚΡΙΜΑΤΑ

Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἄρθρων 4-7 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 230/2012 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περί Ἐφημερίων καί Διακόνων», προκειμένου νά πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικάς θέσεις τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου Ἀγδινῶν,
Ἁγίου Νικολαίου Ἀγίας Σοφίας,
Ἀγίων Ἀναργύρων Ἀγριοβοτάνου,
Ἀγίας Παρασκευῆς Αὐγαριᾶς,
Κοιμήσεως Θεοτόκου Βασιλικῆ (β' θέσις),
Ὁσίου Ἰωάννου Ρώσσου Βασιλικῆ (β' θέσις),
Τιμίου Προδρόμου Βασιλικῶν,
Ἁγίου Γεωργίου Βούνων,
Ἁγίου Ἀθανασίου Γαλιτσάδων,
Ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου Γλυφάδας,
Κοιμήσεως Θεοτόκου Γυμνοῦ,
Ἁγίου Παντελεήμονος Καμματριᾶδων,
Εὐαγγελισμοῦ Θεοτόκου Κεράμειας,
Κοιμήσεως Θεοτόκου Κοντοδεσπότη,
Ἁγίου Ἰωάννου Κοτσικιάς,
Προφήτου Ἡλίου Κοτσικίων,
Ἁγίου Δημητρίου Κούτουρη,
Κοιμήσεως Θεοτόκου Κυπαρισσίου,
Ἀγίων Ταξιάρχων Λάμαρης,
Γενεθλίου Θεοτόκου Λίμνης (β' θέσις)
Γενεθλίου Θεοτόκου Λούτσης,
Ἁγίου Ἰωάννου Μετοχίου Διρφύων
Ἁγίου Δημητρίου Μίστρου,
Ἁγίου Νικολαίου Πάλιουρα,
Ἁγίου Παρασκευῆς Σέττας
Ἁγίου Δημητρίου Σπαθαρίου,
Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἴνω Στενῆς,
Ἀγίας Τριάδος Στροπώνων,
Ζωοδόχου Πηγῆς Τσοῦκας,
Ἁγίου Νεκταρίου Χαλκίδος (β' θέσις),

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καί ἔχοντας τὰ κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Χαλκίδι τῆ 21ῆ Ἰουνίου 2016

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38 παρ. 2 καί 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) καί τῶν ἄρθρων 4,5,7 καί 20 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 230/2012 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καί προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς Ἱ. Ναοῖς

Ἁγίου Δημητρίου Χαλκίδος,
Κοιμήσεως Θεοτόκου Γλώσσης Σκοπέλου,
Γενεθλίου Θεοτόκου Λίμνης,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικάς ταύτας θέσεις καί ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 230/2012 Κανονισμοῦ «Περί Ἐφημερίων καί Διακόνων» προβλεπόμενα κανονικά καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Χαλκίδι τῆ 21ῆ Ἰουνίου 2016

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Νικαίας

Προκειμένου ὅπως πληρώσωμεν κενὴν θέσιν Ἱεροκήρυκος τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ Ν. 817/1978, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους Κληρικούς τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καί διαθέτοντας τὰ ἐκ τοῦ Νόμου προβλεπόμενα τυπικά καί οὐσιαστικά προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαραίτητα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως.

Ἐν Νικαίᾳ τῆ 30ῆ Ἰουνίου 2016

† Ὁ Νικαίας ΑΛΕΞΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μαντινείας καί Κυνουρίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἄρθρων 4-7 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 230/2012 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περί Ἐφημερίων καί Διακόνων», προκειμένου νά πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίου Γεωργίου Ἀλεποχωρίου Μαντινείας,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Τριπόλει τῆ 1ῆ Ἰουλίου 2016

† Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Λευκάδος καὶ Ἰθάκης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38 παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τῶν ἄρθρων 4,5,7 καὶ 20 τοῦ Κανονισμοῦ 230/2012 τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Ἁγίων Ἀναργύρων Λευκάδος,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 230/2012 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἐφημερίων καὶ Διακόνων» προβλεπόμενα κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ παρατέρω.

Ἐν Λευκάδι τῆ 6ῆ Ἰουνίου 2016

† Ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης ΘΕΟΦΙΛΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Πρὸς

Τὸν Εὐλαβέστατον Διάκονον

π. Παρθένιον (κατὰ κόσμον Παναγιώτην) Τζωρτζῆν ἐγγεγραμμένον μοναχὸν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου («Πέτρας» Καταφυγίου Καρδίτσας (νῦν ἀγνώστου διαμονῆς).

Καλοῦμεν σε ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Ἰωάννου Οἰκονόμου, ἐνεργούντος ὡς ἀνακριτοῦ συνωδᾶ τῆ ὑπ' ἀριθ. 758/07.04.2016 ἐντολῆ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Τιμοθέου καὶ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 110 τοῦ Ν.5383/1932 ἐν τῷ Γραφείῳ τοῦ Ἱεριοῦ Ναοῦ Ἁγίας Παρασκευῆς Λεονταρίου Καρδίτσας τῆ 15ῆ τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου 2016, ἡμέρα Πέμπτη καὶ ὥρα 11.00 π.μ. προκειμένου νά ἀπολογηθῆς ἐπὶ ἀποδιομένων σοι κατηγοριῶν.

Προσεπιδηλοῦμεν σοι ὅτι ἐν περιπτώσει μὴ ἐμφανισέως σου θέλει ἐνεργηθῆσι κατὰ σοῦ τὰ ὑπὸ τῶν ἄρθρων 62 καὶ 112 τοῦ Ν. 5383/1932 ὡς ταῦτα ἰσχύουσι κατὰ τὰ σαφῶς ὀριζόμενα ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 44 παρ. 1 τοῦ Ν. 590/1977 διατασσόμενα.

Ἐν Καρδίτῃ τῆ 23ῆ Ἰουνίου 2016

Ὁ Ἀνακριτὴς
Ἰωάννης Οἰκονόμου
Πρωτοπρεσβύτερος

Ὁ Γραμματεὺς
Ἀθανάσιος Τζώρας
Πρωτοπρεσβύτερος

Ἀναρτήθηκε στὴν ἰστοσελίδα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὴν 5.7.2016

Ἱερά Μητρόπολις Κορίνθου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 4-7 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 230/2012 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἐφημερίων καὶ Διακόνων», προκειμένου νά πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ἁγίου Παντελεήμονος Ἀθαμάνου,

Ἁγίου Νικολάου Ἄνω Τρικάλων,

Ἁγίου Δημητρίου Βελίνας,

Ἁγίας Τριάδος Γαλατᾶ,

Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης Δενδροῦ,

Ἁγίου Δημητρίου Ἐξαμιλίων,

Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Εὐαγγελιστρίας,

Ἁγίου Γεωργίου Δάφνης,
Ἁγίας Κυριακῆς Ζεμενοῦ,
Κοιμήσεως Θεοτόκου Θαλεροῦ,
Ἁγίου Σπυριδωνος Θροφαρίου,
Ἁγίας Τριάδος Καλυβίων,
Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Καστρακίου,
Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Καστανέας,
Ἁγίου Νικολάου Κάτω Λουτροῦ,
Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κάτω Ταρσοῦ,
Μεταμορφώσεως Σωτῆρος Κεγχρεῶν,
Ἁγίου Γεωργίου Κουτσομαδίου,
Ἁγίου Γεωργίου Κλημεντίου,
Ἁγίου Σπυριδωνος Κορφωτίτσας,
Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης Κουτσίου,
Ἁγίας Τριάδος Λαγκαδεϊκῶν,

Ευαγγελισμού τῆς Θεοτόκου Λαλιωτίου,
 Ἁγίου Νικολάου Λυκοποριᾶς,
 Ἁγίου Ἰωάννου Μαψοῦ,
 Ἁγίου Νικολάου Μεγ. Βάητου,
 Μεταμορφώσεως Σωτήρος Μεσ. Τρικάλων,
 Μεταμορφώσεως Σωτήρος Πιτσαδεϊκῶν,
 Ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου Παναριτίου,
 Ἁγίου Σπυρίδωνος Πελλήνης,
 Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Περαχώρας,
 Ἁγίου Ἀθανασίου Πύργου,
 Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου Ροζενῶν,
 Εὐαγγελισμού τῆς Θεοτόκου Σαρανταπήχου,
 Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Σουλίου,
 Ἁγίου Γεωργίου Σοφιανῶν,
 Ἁγίου Ἀθανασίου Στυλίων,
 Ἁγίου Ἀθανασίου Τιτάνης,
 Ἁγίου Σπυρίδωνος Φενεοῦ,
 Ἁγίου Νικολάου Χαλκείου,
 Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος Χελυδορέου,
 Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ψαρίου,

καλοῦμεν τοὺς βουλευομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Κορίνθῳ τῇ 28ῃ Ἰουλίου 2016

† Ὁ Κορίνθου ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Δημητριάδος

Προκειμένου ὅπως πληρώσωμεν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν Ἱεροκήρυκος τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ νόμου 817/1978, καλοῦμεν τοὺς βουλευομένους κληρικούς τῆς καθ' ἡμᾶς

Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ διαθέτοντας τὰ ἐκ τοῦ νόμου προβλεπόμενα τυπικά καὶ οὐσιαστικά προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλλωσι ἡμῖν τὰ ἀπαραίτητα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως.

Ἐν Βόλῳ τῇ 1ῃ Ἰουλίου 2016

† Ὁ Δημητριάδος ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Φθιώτιδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 4-7 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 230/2012 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἐφημερίων καὶ Διακόνων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ἁγίου Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ (Πολιούχου Λαμίας),

Ἁγίας Παρασκευῆς Λαμίας (β' Ἐφημέριος),

Ἁγίου Παντελεήμονος Καμένων Βούρλων,

Ἁγίου Γεωργίου Ὀμβριακῆς,

Ἁγίου Γεωργίου Μαντασιᾶς,

Ἁγίου Γεωργίου Λογγοῦ,

Ἁγίου Νικολάου Μελιταίας,

Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Μαρτίνου,

καλοῦμεν τοὺς βουλευομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Λαμίᾳ τῇ 8ῃ Ἰουλίου 2016

† Ὁ Φθιώτιδος ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ίερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Ἐκδηλώσεις γιά τήν ἐπαναλειτουργία τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν

Μέ ιδιαίτερες τιμές ξεκίνησαν τό ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου 2.7.2016 οἱ λατρευτικές ἐκδηλώσεις γιά τήν ἐπαναλειτουργία τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν.

Παρουσία τοῦ Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κ. Προκόπη Παυλόπουλου ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος τέλεσε εὐχαριστήρια Δέσπηση γιά τήν ἐπαναλειτουργία τοῦ Ναοῦ.

Παρέστησαν περισσότεροι ἀπό σαράντα Ἀρχιεπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ Μητροπολίτης Γουινέας κ. Γεώργιος, ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, ὁ Ἐξαρχος τοῦ Παναγίου Τάφου στήν Ἀθήνα, Ἀρχιμανδρίτης Δαμιανός Πάνου, Διευθυντές Ὑπηρεσιῶν τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, Ἀρχιεπίσκοποι Κομμάτων, Ὑπουργοί, Βουλευτές, Ἀκαδημαϊκοί, Καθηγητές, κληρικοί ἀπό ὅλη τήν Ἑλλάδα καί ἑκατοντάδες πιστοί. Τελετάρχης ἦταν ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀρχιμανδρίτης Συμεὼν Βολιώτης.

Μετά τήν εὐχαριστήρια Δέσπηση ὁ Προϊστάμενος τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ π. Θωμᾶς Συνοδινός ἀναφέρθηκε στήν ἱστορία καί στήν ἀρχιτεκτονική του ναοῦ, ἐνῶ εὐχαρίστησε ὅσους συνετέλεσαν στήν ἀνακαίνισή του.

Ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς στήν συνέχεια ἀνέγνωσε τόν ἱερό κώδικα τοῦ ναοῦ γιά τήν ἀνακαίνισή του καί τόν ὑπέγραψαν ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας καί ὁ Ἀρχιεπίσκοπος. Ἀμέσως μετά τελέσθηκε ὁ Μέγας Ἐσπερινός.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος μιλώντας στοὺς δημοσιογράφους τόνισε πὼς «ὁ Μητροπολιτικός ναός εἶναι ἓνας σταθμὸς στήν ἱστορία αὐτοῦ του τόπου, στήν παράδοσή μας, στήν ἱστορία τῆς περιοχῆς. Ὁ ναός χτίστηκε τό 1863 ἀμέσως μετά τήν ἀπελευθέρωση τοῦ Ἑθνους. Ἐδῶ ἔλαβαν χώρα πολὺ μεγάλα γεγονότα, δόξεις, χαρές καί λύπες. Ὁ σει-

σμός, ὅμως, προκάλεσε σοβαρές ζημιές στό ναό, ἀλλά μέ πολύ κόπο καί πολλές προσπάθειες καταφέραμε νά ὀλοκληρώσουμε τίς ἐργασίες καί ὁ ναός ἔγινε πάλι ἓνα κόσμημα».

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος εὐχαρίστησε τήν Πολιτεία καί ὅσους βοήθησαν νά ἀνακαινισθεῖ ὁ ναός καί ἐπεσήμανε ὅτι «ἡ Ἐκκλησία πέρα ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι καί πολιτισμός».

Τὴν Κυριακή 3.7.2016 τό πρωὶ στὸν Μητροπολιτικό Ναὸ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἐτέλεσε τό μυστήριον τῆς Θεῆς Εὐχαριστίας καί συλλειτουργήσαν Συνοδικοί Ἀρχιερεῖς, ἐνῶ τό ἀπόγευμα στήν κεντρικὴ πλατεῖα ἀκριβῶς μπροστὰ ἀπὸ τὸν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναὸ πραγματοποιήθηκε μουσικὴ ἐκδήλωση ἀπὸ τὴ «Μητροπολιτικὴ Συμφωνικὴ Ὀρχήστρα» ὑπὸ τὴ Διεύθυνση τοῦ διεθνοῦς φήμης μαέστρου Βασίλη Τσαμπρόπουλου.

ΜΚΟ «Ἀποστολή»

Ὑποστήριξη σέ 185 οἰκογένειες τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Χίου

Τό ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου 11 Ἰουνίου 2016, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος Β΄ ἐπισκέφθηκε τὴν Ἑνορία τοῦ Ἁγίου Ματθαίου «Κοφινᾶ» Χίου συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν κ. Μᾶρκο καί τὸν Γενικό Διευθυντὴ τοῦ Φιλανθρωπικοῦ Ὄργανισμοῦ «Ἀποστολή» τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν κ. Κωνσταντῖνο Δήμητρα.

Ἀφοῦ προσκύνησε τὸν Ἅγιο Ματθαῖο, εἶχε τὴν εὐκαιρία νά ἐνημερώσει τοὺς πιστοὺς γιά τὴν φιλανθρωπικὴ διακονία τῆς Ἐκκλησίας μας καί στό πλαίσιο τῆς συνεργασίας τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν μέ τὸν Φιλανθρωπικὸ Ὄργανισμὸ «Ἀποστολή» τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἔγινε ἡ διανομὴ 205 κιβωτίων σέ 185 ἐμπερίστατες οἰκογένειες. Οἱ δικαιούχοι θά λαμβάνουν τὴν ἴδια βοήθεια μνηνιαίως.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος κ. Ἱερώνυμος χαρακτηριστικὰ ὑπογράμμισε: «Ἡ βοήθεια στὸν πλῆσιον εἶναι τό ὀρόσημο τῆς ἀποστολῆς μας, εἶναι τό σημεῖο ἀναφορᾶς κάθε δράσης, κάθε προσπάθειας

γιά ούσιαστική προσφορά. Ἡ «᾽Αποστολή» στό μέτρο τῶν δυνατοτήτων της θά συνεχίσει νά προσφέρει στόν ἄνθρωπο ἀνακουφίζοντάς τον ἀπό πολλαπλά προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει».

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου κ. Μάρκος εὐχαρίστησε τόν Ἀρχιεπίσκοπο γιά τήν στήριξη πού προσφέρει μέσῳ τῆς «᾽Αποστολῆς» σέ οἰκογένειες πού πλήττονται ἀπό τήν οικονομική κρίση. Χαρακτήρισε συστηματική καί ούσιαστική τήν συνεργασία του μέ τήν «᾽Αποστολή» καί ἀπευθυνόμενος στόν Ἀρχιεπίσκοπο εἶπε: «Ὅσο χρόνο, Μακαριώτατε, δικόνησα πλυσίον σας καί συνεργάστηκα μαζί σας, ἐδιδάχθηκα τήν διάθεσή σας ὡς φιλανθρωπία, δηλαδή τήν ἀγάπη γιά τόν ἄνθρωπο. Αὐτή τήν διακονία ἐφήρμοσα ἀφ' ὅτου ὁ Θεός ἔβαλε πάνω στούς ὤμους μου τόν Σταυρό τῆς ἀρχιερατείας στήν ἀκριτική καί μακρινή Μητρόπόλῃ μας. Ἄλλωστε κατά τόν Ἅγιο Ἰωάννη τόν Θεολόγο πῶς μπορούμε νά λέμε ὅτι ἀγαπᾶμε τόν Θεό πού δέν τόν βλέπουμε, ὅταν δέν ἀγαπᾶμε τόν ἀδελφό μας πού τόν βλέπουμε;»

Ὁ Γενικός Διευθυντής τῆς «᾽Αποστολῆς» κ. Κωνσταντῖνος Δήμτσας τόνισε: Οἱ ἀκρίτες εἶναι προτεραιότητα στή ψυχή καί στή καρδιά μας. Στόχος πού ὑλοποιοῦμε κάθε φορά ἡ ὑποστήριξη τῶν ἀκριτικῶν νησιῶν μας σέ ὑγειονομικό ὕλικό, φάρμακα καί τροφή. Ἡ «᾽Αποστολή» ἰδιαίτερα στή Χίο, στηρίζει συνεχῶς μέ προγράμματα πού ὑλοποιεῖ γιά τήν ἀντιμετώπιση τῆς οικονομικῆς κρίσης ἀλλά καί τοῦ προσφυγικοῦ προβλήματος. Ὁ κ. Δήμτσας εὐχαρίστησε τόν Σεβασμιώτατο κ. Μάρκο γιά τήν ἀριστη συνεργασία καί τή λεπτομερῆ καταγραφή τῶν οικονομικά ἀσθενέστερων οἰκογενειῶν πού χρήζουν βοήθειας καί ἀνακούφισης».

Ἱερά Μητρόπολις Κορίνθου

Παύλεια 2016

Μέ τόν Μέγα Πολυαρχιερατικό Ἑσπερινό στό «Βῆμα τοῦ Γαλλίωνος», στήν Ἀρχαία Κόρινθο, κορυφώθηκαν κι ἐφέτος οἱ λατρευτικές ἐκδηλώσεις τοῦ διημέρου 28 καί 29 Ἰουνίου 2016 πρὸς τιμήν τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς Τοπικῆς μας Ἐκκλησίας καί Πολιούχου Κορίνθου Ἁγίου Ἀποστόλου Παύλου.

Τό κορυφαῖο αὐτό θρησκευτικό γεγονός, πού ἀναμένεται μέ μεγάλη χαρά ἀπό τοὺς Κορινθίους,

ἐπισφράγισε τήν τιμή καί τόν σεβασμό τους στόν «πνευματικό» τους πατέρα καί προστάτη, ἀποδίδοντας τήν εὐγνωμοσύνη τους στόν τόπο πού ἔζησε καί περπάτησε ἐπὶ ἕναν καί ἡμῖς χρόνο, μέσα στήν φυσική ὁμορφιά τῆς Κορινθιακῆς γῆς καί στόν ἐπιβεβαιωμένο καί ἀπό τήν Ἀρχαιολογική σκαπάνη κῶρο, δεχόμενοι τόν ἁγιασμό καί τήν εὐλογία.

Ἐπὶ τοῦ Βήματος στήν Ἀγορά τῆς Ἀρχαίας Κορίνθου, ὅπου προηπλακισθεῖς ὁ Ἅπ. Παῦλος ὀδηγήθηκε νά ἀπολογηθεῖ στόν Ρωμαῖο Ἀνθύπατο τῆς Ἀχαΐας Γαλλίωνα, καί σέ εἰδικά ἐπ αὐτοῦ διαμορφωμένη ἐξέδρα τελέσθηκε κι ἐφέτος ὁ Μέγας Πολυαρχιερατικός Ἑσπερινός χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ, καί συχοροστατούντων τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν, Ὑδρας, Σπετσῶν καί Αἰγίνης κ. Ἐφραίμ, Σιδηροκάστρου κ. Μακαρίου, Χαλκίδος κ. Χρυσσοτόμου, Ζιχνῶν καί Νευροκοπίου κ. Ἱεροθέου, Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως κ. Ἱερεμίου, Νέας Ἰωνίας καί Φιλαδελφείας κ. Γαβριήλ, ὡς καί τοῦ Ἐπιχωρίου Μητροπολίτου κ. Διονυσίου.

Τόν πανηγυρικό λόγο ἐξεφώνησε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νέας Ἰωνίας καί Φιλαδελφείας κ. Γαβριήλ, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ἀρχικά περιέγραψε τό ἱστορικό πλαίσιο μέσα στό ὁποῖο ἔδρασε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καί διευκρίνισε τόν ἀπώτερο σκοπό Του νά διαδώσει τό Εὐαγγέλιο «στούς μακράν καί τοὺς ἐγγύς» (Ἐφεσ. 2, 17), ἀκολούθως ἐξήγησε ὅτι ἐπέλεξε τήν Κόρινθο καί τήν Ἀθήνα γιά νά κηρύξει τόν Θεῖο λόγο, γιατί ἡ μέν Ἀθήνα ἦταν τό πνευματικό κέντρο τῆς ἐποχῆς, ἡ δέ Κόρινθος τό ἐμπορικό. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νέας Ἰωνίας καί Φιλαδελφείας κ. Γαβριήλ κατέληξε ὅτι ὁ πάντα ἐπίκαιρος καί σωστικός λόγος τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Παύλου, ἀποτελεῖ παρακαταθήκη, μαζί καί οἱ περίφημες Α' καί Β' «πρὸς Κορινθίους» ἐπιστολές Του στήν Ἀγ. Γραφή, ὅχι μόνον γιά τοὺς Κορινθίους ἀλλά γιά ὀλόκληρη τήν Ἀνθρωπότητα.

Μετά τό πέρας τοῦ Ἑσπερινοῦ, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορίνθου κ. Διονύσιος μέ ἔντονη συγκίνηση, γιά τήν μετά 2000 χρόνων ζωντανή παρουσία τοῦ Ἅπ. Παύλου στήν Κόρινθο, τόνισε ὅτι ἐξ αὐτῆς ἀναθερμαίνεται τό Χριστιανικό μας φρόνημα καί μέ ἐλπίδα, ἀντοχές καί νέες πνευματικές δυνατότητες θά ἀναγεννηθοῦμε καί θά ξεπεράσουμε τά προβλήματά μας. Εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά διαδώσουμε καί στίς ἐπόμενες γενεές τό

μήνυμα του Ἀπ. Παύλου, ὅπως τό λάβαμε ἐμεῖς μετά ἀπό μία διαδικασία 2000 χρόνων, τό ὁποῖο δέν μπορεῖ νά διαγραφεῖ ἐπειδή τό θέλουν κάποι-οι «ἐλάχιστοι». Ὁ ἔορτασμός τῶν «Παυλείων» γι-νόταν, γίνεται καί θά γίνεται ὄχι γιά τό πανηγύρι ἀλλά γιά νά διατρανώσουμε τήν πίστη μας, νά προσευχόμαστε καί νά στηρίζουμε τούς ἀδελ-φούς μας καί νά τιμᾶμε τόν «Πρῶτον μετά τόν Ἐναν», ὁ ὁποῖος μᾶς ἔκανε τήν ὕψιστη τιμή νά ἰδρῦσει τήν τοπική μας Ἐκκλησία.

Ἡ ἐκδήλωση ἔκλεισε μέ παραδοσιακούς χο-ρούς ἀπό τόν πολιτιστικό Σύλλογο «Ἀπόλλων» στήν κεντρική πλατεία τῆς Ἀρχαίας Κορίνθου.

Ἱερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καί Οἴνουσσῶν

Ἐπιδότηση τοῦ τρίτου παιδιοῦ στό Ψαρά

Τό τρίτο παιδί κάθε οικογένειας στό μαρτυρική Ψαρά θά ἐπιδοτεῖ ἡ τοπική ἐκκλησία μετά ἀπό προσωπική ἀπόφαση τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χί-ου, Ψαρῶν καί Οἴνουσσῶν κ. Μάρκου.

Πρόκειται γιά ἀπόφαση πού ἔλαβε ὁ Μη-τροπολίτης καί τήν ὁποία ἀνακοίνωσε στίς 26.6.2016 κατά τήν παρουσία του στό μικρό ἀκρι-τικό νησί ὡς ἀπάντηση στήν ἀμφισβήτηση πού ἡ περιοχὴ δέχεται ἐσκεμμένα ἐδῶ καί μῆνες ἀπό τήν Τουρκία.

Πρός τήν ἀπόφαση αὐτή στράφηκε ὁ Σεβασμιώ-τατος λόγω τῆς αὐξανόμενης τουρκικῆς προκλητι-κότητας καί θέλοντας νά συμβάλει καθοριστικά στήν αὔξηση τοῦ τοπικοῦ πληθυσμοῦ. Γιά τήν ἀκρίβεια ἡ Μητρόπολις θά χορηγεῖ γιά τή γέννηση κάθε τρίτου παιδιοῦ στό νησί ποσό 1.000 εὐρώ.

Στόχος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Μάρκου εἶναι ἡ κινητοποίηση καί ἰδιοτῶν μέ στόχο τό ἐπίδομα αὐτό νά λάβει μονιμότερο χαρακτήρα.

Ἱερά Μητρόπολις Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας

Ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης στή Βέροια

Τό ἀπόγευμα τῆς Τετάρτης 29 Ἰουνίου, ἑορτή τῶν Ἁγίων πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων Παύ-λου καί Πέτρου, πραγματοποιήθηκε ἡ καθιερω-μένη λιτανεία ἀπό τόν Μητροπολιτικό Ἱερό Ναό Βεροίας πρὸς τό Βῆμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Χοροστάτησε στήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ ἡ

Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολο-μαῖος ὁ ὁποῖος κήρυξε καί τόν θεῖο λόγο.

Μαζί μέ τόν Παναγιώτατο συγχοροστάτησαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Φλωρίνης κ. Θεο-κλιπτός, ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιε-πισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερω-νόμου καί τῆς ΔΙΣ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Πριγκιπονήσων κ. Ἰάκωβος, Σισανίου κ. Παῦ-λος, Κίτρους κ. Γεώργιος, Ἱερισσοῦ κ. Θεοκλιπτός, Νέας Κρήνης κ. Ἰουστίνος, Γρεβενῶν κ. Δαβίδ καί οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Θεουπόλεως κ. Παντελεήμων καί Θερωῶν κ. Δημήτριος.

Τόν Παναγιώτατο προσεφώνησε ὁ Σεβασμιώ-τατος Μητροπολίτης Βεροίας κ. Παντελεήμων.

Μέ τόν Πατριαρχικό Ἑσπερινό στό Βῆμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ὁλοκληρώθηκαν οἱ ποικίλες λατρευτικές, ἐπιστημονικές, πολιτιστικές καί ἀθλητικές ἐκδηλώσεις ΚΒ' Παύλεια πού διοργα-νώθηκαν καθ' ὅλην τή διάρκεια τοῦ μηνός Ἰουνί-ου πρὸς τιμήν τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς τοπικῆς Ἐκκλη-σίας Ἀποστόλου Παύλου.

Ἱερά Μητρόπολις Ἀλεξανδρουπόλεως

Πανθρακική Ἱερατική Σύναξη μέ ὁμιλητή τόν Ἀρχιεπίσκοπο

Παρουσία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνόμου πραγματοποιήθηκε στίς 8.7.2016 ἡ Πανθρακική Ἱερατική Σύναξη στήν στήν αἴθουσα τοῦ Πνευ-ματικοῦ Κέντρου τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Ἀλε-ξανδρουπόλεως.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τόνισε πῶς «*νόημα τῆς Ἐκ-κλησίας εἶναι νά ἀγαπήσει ὁ ἄνθρωπος τόν Θεό μέ ὅλη του τή δύναμη καί τόν συνάνθρωπό του σάν τόν ἑαυτό του. Ἡ Ἐκκλησία πάντοτε ἀνακαι-νίζει τόν ἄνθρωπο, τοῦ δείχνει τόν ἴσιο δρόμο, τόν ἀναπαύει, τοῦ δίνει κουράγιο καί ἐκεῖ πού μπο-ρεῖ, καί μέ τή δύναμη πού μπορεῖ, τοῦ λύνει τά προβλήματα*».

«*Ἡ Ἑλλάδα δέχεται τραχὺ ἐκβιασμό ἀπό τούς δανειστές της. Μᾶς πνίγουν, μᾶς ὀδηγοῦν σέ ἀσφυξία μέχρι νά ἐπιτύχουν τήν πλήρη παράδο-ση*», εἶπε χαρακτηριστικά, ἐνῶ προσέθεσε ὅτι «*τά μνημόνια, δέν εἶναι καινούργιο φαινόμενο, τά ἔχουμε ξανασυναπτήσει στήν νεότερη ἱστορία τῆς*

Ἑλλάδας» σημείωσε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καί συμπλήρωσε πὼς «ἡ Εὐρώπη τῆς ἀλληλεγγύης, τῆς συνεργασίας καί τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος, μεταβλήθηκε στήν Εὐρώπη τῆς ἐκμετάλλευσης καί τῶν τοκογλόφων τοῦ ἐμπορίου. Ὅσο ἡ Εὐρώπη ἀπομακρύνεται ἀπὸ τό χριστιανικό της πνεῦμα, οἱ λαοί της δέν θά ἔχουν μέλλον. Γι' αὐτό καί δημιουργοῦνται τά φαινόμενα τοῦ εὐρωσκεπτικισμοῦ».

Σημείωσε, ἐπίσης, ὅτι «οἱ ἡγέτες τῆς Εὐρώπης πρέπει νά σέβονται τόν πολιτισμό, τίς παραδόσεις, τά ἦθη καί τίς συνήθειες τοῦ κάθε λαοῦ. Δέν ἔχω ψευδαισθήσεις. Οἱ ξένοι δέ θά φύγουν ἀπὸ τήν Ἑλλάδα μέχρι ἡ ἱστορία τῆς χώρας μας νά ἀποχρωματιστεῖ, ὁ λαός μας νά πάψει νά θρησκευεῖ, νά ἀποκοποῦμε ἀπὸ τίς ρίζες καί τίς παραδόσεις μας, νά μποῦμε σέ αὐτό πού λέγεται νέος κύκλος τῆς ἱστορίας».

Σέ ἄλλο σημεῖο τῆς ὁμιλίας του πρὸς τοὺς ἱερεῖς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ὑπογράμμισε πὼς «γιὰ τήν Ἐκκλησία δέν ὑπάρχει δικό μου καί δικό σου. Ὑπάρχει τό δικό μας. Γιὰ ἐμᾶς ἡ πατρίδα εἶναι μπροστά», σημειώνοντας πὼς «νιτρέπομαι ὅταν βλέπω τά σχολεῖα μας νά ἔχουν πετάξει στά σκουπίδια τίς μορφές τῶν ἡρώων μας, τόν Κολοκοτρώνη Καραϊσκάκη καί τίς ἄλλες ἔνδοξες προσωνυμίες τῆς ἐλληνικῆς ἱστορίας».

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος συνεχάρη τοὺς Μητροπολίτες τῆς Θράκης, «γιατί ἐπιτελοῦν ἓνα ξεχωριστό ἔργο σέ αὐτήν τήν περιοχή» καί ἀποκάλεσε «ἥρωες» τοὺς ἱερεῖς τῆς Θράκης καλώντας τους νά ἀγωνιστοῦν ἐνωμένοι καί νά ἐνισχύσουν τή διακονία τους στόν ἄνθρωπο, ἐνῶ ἀναφέρθηκε καί στήν ὁμαλή συμβίωση Ἑλλήνων χριστιανῶν καί μουσουλμάνων.

Τερά Μητρόπολις Κασσανδρείας

Ὁ Μακαριώτατος χοροστάτησε
στόν Ἑσπερινό τοῦ Ἁγίου Παΐσιου
τοῦ Ἀγιορείτου

«Ὁ Ἅγιος Παῖσιος εἶχε τήν ἰκανότητα νά ἐμβαθύνει στίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων καί νά τίς ἀναπαύει» τόνισε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος ἀπὸ τήν Ἱ. Μονή τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου στή Σουρωτή Θεσσαλονίκης, ὅπου χοροστάτησε στόν

ἑσπερινό γιά τήν ἑορτή τοῦ Ἁγίου Παΐσιου, ἡ μνήμη τοῦ ὁποίου τιμᾶται στίς 12 Ἰουλίου ἀπὸ τήν Ἐκκλησία.

Συγχοροστάτησαν Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐνῶ παρέστησαν τοπικοί παράγοντες καί χιλιάδες πιστοί πού ἔφταναν ἀπὸ νωρίς στό μοναστήρι, γιά νά προσκυνήσουν στόν τάφο τοῦ Ἁγίου.

Ὁ Μητροπολίτης Κασσανδρείας κ. Νικόδημος καλωσόρισε τόν Ἀρχιεπίσκοπο καί τοὺς ἄλλους Ἀρχιερεῖς καί τοὺς εὐχαρίστησε γιά τήν παρουσία τους, ἐνῶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τόν Ἀρχιεπίσκοπο ἐπεσήμανε: «ἡ Πρωθιεραρχική παρουσία καί συμμετοχή Σας, στήν Ὀσιακή Ἑορτή προσδίδει ἐξαιρετική λαμπρότητα καί ἐκκλησιαστική μεγαλοπρέπεια καί συγχρόνως χαροποιεῖ τόν εὐσεβῆ Ὁρθόδοξο καί φιλακόλουθο λαό τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος τρέφει πολλή ἀγάπη, βαθύτατο σεβασμό καί ἐμπιστοσύνη στόν Ἀρχιεπίσκοπό του, ὁ ὁποῖος μέ σοφία, σύνεση, διάκριση, παρησία, ἀποφασιστικότητα καί μέ τίς μελετημένες εὐστοχες παρεμβάσεις Του, ἐκεῖ πού πρέπει, ἀντιμετωπίζει τά πολλά, κρίσιμα καί βασανιστικά προβλήματα πού ἀναφύονται καθημερινά στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Ἔθνους καί τῆς κοινωνίας, ἀντλώντας δύναμη ἀπὸ τόν Θεῖο Δομήτορα τῆς Ἐκκλησίας καί τίς ἀκατάπαυστες πρεσβεῖες τῶν Ἁγίων».

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος εὐχαρίστησε τόν Μητροπολίτη Κασσανδρείας καί μίλησε γιά τήν βιωματική σχέση πού εἶχε μέ τόν Ὁσιο Παῖσιο, ἀπὸ τότε πού ἦταν Μητροπολίτης Θηβῶν, ἐπισημαίνοντας πὼς ὁ Ἅγιος ἀκολουθοῦσε τήν διδασκαλία τοῦ Κυρίου καί ἀγαποῦσε τόν Θεό μέ ὅλη του τή δύναμη καί τόν συνάνθρωπό του σάν τόν ἑαυτό του. «Αὐτόν τόν δρόμο ἀκολούθησαν οἱ Ἅγιοί της Ἐκκλησίας μας, αὐτόν ἀκολούθησε καί ὁ Ὁσιος Παῖσιος» σημείωσε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος συμπληρώνοντας πὼς «ὁ Ὁσιος Παῖσιος δέν ἤξερε μόνο τά μοναστικά πράγματα, ἀλλά διάβαζε καί γνώριζε τήν κοινωνία ὀλόκληρη καί προέβλεπε πράγματα, τά ὁποῖα εἶπε τότε καί ζοῦμε τώρα στήν σημερινή ἐποχή. Εἶχε τήν ἰκανότητα νά ἐμβαθύνει στίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων καί νά τίς ἀναπαύει».

Στή συνέχεια τελέσθηκε ἱερά ἀγρυπνία στήν Τερά Μονή, ἐνῶ πιστοί ἔφταναν ὅλη τή νύχτα ἀπὸ κάθε περιοχή τῆς χώρας, γιά νά τιμήσουν τή μνήμη τοῦ Ἁγίου.

ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ

Οικουμενικόν Πατριαρχεῖον Ἱερά Κοινότης Ἁγίου Ὑψους

Ἐλάβε ὁ νέος Πρωτεπιστάτης

Ἡ ἀνά ἔτος ἀλλαγὴ τῆς Ἱεράς Ἐπιστάσεως τοῦ Ἁγίου Ὑψους πραγματοποιήθηκε στίς 14.6.2016 στίς Καρυές παρουσία τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Ἱερῶν Μονῶν, ἐκπροσώπων τῆς Πολιτείας καί προσκυνητῶν.

Τῆ ράβδο τοῦ “Πρώτου” ἐνεχείρισε στόν νέο Πρωτεπιστάτη Γέροντα Παῦλο Λαυρεώτη, ὁ Γέ-

ροντας Νικόδημος Λαυρεώτης. Ἡ νέα Ἐπιστάση ἀποτελεῖται ἀπό τόν Γέροντα Παῦλο Λαυρεώτη, Πρωτεπιστάτη, Γέροντα Θεόκτιστου Δοχειαρίτη, Γέροντα Γρηγόριο Ξενοφωντινόν καί Γέροντα Γαβριήλ Ἐσφιγμενίτη.

Στήν τελετή ἀναλήψεως καθηκόντων τῆς νέας Ἱεράς Ἐπιστάσεως τῆς Ἀθωνικῆς πολιτείας, παρέστη ὁ ὑφυπουργός Ἐξωτερικῶν Γιάννης Ἀμνατιδῆς, ὁ ὁποῖος εὐχήθηκε στόν Πρῶτο τοῦ Ἁγίου Ὑψους καί στά μέλη τῆς νέας Ἱεράς Ἐπιστάσεως νά ἔχουν μία εἰρηνική καί καρποφόρα ἐνι-αύσια θητεία.